Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Biehl, Charlotte Dorothea.
Titel | Title:	Comedier.; [hvert Stykke har særsk. Titelblad, Paginering og Signatur]
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 1
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhavn, 1773
Fysiske størrelse | Physical extent:	2 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

55,-34,-8°

BIBLIOTHECA REGIA MONACENSIS

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130020330555

Comedier

ved

Charlotte Dorothea Biehl.

Første Deel.

Udgivet af det typographiske Selskab.
Prisen er for begge Dele 9 Mark Danske.

Kiøbenhavn, 1773.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

I den første Deel.

Den kierlige Mand, tillige med trende Prologer:

Melpomenes og Thaliæ Trætte.

Den glædede Thalia.

Den forvundne Angest.

Den kierlige Datter.

Den lønlige Beiler.

Den Ædelmodige.

I den anden Deel.

Haarkløveren.

Den listige Optrekkerske.

Tvistigheden, eller Kritik over den listige Optrekkerske.

Den forelskede Ven.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

For=

Fortale.

Efterat Jomfru **Biehl**, til det Danske Theaters Brug, havde udarbeidet endeel Oversettelser af de beste Franske Skribenter, som Destouches, Gresset, Favard og Madam Graffigny, hvoraf den sidstes **Cenie** og Favards **Solimann II.** ere trykte, udgav hun sin første Original-Comedie, den **kierlige Mand**,

som med overordentligt Bifald blev opfort den 17de October 1764, og strax derefter ved Hr. Capelmester Scheibe oversat i det Tydske. Fornoielsen var desmere almindelig, da efter Baron Holbergs Tid ingen havde vovet sig paa denne slibrige Bane, og man paa det Danske Theater kuns havde Vallet imellem Oversettelser, og en eneste Autors Stykker, som vel med en ugemeen Munterhed og Noiagtighed havde skildret Sæderne, men mere af den forrige, end af den nærværende Tidsalder, mere af Folkets nedrige Classe, end af de hoiere. I det nye Original fandt man, tillige med Udtrykkets Anstændighed og Reenhed, velopdragne Folkes Sæder, og det Rørende, som en Destouches, la Chaussee og Diderot havde bragt paa

det

det Franske Theater, og en Gellert paa det Tydske; som gior den stille og den virksome Dyd elskværdig, som straffer Lasten ved sig selv, og gior opmerksom paa de endog i ædle Hierter skiulte Skrøbeligheder.

Der udkom i samme Aar 1764 nogle Kritiker over den **kierlige Mand**, som vise Nidkierhed for det Danske Theaters Forbedring, og en nyopvakt Agtsomhed paa Reglerne, og paa andre Nationers, især den Engelskes, Fremgang i den dramatiske Konst. Kritikens fornemste Indhold er, at det var for tiligt, at kalde denne første Prøve af et Fruentimmer et Mesterstykke, og at Charaktererne deri vare ikke saa stærk tegnede, som i Vanbrughs

Provoked Husband, der i Hovedsagen har nogen Overeenstemmelse med den **kierlige Mand.** Dog maa erindres, at Charaktererne kan være linde, som hos Terenz, uden derfor at være matte og ligegyldige, og at paa deres mildere eller stærkere Tegning det Nationale i Comedien fornemmelig beroer. I Henseende til Moralen kunde vel for Theatret i en Hovedstad ikke let vælges en bedre Sujet, end denne. En Kone af et got Hierte, og af en god Opdragelse, glemmer sine Pligter over den store Verdens tillokkende Adspredelser; hendes Øine aabnes paa eengang, da en kierlig Mand, efter en rørende Forberedelse, setter hende sit Barn i Skiødet. Dette Stykke optages endnu med Bifald, og er nylig igien bleven opført.

Jom-

Jomfru Biehl udgav i Aaret 1765, kort efter hinanden, **Haarkløveren**, den **listige Optrekkerske**, **Tvistigheden** og den **forelskede Ven.** Tvistigheden er egentlig et Forsvar for den listige Optrekkerske, da nogle havde giort sig en vrang Forestilling om dens Charakter, saa og ilde udtydet det, at den just var skildret af et Fruentimmer. Selskabet til de skionne Videnskabers Forfremmelse havde i Aaret 1766 bestemt en Priis for den beste Danske Comedie, som blev tilkiendt Jomfru Biehls **kierlige Datter**; og 1767 udgav hun den **Ædelmodige.** Alle disse Stykker ere efterhaanden oversatte i det Tydske, omendskiont ikke lige lykkelig. Oversettelsen er recenseret i

nogle Engelske Journaler, som yttre meget fordelagtige Tanker om Forfatterinden. Hendes Stykker ere ogsaa oversatte og opforte i Sverrig.

Den sidste af hendes Comedier, som blev forestilt i Begyndelsen af forrige Aar, og nu først fremlegges i Trykken, er den alt for **lønlige Beiler**, eller den, som gior Hemmelighed af alle Ting.

Til Hovedpersoner har Jomfru Biehl mestendeels udvalgt ædle Charakterer; dog har hun ved de tre Stykker, **Optrekkerſken**, **Haarkløveren** og den **lønlige Beiler**, viist, at hun ogsaa har lagt Merke til de store Laster, som kan besnære Uskyldigheden, og til

skadelige

skadelige Feil, som tit holdes for ubetydelige.

Hun har havt den Uheld at mishage en Part af Publicum ved een eller anden Nebenperson, der forestilles i hendes Comedier, for at skaffe dem mere Afvexling og Belevenhed. Dette er især skeet ved den **Forelskede Ven.** Dog troer man, naar dette Stykke læses uden Fordomme imod Forfatterinden, at hun heri ikke har taget sig mere Frihed, end den, som kan og bor have Sted i alle vittige Skrifter.

Hun har i bunden Stiil oversat **Colardeaus Caliste,** en Tragedie, hvori det fyndige Udtryk og den rene Versification meget berommes; og selv skrevet

skrevet en Læredigt om **Frihed og Eiendom**, som findes i det Niende Stykke af Forsøgene i de skionne og nyttige Videnskaber. Hun har ogsaa ved en Oversettelse af **Thomas** Lovtale over **Sully**, og af **Gesners** Digt om **Abels Død**, viist en mere end almindelig Styrke i den Danske Veltalenhed.

Her fremlegges aleene hendes Original-Comedier, af hvilke de tre første i Samlingen nu paa det typographiske Selskabs Bekostning ere trykte; da Oplaget af den **kierlige Mand** var udsolgt, den **kierlige Datter** ikke at faae, uden i den Samling, hvilken den som Priisskrift er indlem-

met,

met, og den lønlige Beiler nu først udgives.

Skulde Kiøberne af disse samlede Comedier stode sig derover, at Trykningen saavel som Papiret er ulige i de tvende Bind, hvori de ere inddelte; saa maa de betænke, at Uligheden har sin Grund i det af Forfatterinden selv bekostede Oplag, som, hvor maadeligt det end har været, endnu er uafsat; at Prisen af den hele Samling er meget ringere, end den, som de enkelte Stykker forhen har været ansatte for, og at man med denne Indretning har søgt at bevise dem en Tieneste, som allerede eie eet eller andet Stykke, og nu vil giøre Samlingen fuldstændig, ved at tilkiøbe de øvrige.

Det

Fortale.

Det vil beroe paa Publici Ydest, at see snart en Udgave af disse otte Comedier og tre Prologer, hvorved den nuværende Uovereenstemmelse i det Udvortes kunde bortfalde.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Den

kierlige Mand.

Comedie

udi

fem Acter,

tillige med

trende Prologer,

ved

Charlotta Dorothea Biehl.

Oplagt paa det typographiske Selskabs Bekostning. Prisen er paa Trykpapiir 20 Skilling Danske, og paa Skrivpapiir 24 Skilling.

Kiøbenhavn, 1772.

Trykt hos H. C. Sander og J. F. Morthorst.

Personer:

Leander.

Leonore, hans Kone.

Hieronymus, hendes Faderbroder.

Lucilia, hans Datter.

Leonard, Leanders Ven.

Baronen.

Henrich, hans Tiener.

Pernille, Leonores Kammerpige.

Skuepladsen er i Kiøbenhavn i Leanders Huus.

BIBLIOTHECA REGIA HAVNIENSIS

Første Act.

Første Scene.

Henrich (alene.)

Jeg troer, at Fanden selv har opfunden disse Baller, for at pine og plage os stakkels Tienere. Det er ikke nok, at vi maa staae hele Natten i Kulden, imedens Herskaberne springer omkring; men saa skal vi Dagen efter løbe fra Peter til Povel, for at spørge, hvorledes Damerne befinde sig, især hos de nye Bekiendskaber. Dersom der ikke gik nogle af de gamle af Moden ved den Leilighed, saa var det en Tiener umueligt, at bestride Arbeidet aleene. Jeg har nu løbet saaledes omkring den hele Formiddag, og skal ende her, med at

erkyndige mig om en Frues og Frøkens Velgaaende, som min Herre har seet første gang i Aftes, og siden de ere smukke tillige, har været saa lykkelige, at behage ham. De eneste Sportler, der falder af ved slige Leiligheder, er, at en velskabt Karl, som jeg, kan faae nogle smaa Caresser hos Kammerpigerne. Min Herre har især befalet mig, at sette mig i Gunst hos denne; thi han har, efter mine Raad, besluttet, at give Konen Fortrinnet, siden der er mindst Fare ved. Men da de allerede har været saa længe gifte, at Manden lader hende gaae aleene paa Bal, saa frygter jeg, at der er kommen os nogen i Forkiøbet; og det verste er, at jeg har slet ingen Kundskab til Pigen. Men hvem kommer der? Hille Skam! troer jeg ikke det er Pernille.

Anden Scene.

Pernille. Henrich.

Pernille.

Henrich, er det dig!

Hen-

Henrich.

Min allerkiereste Pernille! skal jeg finde dig her? Men tør jeg ogsaa troe mine egne Øine? Jeg har været af den visse Tanke, at een eller anden Slyngel havde 'snappet dig bort for min Næse.

Pernille.

Nei, jeg er desværre ikke gift endnu. Strax efter du var reist fra Fyen, døde min Frue i Barselseng; hendes Søster recommanderede mig derpaa til min nuværende Frue, som Frøken, hvor jeg har været siden. Men hvad vil du her?

Henrich.

Baronen, min Herre, som var Frøkenens Cavaleer i Aftes paa Ballet, har sendt mig hid, for at spørge, hvorledes Fruen og Frøkenen befinder sig, og tillige forhøre, om det maatte være ham tilladt, at giøre sin Opvartning i Eftermiddag.

Pernille.

Det kan jeg gierne give dig Svar paa, uden at gaae ind til Fruen. Jeg har været saa lykkelig, at jeg har faaet hende paaklædt i Dag i fire Timer; men da der endnu ere nogle Skjøn-

pletter og Ertspinde, som udkræve al hendes Opmerksomhed til at faae den vel anbragte, saa vil jeg ikke forstyrre hende med slige smaa Ting. Du kan altsaa hilse din Herre og sige, at Fruen og Frøkenen befinde sig vel, og at vi tager imod alle Standspersoner.

Henrich.

Det er got. Men siden jeg har været saa lykkelig, at stade dig igien, saa fortæl mig dog, hvorledes det gaaer dig, og om du er tilfreds her i Huset?

Pernille.

Temmelig vel, siden vi har forladt Fyen; thi der har vi været, indtil Herren for et halv Aars Tid siden fik en Betiening her i Byen. Min Frue er gavmild, og lader sig tildeels regiere af mig. Hun har ikke mere end een Feil, som gior hende lidt latterlig; og i Fald jeg kan faae den udryddet hos hende, saa skal der ikke findes en fuldkomnere Kone i den hele By.

Henrich.

Hvad er da det for en Feil?

Pernille.

Jeg vil nok sige dig det, dersom du vil holde det hos dig selv; thi skulde nogen faae det at vide, saa blev hun udleet af alle hendes Selskabssestre.

Hen-

Henrich.

Du veed jo nok, at jeg kan binde for en fuld Sæk.

Pernille.

Endskiønt det er kommen saa vidt, at hun, ligesom de fleste af vore Fruer, hverken bekymrer sig om sit Huus eller sine Børn mere; men pynter sig den halve Dag, og bringer den øvrige halve til med Visiter, Kort, Skuespil og Dands; saa har hun dog den naragtige Grille, at elske sin Mand.

Henrich.

Du vil bilde mig noget ind, Pernille!

Pernille.

Nei, det er som jeg siger; og det ærgrer mig nok, at det forholder sig saa.

Henrich.

Men hvad er det da for et Dyr af en Mand, siden han kan være elsket?

Pernille.

Ja, det skal jeg have Møie med at kunne sige dig. Det er en Mand, som gier hende alle optænkelige Fornøielser, uden at have nogle for sig selv; han føier hende, uden at lade sig regiere af hende, hans Kierlighed er uden Mistanke, og

hans Fortrolighed uden Ligegyldighed; kort sagt, han kan kaldes en kierlig Mand.

Henrich.

I mænd! saa er han jo endnu galere end hun; og maaskee, det du tager for Kierlighed hos hende, er intet andet end Erkiendlighed.

Pernille.

Enten det er Kierlighed eller Erkiendlighed, saa giver det ham dog et Herredømme over hende, som slet ikke staaer mig an; og dersom jeg ikke satte Hierte i hende, saa lod hun sig næsten regiere af ham. Tænk nu engang, hvilken Skam og Skade det ikke vilde være for mig. Jeg er ham ogsaa af den Aarsag saa fiendsk, at kan jeg finde Leilighed, saa skal han betale mig det. Hans urimelige Opførsel volder, at jeg er slet ikke nødvendig for min Frue; thi dersom han endog vilde være saa gammeldags, og elske sin Kone efter fem Aars Forløb, saa burde han dog være mistænkelig, snurseende og knurvoren ved hvert et Menneske, hun saae paa; thi saa fik jeg Leilighed til at vise mit Pund, ved at forskaffe den stakkels Kone nogen Hvalelse i sin Elendighed. Jeg kunde giøre hvad jeg vilde, uden at frygte for Irettesettelser, og blive betalt baade af Konen og Manden; af

hende,

hende, for at narre ham, og af ham, for at passe paa hende. Da nu alle disse Sportler gaaer mig af Hænderne ved hans Galskab, saa dem selv, om jeg ikke har Aarsag til at hade ham?

Henrich.

Det kan der ingen negte. Men jeg haaber tillige, at forskaffe dig Leilighed til Hevn. Min Herre er i Nat bleven dødelig forelsket i din Frue; og hans Besøgelse sigter aleene til at faae Bekiendskab i Huset. Hans største Bekymring var, at der maatte nogen anden være kommet ham i Forveien; thi hvad Mandfolkene anbelanger, ham har vi ikke engang tænkt paa. Mændene ere, som oftest, mindst farlige, og har endnu aldrig været os i Veien. Vil du altsaa tage dig hans Sag an, saa kan du være forvisset om hans Erkiendlighed.

Pernille.

Ja. Men bestaaer din Herres Erkiendlighed i Ord eller Gierninger? thi jeg vil tale oprigtig med dig. Jeg begynder at blive kied af at tiene, og i disse Tider kan der ingen Pige giøre sig Regning paa en Mand, uden hun har noget til Beste, som man siger. I al den Tid, jeg har tient, har jeg ikke kundet erhverve mig

andet, end lidt Klæder paa Kroppen. Altsaa maatte jeg i det mindste have saa meget, for at narre en Mand, at jeg kunde kiøbe mig selv een for. Dersom din Herre nu vil indgaae den Contract, saa kan du forsikre ham om min Beredvillighed.

Henrich.

Det vil han giøre med Fornøielse; thi han har baade Villie og Evne dertil. Endskiønt jeg maa tilstaae, at vores Opførsel formindsker vore Midler temmelig. Men naar vi nu har forødt alle Ting, saa har vi endda to Ting at haabe paa; enten at faae en rig Freken, som søger en Ære i at omvende en Libertiner, eller en rig Borgerdatter, som vil gierne høit op i Rangen. Og eet af disse to kan aldrig feile os i disse Tider.

Pernille.

Det var en skiønne Ting, det du fortroede mig der. For at giøre baade Manden og Konen tryg, saa lad din Herre stille sig an, som om han var forelsket i Freken Lucilia. Fruentimmerne ere forfængelige, og den Person, som er os meest ligegyldig, naar han elsker os, kan vi ikke uden Fortrydelse see, at give en anden Fortrinnet. Ved den Leilighed kan min

Frue

Frue maaskee fanges allersnareſt. Og skulde da, som jeg ikke haaber, vores Anslag paa hende mislykkes, saa kan din Herre giøre Alvor deraf paa den anden Kant; thi hendes Fader er meget rig, og hun er eneste Barn.

Henrich.

Du er en skionne Pige, Pernille. Det Anslag var Guld værd. Jeg vil nu strax løbe hiem, og underrette min Herre om alle Ting. Lev vel saa længe, min Putte!

Pernille.

Far vel, Monsieur Henrich!

Tredie Scene.

Pernille (aleene.)

Nu glemte jeg dog at sige ham, at min Frue er i Aften hos Frue Windevil; men jeg mener nok, at jeg skal finde Leilighed dertil, mens hans Herre er her i Eftermiddag. Jo, jo, min gode Monsieur Leander! nu vil vi faae at see, hvilket der er stærkest, enten din indbildte kierlige Omgang, eller din Kones Forfængelighed,

og

og hendes Kammerpiges Snedighed? Kan den holde Stand derimod, saa er min Troe Naturen forandret.

Fierde Scene.

Leonore. Pernille.

Leonore.

Pernille, Pernille! kom hid og see, om min Toupet ikke er kommen af Lave?

Pernille.

Hvorved, Frue?

Leonore.

Just, som jeg stod og heftede den sidste Ertspind fast, kom min tamme Kanariefugl, og satte sig midt paa min Toupet. Jeg blev saa forskrekket, at jeg nær havde falden omkuld; thi det er den første Dag i fire Uger, at jeg har faaet den til at sidde efter mit Sind, og saa skulde den Ulykke møde mig.

Pernille.

Nei, den har slet ingen Skade giort.

Leonore.

Leonore.

Var det da ikke en Lykke, at jeg blev saa tilig paaklædt i gaar, at jeg fik Tid til at skiere hans Kloer af, førend jeg kiørte ud; thi ellers havde han vist fordervet det altsammen. Men er Lucilia snart paaklædt?

Pernille.

Frøkenen har været paaklædt over i to Timer.

Leonore.

Jeg kan ikke begribe, hvordan det gaaer til, at hun kan blive saa hastig ferdig; og saa længe jeg havde den lumpne Haarskierer, saa maatte han sette hver Bukkel tre gange.

Pernille.

Det skal jeg sige Fruen. Saa snart han kommer, saa setter Frøkenen sig til at læse, og saa er det hende lige meget, enten det sidder vint eller skievt.

Leonore.

Ja, det har jeg ogsaa giort før; men det gaaer ikke vel an, naar man skal i stort Selskab. Thi man vil dog ikke gierne give Folk noget at lee af. Men læser hun da endnu?

Pernille.

Pernille.

Jeg troer det ikke; thi mig syntes, at jeg saae Hr. Leonard komme ud fra Herren, og gaae ind til hende. Men Fruen har jo slet ikke fortalt mig, hvordan det gik til paa Ballet i Aftes?

Leonore.

Som det gaaer til paa alle Baller. Somme bleve vrede, fordi de ikke bleve saa tit opbudne, som andre; somme, fordi deres Cavalerer ikke gav saa meget Agt paa dem, som paa andre Fruentimmer. Jeg for min Part havde faaet een, som intet duede til at dandse; han vidste hverken frem eller tilbage; og for nu ikke at berove nogen anden sin Cavaleer, saa satte jeg mig til at spille Qvadrille, da Klokken var Eet, hvorover den gode Frue Windevil blev meget glad; thi hun var hiertelig forlegen for et Partie.

Pernille.

Jeg veed ikke, hvad slige Folk vil paa Bal. Det er jo kun at forderve Leegen for andre. Nei, da var min Troe Frøkenen lykkeligere.

Leonore.

Hvoraf veed du det?

Pernille.

Pernille.

Baronens Tiener har været her, og spurgt til Fruen og Frøkenen. Hans Herre kommer selv i Eftermiddag, og jeg bilder mig ind, at Frøkenen har faaet en Tilbeder i ham.

Leonore.

Skulde han da ikke kunne komme her i Huset, uden for Lucilies skyld?

Pernille.

Det siger jeg ikke. Men jeg har kiendt Henrich, som tiener hos ham, siden jeg var i Fyen; og han fortalte mig, at hans Herre giorde intet andet, end talte om Frøkenen, og at han havde befalt ham, at erkyndige sig paa det nøieste om hende, og især om hun havde en Kiereste.

Leonore.

Saa kan min Farbroder jo blive overbeviist om, at der er Nytte ved de Baller, han er saa forbittret imod; allerhelst, da han ønsker saa meget, at hun var gift.

Pernille.

Men derfor er det ikke sagt, at denne Frier vil staae ham an. Imidlertid havde jeg nær glemt at sige Fruen, at han var her i Aftes; han sagde, han vilde komme igien i Aften. Og

dersom

dersom Fruen ikke fandt for got at blive hiemme, saa skulde hans Datter giøre det; thi han havde noget at tale med hende.

Leonore.

Da kommer det meget ubeleiligt. Jeg lovede Frue Windevil med Haand og Mund at komme til hende i Aften, og siden det er den første gang, saa er det mod Velanstændigheden, at lade sig undskylde.

Pernille.

Det har Fruen jo ikke heller nødig. Har en gammel knurvoren Faderbroder noget at befale?

Leonore.

Nei, ikke over mig, men over sin Datter; og da jeg ikke kan faae hende med, saa kommer jeg vel til at blive hiemme.

Pernille.

Er Fruen ikke gift?

Leonore.

Jo.

Pernille.

Ja, saa kan hun jo ogsaa gaae paa sin egen Haand, hvor det skal være.

Leonore.

Leonore.

Men hvad vil Verden sige derom?

Pernille.

Vil Fruen bekymre sig derom, saa faaer hun nok at bestille. Hvad skal Verden ikke have noget at sette ud paa? og de meest uskyldige Ting holder man sig meest ved. Men Fruen har slet intet at befrygte i denne Post. Det er fra Fruentimmerne, at Bagtalelsen kommer, og de tør ikke fordriste sig til at dadle noget, som de allesammen giør. Hun stod større Fare for deres Tunger, i Fald hun blev hiemme; thi saa ansaae de hendes Opførsel som en Bebreidelse for dem, og det kunde de aldrig tilgive hende.

Leonore.

Men jeg er bange, at min Mand ikke tillader det?

Pernille.

Skal en Kone sperge om Tilladelse af en Mand? I det var i Sandhed artig! Gifter man sig vel, uden for at giøre og lade hvad man lyster? Og den Mand, som vilde bilde sig ind at twinge mig, han skulde sandelig faae det betalt. See sig dog i Exempel paa andre Koner. De ere allerhelst paa deres egen Boldgade, og

sandt at sige, saa ere Mændene ogsaa vel holdne dermed; thi Ægtefolk ere meest lykkalige, naar de ere fra hinanden.

Leonore.

Men min Mand elsker mig.

Pernille.

Hvad Beviis har Fruen paa det, om jeg maa spørge? Og er det saa, bør han da ikke paa alle muelige Maader søge at fornøie hende? Sandt er det, at han er hverken gnaven eller arrig; men det kommer deraf, at hun er ikke meget hos ham. Havde hun ikke begyndt det, saa skulde hun have seet, om det ikke var gaaet, som jeg spaaede, at han var bleven en fuldkommen gammeldags Ægtemand, der havde tordet paastaae, at hans Kone skulde passe paa sit Huus og sine Børn, og saa at sige være hans Husholderske. Ja, jeg lover ikke for, at dersom Fruen giver ham Toilen alt for meget, at det jo kan skee endnu.

Leonore.

Det er der slet ingen Fare for. Dersom han kunde see paa mine Øine, hvad jeg vilde have, saa fik jeg det; og bør jeg da ikke være fornøielig igien?

Per-

Pernille.

Ja, saa vidt det kan skee, uden at giøre sig selv latterlig, og Skaar i Konernes Privilegier. Thi ligesaa lidet, som en Embedsmand kan give noget bort af sine Rettigheder for hans Eftermands skyld, ligesaa lidet bør en Kone give noget bort af Herredømmet, som de saa længe har stridt for. Jeg har hørt af min salig Frue, at Udenlands-Reiser, som vore unge Cavalerer giør, havde hiulpet meget til at forskaffe Konerne deres Frihed; thi for at lade see, at de ingen Hiemfødninger vare, saa opførte de dem ligesom de Pariſiſke Ægtemænd, hvorved vores Kiøbenhavn er bleven til det andet Paris for vore Fruentimmere. Jeg har siden den Tid ærgret mig, saa jeg maatte sprække, naar jeg har hørt Folk sige, at der var ingen Nytte ved Udenlands-Reiser.

Leonore.

Maaskee min Farbroder kommer saa tilig, at jeg kan faae Lucilia med mig; og hvis ikke, saa vil jeg, som du siger, kiøre derhen aleene. (Hun seer paa sit Uhr) Hillemænd! Klokken er over To, nu er det snart Tid at gaae til Bords. Skulde Jøden, som jeg har bestilt med Speilstenene, komme imidlertid, saa maa du ikke la-

de ham gaae bort, men komme ind, og sige mig det.

Pernille.

Kan jeg sige det høit, eller maa Herren ikke vide det?

Leonore.

Hvorfor skulde han ikke vide det? Han faaer dem jo dog at see, naar jeg faaer dem paa.

Pernille.

Ja, saa var det ogsaa Tids nok. En giort Gierning er halv forsvart; og dersom han skulde faae i Sinde at sige, at han ikke vilde have det, saa er jeg bange, at Fruen lod sig neie dermed.

Leonore.

Det gior han ikke, han lader mig klæde mig, ligesom jeg lyster. Men der kommer Leonard.

Femte Scene.

Leonore. Leonard. Pernille.

Leonard.

Frøkenen, som har en fortreffelig Appetit efter hendes Dands i Nat, bad mig gaae herhid, for

for at spørge, om vi snart kunde komme til Bords.

Leonore.

Jo, det kan gierne skee.

Pernille.

Kan man nu see, at Dands er bedre, end Medicin.

Leonard.

Deri har du ret, Pernille, saa snart det skeer med Fornuft, og det er jeg forvisset om hos Lucilia. Hvor mange mener du derimod ikke, at der i Dag eller i Morgen maa sende Bud efter Doctoren, fordi de har dandset i Nat? Men lad os ikke snakke længere, den stakkels Pige er saa sulten.

Leonore.

Da De er saa stor en Ven af hende, saa bør De ogsaa vide de øvrige Fordele, som denne Nats Dands har forskaffet hende.

Leonard.

Hvori kan de bestaae?

Leonore.

At De snart kan komme til at dandse paa hendes Bryllup.

Leonard.

Til Lucilies!

Pernille.

Er det saa forunderligt, at en Pige paa sytten Aar vil giftes?

Leonard.

Ja det er, naar man ingen Brudgom har seet.

Leonore.

De skal snart faae ham at see.

Leonard.

Hvem er det da?

Pernille, sagte.

Det er en heftig Nysgierighed.

Leonore.

Det er en Baron, som var Lucilies Cavaleer i Aftes paa Ballet, og han kommer her i Eftermiddag, for at fortsette Bekiendskabet.

Leonard.

Kiender han da Leander?

Leonore.

Nei.

Per-

Pernille sagte.

Hvilket Spørsmaal? ligesom Visiterne i et Huus gieldte Manden.

Leonard.

Da maa det være en dumdristig Krabat, siden han tør komme i en Mands Huus, som han ikke har den ringeste Kiendskab til.

Leonore.

Det er en skyldig Artighed at erkyndige sig om Eftermiddagen, hvorledes de Damer befinde sig, som man har dandset med om Natten.

Leonard.

Saa! er det een af Bal-Reglerne. Det kunde aleene være nok for mig, at min Kone aldrig skulde komme der, i Fald jeg havde een. Og saa er Sagen vel ikke heller saa afgiort endnu; thi Lucilia har al for god Forstand til at finde Behag i en Spradebasse.

Pernille sagte.

Han tager sig det meget nær.

Leonore.

Men det var jo dog en stor Lykke for hende, at blive Baronesse.

Leonard.

Ja, for dem, der betragte Wæteskab som et Kiøbmandskab, hvor Penge paa den ene Side, Rang, Stand og Equipage paa den anden Side, er alt hvad der tages i Betragtning; men ikke hos dem, der anseer det for en Forening, hvori den timelige og evige Velfærd beroer paa Gemytternes Overensstemmelse.

Siette Scene.

Leonore. Lucilia. Leonard. Pernille.

Lucilia.

Jeg maa lade Dem, Herr Leonard! gt de forretter Deres Wrende trolig; thi isteden for at skynde paa min Cousine at gaae til Bords, saa staaer De her og stikker en Fadderstadder af.

Leonard.

Det Navn kan ingen Samtale fortiene, som De er Indholdet af.

Lucilia.

Jeg? Da havde det dog været mig langt kierere, om De isteden for at tale om mig, hav-

havde tænkt paa, at jeg længtes hiertelig efter Suppen.

Leonard.

Hvem kunde være Deres Ven, og ikke tage Deel i Deres herlige Erobringer?

Lucilia.

I mine Erobringer! Ja, har jeg giort nogle, saa maa de være herlige.

Leonard.

Troer De da ikke, at have behaget mange Personer i Nat?

Lucilia.

Det er mueligt, thi den behager allersnareſt, som ikke søger det; og det veed jeg vist, at jeg ikke har giort.

Leonore.

Men du maa dog have merket Virkningen af dine Yndigheder; thi ingen Falk er saa klarseende, som et Fruentimmer ved slige Leiligheder.

Lucilia.

Havde jeg tænkt paa at see derefter, saa var jeg maaskee bleven det vaer, eller rettere sagt,

bildt mig en Hoben mere ind, end det var i sig selv. Men jeg vil give eder en oprigtig Beskrivelse over mig. Jeg længes ved slige Leiligheder ligesaa lidet efter det Øieblik, hvori Forlystelsen skal tage sin Begyndelse, som jeg frygter for det, som skal ophæve den. Jeg sadt og læste i gaar i Biekuben, da mig blev sagt, at Vognen var kiørt frem; og jeg veed ikke, om jeg den Tid ikke heller var bleven ved min Bog, end kiørt til Bal. Men da jeg var der, saa beskieftigede jeg mig ikke med andet, end at tage Deel i den Fornøielse, som jeg var kommen derfor, uden at bryde mig om alle de Daarligheder, som forefalder ved slige Leiligheder. Men lad os dog komme til Bords i Dag.

Leonore.

Ja, jeg er ferdig. Kom og følg med, Leonard.

Leonard.

Jeg vil have den Ære at følge efter, og saa skal jeg tage Leander med mig.

Sy-

Syvende Scene.

Leonard (aleene.)

Hvad er det for en usædvanlig Bevegelse, jeg føler? Hvorfor kan jeg ikke taale at tænke paa, at Lucilia skal giftes? Skulde jeg elske hende? Skulde Kierlighedens fordervelige Gift have bemestret sig mit Hierte? Ak Leonard, du elsker! Forskrekkelig Skiebne! Du, som kiender dette farlige Kiøns Letsindighed, Forfængelighed og Selvraadighed, du har ladet dig besnære! du vil kappes med en Spradebasse om et Hierte! Nei! I det mindste vil jeg kiende ham først, og dersom han ligner vores Tids unge Mennesker, og Lucilia kan give ham Sted i sit Hierte, saa er hun uværdig til at herske i mit.

An-

Anden Act.

Første Scene.

Leander. Leonard.

Leonard.

Hvad fattes dig, Leonard? Du har været saa tankefuld og tvær i al din Opførsel ved Bordet, at jeg tydeligen kunde merke, der maatte være gaaet dig noget til Mode.

Leonard.

Mig fattes slet intet.

Leander.

Du er ikke oprigtig imod mig, og da der aldrig er en Tanke i mit Hierte, som er skiult for dig, hvor kan du da være saa fremmed imod mig? Den sødeste Huspalelse, som man finder i Venskab, bestaaer i at beklage sig for sin Ven; og vil du da forøge mine Bekymringer, ved at opvekke den Tanke hos mig, at du ikke elsker mig?

Leo-

Leonard.

Dine Bekymringer er du tildeels selv Skyld udi; thi istedenfor at sette Grændser for din Kones Daarligheder, saa giver du dem alt mere og mere Tøilen.

Leander.

Og hvorved skulde jeg hemme dem?

Leonard.

Ved alvorlig at forbyde dem, og bruge Mands Myndighed.

Leander.

Mands Myndighed! Ha! min Ven. Dette Navn er bleven saa misbrugt, at det er en Gift for Ægtekierlighed. Jeg elsker min Kone, og er overbeviist om, at hun elsker mig. Jeg kan altsaa ingen anden Myndighed bruge imod hende, end paa alle muelige Maader stræbe, at giøre mit Selskab saa behageligt for hende, at hun skal foredrage det for alle andre Fornøielser.

Leonard.

Ja, saa er jeg bange, at du kommer til at bie længe; og det verste er, at det ikke alene vil blive din og hendes Ulykke, men at du oven i Kiøbet forderver Lucilia, som kunde have bleven en værdig Kone for en skikkelig Mand.

Le-

Leander.

Deri tager du feil; thi dersom min Kone ikke havde været saa indsluttet i sin Farbroders Huus, men kiendt de Forlystelser, hun nu med saadan en Begierlighed higer efter, saa havde de maaskee været hende mere ligegyldige.

Leonard.

Ja, ja, pass kun paa, om ikke Lucilia imidlertid bliver et Bytte for een af disse Fruen timmerstovere.

Leander (smilende.)

Hvad vil denne Bevegelse sige? Skulde de Philosophen have ladet sig fange?

Leonard (sagte.)

Forbandede Skrøbelighed!

Leander.

Hvorfor vil du skamme dig ved en Drift, som den Høieste selv har lagt i vore Hierter? En lovlig og dydig Kierlighed er en fornuftig Mand saa lidet uanstændig, at det meget mere er et vist Tegn paa et fordervet Hierte hos den, som tør belee denn Lucilia besidder gode Egenskaber, hun har alt for stor en Indsigt, at hun ikke skulde kiende din Fortieneste. Søg at sette dig i Gunst hos hen

de, og jeg skal staae dig inde for hendes Faders Samtykke.

Leonard.

Ja, det er altsammen got. Jeg maa tilstaae, at jeg elsker hende; men det verste er, at man aldrig kan behage Fruentimmerne, uden ved Daarligheder. Og jeg kan aldrig fornedre mig saa dybt, at jeg skulde begaae dem for et smukt Ansigts skyld.

Leander.

Du dømmer virkelig for strengt om Kiønnet. De fornuftige iblant dem anseer Daarligheder med Foragt, endskiønt de ofte ved Tidernes fordærvede Sæder ere tvungne til at blive et Rov for dem. Fornuftige Mænd, som dog tillige ere alt for skrøbelige til at trodse Sædvanen, tør ikke begive sig i en Stand, som man nu, ved at følge Moden, ikke kan komme udi, uden man enten maa have store Midler, eller ogsaa sette sin Velfærd til paa Bryllups-Omkostninger. De ere alt for beskedene til at melde dem hos de rige Piger. Disse, som ikke faae Leilighed til at vælge iblant fornuftige Mænd, falder i Armene paa Pralhanse og unge Springere, som sette deres Midler paa en liderlig Maade overstyr. En fornuftig men fattig

Pige,

Pige, som Nødvendigheden tvinger til at gifte sig, maa tage den første den beste Nar, som melder sig. Og det er Aarsagen til alle de Ulykker, som vi dagligen blive vaer i en Stand, som er stiftet til at giøre Menneskene lykkalige paa Jorden.

Leonard.

Du er en fortreffelig Ægteskabs-Procurator. Men hvorom alting er, saa lad dig ikke merke med noget. Her ventes en Baron i Eftermiddag, som man troer er bleven forelsket i Lucilia i Aftes. Naar jeg først er bleven vaer, med hvad Øine hun anseer ham, saa vil jeg see, hvad Slutning jeg bør fatte. Men der kommer din Kone. Siden hun maaskee vil tale om denne Baron, der ligger hende saa meget om Hiertet, saa vil jeg gaae min Vei, for ikke at røbe mig selv.

Anden Scene.

Leander. Leonore.

Leander.

Nu, min Hierte! kom hun til Rette med Joden om Spielstenene?

Leonore.

Leonore.

Nei, ikke ganske, thi han er meget dyr med dem; men han lod dem blive her, paa det jeg kunde betænke mig.

Leander.

Hvor meget vil han da have for dem?

Leonore.

Han vil endelig have 50 Rdlr., og jeg vil ikke give mere end 40.

Leander.

Men staaer de hende an?

Leonore.

Ja de gior. Jeg fik Lyst til saadan et Antog i gaar, da jeg saae det hos Frue Flane; men hendes var ikke nær saa smukt, som dette.

Leander.

Maa jeg da forære min Allerkiereste det? saa kan hun sende Jøden til mig efter Pengene.

Leonore (omfavner ham.)

O min uskatterlige Leander!

Leander.

Kan saa svagt et Beviis paa min Kierlighed sette min Leonore i saadan en Bevegelse?

Leonore (forvirret.)

Nei, det er ikke Gaven, der beveger mig, men Maaden, den gives mig paa, og ved at betragte, hvor lykkalig jeg er, frem for saa mange andre Koner. Ak! dersom alle Mænd vare saaledes, saa var der ingen ulykkelige Ægteskaber.

Leander.

Skyd ikke Skylden alene paa de stakkels Mænd, min Hierte! Dersom alle Koner vare, som min Leonore, saa var der heller ingen. Tænk ikke, at jeg smigrer, men betragt Tingen i sig selv. De veed, at jeg har den Formue, at jeg uden at skade mig selv, kan give Dem slige intet betydende Ting. Desuagtet synes det Dem, som en fornuftig og betænksom Kone, at det ikke er Pengene værd. Hvor mange findes der ikke derimod, som for at fyldestgiøre deres urimelige og forfængelige Begierligheder, pine og plage Mændene saa længe, at de maa opofre deres saavel som de umyndige Børns Velfærd for slige Lumperier, om de ellers vil have Fred i Huset? Døm nu selv, hos hvem Skylden er.

Leonore.

Det indseer jeg meget vel. Men for nu ikke at tage imod en Berømmelse, som ikke tilkommer

kommer mig, saa maa jeg tilstaae, at det ikke var saa meget af Sparsomhed, som fordi jeg frygtede, at Han ikke vilde have det.

Leander.

Vilde have det, min Hierte! Hvor kommer Hun til at bruge den Talemaade? Anseer Hun mig, som en bydende Herre, saa maa nødvendig Hendes Kierlighed formindskes; thi vi Mennesker ere saa nidkiere over vores frie Villie, at vi udøvede visse Pligter med en større Lyst, dersom det ikke var os befalet. En Mand bør være hans Kones Ven og Beskiermer, hun hans Trøst og tro Raadgiver i alle dette Livs Besværligheder. Og jeg maa visselig holde den Mand for ulykkalig, der maa tage sin Tilflugt til det forhadte Ord: Jeg vil. Thi naar Manden er fornuftig, setter det da ikke nødvendig forud, at hans Kones Opførsel enten maa true ham med Fordervelse, eller Vanære. Min Leonore kan altsaa være vis paa, at min Villie skal alletider være hendes; siden jeg er forvisset om, at hun ikke vil foretage sig noget, førend hun har overveiet, om det er hende anstændigt. Men veed min Hierte, det som jeg kunde have at indvende imod sligt Fruentimmerstads?

Leonore.

Nei.

Leander.

Exemplet, og den Begierlighed, det opvekker hos andre. De saae det hos Frue Flane, og fik Lyst dertil; nu kan andre see det hos Dem, og giøre ligesaa. Faa ere i de Omstændigheder, at de kan bekomme det, og endnu færre besidder Deres Fuldkommenhed i at frasige sig det, naar de synes at det er kostbart, ja Vanskeligheden selv forøger deres Begierligheder. Fruen vil og skal have det, Manden maa skaffe det, om han endog skal laane Pengene dertil, for at forebygge, at hun ikke skal bekomme det paa en Maade, som er ham endnu smerteligere.

Leonore.

Jeg finder at De har Ret, og af den Aarsag vil jeg ikke heller tage det paa i Aften hos Frue Windevil.

Leander.

Skal De derhen?

Leonore.

Ja; jeg vandt en Deel Penge fra hende i Aftes, og da hun derpaa bad mig give sig Revange i Aften, saa kunde jeg ikke negte det; thi ellers havde det ladt, ligesom jeg var bange for at tabe dem igien.

Leander.

Det er en forunderlig Kone med hendes Spillelyst. Den er et sikkert Kiendetegn paa et flygtigt Sind, og er tillige af alle herskende Tilbøieligheder hos et Fruentimmer den, som jeg mindst kan blive klog paa. Den berøver dem det, de gior sig allermest til af; thi Glæden over at vinde, og Fortvivlelsen over at tabe, staaer saa tydeligen afmalet i deres Ansigter, at den fordreier alle deres Liniamenter. Hinene brænde i Hovedet, Aarene og Senerne ere opspendte; saa man snarere skulde tage dem for Helvedes Furier, der glæde sig over at pine hinanden, end for jordiske Engler.

Leonore.

Men det er dog en uskyldig Tidsfordriv.

Leander.

Dem, der bruge den saaledes, taler jeg ikke om. Tidsfordriven er ikke aleene uskyldig, men endog undertiden nyttig, naar det er i Selskab, hvor de mange adskillige Caracterer ikke tillader nogen ordentlig Samtale; den er ilige-maade en Opmuntring for Sandserne, naar man kommer fra sine Forretninger, og er kied af at foretage sig noget alvorligt. Men jeg taler kun her om dem, som gior en Forretning deraf,

som tæller alle de Timer som forlorne, hvilke de ikke tilbringe med Kortene i Hænderne; som endog paa Landet, midt i alle de Skiønheder, som en yndig Natur foreſtiller os, ile hen til deres Afguder, og misbruge dette Livs koſtbare Øieblikke med at betragte nogle malede Blade.

Leonore.

Efter den Beſkrivelſe, Han gier over denne Frue og hendes Selſkab, ſaa merker jeg nok, at Han ikke kommer der.

Leander.

Nei. Den eneſte Forneielſe, jeg ſkulde kunde finde der, var min Leonores Nærværelſe, og den vilde tabe en ſtor Deel af de Sødheder, ſom den ſtedſe har for mig, naar jeg ſaae hende paa et Sted, der er ſaa uværdigt til at betrædes af hende. Og da Hr. Hieronymus desforuden kommer her, for at tale med ſin Datter, ſaa var det uartigt, om vi begge vilde tage ud.

Leonore.

Jeg havde lovet at bringe Lucilia med mig; men ſiden hendes Fader har ſagt, at hun ſkulde blive hiemme, ſaa faaer jeg at giøre hendes Undſkyldning.

Leander.

Leander.

Det er mig ret kiert for Lucilia. Jeg vilde nødig have hende paa et Sted, hvor et ungt Fruentimmers Sæder saa let kan blive fordervede ved onde Exempler, dersom hun ikke stedse holder et vaaget Øie over sig selv; og jeg ønsker med hendes Fader, at hun var vel gift.

Leonore.

Det vil nok ikke vare længe; thi jeg har hørt, at den unge Baron, som var hendes Cavaleer i Aftes, er bleven ganske forelsket i hende.

Leander.

Hvor har De hørt det? Jeg haaber, at Lucilia er for fornuftig til at have sagt det.

Leonore.

Af Pernille, som havde hørt det af Baronens Tiener.

Leander.

Det giver mig et maadeligt Begreb om den gode Baron. Slige Fortroligheder af en Herre imod en Tiener viser en Gemeenskab, som maa have sin Oprindelse af en uordentlig Opførsel.

Leonore.

Gid Lucilia kun maatte faae en Mand, der var halv saa god, som min kiere Leander!

saa er jeg vis paa, at hun ikke skulde kunne skille den kierlige Mand fra Frieren.

Leander.

Det er min Leonores Kierlighed, som taler. Thi naar Lucilia tager Fornuften til Raads i sit Valg, og opfylder en dydig og retskaffen Kones Pligt, saa er jeg vis paa, at hun vil blive saa lykkelig, som jeg af mine yderste Kræfter vil stræbe at giøre Dem.

Tredie Scene.

Leander. Leonore. Lucilia.

Leonore.

Kom nærmere, Cousine! vi stod just og talte om dig.

Lucilia.

Om mig? Saa var min Troe Samtalen maaer.

Leonore.

Vi ønskede dig en god Mand.

Lucilia.

Lucilia.

Ja, det er Konernes gamle Vane; saa snart de har faaet Aaget paa Nakken, saa vil de kaste det over alle deres gode Venners med.

Leander.

Holder Lucilia da Ægteskabs-Aaget saa tungt?

Lucilia.

Saa vidt som jeg har merket hidindtil, saa trykker det gierne een af Parterne; og De kan være vis paa, at jeg har brugt al min Opmerksomhed til denne Undersøgning.

Leander.

Har hun da ikke tillige indseet Aarsagerne?

Lucilia.

Tildeels.

Leonore.

Og hvilke har du fundet dem at være?

Lucilia.

At een af dem har giort sig det alt for mageligt, og overladt hele Byrden til den anden. Men jeg har endnu ikke kundet udfinde, hvorledes man skulde forebygge det?

Leander.

Det skal jeg sige Hende. Hun maa ikke vælge sig en modvillig og haardnakket, men en villig og stræbsom Staldbroder, og saa dernæst ikke finde sin egen Deel for besværlig.

Lucilia.

Raadet var meget got, naar de kuns vare kiendelige. Men jeg er bange, at det gaaer med dem, som med Skydehestene; saa længe Toiet er af dem, saa gaaer de saa jevnt, og kryber og bukker, men aldrig saa snart faaer de Bidselet paa, førend de reyse Hovedet og giøre sig til.

Leonore.

Har du da en Afsky for at gifte dig, eller er den rette ikke kommen?

Lucilia.

Hverken den rette eller den urette; thi der har endnu ingen taget Livet af sig selv for min skyld. Jeg søger heller ingen offentlige Steder, for at kaste mine Garn ud; men melder der sig en skikkelig Mand, saa begvemmer jeg mig vel til at tage ham, thi havde min Moder ikke giort saa for mig, saa var jeg ikke kommen paa Jorden. Og mig synes dog ogsaa nok,

nok, at jeg vilde legge andre under den samme Forpligtelse.

Fierde Scene.

Leonore. Leander. Lucilia. Pernille.

Pernille.

Her er Baronen, og vil gierne have den Ære at giøre sin Opvartning.

Leonore.

Siig, han skal være velkommen. Det er endda en Cavaleer, som veed at leve; min har ikke engang havt Bud her.

Lucilia.

Ja, der seer man, hvad det Kone-Navn gior; men ellers skyder de Karle ikke alletider, hvor de sigter.

Femte Scene.

Leander. Leonore. Lucilia. Baronen. Pernille.

(Leander

(Leander gaaer Baronen i Møde, og tager imod ham.)

Baronen.

Jeg haaber, min Herre! at De ikke tager mig, som en Fremmed, min Frihed ilde op. Men da jeg har havt den Ære, i Aftes at være i Selskab med Fruen og Frøkenen, saa holdt jeg det for min Skyldighed, at giøre Dem min Opvartning, og tillige erkyndige mig, hvorledes Motionen har bekommet Dem.

Leander.

Deres Besøgelse er mig alletider en Ære, min Herre!

Baronen.

Underdanige Tienere, min smukke Frue! jeg haaber, at De har befundet Dem vel, siden jeg havde den Ære at see Dem.

Leonore.

Fuldkommen vel, Hr. Baron! Pernille, bring Stole hid.

Baronen.

Jeg har ikke nødig at spørge Dem, min søde Frøken, hvorledes De befinder Dem; thi Deres deilige Øine siger det tilfulde.

Leonore

Leonore (sagte.)

Saa maa mine være meget matte, siden jeg bekom Spørsmaalet.

Lucilia.

Ja, jeg har faaet fuldkommen udsovet.

Leander.

Behager De ikke at sette Dem, min Herre!

(Baronen setter sig imellem Leonore og Lucilia, og betragter dem vexelvis.)

Baronen.

En Nattevaagen kan dog ikke giøre noget Skaar i en ægte Deilighed, det kan jeg see her. Alle de andre Damer, jeg har været hos, har for Gud næsten været ukiendelige.

Leonore.

Baronen har Lyst til at smigre for mig.

Lucilia.

Skal de flere Steder hen endnu?

Baronen.

Hvi saa, min søde Frøken?

Lucilia.

Thi saa kan jeg vide, hvor længe det varer, til jeg bliver ukiendelig.

Leander.

Leander.

Hvad got Nyt, Hr. Baron?

Baronen.

Det nyeste, jeg veed, er at der siges, der skal være Falkejagt i Morgen.

Leonore.

Ei, da er det vel, at jeg ikke har lovet mig bort endnu. Den sidste fik jeg ikke at see, siden jeg var buden til een af mine gode Venner, som laae i Barselseng.

Baronen.

Saa er min naadige Frue saadan en Elskere af Falkejagten?

Leonore.

Ja, det er een af mine største Fornøielser.

Baronen.

Det er virkelig ogsaa et smukt Syn; men de mange deilige Tilskuere, vi har, er endnu langt behageligere for os. Og dersom Fruen vil betroe sig til min Omhu i at føre Deres Karet, saa skal De bekomme den allerfordelagtigste Plads.

Leonore.

Jeg er Dem mangfoldig forbunden.

Baronen.

Baronen.

Er Frøkenen af lige Mening med hendes Frue Cousine?

Lucilia.

Det kan jeg ikke sige. Jeg har seet Falkejagten adskillige gange, men kuns eengang med Fornøielse.

Baronen.

Der maa da vel have været noget besynderligt ved den?

Lucilia.

Nei, der var ikke. Min Fornøielse bestod deri, at det var to Tumlinger, som man kastede op for Falken; og hver gang han slog efter dem, tumlede de sig saa artig, at min gode Falk forslog sig, og maatte bruge lang Tid, inden han kunde komme til sig selv igien. Da han nu tilsidst mærkede, at det ikke kunde lykkes ham, vendte han sin retmæssige Vrede imod en Hare, som, i hvor dybt han end havde trykket sig ned i Sædet, dog ikke kunde skiule sine Øren.

Pernille (sagte.)

Du har ikke nødig at være saa spidsk; thi du er ikke Duen, han slaaer efter.

Leander.

Har Posten ikke bragt noget med?

Baronen.

Baronen.

Ikke, det jeg veed. Jeg har faaet et Brev fra een af mine gode Venner i Paris, som temmeligen har rørt mig; thi han skriver mig til, at det Fruentimmer, som jeg holdt meest af, imedens jeg var der, og som virkelig var det smukkeste Fruentimmer i Frankerig, har faaet Smaakopperne, og er meget slet. Det, der giør mig meest ont, er, at jeg har tabt hendes Portrait, hvilket jeg nu ikke kan faae igien.

Leander (sagte.)

Man kan ikke faae et fornuftigt Svar af ham, derfor vil jeg tie, og lade Fruentimmerne fortsette Samtalen.

Leonore.

Skal Baronen paa Comedie i Aften?

Baronen.

Fy, for en Ulykke! der kommer jeg snart aldrig, uden jeg er nødt dertil, det er at sige, naar Hoffet er der.

Leonore.

Da ere de dog ret artige, og Balletterne meget kienne.

Baronen.

Jeg skal have den Ære at sige Dem, min naadige Frue! at Skuespillene, som jeg har seet i Pa-

i Paris har givet mig en Væmmelse for disse. Der er ikke en eneste kiøn Tanke i dem, det kommer altsammen saa forbandet bredt ud.

Lucilia.

Det meste, der spilles, er dog franske Stykker, som ere oversatte.

Baronen.

Om det er Oversetterens eller Sprogets Skyld, det skal jeg lade være usagt; men jeg forsikrer Frøkenen, at det er som jeg siger. Desforuden er det en forbandet Feil, at der i nogle Aar ingen nye Actriser ere kommen; man seer alletider eet og de samme Ansigter paa Theatret.

Lucilia.

Og i mange af Logerne ligesaa.

Leonore.

Jeg kommer der meest for Dandsens skyld.

Leander.

Skuespil er een af de Forlystelser, som gier det menneskelige Kiøn den største Ære; og naar det blev anseet med de rette Øine, maatte det tiene til at forbedre Sæderne mangfoldig; men det gaaer, som Baronen siger, de fleste kommer der for at see, og ikke for at høre, hvilket man kan merke deraf, at de beste moralske Stykker har mindst Tilløb.

Baronen.

Jeg har endnu en Hoben Visiter at giøre; men jeg er kommen til at sidde saa vel, at det vil falde mig surt at forlade saa behageligt et Sted. Ja, jeg frygter endog, at disse faa Øieblikks Lykksalighed vil forvolde mig utallige Sukke.

Leonore.

Hvorfor skal et artigt Mandsperson altetider smigre for et Fruentimmer?

Baronen.

Det, der var Hyklerie paa alle andre Steder, maa være Sandhed her, og jeg vil udbede mig det, som en besynderlig Naade, at fortsette saa angenemt et Bekiendskab, da jeg haaber ved min Opførsel at fortiene den Ære, at kaldes en Tiener af Huset.

Leonore.

De skal altetider være velkommen, og vi vil agte Deres Venskab for en besynderlig Ære.

Baronen (reyser sig.)

Jeg vil have den Ære at anbefale mig i min naadige Frues Bevaagenhed, og udbede mig et lidet Sted i Deres Erindring. (til Lucilia.) Jeg udbeder mig iligemaade den Ære, min naadige Froken! at giøre Dem min Opvartning.

Lucilia.

Lucilia.

Jeg er i min Fetters Huus, min Herre, og kan ligesaa lidet tillade som forbyde det.

Baronen.

Deres underdanige Tiener, min Herre!

Leander.

Jeg vil have den Ære at geleide Baronen.

Baronen.

Det skeer for Gud ikke.

Leander.

Det er min Skyldighed, min Herre! og den forsømmer jeg aldrig med min gode Villie.

Pernille (sagte.)

Gid du faae en Ulykke for det, jeg havde just noget at snakke med ham.

Baronen.

Underdanige Tiener, mine smukke Damer!

Lucilia.

Tienerinde, Hr. Baron!

Leonore.

Far vel, Hr. Baron! bie ikke for længe, til vi har den Ære at see Dem igien.

Siette Scene.

Leonore. Lucilia. Pernille.

Leonore.

Det er et meget artigt Menneske.

Pernille.

Jeg vilde holde den for lykkelig, som kunde faae ham til sin Elsker.

Leonore.

Hoffolkene har dog noget besynderligt hos sig.

Lucita.

Det er sandt; thi de taler allesammen af een Mund.

Leonore.

Jeg finder en stor Fornøielse i at omgaaes dem.

Pernille.

Der kan heller ikke være et behageligere Selskab.

Leonore.

Der er alletider en stor Deel af dem hos Frue Windevil, og derfor er jeg vis paa, at jeg vil faae en behagelig Aften; og det skal giøre mig ont, i Fald du ikke kommer med, Lucilia.

Lucilia.

Lucilia.

Mig slet intet; thi jeg kiedes ved disse idelige Igientagelser, og siden disse Herrer ikke veed at giøre et Fruentimmer en Compliment, uden paa hendes Kiøns Bekostning, saa er jeg overbeviist, at de siger det samme til alle, og at det er en Lectie, som de har lært uden ad.

Leonore.

Men det er jo dog naturligt, at een kan behage dem bedre, end en anden.

Lucilia.

Jeg veed ikke, om de kan finde Behag i noget, uden deres egen Person; thi det er en afgiort Sag, at den behager dem saa overmaade vel, at de tager den mindste venlige Mine af et Fruentimmer for en fuldkommen Kierligheds Erklæring. Men det er nok Tid, at jeg gaaer til mit Claveer; thi min Spillemester er her vel paa Øieblikket. (Hun gaaer.)

Leonore.

Og kom ind med mig i mit Cabinet, Pernille, for at eftersee, hvad der kan være at forbedre paa mit Haar og min øvrige Pynt.

Tredie Act.

Første Scene.

Leonore. Pernille.

Pernille.

Nu seer min Troe Fruen ud, som en Engel. Og det kan aldrig slaae feil, at hvem der seer paa hende maa blive forelsket.

Leonore.

Mener du det, Pernille?

Pernille.

Ja, mig synes ret, at jeg seer alle Fruentimmerne blive rede af Misundelse, saa snart Fruen trinner ind ad Døren.

Leonore.

Ja, det er sandt, at jeg er en Torn i deres Øine, især hos dem, som bilder sig ind at være smukke. Thi saa længe jeg ikke er i Selskabet, saa svermer alle unge Mandfolk omkring dem; men ligesaa snart jeg kommer, er der ikke een, som har Tilbedere længere.

Pernille.

Pernille.

Det maa være en stor Triumph.

Leonore.

Ja, det glæder mig inderlig, og er tillige Aarsagen, at jeg begegner dem venligere, end jeg mener, og det bare for at holde dem des fastere. Men veed du ikke, om Baronen er kiendt der?

Pernille.

Det kan nok ikke slaae feil.

Leonore.

Da vil det krænke ham, naar han faaer at see, at Lucilie ikke er med, og at han berøves Glandsen af hendes deilige Øine.

Pernille.

Jeg veed ikke, om jeg tog feil; men mig syntes, at han saae mere paa Fruen, end paa hende.

Leonore.

Saa havde han vel ikke giort hende saadan en Compliment over hendes Øine.

Pernille.

Det var maaskee Fruen meent, og blev sagt til Frøkenen, fordi Herren var tilstede.

Leonore.

Den Undskyldning har ingen Steds hiemme. Hvorfor maatte en Mand ikke høre, at hans Kone er smuk? derved gieres ham jo en Compliment over hans gode Smag.

Pernille.

Imidlertid er der dog mange Mænd saa urimelige, at de ikke kan taale det.

Leonore.

Jeg var tilfreds, den Vogn var forspendt. Jeg er vis paa, at hele Selskabet er der alt; og kommer min Faderbroder først, saa slipper jeg ikke saa snart.

Anden Scene.

Leonore. Lucilia. Pernille.

Lucilia.

Er du hiemme endnu?

Leonore.

Ja, jeg staaer som jeg stod paa Naale, over den forbandede Kudskes Nølen.

Lucilia.

Lucilia.

Gud bevare os, hvor kan du længes saa meget?

Leonore.

Det er meget naturligt, Cousine, det er den første gang jeg kommer der, og er vis paa, at der er buden en Hoben for min skyld. Kan der nu være noget behageligere for et ungt Fruentimmer, end at see sig at være et Maal for et heelt Selskabs Opmerksomhed?

Lucilia.

Naa, saa glæd dig da; thi nu hører jeg Vognen kiøre frem.

Leonore.

Sidder nu ogsaa alting ret, Pernille?

Pernille.

Paa Haar og Traad.

Leonore.

Saa farvel, Cousine! hils min Mand og min Faderbroder.

(Hun kysser Lucilia, og Pernille gaaer bort med hende.)

Tredie Scene.

Lucilia (aleene.)

Stakkels Leonore! hvor kan du saaledes lade dig forblende, at du kan finde Fornøielse i en falsk Æres Beviisning, som aleene sigter til din Fordervelse. Hvor mange Snarer legger den forføriske Verden dog ikke for et ungt Fruentimmer? og hvor slibrig er ikke Veien, endog naar hun ledsages af Uskyldighed, dersom hun ikke er bevæbnet med Forsigtighed? Jeg kunde græde over hende; men da hun ikke er tient dermed, saa lad mig betragte hende, som et Exempel, der er sat til en Advarsel for mig, hvorved jeg maaskee kan frelses fra et endnu haardere Fald.

Fierde Scene.

Leonard. Lucilia.

Leonard.

Vil det ikke henregnes mig til en Ubeskedenhed, dersom jeg forstyrrer den smukke Lucilies behagelige Tanker?

Lucilia.

Lucilia.

Hvor kunde De nu saa lige vide, at de vare behagelige?

Leonard.

Naar et ungt Fruentimmer søger Eensomhed, er det vist Tegn, at hun har noget at tænke paa, som er hende behageligere, end Selskab.

Lucilia.

Saa troer De, at et Fruentimmer har saa liden Magt til at tænke, at hun skulde frygte for at omgaaes med sig selv?

Leonard.

Nei; men jeg veed, at et behageligt Selskab efterlader behagelige Forestillinger.

Lucilia.

Saa vidt har De Ret; men veed De, hvilket Selskab der er saa for mig?

Leonard.

Nei; men jeg har seet en Cavaleer komme herfra, som saae ud til at være det.

Lucilia (med Heftighed.)

Og hvorledes stod han Dem an?

Leonard.

Fortreflig. Han var accommoderet paa den nyeste Fason, og havde i det mindste to Pund Pudder i Haaret.

Lucilia.

Lucilia.

Det er Moden.

Leonard.

Men kan De finde den Mode kiøn?

Lucilia.

Jeg finder den ikke aleene kiøn, men end- og nyttig.

Leonard.

Hvori bestaaer den Nytte?

Lucilia.

Pudderet legger Vegt paa visse Hoveder, som ellers vilde blive alt for lette.

Leonard.

Det er virkelig en stor Nytte, fortreflige Lucilia! Men trænger denne Cavaleers Hoved dertil?

Lucilia.

Det kan jeg ikke sige endnu.

Leonard.

Hvi saa?

Lucilia.

Jeg kiender ham ikke saa nøie.

Leonard.

Mener De da at lære det?

Lucilia.

Det beroer paa Leiligheden.

Leonard.

De veed, at jeg alletider har baaren den allerfuldkommenste Høiagtelse for Dem. Her gaaer et Rygte, at denne Herre kommer her, for at frie til Dem. Siig mig altsaa, som en Ven, der tager en oprigtig Andeel i alt det, der angaaer Dem, hvad denne Herre har at haabe?

Lucilia.

Siden De bruger Venskabs hellige Navn til at besværge mig ved, saa maa jeg holde op at spøge. Jeg kan altsaa ikke sige andet, end at denne Herres Hensigter ere mig ganske ubekiendte; men de maa være, hvordan de vil, saa ere de ganske forgieves, dersom de strekker sig til min Person, thi den skal aldrig blive hans.

Leonard.

Vil De endnu bevise mig den Godhed, og sige mig Deres Aarsager?

Lucilia.

Det kan jeg gierne. Hverken høi Stand eller Rigdom skal nogensinde bevege mig til at give min Haand bort, dersom ikke mit Hierte følger med. Jeg vil elske min Mand, men min Kierlighed skal være grundet paa Høiagtelse; og

da

da jeg er overbeviist om, at jeg aldrig kan agte Baronen, saa staaer jeg heller ingen Fare for at elske ham.

Leonard.

Elskværdige Lucilia! kunde da en Mand, som De holdt værdig til Deres Høiagtelse, giøre sig Haab om at vinde Deres Kierlighed?

Lucilia.

Ja! saae jeg, at han elskede mig oprigtig, og han havde vundet min Agt, saa stod mit Hierte stor Fare.

Leonard.

Ak! dersom . . .

Femte Scene.

Leander. Lucilia. Leonard. Hieronymus.

Leander.

See her Lucilia! her bringer jeg Dem Deres Hr. Fader.

Lucilia.

(Gaaer Hieronymus i Møde, og kysser hans Haand.)

Velkommen, hierte Fader!

Hiero-

Hieronymus.

Det troer jeg nok, at jeg er velkommen.

Lucilia.

Jeg forsikrer min Fader, at jeg ikke vidste noget, der kunde forneie mig saa inderlig, som at see ham ved god Helbred.

Hieronymus.

Ja, den der ikke troer det, den maatte have et Steenhierte. Du ønsker mig vel snarere paa Bloksbierg, fordi jeg har forhindret dig at løbe gal med Leonore.

Leander.

Min Kone løber ikke gal, min Herre! dertil har hun bekommet alt for god en Optugtelse af Deres salige Frue.

Hieronymus.

Ja, det var et Mynster af en Kone. Gud glæde hendes Siel! Vi levede sammen, som to Børn; men der vilde have lagt et Fandens Huus, i Fald hun havde taget afsted, som Konerne gier nu omstunder. Og jeg kan ikke negte, at da jeg gav Eder Leonore, saa ventede jeg mindst, at I havde blevet een af de taalmodige Mænd, som lade deres Koner spille Bas.

Leander.

Leander.

Det skeer ikke heller. Men jeg synes at det var ubilligt, at fordi mine Forretninger hindrer mig fra at tage Deel deri, jeg derfor skulde negte min Kone nogle uskyldige Forlystelser.

Hieronymus.

Uskyldige Forlystelser! Kalder I det uskyldige Forlystelser, at stime og steie hele Nætter igiennem? ikke at være i sit Huus, uden naar hun sover og pynter sig, sverme af eet Huus i et andet, være udstafferet som en indianst Prindsesse, og have hele Svermen af Byens Springere og Spradebasser omkring sig.

Leander.

Dersom det ikke var i Betragtning af den Ærbødighed, som jeg er Dem, der har staaet hende i Faders Sted, skyldig, saa taalte jeg visselig ikke slige Fornærmelser.

Hieronymus.

Det være langt fra, at jeg har i Sinde at fornærme Eder; det bliver Eders Sag. Og naar I kan taale, at man siger: I er Hanrei, saa kan jeg gierne taale, at man siger: Min Broderdatter er en Coqvette. Men dersom I ikke vil holde Eders Kone i Tøilen, saa vil jeg holde min Datter. Jeg blev meget glad, da

Leonore

Leonore blev gift; thi jeg tænkte, at siden jeg havde giemt saa længe paa Leonore for Eder, saa kunde I nu giemme Lucilia for mig, indtil jeg kunde faae en skikkelig Mand til hende. Men jeg merker nok, at I ikke duer til at styre Fruentimmerne; der skal en egen Gave til, og uden at rose mig selv, saa vilde jeg see paa den, som kunde overgaae mig i den Post.

Leonard.

Det kan man høre. Men, Hr. Hieronymus, unge Mennesker maa dog have nogen slags Forfriskning, om ikke for andet, saa for Helbredens skyld.

Hieronymus.

Men fornøiede man sig da ikke i mine unge Dage, ligesaavel som nu? og da var de forbandede Assembleer ikke paa Moden.

Lucilia.

Nei, men Julestuerne.

Hieronymus.

Det er sandt. Og hvad Ont var der i dem?

Lucilia.

Slet intet. Men isteden for at Mandfolkene nu faaer et Haandkys ved en Menuet,

saa fik de den Tid mange paa Munden ved at løse Pant ind.

Hieronymus.

Deri har du for saa vidt Ret. Men saasom der ikke kom andre, end Naboer og Bekiendtere, i Julestuerne, saa havde man ikke nedig at være bange for sine Døttre, istedenfor at man nu aldrig er sikker paa, at en Dogenigt, som ikke duer til andet, end at giøre nogle Pirouetter, tralle nogle Viser, og føre en Hoben unyttig Hvishvas, snapper en Fader dem uden sin Vidende og Villie bort for Næsen. Derfor var jeg tilfreds, at jeg havde en brav Mand til dig; thi det kan jeg lade dig vide, at jeg for skal dreie Halsen om paa dig, førend du skal faae een af disse Junkere, der kun vil have en Svigerfaders Penge, men giver ham selv Døden og Dievelen. Nei, jeg vil have en Svigerson, som giør Ære af mig, og som glæder sig ved at sette et got Glas Viin for mig, naar jeg kommer i hans Huus.

Lucilia.

Jeg forsikrer hierte Fader, at hvem det end maatte være, saa skulde jeg foragte ham af mit aanske Hierte, dersom han ikke betragtede min Fader med al den Ærbødighed, som ham tilkom.

Hiero-

Hieronymus.

Ja, det maa jeg lide; saa skal et Barn tale.

Leander.

Vil De betroe mig, min Herre, at vælge Lucilia en Mand?

Hieronymus.

Af mit ganske Hierte.

Leander.

Jeg haaber, at baade De og hun skal være forneiet dermed. Jeg veed een; men jeg nævner ham ikke, ferend jeg veed, om han staaer Lucilia an. Gemytterne maa være utvungne i saa vigtig en Sag; og da hun maaskee af Ærbødighed ikke torde sige sin Mening saa frit ud til Dem, som til mig, saa har jeg begiert frie Hænder af Dem.

Hieronymus.

Det er meget fornuftigt, og naar det kun ikke er een af vore unge Springere, saa har jeg intet at indvende, men kan gaae vel mere forneiet bort, end jeg kom.

Leander.

Vil De ikke blive, og spille et Partie Dam med mig i Aften?

Hieronymus.

Ja nok. Jeg er en gammel Mand, og gaaer tilig til Sengs; altsaa spiser jeg ikke til Aften. Naar derfor I andre gaaer til Bords, saa vil jeg gaae hiem, men jeg vil have min Flaske Bourgogne-Viin hos mig ved Dambrettet.

Leander.

De har at befale. (til Lucilia.) Siden min Kone ikke er hiemme, torde jeg da ikke umage Dem med at besørge det.

Lucilia (hun gaaer ud.)

Hiertelig gierne.

Leonard.

De bør glæde Dem i Deres Hierte, Hr. Hieronymus, over at være Fader til saa fuldkommen en Pige. Faa Personer af Lucilies Kiøn kan bryste sig af hendes gode Egenskaber, og endnu færre af at anvende dem saa vel.

Hieronymus.

Ja, Pigen er brav nok, hun slegter mig paa. Det var det, jeg alletider sagde til hendes salig Moder, og endskiønt det lod, som om hun ikke troede det, saa trættede hun mig dog ikke imod; thi det vidste hun, at jeg ikke kunde taale.

Men

Men alle de, der kiender mig, maa tilstaae, at hun har mit Sind op af Dage, og derfor vil jeg saa gierne have hende gift; thi jeg har været en grumme Krabat i mine unge Dage.

Leonard.

De seer ud til at være slem nok endnu, og maaskee kommer vi til at dandse paa Deres Bryllup, inden vi veed et Ord deraf.

Hieronymus.

Nei, det bliver der nok ikke mere af, deels for Lucilies og deels for min egen skyld; thi det er noget eget Kram disse Fruentimmere. Vil man have got af dem, maa man idelig caressere dem, og det gider jeg ikke mere været over. De Unge ere mig for overgivne, og de Gamle for knurvoren; derfor vil jeg nu smukt skiotte mig selv, og ikke giøre mig Livet surt paa mine gamle Dage.

Siette Scene.

Leander. Leonard. Hieronymus. Pernille.

Pernille.

Nu er alting ferdig, Dambrettet er sat til Rette, og Flasken og Glasset staaer hos paa Bordet.

Hieronymus.

Ja, saa lad os gaae. Jeg er ret bleven tør i min Hals af det meget, jeg har snakket. Kom, lad os drikke engang.

Syvende Scene.

Pernille (alene.)

Jeg har bestilt Henrich herhid, og jeg skulde troe, at han vel ikke bliver meget længe borte. Det er et vanskeligt Arbeide, jeg har paataget mig for hans Herre. Jeg maa derfor i det mindste have noget paa Haanden til en Opmuntring, førend jeg gaaer videre. Det er almindelig en Kammerpiges Forretning, at forføre sit Herskab. Men da jeg skal stille mit Garn saaledes, at dersom den eene ikke snubler over det, saa skal den anden løbe i det, saa behøves der ogsaa stærke Drivefiedre, til at sette den Maskine i Bevegelse. Jeg har tillige mere end een Aarsag, hvorfor jeg gierne vil have Lucilia af Huset.

Hun

Hun har alt for gode Dine, og gielder mere hos min Frue, end jeg vel kan lide; og har jeg først faaet hende af Veien, saa skal alle Ting gaae langt bedre.

Ottende Scene.

Pernille. Henrich.

Pernille.

Hvor Pokker kan du bie saa længe? Mener du, at jeg har intet andet at bestille, end gaae her og vente paa dig.

Henrich.

Vær ikke saa vred, min Høne, jeg kunde min Troe ikke komme før.

Pernille.

Ikke det? har du maaskee sat paa Øret et Steds i et Vertshuus?

Henrich.

Nei, saa min Troe har jeg ikke. Du maa vide, at jeg er en Karl, som har meer end een Ting at tage vare; og jeg maa mage det saa, at intet bliver forsømt.

Pernille.

Hvor mange Betieninger staaer du da i?

Henrich.

For det første er jeg min Herres Kammertiener; dernæst hans Tiener, naar han har mig nødig til at staae bag paa. I det øvrige er jeg hans Skatmester, Casserer, Bogholder, Geheimeraad; og foruden alle disse Betieninger har jeg endda een, som giver mig meer at bestille, end hele Resten.

Pernille.

Hvad er da det for een?

Henrich.

Du veed, mit Barn, at alle store Hververe har deres Anbringere, og det er jeg iligemaade hos ham; thi i det mindste maa jeg give Anslaget til Rekruterne.

Pernille.

Gior I da god Fremgang i eders Hverving?

Henrich.

Temmelig. Thi den forskrekkelige Hevn vi udøve imod dem, som ikke vilde lade sig overtale, setter os i Respect.

Pernille.

Pernille.

Hvori bestaaer den Hevn?

Henrich.

Vi roser os af deres Gunst, hvor vi kommer, og siden vi er kommen for Orde, saa er der ingen, som tvivler derom.

Pernille.

Men hvilke af disse Betieninger har da saa længe opholdt dig i Dag?

Henrich.

Det kan jeg ikke saa just sige, til hvilken det hører. Jeg troer, at det endnu er een Betiening, som jeg ikke selv veed at give Navn. Thi først maatte jeg bie efter dette Brev til Lucilia, og dernæst maatte jeg forskaffe disse 50 Ducater, som er her i denne Pung til dig.

Pernille (putter Pungen i Lommen.)

Siden du er Casserer, saa vare de jo let bragt til Veie.

Henrich.

Ja, men Cassen var tom; thi den sidste Maaned af Qvarralet maa vi i det mindste laane os frem. Og dersom de gode Israels Børn ikke vare, saa saae det sort ud mangen gang, og jeg troer, jeg har været hos 50 Stykker i Dag, førend jeg kunde faae disse 50 Ducater.

Pernille.

Ja, Skatmesteren letter nok ogsaa paa Cassen?

Henrich.

En Arbeider er sin Løn værd. Der kan altsaa ingen fortænke mig, at jeg tager Lønnen for mine mange Betieninger forud. Alt hvad jeg kan gjøre, er, at naar vi siden kommer i Knibe, saa laaner jeg ham sine egne Penge; men for ikke at besvære min Samvittighed, saa tager jeg kun halv saa megen Rente, som Jøderne.

Pernille.

En smuk Samvittighed! Men hvorfor tog du da ikke disse Penge i Dag, istedenfor at løbe saa længe efter dem?

Henrich.

Fordi vi brugte dem til en Geburtsdags Foræring i gaar, førend vi tænkte paa denne Udgift. Men hvad skal jeg berette min Herre? Og kunde du ikke flye Frøkenen Brevet imidlertid, jeg er her? saa maaskee jeg fik Svar tilbage.

Pernille.

Nei, det gaaer ikke an; thi Frøkenen sidder og spiller Schak. Du kan hilse din Herre, og sige, at Brevet skal rigtig blive leveret.

Han

Han maa see til at finde paa et Ærende, til at komme her i Morgen tilig. Fruen, som gaaer silde til Sengs, staaer gemenligen ogsaa silde op; imidlertid vil jeg bringe ham ind til Frøkenen, der kan han blive, til Fruen er opstaaet, og saa kan han giøre hende sin Opvartning ved Natbordet. Men bed ham for alle Ting, at han seer sig vel for, naar de ere begge tilstede, at den eene ikke faaer Aarsag til at blive fortrydelig over den anden.

Henrich.

Hvad Fanden seer du os an for? Bilder du dig ind, at vi ere Lærlinger, der ikke skulde kunne omgaaes to Fruentimmere, uden at den eene skulde blive fortrydelig over den anden? Nei, nei, mit Barn, det er een af vore mindste Kunster, og jeg har seet min Herre imellem fem eller sex, hvoraf enhver i sit Hierte triumpherede over de andre. De smaa Forlystelser, som vi anstilte, var enhver i sær ham forbunden for, og jeg kunde læse i enhvers Ansigt: Det er for min skyld! Hvori de ogsaa alle havde lige stor Ret; thi det var et Liim, der var smurt for en ny Fugl.

Pernille.

Ja, ja, siden I da ere saa kloge, saa vil jeg ikke spilde mine Ord paa eder; men see til, at

at jeg kan finde Leilighed til at skye Frøkenen Brevet.

Niende Scene.

Baronen. Henrich.

Henrich.

Det er dog nogle sære Dyr, disse Fruentimmere; saa snart man lader sig merke med, at man kan forrette det mindste uden deres Raad og Bistand, saa gier de sig vrede. Men er det ikke min Herre, jeg seer der? Hvor i al Verden kommer han fra?

Baronen.

Henrich, har du talt med Pernille?

Henrich.

Ja jeg har, Herre!

Baronen.

Skulde hun ikke kunne skaffe mig Lucilia i Tale?

Henrich.

Nei, det er umueligt. Thi for det første sidder Frøkenen og spiller Schak, og for det andet,

det, saa veed jeg ikke mere at faae fat paa Pernille. Jeg ventede mindst Deres Komme, men troede vist, at De sad ved Siden af Leonore, og lagde Grundvolden til at forskaffe Mandens Pande Prydelser.

Baronen.

Den forbandede Kierling, den Frue Windevil, hun trak mig den dumme Eraste fore, og satte ham til Leonores Partie. Det er sandt, hun bilder sig ind at være vissere paa hans Penge, end paa mine; men hvor skulde jeg lee, dersom Lykken, som gemenlig feier alle dumme Folk, vilde være ham saa gunstig, at han maatte vinde alle hendes Penge. Og skeer det ikke, saa skal jeg dog nok vide at hevne mig; thi naar der engang ingen er, saa skal hun ikke faae mig til at spille med sig, om hun ogsaa revnede af Spillelyst. Imidlertid havde jeg dog een Fordeel derved; thi mig syntes, at Leonore blev fortrydelig, da hun saae, at jeg ingen Kort fik, hvilket er et tydeligt Beviis, at hun gierne havde seet det.

Henrich.

Men hvorfor blev De der da ikke, for at søge Leilighed til at tale med hende?

Baro-

Baronen.

Af dig er dette et meget dumt Spørsmaal. Thi naar jeg var bleven der, saa fulgte det jo af Fornedenhed, at jeg maatte settes til et Partie. Jeg gik altsaa bort, deels for at vise min Fortrydelse, og deels for at blive fri for at spille; thi naar jeg nu kommer igien, saa er alle Partierne inddelte, og saa setter jeg mig hos Leonore, som for at see til. Da jeg nu var paa Veien, faldt det mig ind at gaae herhid, i Haab at finde Pernille, som skulde skaffe mig fat paa Lucilia; til hvilken jeg da havde sagt, at den Smerte, som jeg havde følet over det, at jeg ikke fandt hende hos Frue Windevil, havde forjaget mig af Selskabet, og min Længsel efter at see hende havde drevet mig herhid.

Henrich.

Saa har De ret alvorlig Øie paa hende?

Baronen.

Er det ikke en kiøn Pige?

Henrich.

Ja, det er rigtig nok, at dette Spørsmaal besvarer mit. Men vil de ægte hende?

Baronen.

Dersom jeg kan faae hende paa lettere Vilkaar, saa gior jeg det ikke; hvis ei, saa vil

jeg

jeg ikke love for hvad der kan blive af. Mine Finantser begynder at staae paa slette Fødder, og jeg trænger snart til en Kone, som kan sette dem i Stand igien. Lucilia er rig; og dersom hun kan imodstaae mine Fristelser, saa mener jeg, i Fremtiden ikke at have Aarsag til at frygte, for at komme i den store Orden. Desforuden kommer jeg ved den Leilighed i Slegtskab med Leonore. Denne Fortrolighed kan bane mig Veien til en større, uden at Leander og Lucilia kan fatte Mistanke derom; thi jeg negter ikke, at det jo er mig langt mere derom at giøre, at jeg kan forføre Leonore, end at ægte Lucilia. Men hvad har Pernille sagt?

Henrich.

At hun rigtig nok skal flye Lucilia Brevet, og De maa giøre Dem et Ærende herhen i Morgen Formiddag, da hun først vil bringe Dem ind til Lucilia, og derfra til Leonore.

Baronen.

Det var got, at jeg fik det at vide; nu kan jeg rette mine Anstalter derefter. Men kom og lad os gaae herfra; thi nu maa Spille-Partierne vel snart være inddelte.

Fierde Act.

Første Scene.

Pernille (aleene.)

Jeg troer, de har i Sinde at blive ved Bordet i Nat. Det er snart paa de Tider, at min Frue kommer hiem; og dersom jeg ikke kan komme til at stye Lucilia Brevet i Aften, saa gaaer mit hele Anslag overstyr i Morgen. Jeg maa desforuden gaae varlig til Verks med hende; thi hun er saa listig som en Slange. Og med al den Umage, jeg har giort mig, har jeg endda ikke kundet vinde hendes Fortrolighed. Det skulde aldrig fortryde mig, dersom hendes egen Pige havde den; thi saa var det noget, som tilkom hende. Men vi kan rose os lige meget deraf begge to.

Anden Scene.

Lucilia. Pernille.

Lucilia

Lucilia (uden at blive Pernille vaer.)

I hvor meget end Leander vil tvinge sig, saa kan man dog tydeligen merke hans Uroelighed. Jeg blev siddende længere end jeg pleier, og giorde mig al optænkelig Umage, for at opmuntre ham; men det Smil, som han tvang sig til at vise, var blandet med saa rørende en Veemodighed, at jeg ikke kunde holde det længere ud, men maatte gaae min Vei.

Pernille.

Saa er Frekenen saa omhiertet?

Lucilia.

See! er I der?

Pernille.

Ja, jeg er saamænd. Men hvad har Herren at bekymre sig over?

Lucilia (sagte.)

Siden du har hørt mere end jeg skiettede om, saa skal du ogsaa faae Svar. (høit) Mener I da ikke, at det maa krænke en Mand, at see hans Kone har større Fortrolighed til uværdige Personer, end til ham, allerhelst, da han elsker hende saa inderlig?

Pernille.

Ja. Men hvem ere de uværdige Personer?

Lucilia.

De, hvis fordervelige Raad hun følger.

Pernille.

Men Fruen begaaer jo intet uanstændigt?

Lucilia.

Nei. Men jeg veed dog ikke, om det kan kaldes anstændigt, at være paa Baller, Skuespil, Concerter, Spille-Assembleer og alle andre Forlystelser, uden at have sin Mand med?

Pernille.

Det er jo hans egen Skyld. Hvi følger han ikke med hende?

Lucilia.

Fordi hans Forretninger ikke tillade det.

Pernille.

Slige Mænd skulde lade blive at gifte sig, naar de ikke fandt for got, at lade deres Koner paa egen Haand; thi hvad skal de Stakler ellers tage dem til?

Lucilia.

En Kone, som har et stort Huus og Børn at passe paa, kan aldrig fattes Tidsfordriv.

Pernille.

Pernille.

Nu kan jeg høre, Frøkenen skiemter; thi det er Forretninger for en Haandverksmands Kone.

Lucilia.

Har da andre Folk ingen Pligter at udøve?

Pernille.

Pligter! Frue-Pligter er at pynte sig, kiøre ud, og forskaffe sig Tilbedere; thi det setter en Mand i Anseelse. Man slutter strax, at der maa være noget got hos ham, siden hun har værdiget ham sit Val; og jeg kiender mange Mænd her i Byen, hvis Navn ingen havde vidst af at sige, dersom de ikke havde faaet de Koner, som de har.

Lucilia.

Det er i det mindste en Navnkundighed, som ikke duer meget; med mindre det var, at hun ved sin Huslighed og Vindskibelighed havde frelst ham fra Undergang.

Pernille.

Kiender Frøkenen mange af dem?

Lucilia.

Nei, desverre! De fleste giøre sig en Ære af at være letsindige.

Pernille.

Det er Synd at misunde dem det. Lad dem fornøie sig, mens de ere unge. Den Tid gaaer snart, og Alderen, som gior dem foragtede, er forhaanden, førend man veed et Ord deraf.

Lucilia.

Det er deres Ungdoms Opførsel, som gior dem foragtede og vrantne med Aarene. Dersom de søgte fornuftige Beskieftigelser, saa holdt de Sindet i en ordentlig Munterhed. Legemet blev ikke svækket ved Nattevaagen og Omsvermen; de længtes ikke, saa snart de een Time vare overladte til dem selv. De uskyldige Forlystelser bleve virkelige Forlystelser, siden de ikke vare en Sædvane; og en ærværdig Kone vilde endog blive agtet med sine graae Haar, fordi hun var bleven agtbar ved det, hun havde anvendt sine unge Aar nyttige. Thi veed I, hvad det er, som gior et gammelt Fruentimmer foragtelig?

Pernille.

Nei.

Lucilia.

At hun vil skiule sin Alder. Saa snart det Røde gaaer af Kinderne, saa skal Sminkeflasken bøde paa dette Vanheld. Pomade-

Krukken

Krukken skal fordrive Rynkerne, Blykamme og andet Dievelskab sverte Haaret. Ja, det er jo en halsbrekkende Sag at sige til et Fruentimmer, at hun er 30 Aar; thi hendes Alder er det eneste, hun skammer sig ved. Og er det ikke en hemmelig Tilstaaelse, at hun har ilde spildt Tiden, og at hun blues ved, at have været kommen til Skiels Aar og Alder for saa mange Tider siden?

Pernille.

Men vil Frøkenen da, at de stakkels Koner stedse skulde sidde indsperrede, og aldrig tage Deel i nogen slags Forlystelser?

Lucilia.

Nei. Men det skal skee med Maade, og i deres Mænds Selskab.

Pernille.

Derfor skulde Frøkenen tage sig en rig Mand, som ikke havde andet at bestille, end at fornøie sin Kone.

Lucilia.

Slige Mænd ere rare at finde.

Pernille.

Da veed jeg dog een, som elsker Frøkenen hiertelig.

Lucilia.

Mig?

Pernille.

Ja, han er saa forelsket, at jeg troede, han dede af Glæde, dersom han kunde have Haab til at behage hende. Og her har jeg et Brev fra ham til Frøkenen, som jeg har lovet at levere i hendes egen Haand.

Lucilia.

Og hvor har I tordet understaae eder det?

Pernille.

Dersom Frøkenen havde hørt, hvor inderlig han bad mig derom, hvorledes han beskrev den ulidelige Pine, han havde udstaaet, siden han havde seet hende, hvor fortvivlet han blev, da jeg afslog det; saa er jeg vis paa, at hun var bleven ligesaa vrt som jeg. Thi jeg kunde ikke sagt ham længere Nei, om det ogsaa skulde kostet mit Liv.

Lucilia.

Eders fornemste Aarsag tier I dog med.

Pernille.

Det er sandt; thi naar jeg ikke havde seet, at Frøkenen kunde giøre sin Lykke derved, saa havde jeg min Troe aldrig taget mig det paa. Men det er en rig, fornem, og velskabt Cavaleer;

leer; og jeg troer aldrig, at der har været noget Menneske saa forelsket, som han. See der, Frøken! læs nu Brevet, saa skal hun selv see, om det ikke er, som jeg siger.

Lucilia.

Bort med eders lumpene Brev, jeg tager ikke imod det.

Pernille.

Der er jo ikke noget i at hun læser det. Hun kan jo derfor giøre hvad hun vil.

Lucilia.

Jeg fører ingen Brevveerling med Fremmede.

Pernille.

Det har hun ikke heller nødig; thi vil hun ikke give det skriftlig, saa lader han sig gierne nøie med mundlig Svar.

Lucilia.

Prøv ikke min Taalmodighed længere, Pernille. Vil I endelig have det besvaret, saa vil jeg skye Leander det; og saa kan I være vis paa, at blive belønnet for eders Umage.

Pernille.

Vil hun ikke, saa kan hun handle deri, ligesom hun selv lyster. Jeg giorde det, for at

tiene hende, det var alt hvad jeg havde derunder. Men det kan jeg sige hende, at hun staaer sig i sit eget Lys; og at hun lever den Dag, at hun kommer til at bide sig i sine Fingre, for det hun nu gier.

Lucilia.

Gaae eders Vei, og lad mig være i Fred.

Tredie Scene.

Lucilia (aleene)

Hvilken uforskammet Pige! Dette Brev var vist nok fra Baronen, og hun var saa listig, at hun ikke vilde sige det, i Haab at jeg skulde spørge derom. Denne hans Opførsel kunde aleene være nok til at fatte Afsky for ham. Hvor nedrigt maa dog ikke det Hierte tænke, der kan bestikke en gemeen Tienestepige, for at vinde den Person, som han vil betroe sin Lykke og sin Families Ære? Jeg gad dog nok vidst, hvad det er for en Mand, som Leander vil tale med mig om. Leonards Opførsel har adskillige gange givet mig Aarsag til at troe, at han elskede mig. Skulde det vel være ham? Imidlertiid veed jeg dog,

dog, at hvad enten det nu kommer af den Tanke, jeg har giort mig derom, eller af en anden mig selv ubekiendt Aarsag; saa siger mit Hierte mig, at det med Fornøielse vilde høre, at det var saa.

Fierde Scene.

Lucilia. Leonard.

Leonard.

Deres Hr. Fader var meget munter i Aften.

Lucilia.

Det er han gemenligen alletider. Han larmer nok lidt, men han mener intet ont dermed. Og endskiønt han undertiden skielder mig Huden fuld, saa er jeg dog vis paa, at han elsker mig hiertelig.

Leonard.

Giorde han ikke det, saa var han ikke aleene ubillig, men endog uskiønsom.

Lucilia.

Det forstaaer sig. Men kan han ogsaa give mig et tydeligere Beviis paa hans Kierlig-

hed, end den Glæde, han teede over, at Leander vidste en Mand til mig.

Leonard.

Og hvad tænker De derom?

Lucilia.

Spørsmaal! Er jeg ikke ung? Er jeg ikke Fruentimmer? Og naar en Fader forneier sig i den Tanke at faae en Svigerson, og have Haab om at see sin Familie forplantet; bør da ikke en lydig Datter glæde sig over, at hun kan være det lyksalige Middel, til at forskaffe hendes Fader denne Forneielse?

Leonard.

Men dersom nu den Mand, som Leander vil foreslaae Dem, ikke mere kunde kaldes ung, men var kommen til en moden Alder, var alvorlig, og havde intet af dette flygtige og fremfusende Væsen, som gemenligen behager Fruentimmerne, med hvad Øine vilde De anseе ham?

Lucilia.

For en Philosoph er De temmelig nysgierig, og hvor kan De, som alletider bebreider os stakkels Fruentimmere vore Skrøbeligheder, være befængt i saa høi en Grad med een af dem, som De siger, der er os medfødt?

Leonard.

Leonard.

Det er ingen Nysgierighed, deilige Lucilia! det er den Andeel, jeg tager i Deres Velgaaende.

Lucilia.

Lige saa lidet, som vi nogen Tid selv veed, hvad vi vil, lige saa lidet kan jeg sige Dem, hvorledes jeg vilde ansee saadan en Mand, som De beskriver. Vi regieres af Indbildingen, og ligesom han ligner det Begreb, jeg har giort mig om ham, derefter vil han forekomme mig tækkelig eller modbydelig.

Femte Scene.

Leander. Lucilia. Leonard.

Leander.

See, see, min gode Leonard! var det Brevet, du havde at skrive? Saaledes skal jeg komme efter dig.

Lucilia.

Ja, det har De Ret i. Skulde De nogensinde have troet, at han havde de skiønneste Gaver

Gaver til en katholsk Skriftefader? Men dersom han var bleven saa streng, som han er nysgierig, saa havde han paalagt Poenitentse, endog for Tankerne.

Leander.

Hvad er det, du beskyldes for, Leonard?

Leonard.

Beskyldningen er urigtig, med mindre at den ommeste Omhu for Lucilies Velfærd kan fortiene det Navn.

Lucilia.

Hvad skal man kalde det, at et Menneske søger efter Grund i et bundløst Hav, og vil vide Beskaffenheden af en Piges Hierte? Han staaer her, og giver mig en Beskrivelse over en Mand; og vil, at jeg paa hans Beskrivelse skal kunne sige, om han kunde behage mig?

Leander.

Denne Trætte kan aldrig skilles bedre, end naar jeg nævner Dem Manden, som Leonard taler om. Og det er . . .

Lucilia.

Tys, tys Leander! ingen Poet har saa stærk en Indbildingskraft, som et Fruentimmer ved slig en Leilighed. Lad mig derfor i det mindste

mindste forneie mig i Nat med mine egne Foreſtillinger.

Siette Scene.

Leander. Leonard.

Leonard.

Ak, hierte Ven! hvad ſkal jeg ſlutte heraf?

Leander.

At Lucilia har merket din Kierlighed, at hun ſamtykker den; men at hun vil have Tilſtaaelſen af din egen Mund. Og derſom mit ſønderſlidte Hierte kunde føle nogen virkelig Glæde, da vilde det være, over at ſee min Ven ſaa nær til at blive lykkelig.

Leonard.

Men hvorover er du da ſaa inderlig bedrøvet?

Leander.

Kan du ſpørge derom? Du, ſom veed, hvor inderlig jeg elſker Leonore! Du, ſom i nogle Aar har ſeet mig i den allerſtørſte Lykſalighed. O Himmel! Denne Kone, ſom var

den

den kierligste Ægtefælle, den ømmeste Moder, hun forandrer sig med eet, bliver letsindig, forfængelig, kort sagt, et fuldkommen Modens Fruentimmer.

Leonard.

Men hun har jo dog ikke foretaget sig andet i Dag, end hvad hun har giort i lang Tid? Og imidlertid har jeg dog aldrig seet dig i denne Tilstand forhen.

Leander.

Denne Tilstand har den gamle Hieronymi Tale sat mig i. Hvert et Ord af hans Mund var et Sting i mit Hierte, hvorved alle dets Aarer kom til at blede.

Leonard.

Men du veed jo, at det er en gammel Bulderbasse.

Leander.

Det er sandt. Men han er oprigtig, og ikke i Stand til at opspinde noget af sit eget Hoved; og derved har jeg indseet al min Ulykke.

Leonard.

Har du da Leonore mistænkt?

Leander.

Jeg mistænke Leonore? Himlen bevare mig derfra! Ha! dersom jeg kunde mistænke hende,

hende, kunde jeg umuelig agte hende, og saa var jeg det ulykſaligſte Menneſke paa Jorden. Nei, min Ven! Et Hierte, ſom mit, kan ikke give Sted til Mistanke, men vel til Frygt.

Leonard.

Og hvad frygter du da for?

Leander.

For hendes gode Navn og Rygte. Verden er ond, og dømmer ſtedſe det verſte. Og mener du vel, at alle de ulykſalige Kreaturer, ſom formedelſt deres Uforſigtighed er bleven til en Byeſnak, ſkulde være virkelig laſtefulde? Leonore er dydig, og jeg er vis paa, at hun hader Laſterne indtil Navnet; men hvad nytter det mig, derſom hendes Opførſel giver Anledning til at troe det, ſom er tvertimod? Min Kierlighed kan aldrig tillade mig at begegne hende anderledes, end jeg gior; og vil da ikke den reneſte og billigſte Kierlighed, ſom et Hierte nogenſinde har været indtaget af, forſkaffe mig det affkyelige Navn af en troſkyldig Mand? Paa den anden Side er hendes Ære min, hun kan ikke ſette ſin i Vove, uden min maa lide derunder. Min Ære, ſom er det eneſte, der har været mægtigere, end Leonore, i min Siel, den opofrer hun for en letſindig Forneielſe, ſom jeg er vis paa, at hen-

des

des Hierte aldrig kan tage Deel udi. Ak, Leonard! beklag din Ven, du seer ham i den allergrueligste Tilstand, en Tilstand, som aldrig kan fattes af nogen, uden den, der elsker sin Kone og sin Ære i den Grad, som jeg; og seer dem begge i den forskrekkelige Fare, hvori mit ømme Hierte forestiller dem for min bekængstede Siel.

Leonard.

Men da Leonores Hierte, som du selv siger, er got, da hun elsker Dyden og sin Mand; skulde hun da ikke kunne bringes fra den falske Afvei, og paa ny blive ført hen til sine Pligter?

Leander.

Det haaber jeg; og dette Haab er det eneste, som holder mig tilbage fra Fortvivlelsen. Dersom hun kunde see den Fare, hun løber i, og som hendes Hiertes Uskyldighed foreger ved hvert et Trin, hun gior; dersom hun kunde indsee det bundløse Svelg af Fordervelse, som ligger saa tet for hendes Fødder; saa er jeg vis paa, at hun vilde grue, og ansee alle disse daarlige Forlystelser med Foragt. Men hvorledes skal det skee? Hun, som aldrig har kiendt Verdens Snarer, hun, som dømmer alle efter hendes eget Hierte, hun, som troer, at min Kierlighed til hende, og hendes til mig, er den sikkerste Slagbom

bom for Bagvaskelsen. Paa hvad Maade skal hun blive overtydet om den forføriske Verdens Trækker, uden at det forhadte Ord af Myndighed og Tvang skal giøre en endnu skadeligere Virkning hos hende? Det er det, som hverken min Forstand eller min Kierlighed kan sige mig. Imidlertid er Faren meget nær; thi saaer Bagvaskeren først udspyet sin Gift, saa er alle Ting forloren for mig.

Leonard.

Søg at stille dit Hierte lidet tilfreds; saa er jeg vis paa, at det vil indskyde dig de beste Midler. Men da det er silde, saa kom nu ind og slaae dig til Rolighed.

Leander.

Ak, hvor skal et Hierte, som er sønderreven af tusinde Pinsler, finde nogen Roe?

Femte Act.

Første Scene.

Leander (aleene.)

Hvor forskrekkelig er ikke den Tilstand, jeg befinder mig udi? Der er ingen Roe, ingen Hvile for mig at finde. Saa længe jeg var i Sengen, giorde jeg intet andet, end slengte og kastede mig; nu jeg er kommen op, saa maa jeg foretage, hvad jeg vil, saa foroger det kun min Pine. Mit elendige Hierte er sønderslidt af tusinde adskillige Bevegelser. Ære, Natur og Kierlighed bestorme det vexelviis. Haab og Frygt kaster det frem og tilbage, ligesom et Skib, der er overladt til Vindens og Bølgernes Magt. Ak, Leonore! Ak min Datter! Elendige Leander! Al din Glæde er forsvunden. Dog alt Haab er endnu ikke ude. Jeg maa søge at fatte mig. Det Anslag, jeg har fore, udkræver en ferm og standhaftig Siel. Ak, Leonore! min dyrebare Leonore! Dersom mit kierlige Hierte ikke har giort sig et falsk Begreb om din Dyd, og den Magt, den har over dit Hierte, hvor lyksalig

salig vil du da ikke giøre din Mand! en Mand, som allene ønsker at leve for dig. Men har det bedraget mig; hvilken forskrekkelig Afgrund af Elendigheder vil jeg da ikke blive styrtet udi! Pernille.

Anden Scene.

Leander. Pernille.

Pernille.

Hvad befaler Herren?

Leander.

Saa snart eders Frue er vaagen, saa bed hende have den Godhed at komme ind til mig.

Pernille.

Det skal skee, Herre!

Tredie Scene.

Leander (aleene.)

Nu er Begyndelsen skeet; og det er aleene Himlen bekiendt, hvad Udfaldet vil blive. Men jeg hører nogen komme.

Fierde Scene.

Leander. Leonard.

Leander (gaaer Leonard i Mode.)

Ak, Leonard!

Leonard.

Bevare os vel, Leander! Hvor kan en fornuftig Mand tage saaledes affsted?

Leander.

Ak, hierte Ven! Hvad Magt kan Fornuften have over et Hierte, der er et Rov for de heftigste Følelser af Kierlighed og Ære?

Leonard.

Af Ære! siger du. Tag dig vel vare, at du ikke strekker dine Begreb om den alt for vidt. Alle Yderligheder ere lastværdige, og en Dyd lader af at være det, saa snart man driver den over sine Grændser. Du fornærmer Leonore ved slige Talemaader lige saa høit, som hun fornærmer dig ved sin letsindige Opførsel. Din Ære har endnu ingen Skaar lidt, endskiønt hun er gaaet lidet videre, end du kunde vente af hendes Dyd og gode Optugtelse. Men I ere ikke uden Skyld paa begge Sider. Var hun tryg, saa var du sikker. Hun overgav sig til

For-

Forlystelserne, uden at betænke Faren, der følger med dem; du tillod det, uden at frygte for, at hun kunde besnæres af dem. Din kierlige Omgang imod hende har ikke kundet lade hende falde paa de Tanker, at hendes Opførsel mishagede dig. Giv hende det tilkiende paa en Maade, som er eder begge anstændig, og søg at røre hendes Hierte, uden at fornærme hendes Empfindlighed.

Leander.

Ja, min Ven! jeg har sat mig for, at tale med Leonore. Men falder denne Samtale ikke ud efter Ønske, saa har du ingen Ven mere.

Leonard.

Hvorledes skal jeg forstaae det?

Leander.

Jeg har fattet et Anslag, til at vise Leonore Pynten af den steile Klippe, hun staaer paa, og med Fornuftens stærke og Kierlighedens rørende Stemme at kalde hende tilbage til sine Pligter. Men dersom den ikke kan giøre sin forønskede Virkning i hendes Hierte, saa vil jeg forlade hende, mit Barn, min Ven og mit Fæderneland, for at skiule min Skam, Kierlighed og Grømmelse paa et øde og ubekiendt Sted.

Leonard.

Jeg tvivler ingenlunde paa, at dit Anslag jo vil lykkes. Men lige saavel, som hun ikke paa eengang, men lidt efter lidt, fandt Behag i disse farlige Forlystelser; saa synes mig og, at du lidt efter lidt burde vænne hende fra dem. Med alle hendes gode Egenskaber er hun et Fruentimmer, det er at sige, skrøbelig. Verdens Lokkemad er behagelig, dens Omgang tillokkende; og Exemplet, som de fleste af hendes Kiøn giver hende, mægtig. Alt dette kan mueligen endnu paa nogen Tid blende hende, indtil hun bliver tydeligere overbeviist. Og set ogsaa, at Leonore kunde ganske og aldeles forglemme sine Pligter, kan det da fritage dig fra dine, som du er din Datter, dit Fæderneland og din Ven skyldig?

Leander.

At vænne hende efterhaanden fra denne fordervelige Vei, er for silde. En Dag, en Time, ja maaskee et eneste Øieblik, kan forspilde hendes gode Navn og Rygte, og saa er alle Ting forloren for mig; thi det er alt hvad jeg frygter for, som jeg sagde dig i Aftes. Mine Pligter imod min Ven skal jeg opfylde, førend jeg reiser bort, ved at give ham Lucilie, hvis ømme og kierlige

kierlige Omgang kan erstatte ham en Vens Forliis. Og dersom I da undertiden erindrer eder den Ulykkalige, saa vil denne smertelige Erindring lindres ved den Forestilling, at det, der forvoldte hans Elendigheder, er bleven eder til en Advarsel, som forsikrer eder om en bestandig og uafbrudt Lykkalighed. Hvad min Datter anbelanger, da troer jeg, at jeg ved at overantvorde hende i Lucilies og dine Hænder, har giort mere for hende, end jeg ved min Nærværelse kunde udrette. Saa ofte mine Øine faldt paa dette dyrebare Pant af en reen og inderlig Kierlighed, saa vilde det fornye Erindringen af min forsvundne Lykkalighed, og jeg ikke være i Stand til at foretage noget andet, end at begræde hendes, min, og den ulykkalige Moders Skiebne. Mit Fæderneland taber heller intet andet ved mig, end en unyttig Byrde; med mindre, at det kan regnes for en Forliis, at det ikke kom til at giemme min Aske. Thi de bittre Lidelser vilde vist inden en stakket Tid brekke dette pinte Hierte.

Leonard.

Nei, Leander! Du kiender ikke Leonard ret, dersom du troer, at Lucilia kan erstatte din Forliis. Jeg elskede dig førend hende. Og dersom jeg kan nyde den Lykkalighed, at faae

hende af din Haand; saa vil denne nye Forpligtelse, som du legger mig under, alene tiene til at forbinde os endnu stærkere med hinanden. Udfaldet af din Samtale med Leonore maa altsaa blive, hvorledes den vil, saa er min Slutning denne, at intet skal skille os ad, men at jeg vil følge dig, i hvilken Part af Verden som du vil vælge til dit Opholdssted.

Leander.

O mere end trofaste Ven! Hvilken Trøst, hvilket Haab giver det ikke min nedslagne Siel! Nei, Kierlighed kan ikke være haardere, end Venskab! Og skulde Konen svige, naar Vennen staaer fast? Men mig synes, at jeg hører nogen røre sig i min Kones Kammer? Imidlertid at jeg nu taler her med Leonore, saa gaae du hen, og aabenbar din Kierlighed for Lucilia. Og i hvordan end min Skiebne vil blive, saa skal det være mig en sød Trøst, dersom jeg kan giøre noget til at befordre din Lykkalighed.

Leonard.

Ja, jeg vil gaae hen til Lucilia; og haaber, at alle Ting skal falde ud til det Beste.

Femte Scene.

Leander. Leonore (i en Morgen-Habit.)

Leander (afsides.)

Retferdige Himmel! staae mig bi, og giv mig Mod og Kraft til at udføre mit Forehavende.

Leonore.

Pernille sagde mig, at min søde Mand havde begiert at tale med mig.

Leander.

Ja, jeg giorde, min Hierte! og jeg haaber, at Hun ikke er fortrydelig derover.

Leonore.

Jeg kommer med Fornøielse. Men hvad har Han ellers at befale?

Leander.

Intet. Jeg længtes aleene efter at see Hende, for at vide, hvorledes Hun befandt sig, og havde tilbragt sin Tid i gaar.

Leonore.

Ret fornøiet, og der fattedes mig intet, uden Hans Nærværelse.

Leander. (tager hendes Haand og kysser.)

Hvor sød er ikke denne Tilstaaelse for mit elskende Hierte! Og min Leonore kan være forvisset om, at jeg tilbringer alle de Øieblikke, som jeg har tilovers fra mine Forretninger, og er berøvet min Allerkiereſtes Nærværelse, med stor Misfornøielse.

Leonore.

Men hvad fattes Ham, min Hierte? mig synes at Han er urolig.

Leander.

Nu, jeg har Hende hos mig, saa fattes mig intet.

Leonore.

Det er ikke saa i sig selv. Thi endskiønt min fromme Leanders Øine stedse maa være venlige, saa seer jeg dog ikke den tindrende Glæde, som hans lykſalige Kones Nærværelse pleier at foraarsage; men i det Sted vise de mig en Bekymring, som gaaer mig lige ind i Sielen.

Leander.

Siden Hun er bleven det vaer, saa vil jeg ikke negte det længere, at jeg er inderlig bedrøvet.

Leonore.

Og hvorover?

Leander.

Leander.

Hvad kan det nytte Hende at vide?

Leonore.

Sagde min Leander ikke i gaar, at en Kone skulde være hendes Mands Trøst og trø Raadgivere; og dersom jeg nu ikke har Forstand nok til det sidste, saa lader det jo, som om han tvivler om mit Hierte i det første; og derfor ikke vil udøse sine Bekymringer i min Barm.

Leander.

Det er ingen Tvivl om, min Elskelige! men aleene en Ømhed over Hende, der har paalagt mig denne Taushed. Jeg frygtede for at giøre Skaar i Hendes Glæde, ved en Fortælling, der maa røre et følende Hierte. Men siden Hun forlanger det, saa lad os sette os ned, og saa skal Hun faae Aarsagen at vide.

Leonore.

Hiertelig gierne.

(De sette sig.)

Leander.

Jeg haaber, at min Leonore ikke bliver jalour, naar jeg siger hende, at min Bekymring reyser sig af en Besøgelse, jeg har havt.

Leonore.

Af en Besøgelse?

Leander.

Leander.

Ja, min Hierte! I gaar, efterat hun var kiørt ud, kom der en Ven til mig i mit Kammer; en Ven, som jeg har været forbunden med fra det første den kom paa Jorden, og som jeg, efter min Leonore, elsker høiere end nogen anden, ja end mere end Leonard selv. Denne uventede Komme forgarsagede mig en sød Fornøielse; men dem selv, hvorledes jeg maatte blive til Mode, da jeg efter en kort Samtale blev vaer, at denne Ven stod ferdig til at falde i den yderste Fordervelse, det er at sige, ikke aleene et ulykseligt, elendigt og foragtet Creatur her, men maaskee og hisset. Intet er mægtig til at beskrive det, jeg følede. Angest og Smerte betog mig saaledes, at jeg neppe vidste af mig selv at sige; og fra det forskrekkelige Øieblik af har der hverken været Roe eller Liise i min Siel.

Leonore.

Men hvad er Aarsagen til denne gresselige Ulykke?

Leander.

Den Elendige er falden i slette Hænder. Han seer og hører intet, uden det som er skadeligt og fordærveligt, derved udryddes Dydens Sæd af hans Hierte, og Lasternes faste Rod.

Han

Han bliver bekiendt med dem, førend han veed at nævne dem, og Uskyldigheden, som er saa stor en Lykksalighed, bliver her en Snare, siden den forhindrer ham fra at see Faren.

Leonore.

Men er han da allerede lastefuld?

Leander.

Nei, men jeg skielver for Fremtiden.

Leonore.

Er der da intet Middel til at frelse ham?

Leander.

Jo. Og det er det, som giør min Plage fuldkommen; siden hverken mine Kræfter eller Forretninger tillader mig det.

Leonore.

Men kan ingen anden giøre det?

Leander.

Jo vist. Men hvor skal man finde een, der vil paatage sig saa besværligt et Arbeide? Faa har Kræfter dertil, og endnu færre Villien. Imidlertid veed jeg dog een, som Himlen selv synes at have dannet til denne prisværdige Gierning; men jeg tør ikke begiere det, af Frygt for Afslag.

Leonore.

Leonore.

Skulde der kunne findes saa umenneskeligt et Hierte, som kunde negte sin Bistand i saa betydelig en Sag?

Leander.

Overvei aleene, min Hierte! at det er en Sag, som udkræver et Menneskes ganske Opmerksomhed. Den, der vil paatage sig denne Forretning, maa fratige sig alle andre Forlystelser, den maa giøre et møisomeligt Arbeide til en Fornøielse, være ufortrøden ved alle de Vanskeligheder og Fortredeligheder, som der forefalder, og især ikke lade det blive halv fuldført. Dom nu selv deraf, om jeg tør vove at bede nogen at paatage sig det? Thi dersom den Person, som giorde det, blev kied deraf, saa havde jeg ikke giort andet, end foroget det Onde, som jeg vilde forebygge, tillige med min egen Qval og Smerte.

Leonore.

Ak! kan der findes en sødere Fornøielse, end at hielpe et vildfarende Menneske til Rette? Hvad for en Foreſtilling kan ligne den, at have trukket en Siel af Fordervelsens Strube? Ved at saae Dyden i en andens Hierte, oplives den i eens eget, og man belønnes rigeligen for al

sin

sin Moie, ved det, den ufeilbarligen maa forskaffe os en trofast Ven. O, min Leander! forsøm intet Øieblik, men tal til det lykkalige Menneske, som De holde værdig til saa sød en Beskieftigelse.

Leander.

Ja, min elskværdige Leonore! min dyrebare Kone! jeg vil tale, De giver mig Mod dertil. Det er Dem, der kan redde min Ven; det er i Deres Siel at den Dyd har Sted, som kan oplyse hans, og danne den, som den bør være. Men jeg har endnu en Frygt, jeg er bange, at han ikke maatte blive det i Deres Øine, som han er i mine; og at, naar De faaer ham at see, De da ikke vil værdige ham Deres Omhu.

Leonore.

Denne Frygt er ugrundet; det er mig nok, at De elsker ham. Men hvor er han?

Leander.

Han er her i Huset; men jeg vilde ikke sige det, førend jeg vidste, om jeg kunde giøre mig Haab om Deres Bistand?

Leonore (reyser sig.)

Kom, min Leander! kom og før mig hen til Deres Ven. Jeg brænder af Begierlighed efter

efter at tiltræde en Forretning, som herefter skal blive al min Fornøielse.

Leander.

Nei, min Hierte! bliv siddende. Jeg vil bringe min Ven herind; men betænk, at af Maaden, min Ven imodtages paa, maa jeg domme om Deres Kierlighed til mig. (I det han gaaer ud) Mit Hierte svever imellem Frygt og Haab.

Leonore.

Hvilken sød Bevegelse er mit Hierte ikke sat udi? Alle Forlystelser har dog intet saa rørende for et følende Hierte, som den Fornøielse at kunne giøre got; og den, som ikke kiender den, har aldrig smagt en sand Glæde. Men jeg hører min Mand komme.

(Hun reyser sig, for at gaae Leander i Møde; men i det hun bliver ham vaer, falder hun tilbage paa Stolen.)

Retferdige Himmel! hvad seer jeg!

(Leander kommer ind med et Barn, som han setter paa Leonores Skiød.)

Leander.

Der har De min elendige Ven, som trænger til Deres Bistand. Værdiges at be-

skytte

skytte og ledsage denne lille Uskyldige, som Verdens forsængelige og daarlige Forlystelser har berøvet sin Moder. Hun overgiver den til Betienterne, hvis slette Opførsel og onde Exempel udrydder Dydens Sæd af denne uskyldige Siel. Ja, den elskværdige Moder staaer selv paa den yderste Kant af Fordervelsens Klippe, ved at søge sin Lykksalighed i Verdens farlige Omgang. De kan redde dem begge, thi ved at antage Dem denne Ulykksalige, fører De Moderen tilbage til sine Pligter. Dersom De altsaa ikke vil giøre det for Deres egen skyld, o! saa giør det for den rene og oprigtige Kierligheds skyld, paa hvilken denne lille Forladte er et Pant. Giør det for en Mands skyld, som elsker Dem høiere end sig selv, og som ved Deres Afslag vilde blive styrtet i den yderste Fortvivlelse, fordi De hersker med en saa uindskrænket Magt over hans Siel, at han aldrig kan finde Glæde i noget, uden i Dem, og i at befordre Deres Lykksalighed.

(Leonore betragter ham og Barnet stiltiende.)

Leander.

Vil min Leonore ikke svare mig?

Leonore.

O! hvad kan en Ulykſalig ſvare? Jeg indſeer min Vildfarelſe, og det bundløſe Svelg af Elendigheder, ſom jeg ſtod ferdig til at ſtyrte mig udi. Og hvorledes ſkulde jeg kunne føre denne lille Uſkyldige paa Dydens rette Vei, jeg, ſom uden at tænke derpaa, ja uden ſelv at vide det, var kommen paa ſaa farlig en Afvei. Jeg behøver ſelv Biſtand og en fornuftig Ledſagere. O min Leander! før du os dog begge, vi trænge lige høit dertil; thi jeg maa med Skam og Smerte bekiende, at jeg uden din Hielp havde været forloren.

Leander.

O min Leonore! o du min evig elſkede Kone! hvor ſød er ikke denne Bevegelſe for mit Hierte! O kom i din lykſalige Mands Arme.

Leonore.

Nei! lad mig for dine Fødder erholde Forladelſe for min Forſeelſe. Min Letſindighed var nær bleven en Ulykke for os alle; og jeg veed intet at ſige til mit Forſvar, undtagen dette, at jeg lod mig føre bort af Daarlighedens Strøm, uden at mit Hierte var laſtværdigt; thi det har aldrig ladet af at elſke dig, og midt i alle mine falſke Fornøielſer ſukkede det efter min Leander.

Leander,

Leander.

Det har jeg aldrig tvivlet om, og derfor heller aldrig søgt at sette Grændser for min Leonore; men da jeg saae, at hendes Hiertes Uskyldighed tillukte hendes Øine for Faren, saavel i Henseende til hendes gode Navn og Rygte, som i at forsømme de Pligter, der er en dydig Kones sande Fornøielse; saa tog jeg min Tilflugt til dette Middel, for at aabne Øinene paa min Allerkiereste.

Leonore.

Med hvilken Foragt anseer jeg ikke nu alle de barnagtige Forlystelser, jeg med saadan en Begierlighed higede efter! Men trøst dette bængstede Hierte, som er skamfuld og vaandefuld over sin Forblindelse. Siig, om du endnu kan elske Leonore, siig, om hendes Daarlighed der ikke har berøvet hende din Agt; siig, om det var andet end en blot Medynk over hende, der bevegede dig til at drage hende fra Fordervelsens Afgrund?

Leander.

Det er den ømmeste og heftigste Kiærlighed, som har dreven mig til det, jeg har giort; og i Fald min Dyrebare havde fremturet i sin Forblindelse, saa havde baade min og hendes

Ære maattet lide derunder. Men med al den Magt, som Æren har over mig, saa havde den ikke beredt mig en grueligere Marter, end den Kierlighed, som jeg ved dette Favnetag forsikrer min Leonore, at der skal brænde i mit Hierte, saa længe der er Liv og Aand i mig.

(De omfavne hinanden.)

Leonore.

Hvorledes skal mit Hierte bære sin Lyksalighed? (Hun slipper Manden, og omfavner Barnet.) Du lille Uskyldige! som var paa Veien til at lide for din Moders Ubesindighed; med hvilken Glæde skal jeg ikke stræbe at opfylde de Pligter, som du har Rettighed til at kræve af mig! Og vi har Aarsag til at haabe en lykkelig Fremgang deraf, siden en kierlig Mand og en øm Fader vil med lige Omhu vaage over os begge. Men hvor er Lucilia? Jeg bør iligemaade opreyse det farlige Exempel, som jeg har givet hende; og Leonard er vel ogsaa opbragt imod mig, for den Kummer, jeg har forvoldet hans Ven.

Leander.

Leonard elsker Lucilia, og er gaaet hen, for at aabenbare hende sin Kierlighed. Dersom min Allerkiereste vil give sit Samtykke til deres Forbindelse, saa forpligter hun baade mig og min Ven.

Leonore.

Leonore.

Med stor Forneielse. Kom og lad os gaae hen til dem.

Leander.

Hiertelig gierne. Men der seer jeg dem komme.

Siette Scene.

Leander. Leonore. Lucilia. Leonard.

Leonore (løber Lucilia i Møde.)

Kan min Lucilia endnu elske sin Leonore, som har kundet lade sig forblinde af en falsk Forneielse, men som vil stræbe ved sit Levnet i Fremtiden at udslette denne Vildfarelse?

Lucilia.

Det Fruentimmer, som kan indsee og tilstaae, at hun har faret vild, besidder en langt større Fuldkommenhed, end den, som aldrig har været paa Afveie. Elsk mig altsaa fremdeles, som forhen; og vær forvisset om, at min Kierlighed til dig er meget snarere forøget, end formindsket.

Leonore.

Skulde jeg have opvakt ulige Tanker om mig hos Dem, Leonard, saa haaber jeg at vinde deres forrige Gunst igien, ved at tilbyde Dem min Hielp, i Fald De har den nødig hos Lucilia.

Leonard.

Jeg er Dem mangfoldig forbunden, og da det Venskab, Leander bær for mig, har i Deres Øine giort mig værdig til at eie saa stor en Skat, saa vil jeg udbede mig Deres Bistand, til at erholde Hr. Hieronymi Samtykke, hvorpaa min Lykksalighed aleene beroer.

Leander.

Han har givet mig frie Hænder i denne Sag; jeg har altsaa sendt Bud efter ham, for at forestille ham sin Svigersøn.

Syvende Scene.

Leander. Leonore. Lucilia. Leonard. Baronen.

Baronen.

Min smukke Frue! jeg kommer for at lade Dem vide, at Falkejagten er bestilt til Klokken Tre.

Leonore.

Leonore.

Jeg er Dem forbunden, min Herre, for den Umage, De har paataget sig; men jeg kan nok ikke benytte mig deraf, siden en langt sødere Fornøielse neppe vil give mig Tid dertil.

Baronen.

Hvori bestaaer den, min deilige Frue?

Leonore.

I at opfylde mine Pligter imod min Mand, mit Barn, og mine Huusfolk.

Baronen.

Har De Lyst til at skiemte? Jeg veed, det ikke er noget, som er Fruer anstændigt.

Leonore.

Det er dem ikke aleene anstændigt, men endog en Skam for dem, som forsømmer det; og jeg takker Himmelen, at min Mand har aabnet mine Øine til at indsee det.

Baronen.

Jeg ønsker Dem til Lykke, min Herre! siden jeg slutter, at De søger en Lyst i at have et Vidunder til Kone; og dersom De lod det giøre bekiendt i Adresse-Contoret, at her var et Fruentimmer, som vilde opfylde sine Pligter, saa var jeg vis paa, at der vilde komme endnu

flere Mennesker, for at see hende, end der løber efter lille Ane.

Leander.

Dersom alle nedrige og lumpne Gemytter vilde oprigtig tilstaae, hvor mange Fruentimmere de have fundet af det Slags, isteden for at de paa en skammelig Maade betører dem; saa er jeg vis paa, at deres Tal vilde blive meget større, end man skulde tænke.

Baronen.

Jeg beklager Dem, min smukke Frøken, som har ingen af disse deilige Forneielser, som De kan anvende Deres Tid til; thi nu kommer De næsten til at døe af Længsel her i Huset.

Lucilia.

Det har jeg selv frygtet for, og derfor seet mig om Raad i Tide. Hr. Leonard er saa artig, og vil bære Omsorg for, at jeg ikke skal længes.

Baronen (sagte.)

Hvad Dievelen vil det sige?

Ottende og sidste Scene.

Leander. Leonore. Lucilia. Leonard. Baronen. Hieronymus.

Hieronymus.

Her er jeg nu. Ei see, Madame! er I her? Jeg troede ikke, at I var i Huset længere, end I sov.

Leonore.

Jeg tilstaaer, hierte Farbroder! at De paa nogen Tid kan have havt Aarsag, til at være misfornøiet med min Opførsel; men jeg haaber i Fremtiden at vise, at min salig Fasters Lærdome ikke haver været spildte paa mig.

Hieronymus.

Min Misfornøielse kommer af det, jeg elsker dig. For Resten kan jeg troe, at naar din Mand er fornøiet dermed, saa kan jeg sagtens være det. Men hvorfor har man sendt Bud efter mig?

Leander.

Min Herre, jeg har betient mig af den Ret, De har givet mig, til at vælge Dem en Svigerfsen; og det er ham, som jeg vilde have den Ære at forestille Dem.

Hieronymus.

Ja, det er altsammen got. Men det er dog vel ikke denne Meelsæk; thi saa bliver der min Troe slet intet af.

Leonard.

Det er mig, min Herre, som Leanders Godhed har givet Haab om at blive saa lykkelig. Og dersom De vil bekræfte min Lykſalighed, saa forsikrer jeg Dem, at jeg i min hele Livstid vil erkiende denne Godhed med en skyldig Ærbødighed.

Hieronymus.

Hvad siger du, Lucilia?

Lucilia.

At jeg i alle Ting underkaster mig min Faders Villie.

Hieronymus.

Nu, saa tag hende da. Det vil lette en stor Steen fra mit Hierte; thi ingen veed, hvad en gifteferdig Pige er for en Byrde paa en Fader. Og nu herefter kan jeg, Himlen skee Tak! drikke min Flaske uden Bekymring.

Baro-

Baronen.

Siden jeg er kommen saa beleilig til Ja-Ordet, saa haaber jeg ogsaa at blive een af Bryllups-Giesterne; og jeg skal drikke Brude-parrets Sundhed af et got Hierte.

Leonore (omfavner Lucilia.)

Jeg vil være den første, som ønsker min Lucilia til Lykke ved denne Leilighed. Men tillad mig at legge dette til, at et ungt Fruentimmers Dyd og Kierlighed for hendes Mand ikke ere tvende saa tilforladelige Skildvagter, som man i Almindelighed troer; men at den Kone, som vil være virkelig lyksalig, maa søge sin Lyksalighed i at opfylde sine Pligter, og saa kan hun være forvisset om, at Verdens giftige Lokkemad vil stedse være bitter for hende.

Leander.

(Tager Lucilia, og fører hende til Leonard.)

Saa lyksalig en Dag, som denne end er for mig, saa foreges min Glæde dog ved det, at jeg kan forene tvende saa værdige Hierter. Hierte Ven! annam her den største Skat af min Haand, ved at tage imod en værdig og dydig Brud; og lær af mit Exempel, at naar

en

en Kone er dydig og fornuftig, og Manden øm og kierlig, da maa, omendskiønt hun undertiden af Uforsigtighed kunde begaae smaa Skrøbeligheder, naar han aleene søger at rette hende med Kierlighed, og paa en anstændig Maade at vise hende sine Feil; da maa, siger jeg, hans Røst blive dobbelt kraftig, til at kalde hende tilbage til sine Pligter. Deres Børn ere ikke aleene et Pant paa Kierlighed, men endog et Baand til at sammenbinde deres Hierter endnu nøiere, hvorved Ægtestanden nødvendig maa blive den største jordiske Lykkalighed.

Trende
Prologer.

Melpomenes og Thaliæ

Træfte,

opført den 2 Jan. 1765.

Personer:

Apollo.

Melpomene.

Thalia.

En stor Deel af Apollos Tilbedere af begge Kiøn.

Theatret forestiller en behagelig Skov. Ved den ene Ende af Skoven sees Parnassus, hvorfra Melpomene kommer gaaendes, efterfulgt af Thalia.

Første

Første Scene.

Melpomene. Thalia.

Melpomene.

Thalia! hvad er det, som du dig foretager?
Hvad skal dit Følge til? du veed, det mig mishager;
Gaae fra mig, siger jeg.

Thalia.

Jeg ikke følger dig,
Men iler kun derhen, hvor Pligten kalder mig.

Melpomene.

Du tale vil om Pligt, som ikkun Galskab kiender!

Thalia.

En sand Erkiendlighed udi mit Hierte brænder,
Som driver mig.

Melpomene.

Hvorhen?

Thalia.

Til dem, som Kierlighed,
Gunst og Beskyttelse mod mig har stedse teed.
Nu, da ved Tidens Løb et Aar er atter svunden,
Nu vi paa Himmelen see Nytaars-Soel oprunden,

Nu

Nu til at yde Tak enhver indstiller sig,
O hvilken Skam! om det forgiettet blev af mig.

Melpomene.

I samme Hensigt jeg og kommen er paa Jorden,
At yde skyldig Tak jeg drives hen til Norden,
Til et lykkaligt Folk, hvoraf jeg yndet er;
Thi tov ei længere, men lad os skilles her.

Thalia.

Nei, kiere Søster! vi kan gierne sammen blive,
Det og til Norden er, at jeg mig vil begive.

Melpomene.

Hvad! du! til hvem?

Thalia.

Hen til de kiekke Cimbres Æt.—

Melpomene.

Forvovne! tie. Tilegn dig ikke mindste Ret
Til denne dyre Slegt, og edle Helteſtamme,
Udaf hvis Kierlighed jeg kan for alle bramme.
Der Viisdom Sæde har. Og tør du da vel troe,
At den, og Geglerie, tilsammen skulde boe?
Nei, sligt et edelt Folk kan Galskab ei fornøie,
Kun Helte-Gierninger bør stilles det for Øie,

Kun Dydens rene Glands indtage kan dets Bryst;
Thi Dyds Udovelse er dette Folkets Lyst.
Det kiender ei til dig; forfei dig til de Steder,
Hvor Dyd er ubekiendt, og Daarligheder glæder,
Hvor grov og nedrig Skiemt for Vid og Klygt ansees,
Og hvor kun Velbehag ved Gøglerie betees.

Thalia.

Men Søster! hvi vil du fornye vor gamle Trætte?
Hvad finder du for Lyst, ved mig at forurette?
Thi skiønt jeg spøgende fremkommer med mit Speil,
Mit Øiemed dog er, at vise Last og Feil.
Hvad kan jeg til, at man fra mine Fodspor træder,
At nedrig Daarlighed iføres mine Klæder?
Hvor tit er Lasten seet i Dydens rene Dragt?
Men mon den derfor bør betragtes med Foragt?
Jeg siger Sandhed frit til alle Folk og Stænder,
Men Sandheds Bitterhed med munter Klygt anvender.
Jeg skyder udi Fleng, hvo troffen finder sig,
Bør stikke Haand i Barm, og sige: Det er mig.
Naar jeg med Spøg og Leeg kan Dyd og Pligter lære,
Hvorfore skal jeg da saa reent uværdig være,
At elskes af et Folk, som haver Dyden kier?

Den

Den danske Skueplads mit rette Tempel er,
Der dyrkes jeg.—

Melpomene.

Nei, hold! den ikkun mig tilhører,
Min bittre Klage der aleene Hierter rører.
Du veed det selv, men kun af Ondskab negter det,
At til det danske Folk jeg har den største Ret.
Naar den forfulgte Dyd jeg stiller dem for Øie,
Med alt det Onde, den af Lasterne maa døie,
Naar de seer Retten brudt ved Avinds giftig Raad;
Da viser Hiertets Drift sig ikke blot ved Graad.
Fortrængte søges op, for dem mod Vold at skytte,
Og Dyden trekkes frem af Armods ringe Hytte;
Den æres høiligen, og midt i Rigdoms Pragt
Betragtes Lasterne med Haanhed og Foragt.
Naar Helte vises dem, der kaste bort, som Avner,
Formue, Liv og alt, saa snart det Landet gavner;
En inderlig Attraa strax brænder i hver Siel,
At ofre Liv og Gods for Fødelandets Vel.
Forvovne! sig, hvad du kan herimod anføre,
Bør ei det danske Folk med Rette mig tilhøre?

Thalia.

At du har Ret til dem ei negtes dig af mig,
Min Paastand er jo kun at dele den med dig.

Naar jeg en Tyboe, dem udi mit Speil fremviser,
Som selv sit Heltemod og store Manddom priser,
Som Løve kalder sig, men sig som Hare teer;
Strax blues Praleren, saa snart man til ham seer.
Naar en Lucretia jeg Kiønnet foreviser,
Som svømmer snart i Graad, snart nynner Elskovs-Viser,
Nu siger Ja, nu Nei, hvad hun selv vil, ei veed,
Strax jage de paa Dør al Vægelsindighed.
Naar jeg en Ødeland, en Skumler, en Bedrager
Beskiemmer vexelviis, og Maskerne fratager,
Strax Lastens Heslighed dem volder slig en Frygt,
At den udryddes der, hvor den laae meget trygt.
Har hos det danske Folk jeg ikke da mit Tempel?
Bær deres Skueplads da Galskabs Daare-Stempel?
Og er det dig en Skam, at dele den med mig?

Melpomene.

Ret til de danske Børn jeg aldrig giver dig.
Tilegn dig hvem du vil, men de skal mine være.

Thalia.

Paa dem beroer mit Haab, min Glæde, Lyst og Ære.

Melpo-

Melpomene.

Jeg veed, de har mig kier.

Thalia.

Jeg yndes og af dem.

Melpomene.

O søde Danemark!

Thalia.

Det er mit rette Hiem.

Anden Scene.

Melpomene. Thalia. Apollo omringet af Genier, og efterfulgt af sine Tilbedere.

Apollo.

Paa Helikones Slot er kommen mig for Øre
Den Trætte, som I her imod hinanden føre;
Det ei fordømmes kan, at begge Ret paastaaer
Til en Lykfalighed, som Guder selv attraaer.
Vel er det begges Pligt, en ydmyg Tak at yde
For de Velgierninger, I hos de Danske nyde;

Men Melpomene dog et billigt Fortrin faaer,
Og hendes Rettighed til den deri bestaaer;
At naar hun stiller frem de Heltes store Dyder,
Som end en billig Roes hos Eftertiden nyder,
Alt det, som deres Navn udødeligt har giort,
Alt hvad de foretog af herligt, dydigt, stort;
Da maa det danske Folk i Glædetaare flyde,
Og med et Frydeskrig eenstemmigen udbryde:
Ha! vi vor Konge seer! vor kiere Friderich!
Saa dyrebar en Skat for noget Land ei sik!
Lykkaligt Folk! i Fald at Guderne de kunde
Misunde Menneskker, de maatte dig misunde
Din femte Friderich, der ved sit Konge-Navn,
Som Fader sørger for sit Folkes Tarv og Gavn;
Som bruger kun sit Sverd til Landet at beskytte,
Hvis Omhu strekker sig til Bondens ringe Hytte,
Som i den kolde Nord har Templer bygt for mig.—
Gaae Melpomene, gaae, jeg snart vil følge dig.

Thalia.

Men, Fader! skal jeg da reent uerkiendlig være?

Apollo.

Nei, hun skal med sin Tak tillige din frembære.

Melpo-

Melpomene.

Hvorledes, Fader! jeg . . .

Apollo.

Af to du haver Val,
For begge tal, hvis ei, Thalia tale skal.

Melpomene (til Tilskuerne.)

Saa maa for første gang i Dag da Melpomene
Sig med Thalia her i fælles Pligt forene.
Min Siel, som ellers Rov for Qval og Smerte var,
En sød Bevegelse nu reent indtaget har.
De Taare, Strømmeviis paa Kinderne nedflyde,
Kun af Erkiendlighed igiennem Øiet bryde.
Før jeg frembringe kan min og Thaliæ Tak,
Maa mit opfyldte Bryst først lettes ved et Ak.
Tak! for min bittre Graad har eder til os draget,
Tak! for Thaliæ Skiemt og Sandhed har behaget,
Tak! for det Velbehag, I her har ladet see!
Blir ved, den samme Gunst fremdeles os at tee!
Vort Ønske, Haab og Lyst er, eder at forneie,
Dertil anvendes skal vor Omhu, Flid og Meie.
Blot eders Kierlighed er hvad enhver attraaer;
Naaes den, saa faaer vi vist et glædeligt Nytaar.

Den

glædede Thalia,

opført den 3 Octobr. 1766.

Personer:

Thalia.

Sandheden, et Fruentimmer i et hvidt Gevandt, med en Soel i den høire Haand, og en aaben Bog og Palmegrene i den venstre.

Forstanden, klædt som Apollo, med en Soel paa Brystet og en Lire i Haanden.

Taknemmeligheden, et Fruentimmer med en Stok i Armen, og en Bønnegreen i Haanden.

Glæden,

Glæden, et Fruentimmer i en løs flagrende Kiol, med en Krands af Roser om Hovedet, og en Stav omvunden med Roser i Haanden.

Mercurius.

Skuepladsen forestiller en behagelig Hauge, med et Vandspring, ved hvilket Thalia sidder, med Haanden under Kinden; Glæden staaer hos hende, for at faae hende til at forlade denne bedrøvede Stilling.

Første Scene.

Thalia. Sandheden. Forstanden. Taknemmeligheden. Glæden.

Glæden.

Kom, min Elskværdige! hvad vil den Taushed sige?
Skal jeg nu give tabt, som Kummer maatte vige,
Naar vi forenet har udbredet Fryd og Lyst?
Siig, skal den faste Rod i min Thaliæ Bryst?

Thalia.

Du mig besværlig er. Gaae, skynd dig fra mig,
Glæde!

Forstanden.

Det er et sælsomt Syn, at see Thalia græde,
Hvis daglig Tidsfordriv var Latter, Spøg og
Skiemt . . .

Thalia.

O tie! jeg beder dig, al Spøg er nu forglemt.
Jeg kiender mig ei selv, mit forhen glade Hierte
Er bleven til et Rov for Nidkierhed og Smerte;
Da jeg ei Middel seer, hvormed jeg vise kan
Min Kierlighed, min Pligt, mod Nordens
Christian.
Jeg Helikon forlod, bespendt af Harm og Vrede,
At jeg uskiønsom skal blant mine Søstre hede,
Der stedse stunge om, at Riget i Ham fik
Alt, hvad det haver tabt i Femte Fri-
derich. —
En stor, en viis Regent, en mild og naadig
Fader,
Som elsker Dyd og Ret, Udyd og Falskhed
hader,

Som

Som Sandhed skrekker ei, som viser, at Han veed,
At Kronens største Glands er Folkets Kierlighed.
Den Sang ved deres Børn udbredes til Hans Ære;
Kun mine kan for Ham ei deres Tak frembære,
For Han medynksom saae til deres Trang og Nød,
Da Bredet slap for dem, ved Femte Frid'richs Død.

Taknemmeligheden.

O! det kun lidet er, hvad du har her opregnet;
Hans store Naades Tegn staaer i mit Bryst antegnet,
De strekker sig . . .

Thalia.

Skal jeg end qvæles meer af dig?
Jeg føler, seer og veed, hvad Got Han viste mig.
Desmere smerteligt, jeg Ham ei Tak kan yde!

Sandheden.

Hans Kierlighed bør dog Thaliæ Hierte fryde.

Thalia.

Thalia.

O gid det var saa vel, at Han mig havde kier!
Jeg frygter idelig, Han kun medynksom er.

Forstanden.

Naar du det ikke seer udi Hans store Gave,
Hvad Kierligheds Beviis vil da Thalia have?

Thalia.

Ak Hans Nærværelse! der fylder hvert et Bryst,
Med en usminket Fryd, Lykfalighed og Lyst.

Sandheden.

Hans Syn er Folkets Lyst; alt det, som den forøger,
Er den Forlystelse, Hans omme Hierte søger.
Ved hver en Leilighed sit Folk Han viser sig;
Du derfor haabe kan, at Han besøger dig.

Glæden.

Saa jag al Kummer bort, giv mig mit gamle Sæde!

Thalia.

Nei gaae! jeg før den Dag ei føler mindste Glæde.

Men

Men jeg Mercurius sig os at nærme seer,
Hvem mon han søger her?

Anden Scene.

De forrige, Mercurius.

Mercurius.

Jeg orker neppe meer,
Saa har jeg flakket om, og mine Vinger trettet,
Og har dog ikke faaet mit Ærende forrettet.
Men seer jeg ogsaa ret! er ei Thalia der?

Glæden.

Ei see, Mercurius! hvad vil du gjøre her?

Mercurius.

Jeg til Thalia skal saa glad et Budskab bære.

Thalia.

Hvordan?

Mercurius.

Kong Christian, Han
vil i Dag beære
Den danske Skueplads med sin Nærværelse.

Thalia.

O Himmel! er det sandt, saa svinder al min Vee.
Min Siel opløftet er, mit Hierte staaer i Lue!
Jeg Nordens Haab og Lyst, skal i min Bolig
skye!
Kom Sandhed, kom Forstand! en Pagt vi
slutte vil,
Som først ophøre skal med danske Skuespil.

Forstanden.

Hvad du forlange vil, jeg villig skal udføre.

Sandheden.

Hvad kan jeg gavne dig? mig ingen jo vil høre.

Thalia.

Nei, kiere, troe du mig, ved Sandhed og
Forstand,
Den Nordiske Monark jeg ene tækkes kan.

Du

Du Dydens Maske skal fra Lasterne borttage,
At deres falske Skin ei mere kan bedrage;
Forstanden dæmpe skal din haarde Bitterhed.
Saa har vi Haab at naae vor Konges Hiemed;
Som vil, at Skuespil ei Folket ene glæder,
Men at det tiene skal at bedre deres Sæder;
At den, som sine Feil udi mit Speil kan see,
Skal skamme sig ved dem, og Bedring strax betee.

Sandheden.

Jeg Pagt med dig indgaaer. Da Christian mig ærer,
Og Øret lukker op, jeg intet meer begierer.

Forstanden.

Jeg veed, Han agter mig; jeg mig umage vil,
At Han ei kiedes skal ved danske Skuespil.

Thalia.

Kom da med mig, vi her ei længere bør blive,
Men til vort rette Hiem os strax paa Veien give.
Lyst, Glæde, Spøg og Skiemt skal ogsaa følge med.

Glæden.

Saa faaer jeg da paa ny hos min Thalia Sted!

Mercu-

Mercurius.

Min Sag forrettet er, jeg mig nu hiem maa skynde,
Farvel!

Thalia.

Mercurius, du maa mig først forkynde,
Om ikke mine Børn, af Pligt og Kierlighed,
Vil legge deres Tak for Kongens Fødder ned?

Mercurius.

Taknemmelighed har vel noget for dem skrevet,
Der viser, Følelser har ene hende drevet.
Men kan ukonstlet Tak vel i den Sag forslaae,
Hvor selv Veltalenhed til Skamme maatte staae?

Thalia.

Taknemmelighed, tal! jeg længes ret at høre,
Hvad Tak de bringe frem.

Taknemmeligheden.

Sig Tungen mindst kan røre,
Naar Hiertet føler meest; tal derfor du, Forstand!
Jeg har dog sagt dig den.

Forstanden.

Jeg vil, om jeg kuns kan.

Stor-

Stormægtigste Monark, to Rigers Soel og Glæde!
Med Lyst vi skuer Dig paa Dine Fædres Sæde,
Vor Tunge tale bør, men ikke sige kan,
Alt hvad vi skylder Dig, vor Store Christian!

Vi Bøn og Ønsker kun kan for Dit Vel udgyde,
Du for Velgierninger kun ydmyg Tak kan nyde.
Tak, for Du naadig saae til vores haarde Nød!
Tak, for vi har ei tabt vort lidet Levebrød!
Tak, for Din Godhed vil det danske Folk tilstede
I danske Skuespil anstændig Lyst og Glæde!
Tak, for Du har opholdt Din Faders Stiftelse!
Tak, for Du glæder den med Din Nærværelse!
Den i vort Bryst i Dag en dobbelt Lue tænder,
I Dag, da Lyst og Fryd i hvert et Hierte brænder,
Da vi henrykte seer paa det fuldkomne Baand,
Hvor Dyd og Deilighed har givet Viisdom Haand.
For Dig, velsignede Sophia Magdalene!

I Bøn og Ønsker sig tre Riger nu forene.
Eet længes efter Dig, to for Dig legge ned
En taareblandet Tak for al Din Kierlighed.

Monark! Du naadigst os end denne Ben tilstede,
At Din Nærværelse maa tit vort Hierte glæde!
Vor Flid, vor Munterhed derved tiltage vil.
O Konge! naadigst see til danske Skuespil!

Den

forvundne Anges,

opført den 4 Jan. 1768.

Første Scene.

Messieurs Als. Londeman. Reerslev. Hortulan. Musted.

Als.

Nu er Klokken i al Sandhed allerede paa Slaget Fem. Jeg veed aldrig, hvordan dette skal gaae til? Jeg frygter, der vil overgaae Theatret en stor Skam i Dag.

Musted.

Vi kan gierne tøve lidet længere, end sædvanligt; thi siden alle Folk giør Nyaars Visiter, saa vil de kun komme sildig i Logerne.

Reerslov.

Men Parterret er fuldt, og dersom vi bier for længe, saa maatte det blive utaalmodigt.

Hortulan.

Ah Snak! De veed jo, at alle vore Fruentimmer skal lade sig see i Dag, og at det udkræver megen Tid at faae deres Pynt i Stand.

Anden Scene.

De forrige. Jomfr. Bottger, Mad. Hallensen, Mr. Clementin.

Bottger.

Saa! mener De det, Mr. Hortulan? Da kan jeg have den Ære at sige Dem, at Fruentimmerne ere ganske paaklædte, og at der kan begyndes for dem, naar det skal være.

Londeman.

Ja, det tænkte jeg vel, at de vilde blive hastig paaklædte i Dag, paa det man ogsaa skulde

de miste den Undskyldning; det er dog besynderligt, at de endog skal være gienstridige, naar de synes mest føielige.

Bottger.

Hvad vil det sige?

Als.

At her er en stor Ulykke paa Færde i Dag!

Bottger.

Hvormed?

Reerslov.

Rose er ikke kommen endnu.

Bottger.

Er der da ikke gaaet Bud til ham? Jeg er bange, at han er bleven syg, thi naar pleier han at komme saa sildig!

Clementin.

Nei, han venter efter den forhexede Versemager; thi da jeg kom herhid, saa havde han ikke faaet Verset endnu, som han skal recitere i Aften.

Hallensen.

Det maa ogsaa være den største Dosmer iblant Poeterne. Jeg var tilfreds, at jeg havde fat paa ham, saa skulde jeg varme hans Øren,

og ikke holde op, førend at Heden var stegen op i hans Hierne, og han talede i lutter Vers.

Tredie Scene.

De forrige, Mad. Linckwitz, Jomfr. Samuelsen, Jomfr. Bergman, Mr. Ørsted.

Linckwitz.

Er det sandt, Ørsted siger, at vi ingen Prologus har faaet endnu?

Als.

Ja desværre.

Samuelsen.

Det er jo en grumme Fortred!

Linckwitz.

Men hvordan gaaer det til?

Als.

Det gaaer saaledes til, at Mr. Versekræmmer har fixeret os, og er ikke bleven ferdig med det endnu.

Berg-

Bergman.

Han burde faae Skam for den Angest, han setter os i.

Mustet.

Han har maaskee Ulykke nok paa sin Viis. Hvo veed, hvor tidt Pegasus har giort ham til Græs-Rytter i denne Tid?

Londeman.

Ja, maaskee det gaaer ham endnu verre; thi dersom han er klavret op paa Parnassus, for at faae sig en Ledskedrik af Hypokrene, og hans Hoved ikke er des stærkere, har han maaskee faaet en Svindel, saa han skal have ont ved at komme paa Jorden igien.

Bottger.

Og imidlertid sidder vi her i tusende Angester, det mindste der rører sig, saa gaaer mine Been under mig.

Bergman.

Jeg kan sige Dem, at Klokken er slaget Fem.

Samuelsen.

Og at Huset allerede er fuldt.

Ørsted.

Alt det veed vi, men siig os et got Raad i det Sted.

Bottger.

Jeg veed ikke hvad jeg gad ønsket den, der har været Ophavsmand til den Nye-Aars Gratuleren; staaer vi nu ikke her ret som nogle Narre.

Hertulan.

Det gier der saa mange ved slige Leilighed er.

Reerslev.

Hør, kiere Venner! Tiden er forløben, nu maa her fattes en Slutning, siig, skal vi begynde Comedien, thi Prologus faaer vi neppe i Aften?

Ørsted.

Det gaaer aldrig got, noget maa der siges til Tilskuerne, det er vor Pligt at takke dem.

Musted.

Det negter ingen, men hvem tør haranguere et Publicum ex tempore.

Londeman.

Det kan een af Fruentimmerne giøre; thi de kan ved venlige Miner og Øiekast erstatte det, der mangler i Veltalenheden.

Als.

Als.

End om vi tog en Prologus, der var brugt for nogle Aar siden?

Neerslov.

Nei, vi bør have mere Ærbødighed for Publicum, end at give det noget opkogt Tøi.

Hortulan.

Naar man er i Knibe, saa hielper man sig, som man kan; og desuden, er ikke alt, hvad der kan siges ved slige Leiligheder, allerede sagt tusende gange? I Aar takker vi Publicum, fordi der aldrig har været Pladser ledige, og forsikrer det om vores Erkiendlighed og Flid. Ad Aaret takker vi det, fordi Huset stedse har været fuldt, og forsikrer det om vores Taknemmelighed og Nidkierhed. Er det andet, end at skifte Ord?

Bottger.

Ordene ere ogsaa det mindste; allerhelst da vores Gierninger bør tale for os, da vores utrettelige Flid, at fornøie og behage Publicum, kan langt kraftigere udtrykke vores Glæde og Kierlighed, end de meest veltalende Tunger.

Clementin.

Altsaa kunde vi maaskee endda til Nød hielpe os, ved at tage et Stykke hist, og et andet

Stykke her, dersom vi aleene kunde faae lidet Stunder til at læse over paa det.

Samuelsen.

O! Jomfru Bøttger har saadan en skion Hukommelse, at naar hun har læst det eengang igiennem, saa kan hun vist recitere det.

Hallensen.

Og Soufleuren kan hielpe hende.

Bøttger.

Nei, jeg er Deres skyldigste Tienerinde; det er et Arbeide, som jeg ingenlunde kan paatage mig.

Ørsted.

Men hvorfor ikke? Veed hun ikke, at det er uerkiendligt, at vegre sig for at yde en skyldig Tak?

Bøttger.

Det er sandt, saa snart det skeer af Modvillighed; men ikke naar det skeer af Overbeviisning om sin egen Ufuldkommenhed.

Reerslov.

Er nogen Veltalenhed stor nok, til at frembringe en Taksigelse, der kunde veie op imod den Forpligtelse, som Publicum dagligen legger os under?

Linckwitz.

Linckwitz.

Hvor stor Kierlighed viser det ikke imod vort Selskab.

Hortulan.

Har vi ikke dets Godhed at takke for vort Levebrød?

Bergman.

Hvor kierligt seer det ikke igiennem Fingre med vores Ufuldkommenheder?

Clementin.

Vi bør, vi maa takke det, og . . .

Fierde Scene.

De forrige, Mr. Printzlov.

Printzlov.

Giv eder nu tilfreds, den Angest er forvunden; thi nu er Rose her.

Londeman.

See! nu skulde han komme, just da jeg var paa Veie til at blive Poet, Orator, og jeg veed

veed ikke selv hvad, for at hielpe disse stakkels Pigebørn af deres Angest; men jeg haaber ogsaa, at I belønner mig for min gode Villie.

Hallensen.

Aa ia! Lønnen skal blive, ligesom Tieneften; thi den kom ikke længere end til Forsættet.

Femte Scene.

De forrige. Mr. Rose kommer.

Als.

Har du faaet Verset?

Rose.

Ja, for en halv Time siden, saa smukt som det er. Jeg har læst, saa det svier i mine Øine. Men gaaer nu hen, og stiller eder i Orden, imedens jeg tager mine Klæder paa, og lad Christopher være i Beredskab, til at lade Dekket gaae op, saa skal jeg strax være her.

Als.

Ha! det lettede.— Aldrig har jeg udstaaet saadan Angest tilforn.

Bøttger.

Himlen skee Tak, at den er forvunden.

Londeman.

Saa, Piger! enhver paa sit Sted, og giører mig nu ingen Hocuspocus.

Rose (forundret, i det han kommer ind.)

Hvad! er Dekket alt oppe?

= = =

Til Tilskuerne:

Blant Lasters store Hob, som Mennesket beskiemme,
Er den vist allerstørst, Velgierninger at glemme.
Ei mindste Gnist af Dyd kan findes i det Bryst,
Som ei beviset Got erindrer sig med Lyst.
Da Skuespil et Speil for Mennesket bør være,
Hvori det Lyst til Got, og Had til Ont kan lære,

Os,

Os, som Thaliæ Børn, en dobbelt Skam det blev,
Om vi Velgierninger i Glemme-Bogen skrev.
Men ak, Velyndere! for alt det Got, vi nyde,
Kan vi til Vederlag en ydmyg Tak kun byde.
For Evnen Villjen tag! vor Flid, vor Nidkierhed
For eder vidne skal om vor Erkiendlighed.
Ved eders Kierlighed er vi for Modgang trygge,
Og eders Godhed er den Grund, hvorpaa vi bygge;
Om den unddrages os, strax alting undergaaer,
Med den vi see — vi har — alle
Et glædeligt Nytaar.

Den

kierlige Datter.

Comedie

udi

fem Acter.

Ved

Charlotta Dorothea Biehl.

Oplagt paa det typographiske Selskabs Bekostning.
Prisen er 1 Mark Danske.

Kiøbenhavn, 1772.
Trykt hos H. C. Sander og J. F. Morthorst.

Personerne:

Leonore.
Hieronymus, hendes Mand.
Leonard, hendes Fader.
Leander, hendes Broder.
Pernille, hendes Pige.
Eraste, en gammel Ven af Leonard.
En Jode.

Skuepladsen er i Kiobenhavn i Hieronymi Gaard.

Første Act.

Første Scene.

Leonore, sidder og syer ved et Bord, hvorpaa der staaer en Kurv med Traad, Sax og Syenaale.

Hvor gruelig er dog ikke den Angest, jeg udstaaer! Hvorledes mon det er med min Fader? Hvad skal jeg slutte af det, at jeg ikke har seet Eraste i nogle Dage? Eraste! den eeneste Ven, som hans Ulykke har ladet ham beholde. Skal jeg haabe eller frygte? — Han forsikrede mig vel den sidste gang, jeg saae ham, at min Fader var meget bedre, og at han allerede havde forladt Sengen; men ak! hvad Haab kan man vel giere sig om en Mands Helbred, hvis Sind er saa nedtrykt af Kummer og Gienvordighed? Maaskee er han paa ny bleven saa slet, at Eraste

ikke kan gaae fra ham. — O Himmel! var det ikke nok, at jeg maatte see ham ødelagt ved hans alt for ømme Hierte, og i Fare for at blive sat fast af sine Creditorer; at jeg maa fortie hans Opholdssted for en Mand og en Broder, paa det han ikke skal blive røbet ved den eenes Karrighed og af den andens Ubesindighed! Skal jeg endog skiælve for en Faders, en saa inderlig elsket Faders Liv! — Nei, jeg kan ikke blive længere i denne grumme Uvished, min Mand maa blive saa vred for min Udgang, som han vil, saa maa jeg hen til min Fader.— Men Leonore! er din Mands Vrede det værste, du har at befrygte? Betænk, hvad der kan flyde af, dersom han følger efter dig, og finder dig hos din Fader, hvilken han, og alle andre, troer at være saa langt herfra. Den ugrundede Frygt, som han paa nogen Tid har yttret, for at blive ødelagt, og hvorfor han betager mig al Omgang med mine Venner, vilde vist bringe ham til at giøre saadan en Støi og Allarm over det lidet, han troede der gik fra ham til min Faders Underholding, at hans Opholdssted derved vilde blive røbet, og han falde i sine Creditorers Hænder. Elendige Leonore! din Kierlighed til din Fader hindrer dig fra at vise den Omhu, du er ham skyldig, og du berøves den

Glæde

Glæde at kunne ved din Opvartning forlindre hans Smerte, paa det den ikke skal forøge hans Ulykke; ja, jeg er endog tvungen til at skiule mine Taare. Men der kommer Pernille.

Anden Scene.

Leonore. Pernille.

Pernille.

Her er Traaden, Frue! vil Hun nu behage at see, om den er god. Jeg har været i alle de Krambober, her ere i Byen, og det er min Tro den nærmeste, jeg kunde faae efter Prøven.

Leonore.

Jo mænd, Traaden gaaer nok an, endskiønt den falder lidt ujævn.

Pernille.

Ja, det er næsten umueligt at faae nogen, som er god; paa de fleeste Steder, jeg kom, var den saa sort, som Jorden, og ganske raaden, saa forlagt var den. Ellers skal jeg hilse Fruen fra Frue Dorsimont; jeg fandt hende i en Kramboe, og hun spurgte, hvad hun havde giort Fruen

imod, siden hun ikke vilde besøge hende, da hun dog havde tre Visiter tilgode hos Fruen?

Leonore.

Ja, saa snart jeg faaer Leilighed, saa skal det skee.

Pernille.

Det er ret en Skam, saadant et Levnet, som Fruen fører. Hun sidder indsluttet inden disse fire Vegge, ligesom en Nonne i et Kloster. Men hvad fattes Fruen? Mig synes hun har grædt.

Leonore.

Hvor kan I komme paa det Indfald? Hvad skulde jeg have at græde over?

Pernille.

Hvad Hun skulde have at græde over! Jo, jo, hvilken Kone, der har saadan en Mand at drages med, som den, Fruen har, kan have tusende Aarsager for een. Han maa enten beherskes vexelviis af Gierighed og Mistanke, eller ogsaa af dem begge tillige; thi i gaar, da han slog Vindvet i for Fruen, tænkte jeg først, at det var af Jalousie, men da jeg befindte mig, at det var saa til Tids paa Dagen, at Arbeids-Folkene ikke endnu vare komne paa Gaden, saa sluttede

jeg,

jeg, at det maatte være af Frygt for, at den friske Luft skulde give hende for megen Lyst til at spise; thi jeg er vis paa, at dersom een fik ham indbildt, at Luften mættede, saa tog han Vindverne af, naar det frøs allerstærkest, isteden for at han nagler dem til for os i Hundedagene.

Leonore.

Det er en ganske forkeert Slutning, I gior over min Mands Opførsel. Mistanke har ligesaa lidet Deel deri, som Gierighed; det er to Laster, han er ganske fri for. Men det er Bagvaskernes gamle Vane, at strøe Forgift, endog paa de billigste Gierninger. Min ulykkelige Faders Exempel har lært ham, at man ikke har Venner længere, end man er i Velstand. De, han havde beviist meest got imod, vare de første til at forhaane og forfølge ham. Denne Uerkiendlighed indskiød min Mand en Afsky for Menneskernes Omgang, og fordi han ikke vil holde aaben Tafel for Hyklere og Bedragere, saa skal han kaldes gierig. En billig Ombu for hans Kones og Børns Helbred skal tilregnes ham, som en urimelig Mistanke; thi om han endog gaaer lidet forvidt deri, saa bliver det dog alletider et Beviis, at han elsker dem.

Pernille.

Saa er det da ogsaa af Frygt for Fruens Helbred, at hun ikke maa komme ud af Huset? at han skreg, raabte, bandte, og stillede sig an som et afsindigt Menneske, da det for en fiorten Dage siden hendte sig, at han kom hiem førend hun? Han var saa blind af Arrighed, at han skieldte sin Afgud, Jøden Ephraim, som just i det samme kom op af Trappen, for et Skarn, ugudeligt Menneske og Bedragerske. Hvem han saae ham an for, veed jeg ikke; men denne ærlige Siel, hvis jødiske Samvittighed maaskee blev rørt ved disse uventede Ære-Titler, raabte skielvende og bævende: „Herren eifere sig ikke, „jeg har Pengene for Vexelen hos mig.„ Det Ord Penge stillede hans Heftighed lidet, men gav ham dog ikke ganske sit Syn igien, saa vidt som jeg kunde merke af hans Svar; thi han raabte: „Har du Penge, saa fly mig dem, „de hører mig til! „ Da han derpaa greb efter hans Lomme, blev han vaer, at han havde taget feil, faldt Jøden om Halsen, og sagde: „O „min kiere Ephraim! er det eder? Jeg kiendte „eder ikke. Min ugudelige Kone er ferdig at „giøre mig gal, hun løber ud, og lader Huset „staae for Vind og Vove, jeg var en ødelagt „Mand, dersom jeg ikke havde eder. Kom,

„og

„og lader os gaae ind i mit Kammer.„ Hvorledes nu Fruen blev imodtaget, da hun kom hiem, det veed hun selv best; men jeg tviler meget om, at det var af Frygt for, at Aften-Luften skulde være hende skadelig, at han tog saaledes afsted, som han giorde.

Leonore.

Det er sandt, at min Mand var vred, men hans Vrede reyste sig slet ikke af Mistanke til mig, men over mine Folkes slette Opførsel, som fordi jeg var ude, havde forsømt alt hvad de havde at forrette, hvorudover han ved sin Hiemkomst fandt alle Ting i den største Uorden; og en Mand kan, ved slig en Leilighed, ikke holde sig til nogen anden, end sin Kone, siden det er uanstændigt for ham at give sig af med hendes Piger. Det er altsaa for at forebygge eders Uordener, at jeg bliver hiemme, og ingenlunde fordi han skulde blive jaloux derover.

Pernille.

Hvor er det ikke vanskeligt at forsvare en ond Sag! Fruen vil sige, at han kun skiendte paa hende, fordi han ikke vilde tale os til, da der dog ikke gaaer nogen Dag forbi, uden han jo holder et Pokkers Huus over, at vi spiser for meget og arbeider for lidet. Ideligen ——

Leonore.

Saa er det da en afgiort Sag, at den Mand er ond og karrig, som vil have, at hans Tieneſtefolk ſkal giøre Gavn i hans Huus, og ikke lade dem ſkalte og valte, ligeſom de ſelv lyſter? Alle fornuftige Folk kan letteligen indſee, at ſlige Klagemaal reyſer ſig mere af Betienternes Ondſkab, end Herſkabets Feil, allerhelſt naar de ikke mangler noget af det, ſom dem tilkommer; hvilket jeg ikke troer, at I har Aarſag til at beſvære eder over.

Pernille.

Nei, men det er ikke Herrens Skyld. Derſom Fruens gode Hierte ikke ſørgede for os, og berøvede ſig ſelv mange Ting, for at give det til os andre, men var ſaa forgabet i Stadſen, ſom min forrige Frue, der ——

Leonore.

Hvor tit ſkal jeg ſige eder, at jeg hverken vil høre eders Lovtaler over mig, eller eders Bagtalelſer over dem, I har været hos forhen. Jeg fæſter ligemeget Tro til begge Dele; thi jeg er fuldkommen overbeviiſt om, at naar I var kommen fra mig til hende, ſaa havde I hyklet lige ſaadan for hende, ſom I nu giør for mig.

Per-

Pernille.

Nei, deri gior Fruen mig stor Uret; thi jeg kan saa lidet med at hykle, at ——

Tredie Scene.

Leonore. Pernille. Leander.

Leander.

God Morgen min kiere Søster!

Leonore.

Velkommen, min kiere Broder!

Leander.

Jeg tænkte, du laae endnu i Sengen, og saa finder jeg dig ikke aleene paaklædt, men endogsaa i fuld Arbeide. Fy, fy! hvilken gemeen Levemaade!

Leonore.

Ja, det forekommer maaskee dig at være tilig, men hos skikkelige Folk er det nærmere Middag end Morgen.

Leander.

Men Pernille! see dog til, at du kan faae lidt Skik paa din Frue, om ikke for andet,

saa

saa for din egen Æres skyld; thi dersom nogen faaer at see, at hun er paaklædt saa til Tids paa Dagen, saa tager aldrig nogen dig i sin Tieneste, dersom du kommer fra hende. Jeg troede, at du vidste alt for vel at leve, til at taale slig en Opførsel.

Pernille.

Det er saa mænd ikke min Skyld, min Herre! jeg har ofte taget mig den Frihed, at sige min Frue, at slig en Levemaade ikke var hende anstændig, men jeg er bleven befalet at holde Munden. Forseg De nu, om Deres Overbeviisninger kan giøre mere Virkning hos hende.

Leander.

Jeg er vis paa, at ingen kan have større Gaver til at overtale Fruentimmerne, end jeg; men det er Ulykken, at vi ere saa nær beslegtede. Ha! vare vi ikke det, saa skulde du see, hvilken Forandring der skulde skee hos hende, førend jeg gik af Stedet; men hvad Pokker kan man sige til en Søster?

Leonore.

Dersom dine Raad ere af den Beskaffenhed, at de ikke kan giøre Virkning hos en Søster, saa forbinder mit Kiøns Ære mig til at troe,

troe, at det er et blot forfængeligt Pralerie, der giør dig saa vis paa en god Fremgang hos andre.

Leander.

Forfængelighed hos et Menneske af mine Egenskaber og Fortieneſter! Nei, det er en fuldkommen Overbeviisning, min kiere Søſter. Hvor mange Mænd ere ikke mig forbundne for den artige Levemaade, ſom for nærværende Tid herſker i deres Huſe, i hvilke man, ferend jeg blev kiendt i dem, levede paa en gemeen Borger-Fod.

Leonore.

Og hvad har du da giort dem for ſtore Tieneſter, ſiden de bør være dig ſaa meget forbundne?

Leander.

Jeg har forvandlet deres Koner fra nogle gemene Husdyr til fornemme Fruer. Iſteden for at de forhen ſtode tilig op, og beſørgede deres Huus, ſaa ligger de nu til Klokken er tolv. Fruen finder Kiokken-Seddelen paa ſit Natbord, for at efterſee, om der er noget, hun vil have forandret i den. Imedens hun ſidder for Speilet, fortæller de unge Cavalerer, ſom giøre deres Opvartning hos hende, allehaande lyſtige Hendelſer, giver deres Betænkninger om hendes

Hoved-

Hovedsæt; dadler alle andre Fruentimmer; tager Aftale, hvor de skal mødes om Aftenen, enten paa Skuespil, Spadsergange, eller Selskaber; med eet Ord, disse Fruer bekymrer sig nu ikke om andet, end Forlystelser.

Pernille.

O hvilket lyksaligt Liv, frem for det usle Levnet, vi fører! O min Herre, mag det dog saa, at vores Huus kan blive sat paa den samme Fod! Der er mere Ære at indlegge ved, end De tænker; thi om man samlede alle de gierige og urimelige Mænd sammen, som her ere i Byen, saa kunde dog al deres Gierighed og Urimelighed ikke veie op imod Herrens, og det bliver umueligt at indføre en menneskelig Levemaade her i Huset, dersom ikke hans Gierighed kan finde sin Regning derved.

Leonore.

Og dersom I bliver længere her i Stuen, saa bliver eders slemme Mund alt for utaalelig; forfei eder derfor strax hen til eders Arbeide.

Fierde Scene.

Leonore. Leander.

Leander.

Pernille har min Tro Ret i det hun siger, og det er taabeligt af dig, at du vil giøre dig vred derfor. Men kan du vel giette, af hvad Aarsag jeg er kommen herhid?

Leonore.

Nei.

Leander.

For at giøre din Mand rasende.

Leonore.

Det er et broderligt Forsæt; men hvorved skal det skee?

Leander.

Jeg stod i gaar og talte med din Mand paa Gaden, da der kom en god Ven til mig, og bad mig spise hos sig. Dette maatte din Mand have hørt; thi min Ven var neppe ti Skridt fra os, førend din Mand spurgte mig, om jeg ikke vilde spise med ham. Dette var saa usædvanlig en Høflighed, at jeg strax begreb, hvorledes det hang sammen, og for nu at straffe baade hans

Gie-

Gierighed og Falskhed, saa er jeg kommen herhid, for at bede mig selv til Bords i Dag.

Leonore.

Det vil blive ham kierere, end du tænker. Men hvorledes kan du bringe det over dit Hierte, ideligen at spøge og skiemte, imedens den ømmeste og kierligste Fader har at drages med den yderste Elendighed?

Leander.

Mon det ikke hielper ham ligesaa meget, som din Klynken og Græden? Det vilde lade ret artigt, om vi to satte os ned, een ved hver sin Ende af Stuen, og istemmede en Klage-Duetto. Ha, ha, ha, ha! jeg er vis paa, at dersom der kom nogen ind i det samme, saa troede han, at jeg var gaaet fra Forstanden.

Leonore.

Men er det mueligt, Leander, at dit Hierte kan være saa følesløs ved den ømmeste og kierligste Faders Ulykke? Mener du, at hans Venners Uerkiendlighed ikke er nok til at brække hans Hierte, siden du vil legge en Søns til, som han haabede, at der skulde være hans Alderdoms Trøst?

Lean-

Leander.

Men hvad i al Verden skal jeg giøre ved ham? Naar man vil anseе Sagen med de rette Øine, saa har jeg mere Aarsag til at besvære mig over ham, end han til at besvære sig over mig. Hvem mon der lider meest ved hans uforsigtige Adfærd, enten han, som har forødt sit Gods, over hvilket han burde anseet sig selv, som min Forvalter; eller jeg, som har mistet den Arvepart, jeg skulde have efter ham? Der burde være en Lov, at naar Fædre vare komne til en vis Alder, saa skulde de giøres umyndige, paa det Børnene ikke skulde have nødig at bede Livet af dem, for at blive Eiere af det, som Fædrene saa længe have nydt Frugten af, og hvilket de ikke mere due til at bruge.

Leonore.

Ak Leander! hvor fordervet maa ikke dit Hierte være, dersom du virkelig mener, det du siger! Du kan bebreide din Fader at have forødt sit Gods, da hans Ulykke allene reyser sig af hans alt for ømme Hierte. Bedragere og Hyklere benyttede sig af den Fornøielse, hans ædle Siel fandt i at giøre andre lykkelig; han kunde aldrig lade nogen gaae trøstesløs fra sig. Ak! han tænkte mindst paa, at han selv skulde

komme til at savne Trøst og Huſvalelſe! Og burde han frygte for det, da han havde Børn, hvilke han hver Dag gav Prøver paa sin inderlige Kierlighed? Søg derfor at udforſke denne ulykſalige Faders Opholdsſted, deel de Indkomſter med ham, ſom du har hans Godhed at takke for, og ſom du aldrig kan nyde, uden med en inderlig Bebreidelſe, saa tit du tænker paa, at han, ſom du har at takke for alle Ting, er nedſunken i den yderſte Elendighed.

Leander.

Et herligt Forſlag! Til hvad Ende ſkulde jeg ſøge at udforſke det? Og han vilde visſelig blive ret vel holden dermed, at jeg vidſte det. Jeg har ſelv neppe saa meget, at jeg kan komme igiennem med Ære.

Leonore.

Og hvad kalder du at komme igiennem med Ære?

Leander.

At leve, ſom Brugen fører med ſig. Det er at ſige, at være i alle ſtore Selſkaber, ſpille høie Spil, tabe med fri Forſæt, naar man vil ſette ſig i Gunſt hos et ſmukt Fruentimmer, være om Vinteren et par gange om Ugen paa Bal,

og

og om Sommeren hver anden Dag paa Torbæk eller Vilhelmsdal, underholde et par artige Piger til sin Forneielse, traktere sine gode Venner hos dem om Aftenen, paa det de Stakler ikke skal længes, og naar saa alle disse Udgifter ere bestridede, saa bliver der ikke det mindste tilovers.

Leonore.

Regningen maa være falsk; thi du har glemt en anseelig Post deri, som er Overdaadigheden i din Klædedragt.

Leander.

Nei, det lader jeg Kræmmeren og Skræderen sørge for, slige Ting tages paa Credit, det er den store Levemaade.

Leonore.

Nei, den Levemaade er nedrig og skammelig. Men dersom endog alle disse Daarligheder, som du opregnede, kan forekomme dig federe, end at fyldestgiøre din Pligt imod din Fader, saa set dig engang i hans Sted, betænk, at du selv med Tiden kan komme til at bære dette ærværdige Navn, og at du da vist vil blive straffet ved dine egne Børn.

Leander.

Ved mine Børn! Ha, ha, ha. Nei, det skal jeg nok forebygge.

Leonore.

Og hvorledes?

Leander.

De skal ikke nyde den Ære at kiende mig. Jeg er just ikke saa forfængelig, at jeg vil bære Navn for alt det, jeg tager mig for; den bør ogsaa have noget, der betaler Omkostningerne.

Leonore.

Det er umueligt, Leander, at dit Hierte kan være saa ont, som du søger at bilde Folk ind. En kort Tids Omgang med slette Mennesker kan umuelig have udryddet det, som en kierlig Fader, ved den beste Opdragelse og de herligste Exempler, har søgt at indprente dig. Midt i dine Daarligheder er jeg vis paa, at du undertiden føler Naturens ømme og kierlige Drift. Følg den, og saa vil du blive overbeviist om, at den forskaffer os en langt sødere Fornøielse, end alle Verdens glimrende og barnagtige Forlystelser.

Lean-

Leander.

Dersom det er saa, da undrer jeg mig meget over, at du vil betage din Mand denne Fornøielse. Der ligger alletider mere Overtalelse paa en Kones end paa en Søsters Tunge, og siden han kommer der saa beleilig, saa tag nu fat paa ham, hvor du slap med mig, og jeg lover dig at følge hans Exempel.

Femte Scene.

Leonore. Leander. Hieronymus.

Leonore.

Velkommen hiem, lille Mand!

Hieronymus.

Har her været nogen, medens jeg har været ude? See, god Dag, min Herre! skal jeg finde Dem her?

Leander.

Deres Tiener, min kiere Svoger! hvorledes staaer det til med Helbreden?

Hieronymus.

Saa temmelig. (sagte til Leonore) Har han været her længe?

Leonore.

Nei, han har ikke.

Hieronymus.

Du har dog vel ingen Frokost givet ham?

Leonore.

Nei, det var over Frokosttiden da han kom.

Hieronymus.

Hvor kommer det sig, at jeg har den Ære at see Dem her?

Leander.

Da jeg ikke kunde nyde den Fornøielse at spise med Dem i gaar, saa er jeg kommen for at byde mig selv til Bords i Dag.

Hieronymus.

Det er mig en stor Ære. Men jeg troer, at De gjorde vel imod Dem selv, dersom De vilde forbeholde mig den Ære til en anden gang; thi jeg er bange, at De vil blive slet bevertet.

Lean-

Leander.

O! De behøver slet ikke at giøre Undskyldninger for mig, det er mig mere om Selskabet end Maden at giøre.

Hieronymus.

Ja, men min stakkels Kone vil blive saa undseelig, om hun skal sette sin Broder til Bords med opvarmet Mad, og vi har saamænd intet andet i Dag.

Leander.

Der er meget Mad, som smager allerbest, naar den er opvarmet; og for at bøde derpaa, saa kan De jo sende hen og kiøbe en Ret ferst Fisk. Let Føde er desuden min beste Mad.

Hieronymus (sagte)

Ja, det kan man see paa din Mave! (høit) Det skulde jeg giøre med Fornøielse, men jeg giorde en Eed forgangen Dag, at der ikke skulde komme ferst Fisk i mit Huus i Aar; thi min Kone fik et Been i Halsen, som nær havde kostet hende Livet. (til Leonore) Skil mig af med ham!

Leonore.

Min hierte Mand! hvor kan jeg det?

Leander.

Jh! saa lad os faae et par hundrede friske Østers, dem er der ingen Been i.

Hieronymus.

Nei, det var uforsvarligt giort af mig. Min Kone har ikke været vel i nogle Dage, hun er beladt med en slem Ufordøielighed, og der er ingen Ting, der ligger saa haardt, som Østers. (til Leonore) Altid skal jeg have Paahæng af Dine! har du ikke flere Snyltegiester at slæbe mig paa Halsen?

Leander.

Naa, naa! min kiere Svoger! lad kun min Søster raade, og bekymre De sig om intet, jeg er vis paa, at hun i en Hast bringer nogle Lekkerbiskener tilveie; thi det er just ved uventede Fremmede, at Fruentimmerne har best Leilighed til at lade deres Ferdighed see i Kogekunsten.

Hieronymus (sagte.)

En Portion Rottekrud til dig istedenfor Lækkerbiskener! (høit) Siden De da endelig vil blive her, saa kom og følg ind med mig; thi jeg skal være ude om en halv Time, og kan derfor ikke sidde længe til Bords. (til Leonore i det

han

han gaaer ud med Leander) Jeg skal aldrig tilgive dig, dersom du koger et Æg for hans skyld.

Leonore.

Ak! — det vil blive mig et dyrt Middagsmaaltid.

Anden Act.

Første Scene.

Leonore. Leander.

Leander.

Hvilken overmaade godgiørende Mand du dog ikke har, min kiere Søster! han kunde ikke spise til Middag, af bare Frygt for at jeg ikke skulde faae nok. Vel er det sandt, at han ikke nødte mig; men da jeg kunde læse af hans Ansigt, hvor vel det var mig undt, saa spiste jeg ogsaa af alle Kræfter, og jeg tænker, at det vil vare længe, inden han beder mig til Bords paa Skrømt igien.

Leonore.

Hvor kan du paa saa ubarmhiertig en Maade drive Spot med hans Skrøbeligheder, og anſee dine egne Feil ſom Fuldkommenheder? da man dog, naar man vilde underſøge Grunden til dem hos eder begge, kunde finde langt mere at ſige til hans Forſvar, end til dit.

Leander.

Og hvad var det?

Leonore.

At hans Feil reyſer ſig af Mangel paa Indſigt, og dine af et fordervet Hierte.

Leander.

Kan der være nogen ſkammeligere Laſt end Gierighed?

Leonore.

Det bilder du dig ind, ſiden du troer dig ſelv at være fri for den; og jeg har ikke heller i Sinde at forſvare denne Laſtes Afſkyelighed, men aleene at viſe dig, at der er Grader i den. Hos ſomme er den en umættelig Begierlighed til at faae; hos andre er den en Frygt for at lide Mangel. Min Mand er iblant de ſidſte, han ſeer ſaa mange blive ødelagde formedelſt deres

Over-

Overdaadighed; han har ikke Indsigt nok til at kiende Middelveien, og følge den; men af Frygt for at giøre unødvendige Udgifter, vegrer han sig for de nødvendige. For ikke at forfalde til uanstændige Forlystelser, negter han sig selv en anstændig Fornøielse. Han elsker sine Børn saa høit, at han sparer det fra sin egen Mund, for at kunne efterlade dem noget, da han er dem intet skyldig uden en god Opdragelse; og du, som aldrig med dit Blod kunde afbetale det, som din Fader har giort imod dig, du vil heller lade ham lide Nød, end frasige dig nogle ugudelige Forlystelser.

Leander.

Ha! det er en Snak, man maatte faae Ont af! hvor i al Verden har du samlet alle disse tørre Sententser? O min stakkels Søster! jeg maa dog, i hvor haardhiertet du end siger at jeg er, ynkes over dig; thi jeg merker nok, at du, i Mangel af en anstændig Tidsfordriv, er forfalden til Læsning; men du maa troe, at et Fruentimmer bliver meget modbydeligt, saa snart hun begynder at moralisere. Jeg var derfor tilfreds, at det var paa den Tid, at skikkelige Folk havde afspiist, paa det jeg engang kunde faae et fornuftigt Ord at høre igien. Jeg har saa desuden betalt den Fornøielse, at ærgre din Mand, dyrt nok;

nok; thi der var tre smukke Fruentimmere, som havde sat mig Stevne ved deres Natbord, men siden de laae endnu, da jeg kom herhid, saa har jeg ikke aleene forsømt den Fornsielse, men er tillige uvis paa, om de i Aften kommer paa Comedien.

Leonore.

Jh! der er jo Tid nok til at oprette det endnu, du kan gierne komme til dem, førend Comedien begynder.

Leander.

Nei, det gaaer ikke an; thi for det første saa har de maaskee nu ingen Leilighed til at tage imod mig, og for det andet, saa kunde det hende sig, at de ingen Loge havde faaet, og vilde have, at jeg skulde blive hos dem, og jeg maa endelig paa Comedien.

Leonore.

Hvad spilles der da?

Leander.

Det veed ikke jeg. Mener du, at Folk af Stand kommer der for Comediens skyld?

Leonore.

Og hvorfor da?

Lean-

Leander.

For at løbe af en Loge i en anden, snakke med Damerne, vrenge efter Actricerne, giøre saadan en Støi, at ingen kan høre hvad der siges paa Theatret, og saa siden hegle Stykket og de spillende Personer igiennem, uden at have hørt det første, eller seet paa de sidste.

Leonore.

Slig en Opførsel giver snarere Anledning til at troe, at J ere ryggesløse, end fornemme. Den almindelige Velanstændighed er jo ikke engang iagttaget.

Leander.

Velanstændighed! Fy for en Ufærd! hvor er det Ord borgerligt! det er een af de ypperligste Fordele, der følger med Rang og Stand, at den fritager os fra det, Almuen kalder anstændigt; thi hvad skulde der ellers forstaaes ved det, man kalder den store Levemaade?

Leonore.

At vise sig ligesaa meget opløftet i sin Opførsel og Tænkemaade fra den almindelige Hob, som man er ophøiet over den ved Rang og Fødsel. De Store bør give store Exempler for andre, de bør beskytte, beskierme og forsvare de Ringere,

og

og lade deres Pligters Opfyldelse tiene til et Beviis paa, at de ere virkelig ophøiede over andre ved deres Dyder.

Leander.

Dyd! jeg troer det maa være et meget got gammelt Dansk Ord, men som allerede længe har været af Brug. I det mindste har det ingen vis Bestemmelse, men trænger meget til en Forklaring, hvorledes, og i hvad Mening det skal bruges.

Anden Scene.

Leonore. Leander. Pernille.

Pernille.

Herr Eraste er her uden for, og begierer at tale med Fruen.

Leonore.

Lad ham komme ind.

Leander.

Farvel, min kiere Søster, farvel!

Leonore.

Hvorfor gaaer du bort?

Lean-

Leander.

Fordi at Selskabet bliver nu alt for jammerligt, og det er mig umueligt at holde det ud, med mindre at du vil kalde Pernille ind til at spøge med mig, imedens eders Begrædelser varer.

Leonore.

Siig Sandheden, du skammer dig ved at lade dig see af ham, siden du veed, at hans Ærende bestaaer i at erkyndige sig, om vi ingen Efterretning har hørt fra vores Fader; og den Omhu, han som en Ven viser, opvekker en hemmelig Bebreidelse hos dig over dit følesløse Hierte.

Leander.

Ha, ha, ha, ha, jeg skulde skamme mig ved en gammel Gieks Nærværelse! O min stakkels Søster! hvor kiender du lidet til Verden! Det første, man lærer, naar man kommer i den, er at aflegge den barnagtige Undseelse, og for at opnaae en Fuldkommenhed i at være uforskammet, saa fortæller man slige Ting om sig selv, som man undsaae sig for at bedrive. At jeg gaaer bort, skeer aleene, for at give den stakkels Mand Leilighed til at græde saa meget som han lyster; thi jeg har merket, at naar Folk ere komne til den Alder, at Verden begynder at vende dem Ryggen,

gen, saa opfyldes deres Hoveder med mange onde Vedsker, og for at blive af med dem, tager de alletider den første den beste Leilighed i Agt; snart sukker de over Menneskernes Uerkiendlighed, snart begræder de deres Daarligheder; men det sidste skeer venteligen mere, fordi de ikke kan tage Deel i dem. Men der seer jeg den gamle Grædere komme. Hils din Mand, og tak ham for hans artige Bevertning, den var saa indtagende, at jeg snart skal blive hans Giest igien.

Tredie Scene.

Leonore. Eraste.

Leonore.

O! hvor slaaer ikke mit beængstede Hierte af Frygt og Haab! Ak! Herr Eraste! hvorledes er det med min Fader?

Eraste.

Ret vel, Gud skee Lov! han har faaet Tilladelse af sin Doctor at tage friisk Luft i Eftermiddag.

Leo-

Leonore.

O min Herre! hvorledes skal jeg udtrykke Dem min Glæde, og den Erkiendlighed, jeg er Dem skyldig! Det er Deres Omhu, der har holdt min Fader i Live, han har nydt den Pleie og Opvartning af Dem, som han havde Rettighed til at kræve af mig. De har opfyldt den Pligt, som min tunge Skiebne har hindret mig fra at udøve.

Eraste.

Nei, Frue, hun er mig ikke det ringeste forbunden. Det havde været min Pligt imod min Ven, at giøre langt mere for ham, end jeg har giort, dersom mine Omstændigheder havde tilladt mig det. Hvad havde vel min Omhu hiulpen, naar De ikke havde sørget for at tilveiebringe det, hvorfor der blev anskaffet Lægemidler og Hielp? Og har De end været tvungen til at negte ham Deres personlige Opvartning, saa har De jo dog anvendt hvert et Øieblik til hans Nytte, og forskaffet ham Underholding med Deres Hænders Arbeide.

Leonore.

Det er vel sandt, men endog denne liden Husvalelse havde været mig negtet, dersom jeg ikke havde fundet en Ven i Dem, som jeg kunde

betroe mig til. Hvad kunde mine Hænders Arbeide have gavnet ham, dersom De ikke havde forskaffet Penge for det? Og hvilken Angest har jeg ikke udstaaet i disse Dage, da jeg ikke har seet Dem, siden jeg maatte troe, at De ikke have mange Penge tilbage. See her, min Herre! der har De flere smaa Ragerier, stræb, at De kan faae Dem solgt, og fly saa min Fader Pengene, men uden at sige ham, paa hvad Maade jeg faaer dem; thi det vilde kun forøge hans Bekymringer, dersom han vidste, i hvad Tilstand jeg befinder mig; og jeg haaber, at De har fordulgt for ham, af hvad Aarsag jeg i saa lang en Tid ikke har været hos ham.

Eraste.

Ja, jeg har efterkommet Deres Befaling, men da jeg ikke vidste, hvad jeg skulde sige, saa tog jeg min Tilflugt til en liden Usandferdighed, og sagde, at Deres Mand var upasselig, og at hans Svaghed hindrede Dem fra at see til ham.

Leonore.

Det var, desverre! mere sandt end De tænker; det smerter mig, at jeg maa sige det om min Mand, men den alt for vidt drevne Sparsommelighed, som han alletider har yttret sig med, har paa nogen Tid saaledes taget overhaand,

haand, at den med Rette kan kaldes en Svaghed. Ja, min Herre! han er næsten bleven ukiendelig, siden den Ulykke overkom min Fader, og jeg har i de halvfierde Aar, vi har havt hinanden, ikke udstaaet Halvparten af det med ham, som jeg har forsøgt i disse faa Maaneder. Jeg maa ikke komme ud af Huset, paa det her ingen skal komme til mig, og for at skiule sin Karrighed, saa stiller han sig an, som om det aleene skeete af Frygt for, at jeg kunde komme i Bekiendskab med Personer af et slet Rygte, hvorover Tieneſtefolkene anseer ham for at være jalour; men hans øvrige Opførsel viser mig alt for tydelig, hvad hans Aarsag er. Og jeg kan ikke beskrive Dem den Angest, jeg udstaaer, at han skal savne min Guldbaase, som jeg maatte sette ud, da min Fader blev syg, førend jeg kan komme saa vidt og faae den indløst igien; thi skeer det, saa er jeg bange, at han tager Livet af mig.

Eraste.

Det har ingen Nød, at han savner den. De maa heller ikke tage sig alting saa nær til Hierte. Det kan blive bedre end De tænker; thi jeg har hørt, at man nok kunde faae endeel af de Penge ind, Deres Herr Fader har tilgode, og hvis saa var, saa maatte man see til, at man

med dem kunde stille de verste af hans Creditorer tilfreds, og naar han først uden Fare kan lade sig see, saa kan han selv best bringe sine Sager i Orden, som ikke ere nær saa slemme, som det har Anseende til; thi det meste, han er bleven angreben for, er Cautioner, og mange af dem, han har caveret for, ere i Stand til at betale.

Leonore.

Gid det var saa vel! De kan umuelig forestille sig, hvor inderlig jeg længes efter at kaste mig for min Faders Fødder. Ja, den Lykfalighed at omfavne ham, er saa stor for mig, at jeg med Fornøielse vilde sette mit Liv i Fare, for at nyde den.

Eraste.

Hans Utaalmodighed efter at see Dem er ikke mindre, og siden han skal tage sig frisk Luft i Eftermiddag, saa vil han med det samme komme herhid, for at omfavne Dem.

Leonore.

Min Fader vil komme her! — jeg skal nyde den ubeskrivelige Glæde at see ham! — men har han ogsaa betænkt den Fare, han setter sig i? O Himmel! dersom min Mand — eller den listige Pernille — hvad skal jeg begynde?

Eraste.

Eraste.

Det er i den Tid, da Deres Mand er ude i sine Forretninger; og hvad Pernille er angaaende, da kan De jo give hende saa mange Ærender at forrette, at hun ikke kan komme hiem i den Tid.

Fierde Scene.

Leonore. Eraste. Pernille.

Pernille.

Her er den Holsteenske Skipper ude, som Fruen pleier at kiøbe af.

Leonore.

Siig, at jeg har ingen Leilighed til at tale med ham nu, men bed ham komme igien i Morgen. (Pernille gaaer ud.)

Leonore.

Det er vel nok, at De siger, jeg kan sende hende af Veien; men giver jeg hende for meget at forrette, saa vil hun vist nok troe, at der er noget under. De kan aldrig forestille sig, hvor listig hun er, og hvorledes hun gaaer omkring mig,

for at faae Aarsagen til mine Bekymringer at vide, hun passer saa nøie paa den mindste Forandring i mit Ansigt.

Pernille.

Skipperen siger, at dersom Fruen vil have det, saa vil han gierne bie en Times Tid, om Fruen saa havde Leilighed til at tale med ham.

Leonore.

Jeg har jo sagt eder, at jeg ikke kan tale med ham, og dersom han ikke kan komme igien i Morgen, saa er det Tids nok en anden Dag.

(Pernille gaaer ud.)

Eraste.

Pernille har det meget travlt, og maaskee er det af Kierlighed til Dem, at hun søger at udforske Deres Bekymringer.

Leonore.

Nei, hun er fortrydelig over, at jeg ingen Fortrolighed har til hende, og jeg taalte visseligen ikke hendes næsviise Mund, dersom min Mands Opførsel var, som den burde være; men for at hun ikke skal give sin giftige Tunge alt for meget Teilen, om jeg jager hende bort, saa maa jeg bære saa meget over med hende, som jeg gier. O min Herre! De veed ikke, hvor smerteligt det

er

er for en Kone, at see en Mand give sine Tienestefolk saa store Aarsager til at foragte ham, og saa billig som den Pligt og Kierlighed er, jeg viser imod min Fader, saa kan jeg dog ikke overtale mig til at overgive mig saa meget i min Piges Vold, at hun skulde vide noget med mig, som hun skulde fortie for min Mand.

Pernille.

Jeg har spunden min Tot af, vil nu Fruen være saa god og give mig noget Hør.

Leonore.

Nu kommer jeg strax ud, saa skal I faae.
(Pernille gaaer ud.)

Leonore.

Der har De en Prøve paa hendes Nysgierighed; thi al denne Hvimsen skeer aleene for at faae at høre, hvad vi taler om; og saa sød en Bevegelse, som den Længsel, min Fader viser efter at see mig, og den Forestilling, at jeg snart skal omfavne ham, end opvekker i mit ømme Hierte, saa dæmpes den dog, ved at betragte den Fare, han styrter sig udi.

Eraste.

Frygt kuns ikke, Frue! thi foruden det, at hans Sygdom har giort ham mager og ukiende-

lig, saa er ham tillige befalet at svøbe sig vel ind, for ikke at forkiøle sig. Jeg vil altsaa nu gaae hiem, og sige ham, at De venter efter ham.

Leonore.

Ja, sig ham, at mit kierlige Hierte banker af Utaalmodighed efter at udøse sig i hans Barm; men bed ham tillige —

Pernille.

Dersom Fruen vilde give mig Penge, saa kunde jeg hente lidt fort Silke, imidlertid jeg har intet andet at bestille; thi jeg har intet mere.

Leonore.

Ja, jeg har tillige et par andre Ærender at give eder, bliv derfor her, indtil jeg kommer tilbage.

Femte Scene.

Pernille (alene.)

Hvad skal jeg troe, at denne gamle Kumpen har saa meget hemmeligt at tale med min Frue? Skulde han vel ville tage min Bestilling fra mig, og bringe min Frue Galaner til? Jeg maa see til,

til, om jeg ikke kan faae noget at høre af det, de siger. (Hun lister sig hen til Døren) Det gik an, og jeg har min Tro giettet rigtig nok. Jeg hørte Fruen sige: O hvor vil ikke Tiden falde mig lang, inden jeg kan kaste mig i hans Arme! men lad ham for alle Ting svøbe sig saa vel ind i Kappen, at ingen kan kiende ham. Naa! hvem skulde have troet det om min skinhellige Frue? Hun kan længes efter at kaste sig i Armene paa een, der skal giemme sig i en Kappe. Jo, jo, jeg forstaaer nok, hvad disse Kapper ere gode til, og hvor lovlige de Veie ere, man gaaer paa, naar man svøber sig i dem. Men jeg skal rigtig passe Herren i Kappen op, og naar jeg saa er bleven vis paa min Sag, saa skal jeg nok finde Leilighed til at hevne mig, i fald de ikke vil tage mig i Ledtog med, som Brugen fører med sig.

Siette Scene.

Pernille. Hieronymus. Joden.

Hieronymus.

See! staaer du nu her med Hænderne over Kors igien? Maa jeg ikke blive en ødelagt

Mand, ved at føde slige Dagdrivere? Men jeg er vis paa, at dine Kiever har arbeidet des troligere ved Middagsbordet; thi de dovenste Dyr ere alletider de sterste Ædere. Saa, flux hen, og bestil noget.

Pernille.

Fruen har befalet mig at blive her, til hun kom igien.

Hieronymus.

Du har alletider din Frues Navn til at besmykke din Dovenskab med; din Frue er en Hader af Ledighed, med mindre at du forfører hende dertil. Gaae derfor strax ind til hende, og dersom jeg ikke finder dig ved dit Arbeide, naar jeg kommer ind, saa maa du troe, at jeg skal kiøre i Ring med eder begge.

Pernille.

Jeg skal ganske troligen berette det til Fruen, og i hvor liden Troe hun end har til mig, saa er jeg dog vis paa, at hun ikke vil tvivle om min Sandferdighed i denne Beretning.

Syvende Scene.

Hieronymus. Jøden.

Hieronymus.

O min kiere Ephraim! hvad giør man ikke ilde i at gifte sig! Der følger saa mange Besværligheder med den Stand, som man ikke kan see forud. Havde jeg ikke ventet, at min Kone kunde faae en anseelig Arvepart, saa havde jeg aldrig taget hende, i hvor mange gode Egenskaber hun i det øvrige endog har; men da jeg skulde til at see mig om, saa havde hendes barnagtige Fader saaledes ladet sig trekke ved Næsen, at han ikke havde mere tilbage; hvorved jeg ikke aleene mistede Arven, jeg havde giort mig Haab om, og hvad han gav mig aarligen, men endog mine egne saa sure erhvervede Penge. Det beste var endda, at han kiøbte den Betiening til sin Søn; thi jeg var Underhandler i Sagen, og fik min Umage skikkelig betalt, og det var med denne Gevinst, at jeg completerede de sidste 2000 Rdlr., som I fik af mig. Jeg har siden den Tid faaet nogle flere ind fra et par andre Steder, som jeg nok vil lade eder faae, men jeg maa have 14 pro Cento.

Jøden.

Joden.

Nei, nu bliver Herr Hieronymus ogsaa alt for slem. Naar jeg skal give ham 14 pro Cento, saa bliver der ikke det ringeste at fortiene for mig.

Hieronymus.

Hvad skal jeg arme Mand giøre? Jeg merker nok, at jeg aldrig faaer en Skilling af min Svigerfaders Vexel-Obligation paa de 6000 Rdlr., som jeg maatte tage i Betaling af den Mand, I bragte mig paa Halsen; thi med al den Umage jeg giør mig, saa kan jeg dog ikke faae Leonard opspurgt, og derfor maa jeg søge at vinde det igien paa en anden Maade.

Joden.

Det har ingen Nød, Herren faaer dem nok med Tiden.

Hieronymus.

Hvilken Snak! det eneste Middel, hvorved jeg skulde faae dem, var at tvinge hans rige Broder, som er i Indien, til at betale dem, for ikke at have den Skam, at han skulde settes fast; men da han længe siden er af Byen, saa seer jeg ingen Udveie til at faae fat paa ham.

Joden.

Joden.

Maaskee han opholder sig her endnu hemmelig.

Hieronymus.

O min kiere Ephraim! See til, at I kan faae mig det opspurgt. Men lad eder for alting ikke vedgaae, at Obligationen hører mig til; thi dersom min Kone fik at vide, at det var mig, der eftersegte efter hendes Fader, saa vilde hun overhænge mig baade Nat og Dag. Hun var tosset nok til at paastaae, at jeg skulde redde ham, da han kom i Omstændigheder, men jeg viiste hende saaledes af, at hun ikke torde komme med den Begiering mere end eengang; og siden jeg i øvrigt ikke kan klage paa hende, saa vilde jeg ikke gierne bedrøve hende dermed, naar jeg kunde undvære det.

Joden.

Jeg skal giøre mit beste. Ellers har der været en ung Cavaleer hos mig i disse Dage, som har Penge nødig, og han tilbyder sig at give en Veksel ud paa 3000 Rdlr., naar han faaer 1200 i Valuta. Hvad synes Herren om det Tilbud?

Hieronymus.

Ja, det var endda en skikkelig Gevinst for en ærlig Mand, der maa lade sig det blive suurt i Verden,

Verden, og han skal faae Pengene hos mig, naar I vil være hans Cautionist.

Joden.

Ei! bevare os vel, Herre, hvor kan jeg det? Nei, naar Herren vil have hele Gevinsten, saa maa han ogsaa staae Hazarden. Det er en meget artig Cavaleer, som søger Pengene, og jeg vilde gierne tiene ham; thi af de 1200 Rdlr. han faaer, vil han strax tage Galanterier hos mig for Halvparten, og det er alt, hvad jeg vinder derved; men dersom Herren ikke vil, saa skal jeg nok faae dem hos en anden. Betænk dog, Herre! en Vexel paa 3000 Rdlr. for 1200 i Valuta!

Hieronymus.

Ja, naar I da vil give mig Forsikring for de 600 Rdlr. i fald han ikke betaler dem igien, og jeg saa faaer et heelt Aars Rente til 14 pro Cento forud, af den hele Summa, saa skal han faae Pengene hos mig.

Joden.

Nei, jeg giver ikke Herren Forsikring for det allermindste; thi Cavaleren er endnu ikke myndig; men hvad det Aars Rente anbelanger, det kunde nok lade sig giere.

Hie-

Hieronymus.

Ja, saa vil jeg betænke mig derpaa. Naar Klokken er sex, kan I være her igien, for at høre Beskeed. Jeg skiøtter ellers ikke om at have med disse unge Springere at bestille. Jeg vil heller tiene min nødlidende Næste med det Lidet, der er betroet mig, og laane fattige Folk mine Penge imod forsvarligt Pant. Det er christeligere, og mere sikkert.

Joden.

Ja, naar Herren vil det, saa vil jeg til samme Tid bringe ham nogle Sager, som er sat i Pant hos een af vore Folk, der skal reise til Hamborg. Men der bliver ikke meget at fortiene ved; thi han har næsten laant ligesaa meget paa det, som det veier til.

Hieronymus.

Ja, I kan lade mig see det, dersom Arbeidet er smukt, og det er snart forfalden. Men nu maa jeg ind og sige min Kone, at jeg gaaer ud. Farvel saa længe, min kiere Ephraim!

Joden.

Farvel, min Herre! naar Klokken er sex, skal jeg være her igien.

Tredie Act.

Første Scene.

Leonore aleene.

Jeg haaber, at jeg har givet Pernille saa mange Ærender at forrette, at hun ikke kan komme hiem, saa længe min Fader er her. Hvert Øieblik forøger min inderlige Længsel efter at kaste mig i hans Arme; men ligesom et Øieblik gaaer, saa tager og min Angest til. Ak Leonore! hvad har du at frygte for? Lad dem skielve, hvis Gierninger ikke kan taale at undersøges, og som aleene følge nedrige Tilbøieligheder. Men disse ere rolige midt i deres Laster; naar et uskyldigt Hierte, som følger Naturens ømme og rene Drift, og opfylder den helligste Pligt, bæver ved at foretage noget, som aleene har et ont Skin.— Men dersom denne Bæengstelse er et Forevarsel paa det, der skal møde min Fader? — Elendige Leonore! hvad vil der blive af dig, dersom denne ømme Faders kierlige Utaalmodighed, efter at see dig, overgiver ham i sine Forfølgeres Hænder? — Retferdige Himmel! vend alt Ont fra ham! — Men der kommer nogen,

det

det bliver nok ham.— Ak! dersom det var min Mand.— Nei, det er min Fader, min saa inderlig elskede Fader!

Anden Scene.

Leonore. Leonard.

Leonore løber ham i Møde og kaster sig for hans Fødder.

O min Fader! min allerkiereste Fader! Saa har da Himlen ladet sig ved mine Bønner og Taare bevege til at skienke mig Dem igien! jeg kan endnu engang paa mine Knæ udbede mig Deres Velsignelse.

Leonard.

Staa op min Datter! og kom i en Faders Arme, der glæder sig over at see sit kummerfulde Liv forlænget, for at nyde den Velsignelse, Himmelen har skienket ham i dig.

Leonore i sin Faders Arme.

Jeg kan neppe bære min Glæde! mit Bryst kan ikke fatte den! O! at disse lykkalige Øieblikke skal gjøres bittre ved Forestillingen af

den Fare, De svæver i, og ved Erindringen af Deres Gienvordigheder! Men vil De ikke behage at sette Dem i denne Læneſtoel.

(De ſetter ſig.)

Leonard.

Jeg velſigner mine Gienvordigheder; den Trøſt, den Huſvalelſe, jeg har nydt i dem af dig, erſtatter mig mine Lidelſer rigeligen. O min Leonore! mit Vanheld har fordobblet de Forbindelſer, der vare imellem os; jeg har givet dig Livet, og du har opholdt mit. Men ak! jeg er Fader til to Børn, og har dog kuns eet. Jeg har ikke endnu ſeet din Broder.

Leonore.

Maaſkee er min al for ſtore Forſigtighed Skyld deri. Hans Fremfuſenhed er ſaa ſtor, at jeg ikke torde vove at ſige ham, hvor De opholdt ſig, og jeg vilde heller berøve Dem den Fornøielſe at ſee ham, end ſette Dem i Fare for at blive røbet ved hans Uforſigtighed.

Leonard.

Nei ſiig, at hans haarde Hierte var Aarſagen dertil, ſiig, at du kiendte det, og vidſte, at han ikke aleene vilde anſee en Fader, der behøvede Hielp af ham, med Ligegyldighed, men endog med Foragt.

Leonore.

Leonore.

O min Fader! det var han aldrig i Stand til; men han er ung. Naturens ømme Drift har endnu ikke sin fulde Virkning hos ham. Dersom han selv havde følet de Bevegelser, som det søde Fader-Navn opvekker, o! saa vilde vist hans Hierte være langt ømmere. Jeg derimod er ikke alene af et Kiøn, hvis Hierter af Naturen ere blødere, men endog Moder. Den eene Drift opliver den anden hos mig; thi hvert et Diekast, der falder hen paa mine Børn, erindrer mig om, hvad jeg er min Fader skyldig; og hver gang, jeg seer min Fader, viser hans Exempel mig, hvad mine Børn har Rettighed til at kræve af mig, og i den eenes Favnetag fordobbles min Pligt og Kierlighed for den anden. Men er De nu ogsaa fuldkommen vel igien, og har De ikke manglet noget i den Tid, jeg ikke har seet Dem?

Leonard.

Nei, intet uden din Nærværelse, og jeg var inderlig bekymret, at det var din egen Upasselighed, og ikke din Mands, der hindrede dig fra at see til mig.

Leonore.

Nei, jeg har, Himlen skee Tak! ikke feilet noget; men maa jeg ikke byde Dem et Glas

Vilin til en Vederqvægelse efter den Bevegelse, De har havt?

Leonard.

Jo nok; omendskiønt din Nærværelse er mig Vederqvægelse nok.

Leonore reyser sig, og kysser hans Haand.

O min allerkiereste Fader! Hun gaaer ud.

Leonard.

Hvilket Hierte! Men skal det da alletider være Dydens Lod at være ulykkalig! Hendes Øine viser mig en Kummer, som gaaer mig lige ind i Sielen; og den store Umage, hun giør sig, for at skiule den for mig, giør mig frygtsom, at jeg maaskee giver Anledning til den. Ak! jeg er bange, at jeg har betroet denne Skat i en Mands Hænder, som ikke kiender dens Værd!

Leonore kommer ind med en Flaske og Glas.

Ak! havde jeg nogensinde tænkt, at jeg skulde blive tvungen til at stiele mig til, at varte min Fader op, og at skiule ham for mine Tienestefolkes Øine! Og hvad Lykke kan vi giøre os Haab om at nyde, naar os negtes det, som baade Pligt og Kierlighed befaler os at ønske?

Leo-

Leonard.

Forsynets Veie ere urandsagelige; og endskiønt jeg ikke har Aarsag til at skamme mig for Maaden, paa hvilken jeg er bleven fattig, saa har dog maaskee mine bevegende Aarsager, til at giøre det, jeg giorde, ikke været saa rene, som jeg bildte mig ind; maaskee jeg har ladet virkelige Nødlidende hielpeløse, og hiulpen dem, som ikke fortiente det; maaskee har det mere været Hovmod end Medlidenhed, der har beveget mig til at giøre det, siden jeg er bleven ydmyget. Men hvorom alting er, saa har jeg dog i dig den største Aarsag til Glæde og Erkiendlighed, ja, jeg vilde agte mig lykkelig, dersom jeg var befriet fra een Kummer.—

Leonore.

Og hvori bestaaer den? Tal, min allerkiereste Fader! og Deres Datter vil blive det lyksaligste Creatur under Solen, dersom hun kan betage Dem den.

Leonard.

Jeg havde nogenledes lært at kiende din Mands Tænkemaade, førend denne Ulykke ramte mig, og jeg troede, at han ikke var det, som jeg havde holdt ham for. Min Kummer bestaaer altsaa deri, at du maaskee giør mere for mig,

end dine Kræfter tillader, og at du setter dig i Gield, som du siden kunde have Fortred af din Mand for.

Leonore.

O min hierte Fader! denne Frygt er ganske ugrundet. Jeg negter ikke, at min Mand jo i visse Maader er mere knap, end jeg, for hans egen skyld, gierne saae; men det strekker sig ikke til mig, jeg kan gierne bestride de smaa Udgifter, som Deres ømme Kierlighed anseer for at være saa vigtige, og dersom han aleene havde lidt mindre Frygt, og lidt mere Indsigt, saa var jeg fuldkommen lykkelig; thi det er det, som hindrer ham fra at vise den Pligt, han er Dem skyldig. Men, min hierte Fader! hvorledes har De været tilfreds med Deres Doctor? Har han passet noget flittig paa? Thi det slags Folk pleier gierne at forsømme dem, som de ikke venter at blive vel betalte af.

Leonard.

Han har viist saa stor en Omhu og Kierlighed imod mig, at jeg aldrig kan afbetale ham det. Han kunde ikke have passet nøiere paa, om jeg end havde været den største Mand i Riget. Ja, min Leonore! jeg har ham tildeels at takke for den Fornøielse at see dig, og ved dit Syn at

smage

smage den største Sødhed, som Naturen nogensinde har udøst i en Faders Hierte.

Leonore.

O min Fader! hvorledes skal jeg da kunne vise ham min skyldige Erkiendlighed! Jeg har ham at takke for Deres Liv, og han har endnu ingen Prøver seet paa mit taknemmelige Hierte! Ak, min hierte Fader! dersom De ikke har betalt ham endnu, saa vil jeg fordobble den Sum, der var bestemt til ham; men dersom De allerede har betalt ham, o! saa sig mig, om han var forneiet, eller om De kunde merke, at han havde ventet sig mere? thi saa kan det skee endnu.

Leonard.

O Leonore! hvert et Ord af din Mund er en Afbilding paa dit ædle Hierte; men dit Hierte overgaaer dog ikke hans i Ædelmodighed. Han var misforneiet, men over det, at jeg, som han havde merket at være i slette Omstændigheder, vilde byde ham Penge. Han gav mig dem tilbage, og spurgte mig, hvad Begreb jeg havde giort mig om ham, siden jeg kunde troe, at han, efterat have forskaffet mig min Helbred, vilde berøve mig det, som skulde tiene til at stadfæste den, og om jeg kunde forestille mig, at en Mand, som besad en Videnskab, der var given Menne-

skerne til en Husvalelse i deres Elendighed, kunde høste sødere Frugter af den, end at hielpe værdige Personer? „Og De, lagde han til, som ofte „ maa have smaget denne Fornøielse, hvor kan „ De troe, at jeg skulde bytte den bort for „ Guld? Jeg glæder mig over at see, at „ Deres Helbred tager mere og mere til, og jeg „ skal imellemstunder høre ind til Dem. Skulde „ der imidlertid støde Dem noget til, saa maa „ De vide, at De fornærmer mig, dersom De „ ikke sender lige saa frit Bud efter mig, som „ om jeg havde taget imod Deres Tilbud." Jeg blev inderlig vrt over denne hans Opførsel, men i hvor megen Meie jeg end giorde mig, for at bevege ham til at tage imod et svagt Beviis paa min Erkiendlighed, saa kunde jeg dog ikke bringe det videre, end til det Løfte, at han ved Leilighed skulde kræve det af mig, som en vitterlig Gield. Jeg har altsaa bragt de Penge, som du gav mig til ham, herhid med mig, for at flye dig dem igien, siden han ikke vilde tage imod dem.

Leonore.

O min Fader! Hvor kan De være saa grum imod mig? Mener De, at Deres Barns Hierte skulde være haardere imod Dem end en

Frem-

Fremmeds? De Penge, som han ikke vilde tage imod, dem skulde jeg berøve Dem? O min Fader! jeg maa visseligen imod min Villie have fortørnet Dem, siden De kan have slige Tanker om mig.

Leonard.

Nei, jeg nyder dagligen saa store Prøver paa din ømme Kierlighed til mig, at jeg ikke kan tvivle om den. Jeg erfarer den største Sødhed i det, som andre Fædre gruer meest for, — at underholdes af deres Børn. Du er, om det er mueligt, endnu en langt kierligere Datter imod en fattig, forfulgt og ulykkalig Fader, end imod den Fader, der i sin Velstand søgte at forekomme alle dine Ønsker; men da jeg ikke veed, om du har Evne til at giøre det, du gier, saa bør jeg give dig disse Penge tilbage, allerhelst, da din Omhu for mig er saa stor, at jeg ikke veed, hvortil jeg skal bruge dem.

Leonore.

Deres Ømhed over mig gaaer virkelig for vidt. Jeg har ikke den mindste Rettighed til disse Penge, men de hører Dem til. Gid jeg alene var saa lykkelig, at jeg kunde beholde Dem hos mig, saa skulde De blive overbeviist om, at Himlen har givet mig nok til os begge.

Leonard.

Jeg har endnu det Haab, at det kan skee; men for nærværende Tid maa jeg giøre Vold paa mig selv, for at forlade dig; thi foruden det, at jeg er bange for at der maatte komme nogen, og finde mig her, saa kan jeg ikke heller lade Eraste bie længere, som gaaer og venter paa mig neere i Gaden. Lev altsaa vel, mit allerkiereste Barn! og vær ubekymret i Henseende til mig. Jeg haaber, at min Broders Ankomst, som jeg er mig hver Dag ventendes fra Indien, skal giøre mine Omstændigheder bedre; men om de endog blev værre, saa maa det dog være dig Trøst nok, at jeg i dig har funden en fuldkommen Erstatning for mine Venners Uerkiendlighed og Lykkens haarde Medfart.

Leonore.

O min allerkiereste Fader! vil De allerede forlade mig? Skal jeg saa hastig berøves den Forneielse at see Dem? O! da disse Øieblikke ere saa dyrebare for mit Hierte, saa tillad mig at følge Dem ned af Trappen.

Leonard.

Nei, du maa ikke gaae af Stedet. Thi nu kan ingen vide, hvem jeg kommer fra her i Hu-

i Huset; men dersom nogen saae os tilsammen, saa kunde de af Nysgierighed følge efter mig. Farvel, mit Barn!

Han vender sig meget pludselig fra hende, og gaaer bort i stor Bevegelse.

Tredie Scene.

Leonore aleene.

O min Fader! bie dog! min allerkiereste Fader! — Ak, han er borte! — Naar faaer jeg ham nu at see igien? — maaskee aldrig.— Forskrekkelige Tanke! hvem kan holde dig ud! — Men hvorfor ængster jeg mig ogsaa selv med slige bedrøvelige Forestillinger? Bør jeg ikke være taknemmelig for den Velsignelse, jeg har nydt ved at see ham frisk og vel efter saa farlig en Sygdom? O! hvor langt var det ikke fra mine Tanker i Morges, at jeg i Dag skulde blive saa lykkelig at omfavne ham! — Men med alt dette er mit Hierte saa beklemt, at jeg neppe kan drage min Aande! — Maatte der kun ikke møde ham noget Ont, førend han kommer hiem! Men der kommer nogen løbendes op af

Trap-

Trappen! O Himmel! der har dog vel ingen kiendt ham, da han gik herhid, og staaet paa Veien, for at passe ham op!

Fierde Scene.

Leonore. Leander.

Leander.

Ha, ha, ha, ha!

Leonore.

See! er det dig! jeg tænkte mindst paa at see dig saa snart igien.

Leander.

Ja, det er mig selv, og jeg kommer for at fortælle dig det latterligste Syn, jeg har seet i min hele Livstid; men du maa give mig Tid til at lee ud først. Ha, ha, ha, ha!

Leonore.

Det maa være meget latterligt, dersom det er latterligere end det, et Speil nu kunde vise dig.

Lean-

Leander.

Ja, det er saaledes, at jeg skal have Møie med at kunne beskrive det for dig, omendskiønt du maa være vant til at see den latterlige Figur, jeg har at afbilde.

Leonore.

Og hvem er det da, der er bleven saa lykkelig at komme for saa stor en Mesters Pensel?

Leander.

Det er din Mand.

Leonore.

Det er ogsaa den høieste Grad af Uforskammenhed, at komme hid til mig, for at lee min Mand ud; og mener du, at jeg taaler det?

Leander.

Ei min Søster! siden du er saa empfindlig, saa skal jeg skaane dig en anden gang, og isteden for at nævne ham, aleene sige: at jeg taler om den gierigste og mistænkeligste Mand i hele Byen, og saa mener jeg nok at faae Lov, at lee saa meget som jeg lyster, endskiønt dit Hierte siger dig, at det er din Mand, jeg leer af.

Leonore.

Leonore.

Saa længe jeg ikke er overbeviist, at han har disse Feil, saa længe kunde det aldrig falde mig ind, at det skulde være min Mand; men dersom nogen fortalte mig, at han havde seet et Menneske, som var meget indtaget af sine egne Fortieneſter, som idelig lod Munden løbe, uden at tænke paa hvad han sagde, som søgte en Ære i at være ryggesløs, som opofrede de helligste Pligter for at fyldestgiøre nedrige Tilbøieligheder; saa negter jeg ikke, at jeg jo nok kunde troe, at det var min Broder.

Leander.

Siden jeg da har havt Taalmodighed til at lade dig fuldføre et Portrait, som skulde ligne mig, saa maa du nu ogsaa lade mig fuldføre din Mands, for siden at tilstaae mig, at det ligner en Gierig og Mistænkelig saa stærk, som to Draaber Vand hinanden. Da jeg gik herfra, var jeg meget forlegen med min egen Person. Jeg gik op af een Gade, og neer af en anden, og bandte mig næsten selv, at jeg, for at bryde din Mand, havde spildt mig en behagelig Tidsfordriv. Imedens jeg nu saaledes gik og drev, saae jeg din Mand gaae til sit Contor, jeg vidste altsaa ingen bedre Udflugt, end at blive

ved

ved at bryde ham, og ikke holde op, førend jeg havde giort ham rasende.

Leonore.

Denne Tidsfordriv havde jeg forglemt i i Portraitet.

Leander.

Jeg gik altsaa op til ham, og bad ham spise med mig i Aften i et meget artigt Selskab af begge Kiøn. I Førstningen undskyldte han sig med, at han ingen Stunder havde, men spurgte tillige, om Selskabet blev stort? Da jeg derpaa forsikrede ham, at det ikke var saa vidtløftigt, som vel udsøgt, og beskrev ham en Dyre-Ryg med tre Fingers bred Fet, og udsøgte Holsteenske Østers, som kun havde været to Dage underveis, saa omfavnede han mig, og takkede mig for min Godhed. Jeg lovede altsaa at hente ham af, naar det var Tid, og lod som jeg vilde gaae bort, men da jeg var kommen Halvveien, vendte jeg om, og bad ham laane mig 100 Rdlr. paa nogle Dage.

Leonore.

Giør du saa ved alle dine Fremmede, saa faaer du nok ikke mange.

Lean-

Leander.

Nei, men jeg vilde vide, om han knappede det af hiemme, for at fortære det ude, eller om det var en blot Gierigheds-Dievel, der drev ham dertil! Thi havde det endda været det første, saa havde jeg kundet tilgive ham; men neppe nævnte jeg disse 100 Rdlr., førend al den Glæde, som Foreſtillingen om det lekre Gieſtebud havde opvakt i hans Anſigt, forſvandt, og hans hele Krop tog til at ſkielve. „Hundrede Rdlr.! „ raabte han, jeg fattige Mand! jeg har ikke „ været Eiere af 100 Rdlr. paa eengang i min „ hele Livstid, det er ikke andet end af Haanden „ i Munden, ligeſom jeg faaer noget ind, saa „ maa jeg give det ud." Men tænk nu engang, hvorledes denne ſtakkels fattige Mand blev til Mode, da der midt i denne Samtale kom een af Byens allerſtørſte Aagerkarle ind til ham, for at betale ham 1000 Rdlr., ſom han havde havt til Laans af ham for 12 pro Cento, men ſom han ikke vilde lade ham beholde ringere end 14. Thi ſaaſom jeg ſtaaer i Handel med ſamme Mand, paa en anden Maade, ſaa undſaae han ſig ikke ved at ſige alting reent ud i min Nærværelſe, og naar jeg endnu tænker paa den Figur, ſom din Mand giorde derved, ſaa kan jeg umuelig bare mig for at lee. Ha, ha, ha, ha.

Leo-

Leonore.

Hans Skamfuldhed er Tegn til, at han kan forbedres; thi naar et Menneske først skammer sig ved sine Feil, saa kan han letteligen bringes til at fatte Afsky for dem. Da derimod ikke er ringeste Haab at giøre sig om den, der søger sin Ære og Roes i Lasterne.

Leander.

Nei, det Begreb er fuldkommen falskt, som du der giør dig om ham. Tænk aldrig, at han skammede sig ved sin Gierighed; det ærgrede ham kun, at Maasken blev tagen af ham; thi intet giør os vissere paa, at slige Folk ikke staaer til at forbedre, end at de tillige ere skammelige Hyklere, der ideligen stræber at vise sig under en fremmed Skikkelse, for at binde hele Verden Blaar for Øinene.

Leonore.

Da maa det Blaar ikke være ret tykt, eller og de Personer, som har meest at betragte paa sig selv, være meest grandseende i Henseende til andre; siden dine Øine ere saa igiennemtrængende.

Leander.

Ja, dersom hans Mistænkelighedes-Dievel ikke paa eengang havde taget overhaand hos ham,

saa maaskee jeg havde været troskyldig nok til at bilde mig ind, at han virkelig skammede sig. Men da han nu fik disse Penge, saa igientog jeg min Begiering om de 100 Rdlr. Jeg kaldte ham min allerkiereste Svoger, og trykkede ham paa det kierligste til mit Bryst. Han, som uden Tvivl var bange, at jeg skulde bemægtige mig nogle af Banco-Sedlerne, som laae paa Bordet, fik i en Hast sin Brevtaske op af Lommen, og pakkede dem deri; men siden jeg stod ved hans høire Side, hvor han var vant at bære den i Vestlommen, saa lagde han den i den venstre, for, i hans Tanker, at betage mig Leiligheden til at vise den Behendighed, hans veltænkende Hierte troede, at jeg var begavet med. Hans ærlige Staldbroder fordrede derpaa sit Beviis tilbage for sine 1000 Rdlr., som din Mand havde beholdt, maaskee til en Erstatning for den Forvirring, han havde foraarsaget ham. Dette Beviis laae i Brevtasken, han greb derfor efter den i den sædvanlige Lomme; men da han ikke fandt den der, ja saa brød Uveiret først løs! Han blev sort og blaa i Ansigtet, Øinene stod stive i Hovedet, Fingrene ganske krumme, og han skreg af fuld Hals til sine Folk, som sadde i det forreste Kammer: „Slaae Døren i Laas, „hold paa Tyven, her er Skielmer og Rovere „inde!

„inde!" Han løb frem og tilbage paa Gul-
vet, og raabte: „Fly mig mine Penge! I maa
„heller tage Livet af mig, end berøve mig mine
„kiere Penge." Da jeg nu havde fornøiet
mig over hans Angest saa meget som jeg lyste de,
saa sagde jeg ham, i det jeg gik bort, at han
maatte søge efter Tyven i sin venstre Vestlomme,
hvorhos ham trekkes med sin Handtlanger, der begie-
rede Opreysning for de Skieldsord, han havde
modstødt, hvorved hans Ære kunde lide Skaar,
og løb herhid, for at komme til at lee, saa meget
som jeg lyste de.

Leonore.

Hvor kan du lee saa meget af det? Og
var det ikke ubarmhiertigt af dig, at lade ham
vildblive i den Forvirring, naar du kunde betage
ham den?

Leander.

Hvor jeg kan lee af det! Kan der være
noget latterligere, end at see en Gierig ferdig at
hænge sig, fordi hans Mistænkelighed har be-
stiaalet ham, og at høre en Skielm begiere Op-
reysning af den anden paa sin Ære, da dog
ingen af dem har nogen? Men der kommer
han, nu maa jeg see til, at jeg kan begynde der,
hvor jeg slap.

Femte Scene.

Leonore. Leander. Hieronymus.

Leander.

Ei! velkommen hiem, min kiere Svoger! Det er mig kiert, at Deres Anget ikke har havt onde Følger for Dem. Jeg var saa bekymret derover, at jeg løb herhid for at forberede min Søster, at hun ikke skulde blive alt for meget forskrekket, ifald De blev bragt syg hiem.

Hieronymus.

De er alt for artig. Denne Omhyggelighed var meget unødvendig; thi Deres Søster er ikke saa skrekkom.

Leonore.

Da forsikrer jeg dig, min hierte Mand, at jeg virkelig var bleven meget bange, dersom nogen anden end min Broder havde sagt mig det; men jeg veed, at hans Beretninger ikke alletider ere de tilforladeligste.

Leander.

Ja, ja, du havde virkelig Aarsag dertil; thi en Mand, der er saa veltænkende, ædelmodig og gavmild, som din, er vist et Tab, som ikke let

let kan oprettes. Men, min kiere Svoger, jeg haaber dog, at De blev forligt med den gode Ven, som var hos Dem, og at Venskabet blev sat paa den gamle Fod. De forstaaer jo nok, hvad jeg vil sige?

Hieronymus.

Nei, jeg gier saamænd ikke, min Herre!

Leander.

Ei! siden jeg staaer i en vis Handel med ham, saa ønskede jeg gierne, at De vilde fortsette Deres, paa det Pengene kunde blive i Familien. Sagte til Hieronymus: Bliver det ved vores Aftale, at jeg skal hente Dem af, til at spise med mig i Aften?

Hieronymus.

Jeg kan ikke love det forvist, og derfor har De heller ikke nødig at umage Dem herhid; men stig mig Stedet, kan jeg saa komme, saa skal jeg; thi jeg vil nødig foraarsage Dem Uleilighed.

Leander.

Ei! gier ingen Ophævelser over smaa Ting, jeg skal være her til den bestemte Tid; men De maa tage vel Penge med Dem; thi de indbudne Fruentimmere spiller høie Spil.

Hieronymus.

Nei, nu erindrer jeg det først, at jeg har noget Magtpaaliggende at forrette, saa jeg saamænd slet ikke kan komme bort. Sagte til Leonore: Jeg troer, du gior det bare for at ærgre Livet af mig, at du har denne Nar alletider hængendes over dig.

Leonore.

Min Gud! jeg kan jo dog ikke vise min Broder Døren.

Leander.

Ei, min kiere Svoger! dersom De har nogle smaa Douceurer at sige Deres Kone, saa vil jeg slet ikke være Dem til Hinder deri. Jeg kan nok begribe, at hos saa kierligt et Egtepar kan tredie Mand ofte være i Veien. Farvel, saa længe!

Siette Scene.

Leonore. Hieronymus.

Hieronymus.

Siig mig engang, om du har overlagt med ham at giøre mig gal, siden han følger efter mig i Dag, ligesom

ligesom min Skygge? Jeg var neppe kommen hen til mit Contor, førend han var i Hælene paa mig, og han giorde mig Hovedet saa kruset med sine Optoier, at jeg næsten tabte baade Sind og Sands.

Leonore.

Han er vild og munter, og har ingen Ting at sørge for, det er derfor ikke at undre over, at han undertiden driver sit Giekkerie for vidt; og det maa min lille Mand anfee, som en Ungdoms Skrøbelighed.

Hieronymus.

Ja, det er just fordi han er ung og vild, at jeg ikke kan lide hans Renden her i Huset. Det kan give onde Tunger Anledning til at snakke, og du komme i et slemt Ord for hans skyld.

Leonore.

Men det er jo min kiødelige Broder!

Hieronymus.

Ja, Broder hist, og Broder her! Hvor staaer det skreven paa hans Pande, at han er din Broder? Det er alt nok, at Folk seer en Spradebasse løbe ind og ud i et Huus til en smuk Kone, naar Manden ikke er hiemme. Der bliver ikke spurgt om, enten det er hendes Broder,

eller Fetter, og hvilket som er, saa er det jo nok, at jeg ikke vil have det. Da jeg har lukket Døren i for min egen Søster, fordi disse Visiter og Contra-Visiter ere aleene et Middel til at stifte Bekiendskaber, som ikke duer noget, saa kan jeg ogsaa giøre det for din Broder.

Leonore.

Naar du aleene selv vil sige ham det, saa skal jeg ikke have et Ord at indvende derimod. Men vil du ikke nu drikke Thee?

Hieronymus.

Jeg maa først ind og see nogle Papirer efter. Men siden vi taler om Thee, saa maa jeg dog sige dig noget: Jeg har i lang Tid havt en stor Smerte i mine Been, og de har været saa tunge, som om der var Bly i dem. Dette spurgte jeg en forstandig Mand til Raads om i Dag paa Gaden, og han sagde mig, at det kom af det meget Kalk, der var i Sukkeret. Jeg har derfor besluttet, at jeg ikke mere vil drikke Sukker i Thee. Du maa ikke heller lade Børnene faae noget, og dersom du selv vilde vænne dig af dermed, saa var du min egen lille Kone.

Leono-

Leonore.

Med stor Fornøielse, saa snart jeg kan giøre dig en Villighed dermed.

Hieronymus.

Alt det, jeg gior, skeer aleene for dit eget Beste; det er for din skyld, at jeg lader mig det blive saa suurt i Verden.

Syvende Scene.

Leonore aleene.

Hvor vidt kan dog ikke Begierligheder drive et Menneske, saa snart man lader dem fæste Rødder i Hiertet! dette Ukrud breder sig alt mere og mere ud, og forend man veed et Ord deraf, tager det Saften fra alle de gode Planter. Vidste jeg aleene en god Maade til at aabne Øinene paa min Mand, at han selv kunde indsee Vederstyggeligheden i sin utidige Sparsomhed; thi at sætte mig med Magt imod den, vilde aleene tiene til at opirre ham, og jo mere jeg lemper mig efter den, jo mere Føde gives den.— Men der kommer Eraste, denne Komme spaaer mig intet got.

Et-

Ottende Scene.

Leonore. Eraste.

Leonore.

Ak Herr Eraste! Er der hendet min Fader noget Ont?

Eraste.

Nei, Frue! Men han er i større Fare, end han nogensinde har været, og derfor er jeg kommen herhid, for at overlegge den beste Maade med Dem, til at lade ham vide sin Forfølgers Navn, som er en ganske anden Mand, end vi har troet.

Leonore.

Hvem er det da?

Eraste.

Mit Hierte bløder i mig ved at aabenbare Dem det; bevæbne sig derfor med Standhaftighed!

Leonore.

O nævn ham! og riv mit Hierte ud af denne grumme Uvished.

Eraste.

Deres Mand.

Leonore.

Min Mand! kan det være mueligt?

Eraste.

Ja, Frue. Da jeg havde fulgt Deres Herr Fader hiem, gik jeg hen til Orgon, som er Eieren af Obligationen, for hvilken Deres Fader staaer meest Fare, og søgte at stille ham tilfreds. Jeg forestillede ham, at dersom han vilde give mig Sikkerhed for hans Person, saa kunde Sagerne snarere komme i Rigtighed, siden de ved Deres Herr Faders Fraværelse gik i Langdrag; men han afslog det ganske. Og da jeg desuagtet blev ved at hænge i ham, saa aabenbarede han mig, at Obligationen ikke mere var hans, at han havde givet Deres Mand den i Betaling; men at han ikke vilde tage imod den, uden paa de Vilkor, at Processen skulde føres i Orgons Navn, paa det ingen skulde faae at vide, at det var Deres Mand, som forfulgte sin Svigerfader, og at der i Dag havde været en Jøde hos ham, som paa Deres Mands vegne havde begiert af ham, at han paa ny maatte lade ham søge. Jeg forsikrede ham, at al deres Søgen var forgieves,

og

og at jeg med sidste Post havde havt Brev fra Deres Fader fra Hamborg; derpaa forlod jeg ham, og gik herhid, for at søge Raad hos Dem.

Leonore.

Og hvad Raad er jeg vel i Stand til at give Dem imod en Ulykke, der paa alle Sider rammer mig saa haardt! Gaae, for Himlens Skyld! strax hiem til ham, bed ham holde sig skiult det meeste mueligt er, og slet ikke komme ud af Huset, førend min Farbroder er kommen til Byen. Foregiv, at der gaaer et Rygte, at han er seet paa Gaden i Dag, formindsk ikke hans Fare, men fortie, fra hvem den har sin Oprindelse. Hans Kummer er stor nok, uden at den har nødig at forøges med den Forestilling, at hans Datters Pligt forbinder hende til at elske og ære sin Faders Forfølger.

Niende Scene.

Eraste alene.

Denne Begiering viser ligesaa øm og kierlig en Datter, som en dydig Kone; og hendes Tilstand rører mig saa stærk, at jeg neppe veed, hvad jeg skal

skal giøre. Hun har Ret, at hun vil skaane sin Fader for den Kummer, denne Tidende vil foraarsage ham; men da jeg kiender hans Standhaftighed i de haardeste Ulykker, strider det da ikke imod min Pligt, som Ven, at fortie saa vigtig en Sag for ham? Jo, jeg vil altsaa strax aabenbare ham hans Svigersøns Opførsel, saavelsom hans Datters Begiering til mig; i det Haab, at den eenes omme Kierlighed skal forlindre den Smerte, den andens Haardhiertighed og nedrige Opførsel vil foraarsage ham.

Fierde Act.

Første Scene.

Hieronymus. Joden.

Hieronymus.

Nei, min gode Ephraim! Selvtøiet skiotter jeg slet ikke om, der er ikke det tørre Brød at fortiene paa det. For 400 Lod Sølv skulde jeg betale 200 Rdlr., og ni Maaneders Rente

til

til 12 pro Cento oven i Kiøbet? Det er jo uhørt, og I maa ikke tænke, at I har en Nar for eder, som I kan bilde ind, at I havde ladet det staae saa længe. Der kan ingen Mand være mere for at tiene sin Næste, end jeg, men det længste jeg giemmer et Pant for nogen, er tre Maaneder; bliver det ikke indløst i den Tid, saa selger jeg det glat vek; thi ellers kunde jeg lide Skade paa det, og enhver er sig selv nærmest.

Joden.

Men Herren behager dog at betænke, hvad det er for et kosteligt Arbeide, og at det er saa got som ganske nyt. Det har kostet to Mark i Arbeidsløn for hvert Lod, og Herren betaler ikke engang Sølvet.

Hieronymus.

Hvad? Skal jeg betale Arbeidslønnen? Ei! saa maatte jeg jo finde mine Penge paa Gaden! Nei, det gior jeg ikke; altsaa kan I kun tage det med eder igien. Men Uhret, Etuiet, Guldsmykkerne og Medaillerne vil jeg nok beholde.

Joden.

Nei, det maa følges ad, det eene skal bede paa det andet.

Hieronymus.

Ja saa vil jeg ikke have det; men har I giort eder Umage for at faae min Svigerfader opspurgt?

Joden.

Ja, men ganske forgieves, og her skal være sikkere Efterretninger, at han er i Hamborg. Ellers har jeg her en prægtig Guldbaase, som er sat i Pant hos den samme Mand for 40 Rdlr.; men den er ikke kostet med hundrede.

Hieronymus.

Lad mig see den.

Joden.

Ja, men Herren maa giemme den vel; for den, som har laant Pengene paa den, vilde ikke gierne have, at nogen maatte see den; og den skal ogsaa løses igien med det første.

Hieronymus betragter Daasen meget nøie.

Hvad! seer jeg ogsaa ret til? O jeg ulykkelige Mand! Din Skielm! Din Bedrager! som aleene har søgt Adgang i mit Huus, for at forføre mine Huusfolk til at bestiele mig, for siden at kiøbe deres Tyvekoster af dem. Jeg skal sende Bud efter Politiet, og lade dit ugudelige Skarn kaste i Hullet.

Joden.

Joden.

Ei! hvad skader Herren, siden han tager saaledes afsted? Dersom Herren ikke vil handle med mig, saa kan han giøre deri, hvad ham lyster. Jeg er en ærlig Mand, og er kommen til Daasen paa en ærlig Maade.

Hieronymus.

Du er en Skielm, og ingen ærlig Mand; thi ellers handlede du ikke med Tyve. Giv hid alt hvad du har hos dig, ellers skal jeg randsage dig. O jeg elendige Mand, jeg er ødelagt i Bund og Grund! Han griber efter Jødens Lomme.

Joden.

Gevalt, Gevalt! Jeg har jo ikke giort noget, der fortiener slig en skammelig Medfart. Naar Herren ikke vil have Daasen, saa kan han jo lade mig gaae.

Hieronymus.

Jeg skulde lade dig gaae! Nei, du skal være min Tyv, indtil du forskaffer mig den, som du har faaet Daasen af. Den er stiaalen fra mig, og naar jeg seer mig om, saa er det vel gaaet saa med flere Ting.

Joden.

Joden.

Daasen kan ikke være stiaalen. Den Mand, som jeg har faaet den af, pleier at tage sig for vel i Agt dertil; og Herren kan jo let tænke, at om jeg havde vildet eller kundet formode, at det var Herrens Daase, saa havde jeg ikke viist ham den.

Hieronymus.

Ak, min kiere Ephraim! Tilgiv mig! Nu jeg besinder mig, saa merker jeg nok, at jeg har giort eder Uret. Men det er ogsaa haardt for en Mand, der har faaet en fattig Kone, at hun ikke engang kan passe paa sit eget Tøi, men skal lade det stiele fra sig, eller det, som er endnu værre, maaskee selv give det bort. Men hvilken af Delene det er, saa er jeg vis paa, at den skielmske Pernille —

Anden Scene.

Hieronymus. Joden. Pernille.

Pernille.

Fruen bad mig gaae herhid og sige Herren —

Hieronymus.

Ha! kommer du der, din liderlige Qvinde! Flux tilstaae mig alle dine Skarnstykker! Hvor meget har du stiaalen fra mig? Hvor har du giort af dine Tyvekoster? Hvem ere dine Hælere? Thi dersom du ikke gaaer reent til Bekiendelse, saa skal jeg lade dig sette i Spindehuset.

Pernille.

Bevare os vel! hvorledes Herren tager afsted. Er jeg fattig, saa er jeg ærlig. Men det er Tyve og Skarn, man lader sette i Spindehuset; og dersom jeg havde Vidner paa Herrens Mund, saa skulde det blive ham dyre Ord; thi jeg tør byde Trods, om nogen kan overbevise mig det allerringeste.

Hieronymus.

Vil du bruge din skielmske Mund oven i Kiøbet, og mene at kyse mig med den? Hvem, uden du, kan komme ind i min Kones Kammer til at bestiele hende? og see, dette er min Kones Daase! —

Joden.

Nei, min Herre! Det kan have været Deres Frues Daase; men nu hører den mig til, indtil jeg faaer mine Penge for den.

Per-

Pernille.

Det er mig ligemeget, hvem Daasen hører til, jeg staaer ikke til Ansvar for min Frues Tøi, og er det hendes, saa veed hun vel selv best, hvor hun har ladt den.

Hieronymus.

Hvad! har hun givet den bort? O dit Skarn! saa veed du ogsaa, til hvem; thi du er jo hendes Handlanger.

Pernille.

Det er en større Ære, end jeg fortiener. Jeg bliver saamænd ikke hendes Hemmeligheder betroet. Men de, som melder de Personer an, som sniger sig ind i Huset, naar Herren er ude, de maa nok vide, hvor Daasen er bleven af.

Hieronymus.

Kommer her nogen, naar jeg er ude? O jeg ulykkalige Mand! min egen Kone bestieler mig! Men hvem er det? Jeg maa have fat paa de Skielmer! i Slaveriet med dem!

Pernille.

Hvem det er, kan jeg ikke sige; men den-ne gamle Erastes Besøgelser ere paa nogen Tid kommen mig fordægtig for. Jeg stod altsaa paa

Lur efter dem i Dag, og hørte, at Samtalen gik ud paa, at der een skulde stiele sig herind i Eftermiddag, i hvis Arme Fruen længtes efter at kaste sig; og siden hun vilde være af med mig, saa gav hun mig en Hob Ærender at forrette. Men isteden for at gaae derhen, hvor hun havde befalet mig, blev jeg staaendes her neere i Gaden hos Skoemagerens, og saae, at der kom een indsvøbt i en Kappe, og gik herind i Huset, og imedens han var her, gik Eraste Skildvagt paa Gaden. Jeg besluttede strax at vare Herren ad, paa det han kunde forebygge det i Tide.

Hieronymus.

O jeg elendige Mand! Jeg er Dødsens! Naar jeg seer mig om, saa er der vel hverken Stok eller Stav i Huset mere, men det er baaren bort under Kappen. Lad der strax gaae Bud efter Eraste, at han kan legge mig den anden ud; thi hos ham er der ikke det mindste at vente til Opreysning.

Pernille.

Jeg skal selv gaae hen og hente ham i Fruens Navn, paa det han ikke skal merke Uraad.

Hun gaaer ud.

Hie-

Hieronymus.

O min kiere Ephraim! jeg er saa forvirret over alt dette, at jeg ikke kan beslutte det allermindste. Lad derfor Daasen blive her, indtil mit Sind er kommen lidt mere i Rolighed; jeg skal være eder ansvarlig til den.

Joden.

Ja, saa vil jeg komme igien i Morgen, for at høre Besked. Adios, min Herre!

Tredie Scene.

Leonore. Hieronymus.

Hieronymus.

Der kan man see, hvorledes man kan blive bedragen! Denne Pige, som jeg troede saa meget ilde, er ærligere, end min egen Kone, hun —

Leonore.

Hvor blev Pernille af? Jeg sendte hende hid til dig —

Hieronymus.

Ha! din Bedragerske! Hvor tør du komme for mine Øine? eller kommer du, for at give mig mit Banesaar? Maaskee du har dine Staldbrødre i Baghaanden, for reent at myrde mig, paa det I siden med desstørre Sikkerhed kan fortsette eders skammelige Levnet.

Leonore.

Min Gud! hvad er der paa Færde?

Hieronymus.

Aa ja! Stil dig kun saa uvidende an! Men jeg skal nok faae Sandheden ud; thi jeg har tilstrekkelig Beviis paa dine Skarnstykker.

Leonore.

Men for Himlens skyld! saa sig mig dog, hvormed jeg har fortient slige skammelige Bebreidelser?

Hieronymus.

Hvormed du har fortient dem? Hvor har du giort af din Guldbaase?

Leonore.

Min Guldbaase — den er — jeg har lagt den — for nogen Tid siden — sagte: Hvad skal jeg sige?

Hie-

Hieronymus.

Jeg veed nok, hvor den er; du har givet den til din Bolere. Det er ikke nok, at han beskiemmer mig, men du udplyndrer mig oven i Kiøbet, for at betale ham for sin Umage.

Leonore.

Jeg forsikrer, ved alt det helligt er! —

Hieronymus.

Hvad? tør du staae her, og giøre mig slige Forsikringer, da jeg har Daasen i mine Hænder? Der er den. Den smukke Junker, som du har foræret den til, har pantsat den hos een af Ephraims Venner for 40 Rdlr. O du ugudelige Kone! som ikke har bragt mig en Skilling med, og som jeg har maattet slide og slæbe for, at underholde tillige med dine Glutter, som du har skaffet mig paa Halsen, Gud veed, ved hvem! Du træder rigtig nok i din Faders Fodspor; han har sat Sit paa en lumpen Maade overstyr, og du ødelegger mig, for at kiøbe dig Galaner til.

Leonore.

For Himlens skyld! bebreid ikke min Fader sin Ulykke! Jeg kan taale alt hvad du vil sige til mig, men beskiem ikke en Mand,

hvis Navn du ikke bør nævne, uden med Ærbødighed. Jeg tilstaaer, at jeg har skilt mig ved min Daase, men jeg har ikke givet den bort; jeg har selv ladet den sette i Pant, indtil jeg kunde faae saa mange Penge, og løse den ind igien.

Hieronymus.

En herlig Udflugt! Hvorledes kunde du faae saa mange Penge, uden du skulde tage dem fra mig? Og hvad har du kundet bruge de mange Penge til?

Leonore.

Jeg betalte en Gield med dem, som jeg var kommen i for mange Aar siden, og som jeg ikke torde sige dig.

Hieronymus.

Ei! du er ret vel udlært paa at trykke Eventyr! Men hvad har han da havt at kræve af dig, som var her i Eftermiddag?

Leonore.

I Eftermiddag!

Hieronymus.

Ja, ret i Eftermiddag! og du maa stille dig saa fremmed an, som du vil, saa veed jeg dog,

og dog, at her har været een, som var indsvøbt i
ns en Kappe; thi Pernille har ikke aleene seet ham,
m men endog hørt, at du tog Aftale med den gamle
D Skielm Eraste, til hvad Tid han skulde komme,
go og nu er hun henne og henter Eraste; og naar
ppi jeg saa faaer eder begge samlede, saa skal jeg
on nok lære eder at bekiende Sandheden.

Leonore.

Ulykkalige Jeg! hvad skal jeg gribe til?

Fierde Scene.

Leonore. Hieronymus. Leander.

Leander.

D Siden min Vei faldt her forbi, saa vilde jeg
og dog gaae ind, for at spørge, om De ikke havde
ind betænkt sig, og vilde følge med mig?

Hieronymus.

Nei, vil jeg ikke, men De kan tage
o Deres dydige Søster med Dem; thi hende vil
pi jeg have af Huset.

Leander.

Det var artigt nok at være gift, dersom man saa let kunde blive af med sin Kone. Hilleskam! hvor mange Mænd vilde der da ikke komme til at sove aleene i Nat! men det er Ulykken, der hører saa meget til.

Hieronymus.

Ja, der maa høre til hvad der vil, saa seer jeg dog ikke, at en Mand har nødig at beholde en Kone, som, imedens han er ude, tager imod hemmelige Besøgelser af Mandfolk, som gaaer indsvøbte i Kapper.

Leander.

O! det vil kun sige lidet, det kan jeg bevise Dem med mange Exempler.

Hieronymus.

Men i det mindste bærer disse Herrer dog vel noget ind i Huset under Kapperne, istedenfor at min Kones Visiter bærer ud af Huset.

Femte Scene.

Leonore. Hieronymus. Leander. Eraste. Pernille.

Eraste.

Her er jeg for at høre, hvad Fruen har at befale.

Hieronymus.

Ja, det troer jeg nok, at I vil udrette Fruens Befalinger! I faaer nok eders Umage vel betalt. Men det er ikke Fruen, der har sendt Bud efter eder, det er mig, for at lære eder at sige, hvad det er for en Knegt, der ved eders Hielp har faaet Adgang til min Kone?

Eraste.

Min Herre! jeg maa heiligen forundre mig over, at I tør understaae eder at tage imod mig paa slig en Maade. Veed I vel, hvad det har at sige, at giøre en ærekier Mand slige Beskyldninger?

Hieronymus.

En ærekier Mand! Ja det er en ægtig Forretning, at foranstalte hemmelige Sammenkomster

komster med en gift Kone. Har ikke Pernille hørt, at I tog Aftale med min Kone, om at føre i Eftermiddag, naar jeg var ude, en Mandsperson herhid, som hun længtes efter at tage i Favn?

Pernille.

Jo, jeg har ikke aleene hørt det, men jeg har endog seet ham komme; og imedens han var her i Huset, gik Herr Eraste og spadserede op og ned i Gaden, indtil han kom tilbage, hvorpaa de fulgtes ad. Men hvem det var, kan jeg ikke sige; thi han holdt sin Kappe saa tet for Ansigtet, at jeg ikke kunde kiende ham.

Eraste.

Om det og var saa, kan da en dydig Kone ikke gierne tage imod en Mandsperson, uden at begaae noget uanstændigt? Og jeg maa sige eder, min Herre, at I ikke er værd at eie saadan en Kone, som I har, saa snart I kan mistænke hende paa saa nedrig og skammelig en Maade.

Leander sagte til Leonore.

Du har en ypperlig Procurator i ham. Der falder nok skikkelige Sportler af for ham, siden han er dig saa tro.

Leonore.

Leonore.

Ubarmhiertige Broder! Kan Uskyldigheden ikke finde et Forsvar i dig, saa forhaan den dog i det mindste ikke!

Hieronymus.

Slidder, Sladder, med din Uskyldighed! Jeg spørger dig ad, om du kan negte det, Pernille har sagt?

Leonore.

Nei. Der har været een hos mig i Eftermiddag, som har været en Ven af mig i mange Aar, og som jeg længtes meget hiertelig en efter at see. Men jeg kræver Himlen til Vidne, at der ikke er forefalden det mindste uanstændige imellem os.

Hieronymus.

Nei, det er meget anstændigt, at tage lig en Krabat i Favn, og udplyndre sin fattige Mand, for at give det til ham; thi han har vist faaet Daasen. Siig mig altsaa strax, hvem det er.

Leonore.

Det kan jeg ikke.

Hiero-

Vil ikke du, saa skal din Fortrolige sige mig det, eller jeg lader ham stevne for Lands Lov og Ret.

Leonore.

Ak Herr Eraste! jeg besværer Dem ved det Venskab, De stedse har baaret for mig, at fortie hans Navn.

Eraste.

De kan være vis paa, at jeg aldrig skal nævne ham uden Deres Tilladelse; men saa meget kan jeg sige eder, min Herre! at det er en Mand, som man bør bære Ærbødighed for.

Hieronymus.

Jeg skulde bære Ærbødighed for een, der forfører min Kone, og lader sig betale for det oven i Kiøbet! Havde hun endda ladet sig forblinde af Gaver, saa maaskee jeg kunde baaret over med hende; men dette er alt for skammeligt!

Leander.

Ja, det er sandt, at et par forgyldte Horn ere i det mindste lidt mere zirlige; men da De i det øvrige ikke bekymrer sig om den udvortes Anseelse, saa viis sig ogsaa at være Philosoph heri.

Hie-

Hieronymus.

Siden I ikke vil sige mig, hvem det er, der har været hos min Kone, saa kan I gaae den Vei, I kom. Jeg skal nok forskaffe mig Ret. Jeg vil skilles ved hende, hun tillige med hendes Glutter skal ud af mit Huus, uden at nyde een Skilling af mig til Underholding.

Eraste.

Farvel Frue, og vær ved et frit Mod! Dette er maaskee den sidste Prøve, Deres Dyd har at gaae igiennem. Jo større Faren er, jo nærmere er Hielpen forhaanden, og jeg har det faste Haab, at De inden en stakket Tid vil nyde Belønningen for Deres Dyd og Gienvordighed.

Hieronymus.

Nu er her ikke længere Tid at tale om det; kommen kom og følg med mig.

Siette Scene.

Leonore. Leander. Pernille.

Pernille.

Jeg haaber, at Fruen ikke er fortrydelig over mig. For at frelse min egen Ære, maatte jeg gjøre

giøre det, jeg giorde; thi Herren tog fat paa mig, som den der var Medvidere om alting. Og da hun selv veed, at det ikke var saa; saa kunde jeg umuelig tie, men maatte sige alt hvad jeg vidste, endskiønt jeg saae forud, at Fruens Ære vilde lide derunder.

Leonore.

Bild eder aldrig ind, at I kan forkleine min Ære. Den er alt for dyrebart et Klenodie, at den kunde komme i eders Hænder; thi jeg havde virkelig mistet den, i det samme Øieblik, jeg kunde fornedret mig saa dybt, at betroe den til eder. Nu derimod er hverken I eller nogen anden i Stand til at berøve mig den. Gaae derfor eders Vei, og lad mig blive i Roe.

Syvende Scene.

Leonore. Leander.

Leander.

Men hvor i al Verden kunde du ogsaa komme paa det Indfald, at have en Galan, uden din

Piges

Piges Vidende? Det er jo tvertimod alle Reglerne, og det kunde du jo let slutte, at det maatte gaae galt. Dog det vil jeg ikke tale mere om; men at du, som er saa smuk og behagelig, betaler dine Elskere, da andre, som ikke nær kan lignes ved dig, berige deres Mænd, Børn, Brødre og Fettere indtil tiende Led, det kan jeg aldrig tilgive dig. For en Ufærd! Er et Ansigt, som dette, skabt til at betale Elskere?

Leonore.

Og hvor kan du være saa følesløs ved alt det, jeg lider? Jeg har ingen Fader, som kan tage sig min Sag an, og du, som efter ham skulde være mit Forsvar, du kan ikke aleene see paa, at jeg bliver ilde begegnet, men endog forøge mine Lidelser ved dine Spottegloser.

Leander.

Nei, mit Barn! deri giør du mig saamænd Uret; det er langt fra mig at spotte dig. Jeg finder, at du har giort ganske ret i Hovedsagen; thi det var naragtigt at holde slig en Karl, som din Mand, med Love. Men hvad Maaden angaaer, da er du skeiet ud fra den almindelige Brug, hvilket jeg maa tilskrive din Uvidenhed om Levemaaden.

Leonore.

Bliv kun ved, Leander! lad mig udstaae den Forvirring, som du selv ved din Letsindighed fortiener; og siden jeg ikke har Aarsag at skamme mig ved min egen Opførsel, saa bring mig dertil ved din.

Leander.

Ja, der er lidet forseet paa min Side, det maa jeg selv tilstaae; men det kan endnu oprettes. Jeg burde have bragt dig i bedre Bekiendskab, og det baade for din og min skyld; thi at skaffe Folk Adgang til en smuk Kone, er et sikkert Middel til at erhverve sig Venner.

Leonore.

Vanartige Broder! Er dit Hierte nedrigt nok til at kiøbe dig Venner med din Søsters Vanære; saa forskaan dog mine Øren med saa skammelige Ting!

Leander.

Ei, din lille Tosse! lad nu dette alvorlige Væsen fare. Det har længe nok paalagt mig en vis Ærbødighed, som, sandt at sige, faldt mig meget kiedsommelig. Nu kiender

der vi jo hinanden, og siden din paatagne strenge Dyd ikke mere kan være til Hinder i vores Fortrolighed, saa lad os indgaae et Forbund med hverandre. Jeg skal ved alle Leiligheder være dig behielpelig i dine Kierligheds Sager, naar du vil giøre det samme imod mig. Hvad tykkes dig om dette Forslag? Kan der være noget behageligere, end saaledes at betroe hinanden sine smaa Skrøbeligheder?

Leonore.

Min Siel foragter dig og dine Forslag saa høit, at jeg herefter vil blues ved at kaldes din Søster. Mit Hierte er ubesmittet, i hvor mistænkelig end min Opførsel kan synes, og det er mig Trøst nok, at jeg ikke har foretaget mig andet, end det, som Pligt og Dyd befalede mig.

Hun gaaer ud.

Leander.

Ja, naar hører man Fruentimmerne tale anderledes? De opfylder ideligen deres Pligter. Det er kun Skade, at der vil mere til, end blotte Ord. Dog de kan nogenlunde have Ret; thi da de ere de største Casuister, saa maaskee de holder det for deres Pligt, at narre

en Mand. Og hvorom alting er, saa veed jeg, at denne Mand fortiente at narres.

Femte Act.

Første Scene.

Leonore alene.

Min Mand er ikke kommen hiem endnu. Hvad skal jeg troe, at han tager sig fore? Ak! han beskiemmer vel baade sig og mig. Hvor gruelige ere ikke de Omstændigheder, i hvilke jeg befinder mig! Den reneste og billigste Kierlighed bliver i Verdens Øine den skammeligste Misgierning! Jeg bliver et Offer for en listig Tienestepiges Hevngierighed, fordi jeg ikke har vildet fatte en uanstændig Fortrolighed til hende! Jeg begegnes ilde af min Mand, jeg forhaanes af min Broder; fordi den eenes Karrighed og den andens Letsindighed har tillukt deres Hierter for Kierlighedens og Natu-

Naturens Stemme! Lasterne boer hos dem; og jeg maa bære Beskiemmelsen! Midt i min Uskyldighed berøves mig mit gode Navn og Rygte. Nei, det er mig alt for dyrebart! jeg maa frelse det, og ikke længere lade Lasterne triumphere over Dyden. Men ak! ved at redde min Ære, setter jeg min Fader i Vove. Den beste, den ømmeste, den kierligste Fader vil blive Offeret i mit Sted. Ak Leonore! kan du taale at tænke paa, at din Fader skulde ende sine gamle Dage med Jammer og Elendighed i et mørkt og uselt Fængsel? — Men mine Børn, skal de da blues ved at høre deres Moders Navn? Skal de være tvungne til at slaae deres Øine ned, saa ofte de tænker paa den, der har bragt dem til Verden, og forbande hendes Amindelse? Nei, denne Tanke er alt for grusom, jeg maa redde min Ære.— Min Ære! kan nogen berøve mig den? Beroer den da paa falske Gisninger og onde Tungers udstrøede Gift? Nei, Leonore! vel er det udvortes Skin imod dig, men dit Hierte er reent, i det har Æren sit Sæde. Det er Hiertets Overbevisning, der fordømmer eller frikiender os, og denne Overbevisning mister du i samme Øieblik, da du, for at undgaae en ugrundet Bagtalelse, opofrer den Pligt og Forbindelse, som du har

været lagt under, førend du saae Dagens Lys.— Ja, det er besluttet. Der maa forestaae mig hvad der vil, saa skal jeg dog aldrig fornegte min Kierlighed til min Fader, og det, en Datters Pligt udkræver. Men der kommer nogen, — det bliver nok min Mand, nu saaer jeg da — O Himmel! det er min Fader!

Anden Scene.

Leonore. Leonard.

Leonore.

Ak! min allerkiereste Fader! Hvad vil De giøre her?

Leonard.

Jeg vil frelse din Ære. Eraste har aabenbaret mig alt, hvad du har giort for mig, saa vel som den skammelige Mistanke, der hviler paa dig; og derfor er jeg kommen her.

Leonore.

Men har De betænkt den Fare, De setter Dem i? Thi siden Eraste har sagt Dem alting, saa

saa nytter det ikke at dølge det længere for Dem, at min Mands Karrighed vist vil drive ham til det yderste; ifald han altsaa faaer Dem at see, saa kan De let forestille sig, hvad der vil flyde af. Gaae derfor for Himlens skyld herfra, førend han kommer hiem!

Leonard.

Nei, da jeg overgav dig i en Mands Hænder, saa overdrog jeg ham mine Rettigheder; men da han nu misbruger dem, og bliver din Forfølger, istedenfor at være din Beskiermer, saa træder jeg igien i mine Rettigheder. Naturens Lov har bestemt mig til et Forsvar for dig, og det skal du ogsaa finde i mig.

Leonore.

O min Fader! det var i den første Hede, at han gik saa vidt; det udvortes Skin var imod mig, og min Taushed giorde mig endnu mere fordægtig. Men han elsker mig, og derfor vil hans Vrede snart gaae over; og dersom jeg endog undertiden skulde høre nogle Bebreidelser af ham, saa vil det dog ikke smerte mig, siden min Uskyldighed er mig nok, i hvad end Verden dømmer.

Leonard.

Men det er ikke mig nok. Du er min Ære, min Roes og min Glæde; og jeg skulde taale, at du, for at frelse mig fra en indbildt Vanære, skulde bære Skammen og Mistanken for at have begaaet den skiendigste Gierning! Nei, min Leonore! hele Verden skal ikke alene vide din Uskyldighed, men endog alt, hvad din ømme Kierlighed har giort og taalt for mig; den skal ved dig overbevises om, at Naturens Baand er det helligste og uopløseligste i et dydigt Hierte.

Leonore.

Men De betænker ikke, at De ved Deres Kierlighed handler langt grummere imod mig, end de andre med deres Mistanke og Forhaanelse. De betager mig al den Trøst, al den Glæde, jeg har i dette Liv, uden at lindre min Ulykke. Saasnart min Mand veed, at De er tilstede, vil han begegne mig langt haardere, af Frygt for, at jeg skulde lindre Deres Gienvordigheder. Hans Mistanke kan langt lettere betages ham, end den Angest, at jeg tog noget fra ham, for at give det til Dem. Og hvad Verden anbelanger, o! da er den saa ildetænkende, at den gierne kan falde paa de Tanker,

at

at De har opofret Dem til Fængselet, for at
ivinge min Mand til at beholde mig, og er ble-
ven Skiulet for mine Misgierninger, for siden
at nyde Deel i Belønningen. Jeg beder Dem
derfor paa mine Knæ at staae fra Deres Forsæt!
Jeg er bered til at holde det værste ud. Ja,
kunde min Mand end forjage mig af sit Huus,
saa skal jeg dog ikke sette mig derimod, naar han
aleene vil tillade mig at tage mine Børn med mig.
Naar jeg aleene maa dele min Tid imellem dem
og min Fader, saa vil jeg med Taalmodighed
oppebie Tiden, til jeg, uden at sette Dem i Fare,
kan vise min Uskyldighed; thi Himlen kan vel
til en Tid lade Dyden forfølges, men den taaler
aldrig, at den ganske undertrykkes.

Leonard.

Ja, min inderlig elskede Datter! Du
har Ret, at Himlen ikke lader Uskyldighed og
Dyd undertrykkes; men den taaler ikke heller,
at man lader Bagtalerne triumphere, naar man
har Vaaben til at sette imod dem. Din ømme
Kierlighed til mig forblinder dig; du vil opofre
alting for mig, og indseer ikke, at jeg derved vist
vilde blive røbet. Thi mener du, at Verdens
Nysgierighed, naar du havde forladt din Mand,
ikke vilde udforske, hos hvem du opholdt dig?

og hvorledes kunde jeg da blive længere skiult? — Naar jeg derimod aleene viser mig for din Mands Øine, saa maaskee han, for at giøre dig Erstatning for den Uret, han har giort dig, tør tage bedre imod mig, end du tænker.

Leonore.

Nei, min allerkiereste Fader! det giør han aldrig; han er alt for bange dertil, han frygter at tabe alt for meget derved. Lad ham derfor blive i den Uvidenhed, han er, og lad mig have den Trøst at lide for den beste Fader, istedenfor at styrte Dem i en uundgaaelig Ulykke, af Kierlighed til mig, og derved forøge min Grædmmelse.

Leonard.

Nei, Leonore! alle dine Forestillinger ere forgieves! Thi om jeg endog var fuldkommen overbeviist om, at Fængsel og Forhaanelse ventede paa mig, saa skulde det dog ikke holde mig tilbage. Din Ære er mig kierere end mit Liv; og skulde jeg da ikke gierne opofre de faa Dage, jeg har tilbage, af Kierlighed til dig? da din Kierlighed har forlindret mig de bitterste Lidelser. Et Fruentimmers gode Navn er det kostbareste, hun eier, hendes Æres Forliis falder endog paa hendes Børn, og den Fader maatte være

en

en Affky i Naturen, som kunde sette de aller-
verligste og meest glimrende Lykkens Gaver i
Betragtning mod den.

Leonore.

O min Fader! Der kommer nogen, det
oliver nok min Mand. Jeg besværger Dem ved
alt, hvad helligt er, at træde ind i mit Kammer,
og først høre, om han ikke har besindet sig, eller
om mine Forestillinger ikke kan bevege ham.

Leonard.

Deri vil jeg føie dig; men vær forvisset
om, at saasnart jeg merker, at du trænger til
min Nærværelse, saa skal jeg være hos eder.

Tredie Scene.

Leonore. Hieronymus. Leander.

Leander.

Ei, min kiere Svoger! tro mig, det er ikke
værd at giøre saa mange Ophævelser over. Bær
Deres Skiebne med samme Taalmodighed,
om Deres Medbrødre, de indseer, at det er smaa
Ting;

Ting; og hvad Daasen anbelanger, saa kan De være vis paa, at om min Søster ogsaa har givet den bort, saa er der ingen Skade skeet, deslige Foræringer kommer allerider med Rente tilbage.

Hieronymus.

Hvad! skulde jeg ingen Opreysning have for min Ære? Nei, enten skal hun sige mig, hvem der har været hos hende, paa det jeg kan holde mig til ham, eller ogsaa jeg vil skilles ved hende; med mindre, at Familien vil betale noget aarligt til hendes Underholding, for at undgaae Vidtløftighed.

Leander.

Nei, det lader Familien nok blive. Jeg er vis paa, at De er alt for fornuftig, til at berige Procuratorerne; og gior De det, saa kan jeg sige Dem Dommen forud, nemlig: at De maa beholde Deres Kone, og giøre hende en offentlig Afbigt oven i Kiøbet.

Hieronymus.

Jeg! giøre hende Afbigt! Nei! tænk ikke, at jeg er saa taabelig at føre Proces, det er kun at spilde sine Penge; men jeg vil selv være Dommer, og derfor tog jeg Dem med mig.

mig. Til Leonore. Nu veed jeg, at du har havt
Tid nok til at betænke dit eget Beste. Siig
mig derfor, hvad det er for en Kompen, der
har været hos dig i Dag, og til hvad Ende du
har givet ham din Gulddaase?

Leonore.

Han har ingen Gulddaase faaet af mig.
Jeg kræver Himlen til Vidne, at det er gaaet
med den, som jeg sagde dig. Og siig mig, om
jeg nogensinde har givet dig Anledning til at
fatte saa slette Tanker om mig, at jeg ikke kunde
tale med en Mandsperson, uden at beskiemme
dig derved. Lad denne ugrundede Mistanke
fare, skienk mig din Agt igien, mit Hierte er
dit, og der skal aldrig nogen anden faae Deel
deri; men tillad mig at fortie den Vens Navn,
som var hos mig! thi jeg kan ikke nævne ham,
uden at sette ham blot for en forfærdelig Ulykke.

Hieronymus.

Ei ja! kydske Lucretia! Bild dig ikke
ind at fange mig med dit skinhellige Væsen. Af
to Ting kan du vælge dig een, enten at aaben-
bare din Boler, eller at pakke dig af mit Huus,
og give mig en skriftlig Forsikring, at du hver-
ken kan eller vil begiere noget af mig til din Un-

derhol-

derholding; thi tænk ikke, at jeg vil søge Skilsmisse ved Loven, det er kun at berige andre. Men dersom du viser dig halsstarrig, saa lader jeg dig slutte inden fire Vægge, og giver dig ikke andet end Vand og Brød at leve af.

Leonore.

Jeg er i din Magt. Du maa giøre ved mig alt hvad dig behager. Men hverken Trusel, eller Fare, ja ikke engang Døden selv, skal bringe mig til at nævne ham, førend jeg kan giøre det, uden at sette ham i Fare derved.

Leander.

Kan man nu see, at Fruentimmerne kan tie! Og jeg maa tilstaae, at min Søster er et Mynster paa Standhaftighed og Taushed. Men maaskee Hemmeligheden er ikke nær saa vel forvart hos hendes Ven; han ter maaskee selv sige det, og giøre al hendes Møie til intet.

Fierde og sidste Scene.

Leonore. Hieronymus. Leander. Leonard.

Leonard.

Ja, ryggesløse og vanartige Søn! Han tør ...ge det, og søge sin Ære deri. Her seer I ...am! her seer I en Fader, som søgte Trøst i en ...atters Arme, der ved sin Omhu, ved sin ...ierlighed og Ømhed forlindrede alle de bittre ...ierte-Nag, som en uværdig Søn, paa hvilken ...an ilde havde spilt sin Godhed, opvakte hos ...am.

Leander sagte.

Retferdige Himmel! hvilket Syn!

Hieronymus.

O jeg ulyksalige Mand! jeg kan neppe ...oe mine egne Øine! Du ødelegger din stak-...ls fattige Mand, for at underholde en Øde-...nd af en Fader! Ja, du havde gyldige ...arsager til at tie, du vidste, hvad I fortiente ...gge to, og jeg skal ogsaa snart blive skilt ved ...am.

Leono-

Leonore.

O min Fader! der seer De Ulykkerne, som jeg spaaede Dem; men dersom mit Liv er Dem kiert, saa besværger jeg Dem at gaae herfra. Jeg beder Dem derom, for al den Kierligheds skyld, som De stedse har baaret for mig.

Leander sagte.

Hvilken Uret har jeg ikke giort min Søster! og hvor beskiemmer ikke hendes Forhold mig!

Hieronymus.

Han gaae herfra! Nei, han skal faae Lov at bie, indtil jeg kan faae fat paa dem, der kan sette mig i Sikkerhed for hans Besøgelser.

Leonore.

O min allerkiereste Mand! dersom du nogensinde har elsket mig, saa hav Medynk med mig! Jeg besværger dig derom, ved alt det helligt er, for din egen skyld, for dine Børns skyld, for den Kierligheds skyld, som du bør vente dig af dem, saa forglem ikke det, du er min Fader skyldig! Ved det Baand, der har sammenbundet os, er du tillige bleven forbunden med ham.

nøham. Jeg forlanger ingen Gaver af dig til nøham, jeg beder dig aleene paa mine Knæ ikke at styrte ham i Ulykke, og jeg forsikrer dig, at nøhan aldrig skal nyde det ringeste af mig, uden nøvad jeg kan erhverve med mine Hænders Arbeide.

Hieronymus.

Med dine Hænders Arbeide! — Dermøm du kan fortiene noget med dem, hører det da ikke mig til? Og mon jeg skulde underholde dig, som ikke har bragt mig en Skilling med, naaa det du med dine Hænders Arbeide skulde ødsede en doven Fader, der har sat Sit paa en ullet Maade overstyr? Nei, lad hans Creditorer føde ham. Pernille! Pernille!

Leander i en heftig Bevegelse.

Hold! — hvad vil De giøre?

Leonore løber hen og omfavner sin Fader.

Ubarmhiertige Mand! du skal blive af dømed mig med. Jeg slipper ikke min Fader, og jeg vil følge med ham, hvor hans Ulykke fører ham hen.

Leonard.

Uværdige Svigersøn! jeg fortiener den Ulykke, du vil berede mig, fordi jeg ikke udsor-

skede dig nøiere, førend jeg betroede slig en Skat i saa slet og nedrigt et Menneskes Hænder; men Himlen har velsignet mig for hendes skyld. Der, læs dette Brev, som jeg for to Timer siden har faaet med Posten! og saa vil I deri finde hendes Dyds Belønning; men tænk ikke, at Lasten skal nyde Deel i den.

Hieronymus læser Brevet, og naar han har læst det, tager han Hatten af, som han hidindtil har havt paa Hovedet.

Min Herre!

Jeg har den Ære at berette Dem, at der for fire Uger siden kom en Mand hid fra Indien, navnlig Orontes. Strax efter hans Ankomst blev han syg, og i hans Sygdom sagde han mig, at han var barnfød i Kiøbenhavn, og havde en Broder i Live, ved Navn Leonard, som jeg maatte lade det vide, ifald ham kom noget til, siden det var hans eeneste Arving. Han døde for tre Dage siden, og jeg har sat hans efterladte Midler, som beløber sig til 300000 Gylden, i Banqven, indtil De vil foie Anstal-

Anſtalter til at tage imod dem. Jeg forbliver Deres

Amſterdam den — ſkyldigſte Tiener

Chriſtian van Orſoy & Soonen.

Det glæder mig inderligen paa Deres vegne, min Herre! og jeg haaber, at De ikke tager mig min forrige Opførſel ilde op. En Mand, ſom ikke har andet end ſin Løn, og tillige Børn, maa være meer paaſeende for deres ſkyld, end ellers. Men derſom det kan udſlette min Forſeelſe, ſaa har De at befale over mit hele Huus.

Leonard.

Nei, jeg ſkal ingen Uleilighed foraarſage der. Kom, min Leonore! du forſikrede mig ilgnyligen, at du ikke vilde forlade mig, men dele mit Fængſel med mig; kom nu, og nyd den Velſignelſe med dine Børn hos mig, ſom Himmelen har givet mig til dig.

Leonore.

O min Fader! da jeg gav Dem denne forſikring, var det min Pligt at forlade alting,

for at trøste Dem; men nu kan jeg ikke forlade min Mand. Tilgiv ham, og saa er jeg fuldkommen lykkelig. Denne Hendelse vil tilveiebringe mig hans Fortrolighed. Thi herefter skal jeg aldrig have noget at dølge for ham, siden jeg kan aabenbar vise min Pligt imod Dem; og saa er jeg vis paa, at han vil blive den beste Mand imod mig.

Leonard.

O min Leonore! jeg kan ikke skilles fra dig. Denne uventede Lykke er mig aleene kier, fordi jeg ved den kan nyde din bestandige Nærværelse, og siden du vil blive hos din uartige Mand, saa kan jeg tilgive ham for saa vidt, at jeg kan taale hans Nærværelse; men hverken han eller din uværdige Broder skal nyde got af min Velstand; den er givet mig til en Belønning for din Dyd, og den skal høre dig og dine Børn til.

Leonore.

Min allerkiereste Fader! dersom De vil give mig en fuldkommen Prøve paa Deres Kierlighed, saa igienkald denne haarde Dom, og tilgiv min Broder. Hans Hierte blev forhær-

forhærdet ved slette Menneskers Omgang, og ved det, han blev berøvet Deres Raad og Formaninger; men nu, han igien kan nyde dem, saa vil de, og især Deres ypperlige Exempel, paa ny giøre ham værdig til sin Faders Kierlighed.

Leander.

Ja, min hiærte Fader! jeg forsikrer Dem paa det helligste, at jeg af yderste Kræfter skal stræbe at fortiene Deres Kierlighed, og ved min Lydighed og ordentlige Opførsel at udslette hos den allerbeste Fader Erindringen af mine forrige Vildfarelser, og af den Kummer, de har foraarsaget ham. Han kaster sig paa Knæ. Lad mig altsaa, indtil mit Forhold fortiener det, erholde Forladelse for min Søsters skyld, og skienk mig Deres Godhed igien.

Leonard.

Staa op! jeg tilgiver dig for din Søsters skyld, indtil dit Forhold fortiener det. I hvor store Fordele end Himlen har skienket mig i Dag, saa vil min Lykke dog

dog ikke blive fuldkommen, dersom du ikke opfylder dit Løfte. Thi vær forvisset om, at alle Lykkens Gaver ikke kan læge det Saar i en Faders Hierte, som et vanartigt Barn giver det. Ligesom jeg derimod har erfaret, at dens haardeste Stød kan formildes, og det største Tab fuldkommen erstattes af en **øm og kierlig Datter.**

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Den

alt for lønlige

Beiler,

eller den,

som giør Hemmelighed

af alle Ting.

Comedie

udi

fem Acter.

Ved

Charlotta Dorothea Biehl.

Trykt paa det typographiske Selskabs Bekostning. Prisen er paa Trykpapiir 1 Mark Danske, og paa Skrivpapiir 20 Skilling.

Kiøbenhavn, 1772.

Trykt hos H. C. Sander og J. F. Morthorst.

Personer:

Cleon, en Ven af Hieronymus, og hemmelig forelsket i Lucilia.

Hieronymus.

Leonore, hans Kone.

Lucilia, hans Datter.

Leander, Lucilias Elsker.

Leonard.

Pernille, Leonores Kammerpige.

Henrich, Cleons Tiener.

Haagen, Hieronymi Tiener.

Skuepladsen er en Sael i Hieronymi Huus.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Første Act.

Første Scene.

Leander. Pernille.

Leander.

a, min kiere Pernille! jeg forlader mig ganske og aldeles paa din Bistand.

Pernille.

Paa min Bistand, min Herre! da maa jeg reent ud tilstaae, at jeg ikke seer, at jeg kan være Dem til mindste Nytte.

Leander.

Du maa ikke troe, at jeg begierer nogen anden Tieneste, end den, der er baade dig og mig anstændig; min Kierlighed til din Frøken er for reen og oprigtig, til at være nedrig; men da den haarde Tvang, hun holdes i, forbyder mig at udforske hendes Hiertes Mening, saa skaf mig aleene at vide, hvad hun tænker om mig, og om det var hende imod, at jeg begierede hende af Hr. Hieronymus. Thi hvor heftig end min Kierlighed er, saa vilde jeg dog heller døe, end have min Lykke af nogen anden Haand, end hendes.

Pernille.

Det vil blive en vanskelig Sag, at finde Rede i en Persons Tanker, der neppe kan giøre sig et Begreb om den Kraft, at kunne tænke. Den stærke Tvang, hun holdes i af sin Stivmoder, og hendes idelige Overskienden, har saaledes forknyttet Frøkenens Forstand, at den ikke i mindste Maade har udviklet sig endnu; og set ogsaa, at Kierlighed kunde giøre det, saa uagtet at jeg for hendes skyld inderlig ønsker, at see hende forenet med Dem, frygter jeg dog for at benytte mig af Kierlighedens Magt, formedelst

delst de mange Vanskeligheder, jeg seer i denne Forbindelse.

Leander.

Hvori kan de bestaae? Er der noget at sette ud paa min Opførsel, Formue eller Familie?

Pernille.

Nei, i alle disse Poster ere de hinandens Lige. Men først er her en Stivmoder, som kun er nogle Aar ældere end hendes Stivdatter, og er forfængelig i den høieste Grad. Da hun holder hende indsluttet aleene for, at det Ord Mama ikke skal giøre hendes Alder mistænkt, hvorledes mener De da ikke, at Grandmama vilde skurre i hendes Øre? og af den Aarsag er jeg vis paa, at hun af yderste Magt vil sette sig imod hendes Giftermaal. Dernæst er Hr. Leonnard hendes Geheimeraad ved Natbordet; efter hans Sigende, saa fører han en ordentlig Brevverling i Paris, for at faae Underretning om alle nye Moder, paa det min Frue kan vise sig først med dem; men jeg troer, at de Midler, min Frøken fik efter sin Morfader, er nok Maalet, han sigter til med sine Opvartninger hos Fruen.

Leander.

Det er just hendes Stivmoders Haardhed, der har givet mig Haab om, at hun vilde understøtte min Sag, for des før at blive af med hende; thi jeg har aldrig troet, at Leonard havde de Hensigter, som du siger. Men om det ogsaa var, saa tænker jeg dog ikke, at Hr. Hieronymus kunde staae i Tvivl imellem os to.

Pernille.

Det er just ikke at sværge for; thi Hr. Hieronymus glemmer sit eget Vel, Kone og Børn for lutter Statssager. En ankommen eller bortgaaende Courier setter hans Sind i den heftigste Bevegelse; og da jeg er vis paa, at han med Glæde gav sin Datter bort, for at faae den første Beretning om Udfaldet paa et Feltslag, saa dom selv, hvor let det er for een, der roser sig af at staae i Brevveksling med alle europæiske Hoffer, til at løbe Dem Rammet af. Det eneste Middel, jeg vidste til at vinde Herren, var, at faae hans fortrolige Ven, den hemmelige Cleon, paa Deres Side. Men uagtet at han er saa fuld af Hemmeligheder, at han holder det for et Forræderie, at nævne tredie Persons Navn, uagtet han aldrig siger

andet

andet, end: En vis Mand, en Person, som jeg ikke kan nævne; og hvisker til sin Naboe, at det er got Veir i Dag; saa synes dog mig, at han nu paa nogen Tid har forundt sine Øine mere Frihed, end sin Mund, naar han ved een eller anden Leilighed har seet Frøkenen; og om saa er, da kan der ikke ventes store Ting af hans Hielp.

Leander.

Alle disse Vanskeligheder skrekkede mig slet ikke, naar jeg kun var vis paa, at vinde hendes Hierte.

Pernille.

Men kan jeg ogsaa slaae min Lid til, at De virkelig elsker hende? Det kommer mig næsten utroligt for, at De har kundet fatte saa heftig en Kierlighed til en Person, som, endskiønt Naturen har været hende ganske gunstig, dog ikke kan regnes for nogen Skiønhed, og som en haard Opdragelse har givet et frygtsomt og tvungent Væsen.

Leander.

Den Maade, paa hvilken hendes Stiv-moder begegnede hende, naar jeg undertiden

fandt Lucilia hos hende, opvakte Medynk hos mig. Denne Medynk voldte, at jeg betragtede hende med større Agtsomhed, end forhen. Jeg fandt saa megen Uskyldighed blandet med Sagtmodighed, at jeg deraf domte et følende Hierte hos hende. Jeg forestillede mig den sødeste Lyst i at kunne ved en øm og kierlig Omgang opvekke Kierlighed og Erkiendlighed i hendes frygtsome Siel, og udvikle et uerfarent Hiertes Bevegelser. Denne idelige Forestilling tændte omsider saa heftig en Lue hos mig, at hendes Hiertes Besiddelse er bleven nødvendig til mit Livs Lyksalighed.

Pernille.

Alt hvad jeg kan giøre, er at udforske hendes Hierte; men jeg lover ingenlunde at søge at røre det, førend jeg seer mere Haab til et lykkeligt Udfald. Men gaae nu bort; thi der kommer Cleons Tiener, og dersom han sagde sin Herre, at han havde funden Dem hos mig, saa vilde han vist søge en Hemmelighed deri, der kunde være Deres Anslag til Hinder.

Leander.

Far vel, og vær forsikret om et forelsket Hiertes Erkiendlighed.

Anden

Anden Scene.

Pernille. Henrich.

Henrich.

Ha, min Dronning! er jeg saa lykkelig, at
finde dig her?

Pernille.

Bevare os vel! hvor er du ordriig i Dag,
hvad kan være Aarsag dertil?

Henrich.

Aarsag? hvad behøves der vel anden
Aarsag, end den ubeskrivelige Lykke, at see dig?
Kan du ikke let begribe, at saa englemildt et
Aasyn maa forvolde en heftig Bevegelse hos en
ærlig Karl, der stedse er vant at have et saa
gransende og dybttænkende Ansigt for Øine,
som min Herres? Men det er sandt, siden jeg
taler om ham, er han da ikke her?

Pernille.

Nei, ikke det jeg veed.

Henrich.

O vee! der fik min Glæde en Ende. Jeg haabede nu saa vist, at jeg skulde finde ham her, efterat jeg nu forgieves har søgt ham i to Timer, for at levere ham denne Pakke, som han befalede mig at bringe ham, saa snart jeg fik den.

Pernille.

Sagde han da ikke, hvor du skulde finde ham?

Henrich.

Jo, jo, mener du, at han kan udlade sig saa vidt? Nei, der er han alt for hemmelig til. Da jeg spurgte ham derom, svarede han mig: Hvad der skulde bevege ham, til at fortroe mig det? jeg kunde søge ham, hvor jeg vidste at han kom.

Pernille.

Det havde ogsaa kundet have farlige Følger, at betroe dig saa vigtig en Sag, og det er billigt, at han ikke setter sig i Fare for din Sladderagtighed.

Hen-

Henrich.

Nei, mit Barn, jeg troer vist, at du tager feil, dersom du holder ham for at være simmistænkelig; thi, saavidt jeg har kundet merke, saa reyser den store Hemmelighed, han giør af alle Ting, sig ingenlunde af Mistro til andre, men aleene, fordi han holder det for en Dyd. Han søger en Fornøielse i, at ingen maa vide det mindste af hans Foretagende, og det gaaer saa vidt, at jeg ikke veed, hvad Kiole han har paa, førend jeg seer ham.

Pernille.

Men hielper du ham da ikke i Klæder?

Henrich.

Jo, indtil Kiolen; men den er en Hemmelighed; og saaledes giør han i alle Ting. Han kiøber aldrig noget, uden ved Commissionair i tiende Led.

Pernille.

Men saa maa jo dog den sidste vide, hvem han skal overlevere det til?

Hen-

Henrich.

Nei, nei, han er forsigtigere end saa. Han finder alle Tider paa en ny Maade til at faae det i sine Hænder, som for Exempel, denne Pakke skulde leveres til den, som havde et rødt Signet, med en Ørn i, at levere tilbage for Pakken; og jeg troer ikke, at to Mennesker har spurgt om ham ved hans Navn, i al den Tid jeg har tient ham. Han gior ligesaa med Penge; han tager aldrig en Vexel paa sit eget Navn, men alle Tider et Beviis, saaledes lydende: Mod dette Beviises Tilbageleverelse betaler jeg Underskrevne saa og saa meget; og disse Penge lader han altid hente ved en Ubekiendt, og jeg havde aldrig vidst det mindste deraf, dersom jeg ikke var bleven brugt til at hente 1000 Rdlr., førend mit Liberie blev ferdig.

Pernille.

Men paa den Maade kunde han let treffe paa een, der, isteden for at bringe ham Pengene, beholdt dem smukt for sig selv.

Henrich.

Det feiler vel ikke, at det jo ogsaa er skeet; men jeg er vis paa, at han har bevaret den Hemmelighed

lommelighed ligesaa neie, som alle de andre. Og
det er hans Adfærd i denne Post, der kan være
et Beviis, at han ikke er hemmelig af Mistanke.

Pernille.

Men kan han da ikke see, at han, af en
indbildt Forsigtighed, begaaer en stor Ufor-
sigtighed?

Henrich.

Du har Ret, min Dukke; men det er nu
hans Orm. Og hvem kan vel see sine egne Feil?
Det er forgieves, at sige til en Coqvette, at hun
giør sig ubehagelig, ved det at hun med Magt
vil behage; og man faaer aldrig en jalour Mand
til at troe, at han, ved at plage sin Kone af
sullutter Kierlighed, udslukker hendes Kierlighed
til ham. Jeg seer kun eet Middel til at helbrede
min Herre, og det er; om han af en Hendelse
blev forliebt; thi saa maatte han dog nedes til
at aabenbare den Hemmelighed, med mindre
hun vilde være saa god og giette den.

Pernille.

Ja, nu skal du see, at Fruentimmerne
umager sig med at giette slige Bagateller.

Hen-

Henrich.

Da sandt at sige, saa saae jeg dog meget gierne, at du vilde umage dig med at giette Graden af den Pine, jeg lider for din skyld; thi det er mig umueligt at beskrive den. Den Kierlighed, jeg har fattet for din lille Taske, er saa heftig, saa . . .

Pernille.

Fy, fy, skam dig dog noget! en god Tiener bør altid træde i sin Herres Fodspor. Gior derfor kun en Hemmelighed af din Pine og Kierlighed, indtil jeg finder for got at giette det, og gaae hen og seg din Herre op.

Henrich.

Hvor kan du være saa haardhiertet imod mig, da jeg aldrig gior andet, end tænker paa dig om Dagen, og drømmer om dig om Natten? Endnu i denne Nat havde jeg en Drøm, o hvad var det ikke en sød Drøm! Men ak! den var tillige saa bedragelig. Mig syntes, at vi to vare aleene i den behageligste Skov, du var saa venlig, saa kierlig, jeg . . .

Per-

Pernille.

Saa drøm nu ikke længere; men lad din Herre faae sin Pakke.

Henrich.

Siden du endelig vil have det, saa maa jeg gaae; men jeg skal søge ham paa alle de Steder, hvor jeg veed, han ikke er, for at komme des snarere herhid igien, hvor jeg dog tilsidst vist paa at finde ham. Gior dig imidlertid nogen Umage, og søg at udtolke min Drøm; den var saa behagelig, saa indtagende, at du umuelig kan giøre dig noget ret Begreb om den, uden du bringer den til Virkelighed.

Tredie Scene.

Pernille alleene.

Hvor gierne ønskede jeg ikke, at kunne befrie min Frøken fra hendes Stivmoders Aag; men hendes Avind vil vist bringe hende til at sette sig imod alt det, der kan befordre den stakkels Lucies Lykke. Og skal hun tage en Mand af hendes Haand, saa bliver det sikkert saadan een, at

at den arme Pige ikke vil vinde meget ved at bytte Hovmester.

Fierde Scene.

Pernille. Lucilia (med en Kurv med Blomster.)

Lucilia.

Pernille, gaae ind til Mama.

Pernille.

Paa Timen, Frøken! Men har De nu grædt igien? Fat dog frisk Mod engang, og see ikke alle Tider saa nedslaget ud.

Lucilia.

Jeg maa vel, Pernille! Mama lukker aldrig sin Mund op til mig, uden hun overskiender mig; hun siger, at jeg er dum og uskikket til at foretage nogen Ting. Det kan gierne være, at hun har Ret; men hvad kan jeg giøre dertil? Jeg maa aldrig komme ud af Huset, og saa snart der kommer nogen, saa jager hun mig bort; det giorde hun dog ikke forhen.

Per-

Pernille

Det kommer sig deraf, at De bliver hver Dag ældere, og hun vil ikke, at Fremmede skal see de Feil, som hun synes at finde hos Dem.

Lucilia.

Men hvorfor underviser hun mig da ikke? og naar jeg da ikke forte mig hendes Undervisninger til Nytte, saa havde hun Aarsag til at blive vred; men nu skiender hun paa mig, aleene for hun ikke kan lide mig.

Pernille.

Det tænker De kun saa; naar hun ikke kunde lide Dem, saa havde hun ikke givet Dem de deilige Blomster, som De har der.

Lucilia.

Jo, jo, dem skulde hun have givet mig! Nei, for at faae ny Aarsag til at skiende paa mig, saa befalede hun mig, at binde en Bouquet deraf til hende, og saa gier hun alletider; men mmer er der noget Pynt at giøre, og hvordan skal jeg vel kunne giøre det tilpas, jeg, som aldrig maa pynte mig selv? Men da der blev banket paa Døren, saa befalede hun mig, at

gaae bort, og tage Blomsterne med, for at binde dem sammen her ude, og at see om dig, for at sende dig ind til hende; men af bare Angest har jeg glemt, hvad for Blomster hun vilde have.

Pernille.

Ja, saa tør jeg ikke heller bie længere, paa det hun ikke skal blive vred paa Dem, om jeg ikke kommer hurtig nok.

Femte Scene.

Lucilia. Hieronymus.

Lucilia (sidder og vælger iblant Blomsterne. Ligesom hun tager een, saa kaster hun den igien, og hendes Væsen er frygtsomt og uroligt. Naar hun har sat lidet, kommer Hieronymus ind, uden at blive hende vaer.)

Hieronymus.

Jeg kan ikke begribe, hvor Aviserne bliver af! Jeg kommer herefter til at holde mig en Karl, der kan hente dem fra Roeskilde, siden det varer saa

nna bandsat længe, inden man kan faae dem her
nra Posthuset. Jeg har ingen Rolighed, førend
g faaer at see, om det der meldes om den sidste
Bataille, bliver stadfæstet. Endskiønt man ikke
nan forlade sig meget paa Avisskriveren; thi
nen, som giver ham meest Penge, vinder gierne
Slaget. Men er det sandt, saa vil det giøre
m fordievelt Streg i min Regning; jeg bliver
ødt til at giøre min hele Plan om. (Bliver Lucilia
naer.) See, er du der! du har vel ikke seet,
m den Altonaiske Merkur er kommen?

Lucilia.

Nei, ikke det jeg veed, hierte Papa!
nmen om jeg ogsaa havde seet ham, saa kiendte
g ham ikke.

Hieronymus.

Du kiendte ham ikke, det er ret et klogtigt
Svar! Saa har du ogsaa allerede Hovedet
uldt af Mandfolk, siden det just skal være en
nam, der skal tales om. Det er endelig Pi-
rnes gamle Vane, at de ikke tænker paa andet,
naa snart de har kastet Hengærmene; men det er
Aviserne, og ingen Cavaleer, jeg spørger om,
u dumme Tøs!

Lucilia (frygtsomt.)

Aviserne! mig syntes, at Mama brugte Aviser til Papillotter.

Hieronymus.

De fordievelte Papillotter! Dersom der var en Mand, der havde saa megen Visdom inde, som min Kone har havt i sit Hoved, saa vilde han beskiemme de syv Vise; men til al Ulykke er det gaaet hende, som alle Fruentimmere, der er slet intet kommen ind i Hovedet, det har altsammen hengt uden paa. Jeg troer, der kunde gieres et stort Bibliothek af det, min Kone har brugt til Haarkreller; men hvorfor var jeg ogsaa saa gal, og giftede mig igien? Haagen, Haagen!

Siette Scene.

Hieronymus. Lucilia. Haagen.

Haagen.

Hvad befaler Herren?

Hie-

Hieronymus.

Hvor tit har jeg forbudet din Slyngel, at lade min Kone faae fat paa Aviserne, hun skaaner ingen Papir, om det ogsaa var Bancosseddeler; og dersom du gier mig det engang endnu, saa skal du ikke blive en Time i mit Huus.

Haagen.

Aviserne er ikke kommen endnu, Herre.

Hieronymus.

Saa bring mig dem ind i mit Cabinet, saa snart de kommer. Det var atter een af Frøkenens Beretninger, de ere ret tilforladelige.

Syvende Scene.

Lucilia. Leonore. Leonard.

Leonore.

Er Bouqvetten sammenbunden, saa lad mig faae den. O du gode Gud! har hun ikke taget blaae Blomster til et rødt Antog. Er det ikke, det jeg siger, at hun ikke er nyttig til nogen Ting!

nei, ikke til det allermindste. Blaae Blomster! jeg faaer dog aldrig andet end Vanære for hende, med al den Møie jeg ogsaa gior mig.

Lucilia.

Mig synes, at hierte Mama . . .

Leonore.

I synes! det er saamænd ret artigt, at Frøkenen tør bruge hendes synes imod mig. Jeg skulde nok rette mig derefter. Skulde jeg ikke, hvad? Men mig synes, at I skal forføie eder ind i eders Kammer, og flye Blomsterne til Pernille, at hun kan bringe Bouqvetten i Stand.

Ottende Scene.

Leonore. Leonard.

Leonore.

Ak! hvad er det ikke en ulykkalig Tilstand, at være Stivmoder! og allerhelst, hvor man kan vente sig saa liden Nytte af sit Arbeide, som jeg kan.

Leo-

Leonard.

Jeg har ofte forundret mig, naar jeg har seet Frøkenens Adfærd, allerhelst, da hun har saa fuldkomment et Mønster til at danne sig efter; og jeg beklager Dem, at . . .

Leonore.

Lad os ikke tale mere derom. Det er utilladeligt, at falde Fremmede besværlig med sine Husfortredeligheder. Men sig mig heller i det Sted, naar vi skal prøve den nye Dands, De talede om?

Leonard.

Naar De befaler. Og jeg forsikrer Dem, at den vil giøre Opsyn. Her i Byen er den ganske ubekiendt, jeg har selv componeret Musiken, og sat Touren til den, og kun dandset den en eneste gang, som var ved Dauphinens Formæling. Min Compagne var den unge Princesse, som døde i Sommer, af et Fald med en Hest; men vi droge alles Øine til os. Ved en Sidepas giorde jeg en Entrechat en douze, hvorpaa Dauphinen klappede i Haanden, og den hele Forsamling fulgte efter. Da Dandsen var ude, havde jeg den Naade, at Dauphi-

nen lod mig kalde til at dandse en Menuet med sig; og hvor der den hele Nat stode to og talede tilsammen, saa var det om mig, som de vare saa gunstige, at kalde le beau Danois, og de, som ikke vidste, at jeg var dansk, sagde: Le beau danseur!

Leonore.

Er Dauphinen smuk?

Leonard.

Charmant! jeg har aldrig seet mere end et eneste Fruentimmer, der fortiente at staae ved Siden af hende; men ak! til min Ulykke har de endnu mere Overeensstemmelse med hinanden, de ere begge forbudne Træer. Ha desverre!

Leonore.

Det frie og utvungne Væsen, som de franske Damer har, giør dem meget behagelige.

Leonard.

Jeg beder om Forladelse, min naadige Frue! men det var ingen fransk Dame, der udpresse mig dette Suk. Det de franske Damer har forud, er aleene deres Maade til at klæde

klæde sig, og dersom De aleene vil være saa naa-
dig, og giøre de smaa Forandringer, som jeg har
sagt Dem, saa vilde det være den største Com-
pliment, man kunde giøre nogen af alle de Fruen-
immere, som jeg har seet, naar man satte hende
Rang med Dem.

Leonore.

Jeg har givet Pernille Befaling des
angaaende; men da jeg gierne vilde have, at
De skulde see, om det var ret giort, kunde vi
ikke imidlertid giøre en Begyndelse med
Dandsen?

Leonard.

De har at befale, min naadige Frue!
jeg vil derfor gaae hiem, og hente Noderne, og
saa snart, som mueligt, skal jeg have den Ære
at opvarte Dem igien.

Leonore.

Jeg er Dem meget forbunden. Saale-
des bør Mandfolkene være, hurtige, villige, un-
derdanige i at adlyde vores mindste Vink; og
det feiler heller aldrig, naar vi ret forstaae at
benytte os af den Magt, vi har over dem.

Anden Act.

Første Scene.

Cleon alleene.

(Han gaaer nogen Tid i dybe Betragtninger.)

Mon jeg skulde gaae ind til ham? —— Jeg troer, nei; thi endskiønt han er min fortrolige Ven, saa er dog denne Opdagelse af saadan en Betydenhed, at den bør forties. Det er vist ikke uden Aarsag, at der giøres en Hemmelighed deraf, og hvorfor vilde da jeg, som stedse har søgt en Ære i en taus Mund, være den, som vil røbe det? —— Dog om jeg siger ham det under fire Øine? —— En Hemmelighed, som to veed, kan dog blive skiult, og siden det er Ting, som hans Kone ikke bekymrer sig om, saa staaer jeg ingen Fare for, at hun skal fritte ham ud. Ja, ja, der ligger nogen Vegt i denne Betragtning. —— Jeg troer, den beveger mig; thi dersom jeg ikke var sikker fra den Kant, saa skulde jeg før bide et Stykke af min Tunge, end aabenbare ham det.

Anden Scene.

Cleon. Hieronymus.

Hieronymus.

Velkommen, min kiere Ven! velkommen! jeg har ret længtes efter Dem.

Cleon.

God Dag, hierte Ven! hvor staaer det til?

Hieronymus.

Saa nogenledes, jeg slæber, som et Beest, jeg sidder i Papirer til over begge Øren. Men hvor har De ikke Aviserne?

Cleon.

Nei.

Hieronymus.

Er Posten da ikke kommen?

Cleon.

Der siges, nei.

Hiero-

Hieronymus.

Der siges, nei! hvad vil det sige, skulde de negte det?

Cleon.

Jeg tænker . . . man kan ikke saa sige . . . men dersom . . .

Hieronymus.

O kiere, kiere Ven! tal dog reent ud med mig.

Cleon (hvisker, efterat han har seet sig rundt om.)

Jeg troer vist, at den er kommen; men at det ikke maa giøres bekiendt.

Hieronymus.

Hvad? Postens Ankomst forties! det er jo uhørt. Den maa have bragt overmaade vigtige Tidender. Hvad mener De vel, at det skulde være?

Cleon.

Ja, jeg veed just ikke, det er noget, som man ikke saa kan tale om.

Hieronymus.

Men hvad er Deres Tanker derom?

Cleon.

Mine Tanker! —— maaskee —— Freden.

Hieronymus.

Freden! Nei, det forbyde Himmelen! Jeg sidder nu just og udarbeider en Fredstractat, saa jeg hverken giver mig Stunder til at spise eller sove; og dersom den bliver fulgt, saa bør hele Europa takke mig derfor; thi jeg har tænkt paa alle. Den bevilger enhver Christen Puisance disse Fordele, som alt tages fra den tyrkiske Hund. Der er, paa min Ære, aldrig seet saadan en Freds-contractat før i hele Verden. Den store Oxen-siernes Navn vil ved den reent komme i For-mellemmelse. Men veed De da vist, at Posten er kommen?

Cleon.

Vinden var jo god den hele overgaars Dag til at komme over Beltet; altsaa kan den ikke være bleven opholdt, men maatte været her i Aftes.

Hiero-

Hieronymus.

Slutter De det aleene deraf?

Cleon.

Nei, jeg har endnu vigtigere Ting til at grunde min Mening paa.

Hieronymus.

Kan De da ikke fortroe mig det?

Cleon.

Jo. Men jeg besværger Dem ved vores Venskab, at De holder det hos Dem selv.

Hieronymus.

Jeg sværger Dem til, at det aldrig skal komme af min Mund.

Cleon.

I Aftes, da Klokken saa omtrent kunde være elleve, just ved den Tid, da Posten, efter mine Tanker maatte være her, bankede det meget stærkt paa en vis Mands Port, og saa meget som et Qvarter derefter, kom der en Vogn ud af Gaarden, og foer, alt hvad Hestene trække kunde, op af Gaden; og da Klokken var tre i

Morges,

Morges, saa var Vognen endnu ikke kommen
Ilbage.

Hieronymus.

Ja, De har Ret, der maa være noget i
Øierde, hvad det ogsaa er; allerhelst, om det
var en Mand, som har Hænderne med i Tingene.

Cleon.

Ja, det kan jeg forsikre Dem.

Hieronymus.

Hvem er det da?

Cleon.

Det maa De forlade mig, at jeg ingen-
sinde kan sige.

Hieronymus.

Har jeg da nogensinde givet Dem Aarsag
at tvivle om min Taushed?

Cleon.

Nei! men en fornuftig Mand bør aldrig
se alt, hvad han veed; thi den, som ikke selv
en tie, hvorledes kan han forlange Taushed af

en

en anden? Havde jeg ikke kiendt Dem for en Mand, der kunde bevare en Hemmelighed, saa havde jeg ikke sagt Dem saa meget, som jeg har. Og for at overbevise Dem, at mine Slutninger ikke ere bygte paa en al for usikker Grund, saa kan jeg sige Dem, at jeg mødte en Coureer, der kom ind af Vesterport, da jeg var paa Veien herhid.

Hieronymus.

En Coureer!

Cleon.

Som jeg har den Ære at sige Dem, og naar han kan komme over Beltet, saa kan jo Posten ogsaa, og følgeligen maa den være her.

Hieronymus.

Det forstaaer sig selv. Men til hvem var den Coureer? var den til Hoffet, eller til nogen af de fremmede Ministre?

Cleon.

Det skal jeg ikke kunne sige.

Hieronymus.

Det er dog en Jammer, at der skiønnes saa lidet paa Fortieneſter i Verden, og at de, som

moom ere best skikkede til at bruges i vigtige For-
retninger, maa grave deres Pund i Jorden;
idhi vi skal see, at Freden bliver sluttet, førend
jeg faaer min Fredstractat overleveret til Ved-
kommende. Den største Vanskelighed bestaaer
i, hvem jeg skal betroe den til. Jeg har nok
indtænkt paa Leonard, som har store Venner ved
alle Hoffer. Men der er mig to Ting i Veien;
først, at han er saa fordievelt selvklog, og vil
forstave alle Ting efter sit Hoved, og dernæst troer
jeg ikke heller, at det er saa rigtigt med alt det,
man siger, at han raadføres i. Men jeg frygter,
at han gier andres Arbeide til sit; og det skulde
forgrøre mig bandsat, om han skulde faae Æren
for noor det, som har kostet mig Sved og Møie.

Cleon.

Saa nedrig skulde jeg aldrig troe, at han
kunde være.

Hieronymus.

Fristelsen er stor, min Ven! og det skal
De blive overbeviist om, i Fald De vil følge ind
paa mit Cabinet; thi saa vil jeg, som en Ven,
lade Dem see alle mine Papirer.

Cleon.

Vær forvisset om, at hvad De vil giøre mig den Ære og fortroe mig, det skal døe med mig.

Hieronymus.

Ja, saa kom da.

Cleon.

Det er jo unødvendigt, at alle Folk skal vide, at jeg er hos Dem i Deres Cabinet. Gaae De derfor kun ind, saa vil jeg gaae denne Vei bort, og komme til Dem af den bagerste Trappe.

Hieronymus.

Ligesom De vil.

Tredie Scene.

Cleon alene.

Jeg er aldrig for at opvekke Folkes Nysgierighed, naar jeg kan undgaae den. (Han gior nogle Skridt hen til Døren.) Det er sandt, jeg har

har det Smykke hos mig, som jeg har ladet
gjøre til Lucilia. Hvorfor skal jeg betroe mig
lil en anden, for at overlevere det, naar jeg
kke aleene selv kan gjøre det, men endog ved
amme Leilighed aabenbare hende min Kierlig-
ed? —— Nei, jeg bør ikke søge at vin-
e hendes Gunst ved Knæfald og Forsikringer.
Det Hierte, hvis Besiddelse skal giøre mig lyk-
elig, maa være en frivillig, og ikke en aftryglet
Gave.—— Det er altsaa best, at hun selv
bliver uvidende om, hvem denne Foræring
kommer fra, derved kan jeg sikkert faae hendes
Mening at vide; thi gietter hun, at det kom-
mer fra mig, saa er det et vist Tegn, at hun
ønsker det, og at der er en hemmelig Forstaaelse
imellem vore Hierter.—— Hvad kan være
dere i Elskov, end Lenlighed! Det er
altsaa hendes Forhold, der skal bestemme mit.
gietter hun ikke paa mig, saa vil jeg ikke gaae
dere, men see Tiden an; falder derimod hen-
s Mistanke paa mig, saa vil jeg begiere hende
og hendes Fader, dog uden at sette mig blot.
(Han taaer en liden Casse op af Lommen.) Nu vil
jeg legge den ved Døren, og i en Hast gaae
bort.—— Dog da der ingen Adresse er
paa den, saa giver hun maaskee ikke Agt paa
den, og den kan komme i urette Hænder. Jeg

maa vikle den ind i Papir, og giøre en Udskrift derpaa til hende.

(Han vikler Cassen ind i Papir, tager et lidet Skrivertøi af sin Lomme, og begynder at skrive.)

Men hun er ung, og ikke vant til at omgaaes med Papirer. Om hun kastede Convoluten bort, saa kunde den give nysgierige Personer Anledning til at efterforske, hvem der havde skrevet den unge Pige til.—— Jo, det gaaer an, naar jeg forstiller min Haand, og abreverer Mademoiselle saaledes, at det ogsaa kan betyde Madame, saa er der ingen, som giver Agt derpaa, om det ogsaa findes.

(Han skriver paa Pakken, og efterat han har giort det, legger han den for Luciliæ Dør, banker paa, og gaaer bort.)

Fierde Scene.

Lucilia aleene.

(Idet hun kommer til Døren, og seer ingen, gaaer hun frem paa Theatret, uden at blive Pakken vaer.)

Nei,

Nei, jeg seer ingen. Det kom mig dog for, som om det bankede; men det har nok været paa Mamas Dor. (I det hun vil gaae ind, bliver hun Pakken vaer.)

Hvad er det, som ligger der? Det er en Pakke med Udskrift til mig, hvad mon der er i den? Ih!

Femte Scene.

Lucilia. Leonore.

Leonore.

Hvad skriger I for?

Lucilia (løber hende i Møde.)

O see, Mama! see, hvilke deilige Stene! see, hvor de spiller!

Leonore.

Hvad er det for et Smykke?

Lucilia.

Det er en Foræring til mig.

Leonore.

Til eder! Ei, saa tager Frøkenen imod Foræringer! hun skulde saa mænd have begyndt lidt før. Og hvad mener I vel, at eders Fader vil sige til det Optog? Der har han en Prøve paa, hvad Glæde han kan vente sig af eder.

Lucilia.

Hvad Ont har jeg giort?

Leonore.

Er det ikke uanstændigt for eder, at tage imod Foræringer uden hans Vidende? Veed I ikke, at han har Formue nok til at give eder Smykker, naar han finder for got, at I skal bære dem; og hvem har været saa dristig at give eder det?

Lucilia.

Det veed jeg ikke.

Leonore.

See, hvilken Haardnakkenhed! Hun siger selv, at det er foræret hende, og vil ikke sige, af hvem.

Luci-

Lucilia.

Jeg fandt det i en Pakke, hvorpaa Udskriften var til mig.

Leonore.

En herlig Udflugt! lad see den Pakke.

Lucilia.

Der er den.

Leonore.

Kan man nu see, at I ikke har det mindste Begreb! Hvor kunde I være saa taabelig og indbilde eder, at det var en Foræring til eder? da Opskriften viser ganske tydelig, at den er til mig; men jeg burde og strax have giettet det.

Lucilia.

Men det var lagt for min Dør.

Leonore.

Det er kun en Feiltagelse af et dumt Sendebud; og I burde skamme eder ved at lade nogen høre, at I vilde tage imod Foræringer af en Ubekiendt.

Lucilia.

Naar det ingen Skam er for Mama, hvorfor skulde det da være for mig?

Leonore.

Nei see, troer jeg ikke ordentlig, at hun forlanger, at jeg skal giere hende Regnskab for mit Forhold! Eller kan I ikke begribe, at en hemmelig Forøring til en gift Kone viser en ærbødig Høiagtelse, siden den skiuler sig, for ikke at blive mistænkt for Hensigter, der strider imod hendes Pligt; men til et ugift Fruentimmer røber den Anslag, som han ikke tør være hendes Paarørende bekiendt.

Lucilia.

O hvad er jeg dog ikke ulykkelig, at der skal tages Anledning af alle Ting, til at undertrykke og forhaane mig!

Leonore.

Ingen Klagemaal, om I saa behager, ellers bliver jeg nødt til at kalde paa eders Fader, for at styre eders Tunge.

Siette Scene.

Leonore. Lucilia. Cleon. Hieronymus.

Hieronymus.

Nu, hvad er der at bestille? skal jeg være trodie Mand her?

Leonore.

Din Datter giør mig de bitterste Bebreidelser, fordi jeg ikke vil overlade hende en Forære ring, jeg har faaet, uden at vide fra hvem; og under det Paaskud, at Madame er abreveret, som du kan see, paastaaer hun, at den er sendt til hende.

Hieronymus.

Ja, da skal jeg nok giøre Ende paa den Paastand. Hvad vil du med Foræringer?

Lucilia.

Hierte Papa! Mama —

Hieronymus.

Hold Munden! din Moder har Ret, gaae derfor ind i dit Kammer, og lad aldrig

nogen høre, at du ikke kiender dine Pligter bedre, end at du tør trette din Moder imod.

(I det Lucilia gaaer ud, seer hun paa Cleon.

Cleon (sagte.)

O hvilket Diekaft! det siger mig, at hun har læst i mit Hierte.

Syvende Scene.

Cleon. Leonore. Hieronymus.

Hieronymus.

Sandt at sige, saa saae jeg gierne, at slige hemmelige Forærninger blev underveis til eder begge; men da du har nok af slige Lapperier, og det, saa vidt jeg kan see, er meget tvetydigt, til hvilken af eder den er bestemt, saa kunde du jo ladt hende beholde den; allerhelst, da du ikke vil have, at det maa kiøbes til hende, endog for hendes egne Penge.

Leo-

Leonore.

Kan et Barn eie noget, saa længe hun er under en Faders Vinger?

Hieronymus.

Ja, hun har Midler, og store Midler; og hun har betalt dem dyrt nok, ved en fornuftig og kierlig Moders Forliis, at de ikke bør gieres hende stridige.

Leonore.

Ingen Sielemesse! om jeg maa bede.

Hieronymus.

Du maa kalde det, hvad du vil, saa maa jeg sige dig, at jeg efter saa mange Aars Forløb ikke havde giftet mig, naar det ikke havde været, for at faae een, der kunde giøre min Datter bekiendt med den store Verden, uden at jeg havde nødig at frygte, at hun solgte hende til den første, den beste; og da der kun er nogle lumpne Aars Forskiel imellem eder, saa haabede jeg, at du mere skulde begegnet hende, som en om Veninde, end som en streng Moder.

Leonore.

Leonore.

Hun er og ret skikket til at komme i den store Verden! en smuk Selskabssøster for mig! Og jeg negter ingenlunde, at Egenkierlighed havde forestillet mig langt andre bevegende Aarsager hos dig, til at bære mig med din Haand, end den, at giøre mig til Hovmesterinde hos et taabeligt Fruentimmer.

Hieronymus.

De maa have været, hvilke de vil, saa var det dog vist ikke, for at være Vidne til saa brændende en Attraa efter at eie en Forøring, der er anbragt med saa stor en Hemmelighed.

Leonore.

O ligger Sygen deri! Men hvor kan du forurolige dig derover? Dersom det var Ting af Værdie, saa vilde jeg lade det staae ved sit Værd; men dette er jo ikke andet, end en artig Opmerksomhed, til at vise en Dame den nyeste Mode. Og dersom du endelig vil kiende Personen, saa kommer der een, som uden Tvivl kan løse Knuden.

Cleon

Cleon (sagte.)

Hvad! skulde han have staaet hemmelig paa Lur, og seet, at jeg lagde den hen.

Ottende Scene.

Cleon. Leonore. Hieronymus. Leonard.

Leonard.

See her, min naadige Frue! er Roderne, som De har befalet. Deres Tiener, mine Herrer!

Leonore.

O lad mig see dem, lad mig see dem.

(Han flyer hende Roderne, hun staaer og nynner i dem, og giør imellem nogle Dandsepas.)

Hieronymus.

Hvad Nyt i Dag, Hr. Leonard?

Leonard.

Intet af Betydenhed.

Hie-

Hieronymus.

Ja, saa er De ikke saa vel underrettet, som jeg; thi jeg kan sige Dem, at der er kommen en Coureer i Dag, og han er vel ikke skikket, for at sige hvad Vinden er.

Leonard.

O det kan ingen vide bedre, end jeg, som var tilstede, da han overleverede sin Depeche.

Hieronymus.

Fik De da ikke Indholdet at vide?

Leonard.

Det er der ikke at bære Tvivl om; og det var ikke andet, end . . .

Leonore.

Hvad vil dette Tegn sige?

Leonard.

Lad see, min naadige Frue, det betyder Gagouilladen ved . . .

Hieronymus.

Hvad var det, Coureren bragte?

Leono=

Leonore.

Ja, det er got nok; men hvor skal den gieres?

Leonard.

Her gior Damen tre Menuet-Pas en avance imod Cavaleren, og med . . .

Hieronymus.

Var der intet om den sidste Batallie?

Leonard.

Nei, min Herre! — Med en indtagende Mine ligesom aabner hun sine Arme; men i det han gior en Pas, for at kaste sig i dem, saa gior hun Vendningen, og ved den . . .

Hieronymus.

O lad det Galskab fare, indtil De har sagt mig, hvad jeg vil vide.

Leonard.

Han skulde forkynde . . .

Leonore.

See, saaledes?

Leo-

Leonard.

Charmant, indtagende! o hvilke Fuldkommenheder er der ikke nedlagt hos Dem!

Hieronymus.

Ja til alle Galskaber! Det er umueligt at tale et fornuftigt Ord, hvor hun er tilstede; svar mig aleene paa mit Spørsmaal, og gier saa siden saa mange Caprioler, som I lyster.

Leonard.

Den hele Beretning var en ung Prindsesses Fødsel ved eet af de smaa Hoffer.

Hieronymus.

Ikke andet! (til Cleon,) Himlen skee Tak, endnu var der ingen Fred.

Cleon (hviskende.)

Undertiden tager man slige Paaskud, for at skiule det Vigtige.

Hironymus.

Ja, der kan være noget i.

(Imedens de tale sammen, har Leonard seet paa Smykket, der ligger paa Bordet, og vender sig derfra med en stiddeslos Mine.

Leono-

Leonore.

Den gang tog jeg ikke feil. (Til Leonard.) Jeg er Dem mangfoldig forbunden for Deres artige Foræring.

Leonard.

Mig, min naadige Frue!

Leonore.

Ja, dette Smykke blev sendt mig, uden at jeg vidste fra hvem. Jeg negter ikke, at jeg jo havde Dem mistænkt; og nu har De med al Deres Kunst dog røbet Dem selv.

Leonard.

Hvorved?

Leonore.

De er alt for stor en Kiender, at De ikke skulde have berømt det kostbare Arbeide, dersom De ikke havde undseet Dem, ved at rose noget, som kom fra Deres egen Haand.

Leonard.

Den skulde være en stor Mester, der skulde kunne skiule sig for saa igiennemtrængende Øine.

Leonore.

Altsaa tilstaaer De det?

Leonard.

Den naadige Bevaagenhed, med hvilken det er bleven antaget, kunde næsten forføre een dertil; men da det er af alt for liden en Værdie til at bydes Dem, saa vilde det være for stor en Forvovenhed.

Cleon (sagte.)

Hvilken Dumdristighed! saaledes at tilegne sig det, han ikke har mindste Deel udi.

Leonard.

I den Tid, jeg opholdt mig i Paris, blev der opfunden en ganske ny Maade til at fatte Stenene ind paa, og det Antog, Kongen af Frankerig forærede Dauphinen, var det allerførste af det Slags. For at giøre denne Indfatning bekiendt her, bestilte jeg ved min Bortreise, et Smykke hos samme Mand; men jeg havde ikke faaet det, —— hvad siger jeg, —— jeg kunde ikke vente at faae det, dersom han ikke var mig en særdeles Forbindlighed skyldig, for

nogle

nogle vigtige Tieneſter, jeg har beviiſt ham ved Hoffet.

Cleon (ſagte.)

Jeg troer, jeg bryder løs.— Dog ſaa blev den hele Sag robet; og det var alt for ſtor en Skam, om min Tunge ſkulde blive Meſter af mig.

Leonore (betragtende Smykket.)

Det er et fortrefligt Arbeide! man kan ſtrax ſee, at det ikke er giort her. Ha, de Franſke, de Franſke! de har dog en Hoben forud.

Hieronymus.

Men, min Herre! jeg veed ikke, hvorledes jeg ſkal betale den Gield . . .

Leonard.

Det er, ved Gud! ikke værd at tale om ſlige Bagateller. Thi om det ogſaa var kommen fra mig, ſaa var det ingen Forøring til Fruen, men til hendes hele Kiøn, for at lade det giøre efter her; og ſaa udfordrede jo Billigheden, at de fik Modellet hos den, ſom i alle Ting kan tiene dem til et Mønſter.

Hieronymus (til Cleon.)

Kom, min Ven, og lad os gaae; vi kan anvende Tiden langt bedre, end at høre paa dette Hvishvas. (Til Leonard.) Tilgiv mig, min Herre, jeg har noget vigtigt at afgiøre med Hr. Cleon, og kan derfor ikke længere nyde den Ære af Deres Selskab.

Leonard.

Ingen Undskyldninger! brug Deres Frihed.

Cleon (sagte.)

O lad ham giøre sig en Fortieneste deraf. Jeg har jo faaet den Belønning for det, jeg vilde have. Lucilies Øine har sagt mig saa meget, at jeg dristig kan søge et Middel til at faae hendes Faders Samtykke.

Niende Scene.

Leonore. Leonard.

Leonore.

O hvad var Deres Komme heist forneden for mig! Tænk engang, min Mand torde sige mig, at

at hans dumme Datter burde følge med mig i alle Selskaber.

Leonard.

Er det mueligt, at han kan være saa forgabet i hende?

Leonore.

Hans Kierlighed til hende er ligesaa umelig, som hun; og han yttrede den paa saa uanstændig en Maade imod mig, at jeg ikke kan negte, at jeg jo ærgrede mig. Og af den Aarsag er jeg bange, at jeg kommer til at lade det Forsæt fare, jeg havde, til at giere Visiter i Dag.

Leonard.

Og hvorfor det?

Leonore.

Jeg frygter, at min Ærgernis har ladet nogle Spor tilbage i mit Ansigt, og at det er overdraget med en mere mørk Skye, end sædvanligt. Hvad tykkes Dem?

Leonard.

At De er deiligere, end Venus selv; der er en Ild i Deres Øine . . .

Leonore.

Det er juſt det, jeg var bange for, at de ſkulde være brændende, iſteden for kielne og matte. See nu ret paa dem.

Leonard.

O Himmel! de udtrykker alt hvad de vil. Men er da Deres Stivdatter Dem til ſaa megen Fortred?

Leonore.

Mere, end De kan foreſtille ſig.

Leonard.

Det gaaer mig ind i Sielen, at der er noget, ſom kan forurolige Dem; og af den Aarſag er jeg falden paa et Anſlag, ſom nok kunde lykkes, naar De vilde underſtøtte det.

Leonore.

Og hvad er da det?

Leonard.

For at ſkille Dem af med hende, ſaa vil jeg ægte hende.

Leonore.

De, Leonard! Elsker De hende da?

Leonard.

Kan De tiltroe mig saa slet en Smag? Nei, det er af Kierlighed til Dem, at jeg gior dette Offer. Det eneste Fruentimmer i Verden, som jeg kunde elske, er bunden med uopløselige Baand til en anden, og uden Haab til at see dem sønderrevne. Da jeg altsaa ikke kan see mig forenet med hende paa den Maade, som mit Hierte ønsker, saa vilde jeg gierne være det paa en anden.— Dog hvad gior jeg? jeg frygter, at jeg allerede har sagt mere, end jeg burde.

Leonore.

Men skulde jeg da være tvungen til at miste Deres Omgang, eller og at taale hendes?

Leonard.

Hvem siger, at en Mand alletider skal være bunden til sin Kone? I det mindste vilde det vist ikke skee her. Huset skulde være stort nok, til at vi hver kunde boe paa sin Flei; og jeg troer, at jeg var en meget god Mand imod hende, naar jeg gav hende Spilleverker og Duk-

ker med Børster under, til at fornøie sig med i sine egne Værelser.

Leonore.

Ja, naar De vil holde det Løfte, saa vil jeg søge at befordre Deres Giftermaal af alle Kræfter; men Forslaget maa ikke komme fra mig. Jeg vil altsaa kalde hende ud til Dem, at De kan tilbyde hende Deres Hierte med de meest bevegelige Ord; og siden lade min Mand ved en tredie Person vide, at der er en hemmelig Forstaaelse imellem eder. Hun er hans Afgud, han vil altsaa holde det for en Synd at tvinge hendes Tilbøielighed, men snarere erkyndige sig derom hos hende; og naar han gior det, saa siger hun strax Ja til alle Ting, og jeg bliver ganske uden for Sagen.

Leonard.

Men hvad skal jeg sige til hende?

Leonore.

Det giver jeg Dem at betænke. De skal ikke heller komme ganske sovendes til 50000 Rdlr., lidt Pine bør De koste. Lucilia!

Tiende Scene.

Leonore. Leonard. Lucilia.

Lucilia.

Hvad befaler hierte Mama?

Leonore.

Nu vil jeg give eder et Bevis, at jeg sørger for eders Beste. Hr. Leonard har aabenbaret mig, at han ønsker at ægte eder. Nu kan I selv tale med ham derom; og dersom I blive enige, saa skal jeg umage mig at skaffe eder min Mands Samtykke. Naa! hvad siger I? I staaer jo, som en Stotte?

Lucilia (neiende meget dybt.)

Jeg vil giøre alt, hvad Mama befaler.

Leonore.

Jeg har ikke i Sinde at befale eder noget i den Sag. For mig maa I sige Ja eller Nei; det er mig ganske ligegyldigt.

Ellevte Scene.

Lucilia. Leonard.

Leonard.

O min deilige Frøken, hvorledes skal jeg kunne beskrive Dem den Længsel, med hvilken jeg har ventet paa det lykkalige Øieblik, til at sige Dem, at jeg tilbeder Dem, og at legge mit Hierte for Deres Fødder. Men siig mig Deres Tanker; troer De, at Hr. Hieronymus vil krone mine Ønsker, og giøre mig til det lykkeligste Menneske paa Jorden?

Lucilia.

Det skulde være mig meget kiert, om han vilde.

Leonard.

Det skulde være Dem kiert! O hvor smigrende er ikke det for mit elskende Hierte! Igientag det, deilige Lucilia! Siig, ønsker De min Lykke?

Lucilia.

Ja, hvorfor skulde jeg ikke det? Troer De, at jeg har saa ont et Hierte, at jeg skulde ønske

ønske andres Ulykke? Nei tvertimod, min Herre! jeg vilde, at alle Mennesker vare lykkelige; thi saa var jeg det med.

Leonard.

Uforlignelige Engel! hvert et Øieblik af mit Liv skal anvendes til at giøre Dem lykkelig.

Lucilia.

Jeg er Dem meget forbunden.

Leonard.

Og for desfor at kunne overbevise Dem derom, saa maa jeg nu forlade Dem. Lev vel, min Siels Glæde!

Lucilia.

Tienerinde, min Herre!

Leonard (i det han gaaer ud.)

Det var vel, jeg fik Ende paa den Samtale.

Tolvte Scene.

Lucilia. Pernille.

Lucilia.

Pernille, Pernille, o kom dog, kom dog, jeg har saa meget Nyt at fortælle dig.

Pernille.

Hvad i al Verden er der hendet Dem, siden De er saa glad?

Lucilia.

Jeg skal giftes.

Pernille.

Med hvem?

Lucilia.

Med Hr. Leonard.

Pernille

Hvordan er det gaaet til?

Lucilia.

Lucilia.

Mama sagde til mig, at han gierne vilde ægte mig. Og tænk engang, hun var høflig, og sagde, at hun ikke vilde befale mig noget, men overlod det til mig selv, at svare ham Ja eller Nei.

Pernille.

Og hvad svarede De?

Lucilia.

Ingen af Delene.

Pernille.

Hvorfor ikke?

Lucilia.

Fordi han ikke spurgte mig. Han snakkede en Hoben, som jeg ikke forstod. Men kan du troe, at min Stivmoder har afmalet mig saa sort for ham, at han blev ligesom henrykt over, at jeg ønskede hans Lykke?

Pernille.

Uskyldige Barn! Men naar hun nu spørger Dem, om De vil have ham, hvad vil De da svare?

Lucilia.

Lucilia.

Jh! jeg vil tage ham; thi saa slipper jeg ikke alene fra min Stivmoder, og kan blive ligesaa pyntet, som hun; men jeg faaer endogsaa Lov til at snakke ligesaa meget, som jeg lyster, uden at nogen kan sige: Hold Munden.

Pernille.

Det vil jeg ikke sværge for. Men veed De ogsaa, at en god Kone bør elske sin Mand?

Lucilia.

Elske ham! hvad vil det sige? O Pernille! lær mig, hvad det er at elske.

Pernille.

Det kan jeg ikke, Freken! Men det visseste Kiendetegn derpaa er en stærk Attraa efter at omgaaes og behage en Person, frem for alle andre; og den yttrer sig med mere Heftighed, end den, der er i vore Hierter imod Forældrene.

Lucilia.

Jeg skiotter slet ikke om at være hos mine . . .

Per-

Pernille.

Men De kunde jo dog forhen længes efter at see Deres Fader?

Lucilia.

Ja, det var, førend jeg fik Stivmoder; men siden den Tid har han aldrig været god imod mig, men ideligen skiendt paa mig og holdt med hende.

Pernille.

Det er hans Pligt, som Mand.

Lucilia.

Derfor vil jeg ogsaa have een, som kan holde med mig.

Pernille.

Det er billigt. Men sig mig, er Hr. Leonard den, som De helst gider seet af alle dem, som kommer i Huset?

Lucilia.

Nei, det kan jeg ikke sige.

Per-

Lucilia.

Nei, og paa det ingen skal finde mig hos dig, saa vil jeg gaae i mit Kammer.

Trettende Scene.

Pernille aleene.

Det er rigtig gaaet, som jeg tænkte, og dersom jeg ikke afverger det, saa bliver hun et Offer for et nedrigt Menneskes Smigren og et forfængeligt Fruentimmers Misundelse. Jeg maa altsaa see til, at faae fat paa Leander, at jeg kan bringe hendes Hierte i Legen med; thi uden dets Bistand kan vi ikke udrette meget.

Tredie Act.

Første Scene.

Cleon. Leonore.

Leonore.

Min kiere Cleon! siden jeg veed, at De er min Mands Ven, saa haaber jeg iligemaade at have Deel i Deres Venskab, og af den Aarsag bedet Dem komme til mig.

Cleon.

Fruen beviser mig en stor Ære.

Leonore.

Jeg skulde dog troe, at min Mand har glemt den liden Misforstaaelse, som De var Vidne til imellem os?

Cleon.

Jeg tænker det.

Leonore.

Hvad sagde han, da de gik bort sammen?

Cleon.

Hvad han sagde? slet intet.

Leonore.

Jeg merker nok, at De ingen Fortrolighed har til mig; men jeg beder Dem, set al Tvang til Side, det er for min Mands Roligheds skyld, at jeg gior denne Begiering til Dem.

Cleon.

Jeg forsikrer, at jeg i alle Ting skal fyldestgiøre Deres Forlangende, for saa vidt det staaer i min Magt.

Leonore.

Veed De intet, angaaende et Giftermaal for Lucilia?

Cleon.

Et Giftermaal for Lucilia!

Leonore.

Leonore.

Dersom det kunde være Dem ubekiendt, saa havde De Aarsag at falde i Forundring, at hun, med al sin udvortes Uskyldighed og Barnagtighed, har saa vel kundet skiule sin Kierlighed.

Cleon.

Hvad . . . hvorledes . . . Er Fruen forsikret? — (sagte.) Skulde vore Hierters Forstaaelse være bleven røbet?

Leonore.

Jeg er gänske overbeviist om, at der er en hemmelig Kierlighed imellem hende og en vis Person; og jeg troede, at De vidste endnu mere derom, end jeg.

Cleon.

Jeg, Frue! (sagte) Det bliver alt verre og verre.

Leonore.

Har da Hr. Leonard aldrig talt til Dem, eller min Mand, desangaaende? Thi at han har giort en Hemmelighed deraf for mig, har jeg tilskreven det Begreb, man i Almindelighed giver

sig om Stivmødre. Og jeg maa tilstaae, at dersom jeg ikke havde hørt hans Kierligheds Erklæring med mine egne Øren, saa havde jeg aldrig troet det; saa vel har de kundet forstille sig.

Cleon.

Har Leonard giort Lucilia en Kierligheds Erklæring? Ja det Træk ligner et andet af ham. Han bør skamme sig, at han ikke har mere Empfindtlighed, end ved søde Ord at ville overtale et ungt Barn!

Leonore.

Nei, nu kommer De mig til at lee. Skulde hun overtale ham?

Cleon.

Nei, Frue! den rette Kierlighed behøver ingen Overtalelser, den er en sympathetisk Kraft, der trekker Hierterne til hinanden; og to Hierter, som ere dannede for hverandre, søger sig, saa at sige, selv op. Et Øiekast paa begge Sider er nok til at lære dem det, som Ord aldrig kan udtrykke.

Leonore.

Leonore.

Et ungt Fruentimmer staaer i Almindelighed meest Fare for Mandfolkenes hykkelske Smigren; men, efter deres Begreb, vil De ogsaa blive en alt for lønlig Beiler.

Cleon (sagte.)

Jeg er bange, at jeg har udladt mig for meget. (høit) Det er ogsaa kun et Begreb; maaskee jeg handlede anderledes, dersom mit Hierte var rørt.

Leonore.

Det troer jeg med; men for at komme til det forrige igien, saa i Fald min Mand ikke var bleven vred for det, som forefaldt imellem Lucilia og mig forhen, saa havde jeg selv sagt ham det, jeg nu har betroet Dem. Men da han nu maatte falde paa, at jeg sagde det af en slags Hevngierighed, og som for at sette Ont for hende, saa troer jeg at kunne forlade mig paa Deres Taushed, naar jeg beder Dem, at bringe det for min Mand, som noget, De var selv kommen efter; thi jeg vil slet intet have dermed at bestille.

Cleon.

Deres Navn, min naadige Frue! skal vist aldrig komme af min Mund.

Leonore.

De veed mine Hensigter; og jeg tør haabe, at De billiger dem.

Cleon (bukker.)

Leonore.

Har ikke Deres smukke Veninde været paa Veien til at døe?

Cleon.

Det er bleven sagt.

Leonore.

Men nu skal hun vist være i Bedring.

Cleon.

Maaskee.

Leonore.

De er dog vel saa galant, og erkyndiger Dem derom?

Cleon.

Cleon.

Sommetider.

Leonore.

Hvad Svar har De da faaet i Dag?

Cleon.

At det var . . . Det er sandt, jeg har ingen Beſked faaet af min Tiener.

(De tier lidet.)

Leonore.

Det er et allerkiereſte Tøi, De har der! hvad koſter det?

Cleon.

Jeg veed ikke.

Leonore.

I hvilken Bod er det kiøbt?

Cleon.

Huſker jeg ret, saa har min Skræder ſkaffet det.

Leonore.

Hvem er Deres Skræder?

Cleon.

Jeg har ingen.

Leonoer.

De har ingen! syer De da Deres Klæder selv?

Cleon.

Nei; men han er død.

Leonore.

I hvilken Bod pleier De at kiøbe? Jeg er bleven saa forelsket i det Tøi, at jeg endelig maa have det.

Cleon.

Boden er — enten paa Amagertorv eller i Vimmelskaftet.

Leonore.

Saa maa jeg strax have Bud ud, for at see, om det er mueligt at bekomme det. (sagte.) Det

Det er en kiedsomelig Karl; man maa pine hvert et Ord af ham.

Anden Scene.

Eleon alene.

Det er nogle forunderlige Fruentimmere med Deres Nysgierighed, de kan fritte een Sielen ud af Livet; og havde jeg ikke fattet mig igien, saa havde jeg et par gange sagt mere end jeg burde. Imidlertid foruroliges jeg dog noget over det, hun sagde mig om Lucilia.—— Skulde hun! . . . Nei, det er aldrig mueligt. Hendes Øine har alt for ofte svaret mine —— og det sidste Øiekast var saa udtrykkeligt.—— Det var Hiertets Sprog.—— Altsaa isteden for at bekymre mig derover, vil jeg søge at drage Fordeel deraf; og naar jeg taler med Hieronymus om Leonard, vil jeg tillige sige ham, at jeg veed et andet Partie til hende, og under en tredie Persons Navn give ham en Beskrivelse over mig selv. Finder han saa det sidste mere anstændigt for hende, saa vil jeg . . .

Tredie

Tredie Scene.

Cleon. Leander.

Leander.

See, god Dag, min kiere Cleon!

Cleon.

Deres Tiener, Hr. Leander!

Leander.

Hvorledes har De levet i al den Tid, jeg ikke har havt den Ære at see Dem?

Cleon.

Jeg takker, saa temmelig.

Leander.

Jeg har inderlig ønsket at tale med Dem om noget, der ligger mig megen Magt paa.

Cleon.

Jeg kan vide, hvad det er; og jeg tilstaaer, at det gior mig ret ont paa Deres vegne.

Leander.

Hvi saa?

Cleon.

Det er alletider meget nærgaaende, at gaae sligt skal møde eens Venner.

Leander.

Hvilke Venner?

Cleon.

Veed De det da ikke?

Leander.

Nei; men hvad er det?

Cleon.

Ja, dersom jeg vidste, at De vilde holde det hos sig selv. Thi det er en Sag, som ikke bør være bekiendt; allerhelst, da de selv søge at skiule det, og det er en Sag af Betydenhed.

Leander.

Seer De mig saa uforsigtig an, at jeg ikke skulde kunne tie med det, som kunde være mine Venner til Skade?

Cleon.

Cleon.

En vis Mand, som staaer i en nøie Forbindlighed med Deres Hr. Fader, og en anden ligesaa agtværdig Mand har vist været for Haanden med hinanden, og ere uden Tvivl begge saarede.

Leander.

Hvem er det da?

Cleon.

Det kan jeg ikke sige; men baade De og jeg kiender dem ganske got. Kan De nu ikke giette det?

Leander.

Nei; men hvoraf veed De det?

Cleon.

Der kom i gaar en Mand til mig, og fortroede mig, at De to, som jeg taler om, havde været hestig i Orde med hinanden. Jeg sluttede mig strax til, at det vilde have Følger. For nu at afverge det, om jeg kunde, satte jeg mig for, at gaae hen til den Mand i Morges, som er den store Ven af Deres Hr. Fader; men

da

da jeg kom der, fik jeg til Svar, at han var ude. Derpaa gik jeg ud til Friderichsstad, og da jeg kom derfra, mødte jeg hans Tiener i Bredgaden, som saae sig adskillige gange tilbage. Jeg sluttede strax, at det maatte betyde noget; men jeg kunde ikke begribe, hvad det var, førend jeg kom lidt længere ned i Gaden, og mødte en Portechaise med tiltrokkene Gardiner. Saa begyndte jeg at merke Uraad, og vendte strax om og saae, at den blev baaren ind paa Hospitalet. Jeg kan sige, at det Syn forskrekkede mig; men for at faae nogen nærmere Oplysning, gik jeg hen til den, som jeg holdt for hans Contrapart. Men han blev negtet hiemme, endskiønt een af vores beste Chirurgi Vogn holdt uden for Porten.

Leander.

Han kunde jo gierne være hos nogen anden i Huset.

Cleon.

Nei, jeg tør sette mit Liv i Pant paa, at det hænger saa i Hob, som jeg siger. Og naar De kun vil legge alting sammen, baade med Tieneren, som saae sig omkring, og Portechaisen, som kom bag efter, og siden en Chirurgus hos den,

den, som blev negtet hiemme, saa er det ligesaa klart, som at 2 og 3 ere 5.

Leander.

Men jeg seer ingen Vished i, at Tieneren hørte til Portechaisen.

Cleon.

Hvorfor skulde han saa ideligen see sig tilbage? Og jeg saae —— Men tys, der kommer Hr. Hieronymus. Lad sig nu ikke forstaae med det mindste; thi endskiønt jeg vel veed, at det ikke bliver tyst, saa vilde jeg dog ikke for aldrig det, som til er, at det skulde komme fra mig.

Fierde Scene.

Cleon. Leander. Hieronymus.

Hieronymus.

Deres Tiener, I gode Herrer!

Leander.

Jeg har en Hilsen at formelde Hr. Hieronymus fra min Fader. Hie-

Hieronymus.

Hvorledes lever han? Det er endnu een af mine gamle Bekiendtere. Jeg har saa tit sat mig for at besøge ham; men alletider er der kommet noget i Veien.

Leander.

Det vilde vist blive en meget stor Fornøielse for ham, at see Dem.

Hieronymus.

Og for mig med, naar jeg kun havde 24 Stunder; men jeg hænger i Papirer baade Dag og Nat. Jeg har sat et meget vigtigt Ærende op i fire Dage; og nu troer jeg vi faaer Regn.

Cleon (tager ham hen til en Side)

Barometret er falden over tre Streger.

(Pernille kommer ind med en Bakke med allehaande Pynt paa, for at bære det ind til Leonore. Naar hun seer, at de to staaer og taler sammen, lader hun noget falde af Bakken. Leander træder til, for at tage det op, og hun hvisker noget til ham.)

Hieronymus.

Ja, saa faaer jeg at sætte det op; det kan ufortrendelig være det samme, siden det ikke lader til,

at der tænkes paa Fred endnu. De lader marschere paa begge Sider, alt det de kan bringe sammen, og synes først ret at faae Lyst til at binde an med hinanden.

Leander.

Dersom jeg er til nogen slags Uleilighed . . .

Hieronymus.

O langt fra! jeg seer Dem alletider med Fornøielse. De erindrer mig om mine unge Dage, saa liig er De Deres Hr. Fader. Men hvorledes kan han finde sig i at leve paa Landet?

Leander.

Meget vel; han er slet ikke at overtale til at komme til Byen.

Hieronymus.

Han har lidt megen Skade ved . . .

Femte Scene.

Cleon. Hieronymus. Leander. Leonard.

Leonard.

Nu, det er noget ganske besynderligt, en Postdag, og Hr. Hieronymus er ikke i sit Cabinet!

Hiero-

Hieronymus.

Ja, det er og den mavreste Post vi har havt i lang Tid.

Leander.

Der var slet intet Nyt i Aviserne.

Cleon.

Men jeg troer, at particulaire Breve har været des vigtigere.

Hieronymus.

Hvoraf troer De det?

Cleon.

Jeg har seet to betydelige Mænd kiøre sammen, og det var vist ingen Børneleeg, hvad de havde at afgiøre med hinanden; men Himlen bevare min Mund fra at sige noget efter!

Leonard.

O! jeg kan vide, hvem De mener; jeg kommer nu lige fra dem. De giorde mig den Ære, at forlange mine Betænkninger i nogle Poster, som de vidste, at jeg kunde give dem en ganske neie Underretning om. Og imellem os sagt, saa er Freden vel ikke saa langt borte, som det synes.

Hieronymus.

Er der virkelig giort Fredsforslag?

Leonard.

Ja, og ganske antagelige; thi enhver faaer noget.

Hieronymus.

Hvad faaer da vi?

Leonard.

Intet. Vi ere jo reent uden for den hele Sag.

Hieronymus.

Det er dog forskrekkeligt, at vi aldrig kan blive saa kloge, og fiske i rørte Vande.

Leander.

Vi vare kun lidet tiente med et Stykke Land i Asien.

Hieronymus.

Hvorfor det? Oversvømmede ikke vore Forfædre hele Europa, og vi skulde ikke kunne strekke vore Erobringer til Asien?

Lean-

Leander.

Men vore Forfædre ginge ikke oftere af Landet, end naar de vare blevne saa folkerige, at de ikke mere kunde ernære sig.

Hieronymus.

Det er Fabel og Snikſnak. Nei, det er ikke Hunger, men Velstand, der gior et Folk kiekt og modigt. Havde vi strax, da Urolighederne begyndte i Asien, giort et Forbund med Sophi i Persien, saa havde vi giort, som kloge Folk. Men hvem tænker paa noget?

Leander.

Hvad Nytte kunde vi havt deraf?

Hieronymus.

Hvad Nytte! Den allerstørste Nytte af Verden. Vi skulde understøttet ham med Folk og Penge, imod at han havde overladt os den store Provinz Kilan; den havde kommet os fortreflig vel tilpas, og han burde været glad til, at han kunde beholde det ovrige, ved den Provinzes Forliis.

Leander.

Ja, Anslaget er got; men hvad Folk vilde det ikke koſtet?

Hieronymus.

Os ikke een Mand. Thi hvem siger, at Sveizerne ikke kunde selge deres Blod til os saa got, som til Frankerig? Og hvor mange Lande er det ikke kommen i Besiddelse af, ved deres Hielp? Naar vi altsaa havde havt Kilan inde, som bestaaer af tre mindre Provinzer, der ligge langs med den Caspiske Søe, saa kunde vi udført Peter den Stores Anslag, til at giøre denne Søe seilbar. Det havde udvidet vores Handel. Thi her er Søen, der ligger Bacou, som er Russernes yderste Grændsefæstning; og langs med denne Side ligger Kilan, som giver den største Overfledighed af den herligste Viin, Riis, Olie, Citroner, Figner, Honning, Vox og den kostbareste Silke. Med denne Silke havde vore Manufacturer beskiemmet baade de Franske og Engelske. For Vinen havde vi kundet tilbytte os Franske, for hvilke der hvert Aar sendes saa store Summer af Landet; og de øvrige Producter kunde vi sendt over til Bacou, og saa at sige, forsynet hele Tartariet.

Leander.

Men hvorledes skulde vi forsvaret denne Erobring?

Hiero-

Hieronymus.

Den skulde forsvaret sig selv. Det asiatiske Folk sukker under det største Tyrannie. De Bachaer, som hvert andet Aar byttes om, udsuer Folket indtil Blodet, siden enhver vil berige sig i den Tid, han er Bacha. Tænk nu engang, naar disse ulykkalige Mennesker vare komne under en saa mild Regiering, som vores, hvad Kierlighed det vilde have opvakt hos dem? De havde fegtet, som Løver; og deres Lykksalighed vilde have beveget een Provinz efter den anden at falde til os; saa vi maaskee med Tiden vare blevne Eiere af hele Persien. Jo, jo! det maa jeg forstaae.

Cleon (sagte til Hieronymus.)

Det er saadant et Anslag, at De ikke burde betroe det til enhver.

Hieronymus (til Cleon.)

Det er sandt nok! jeg blev lidet for hidsig; og ved den Leilighed slap der mere ud, end der burde.

Cleon (sagte.)

Tungen er kun et lidet Lem; men det koster megen Møie at styre den.

Leonard.

Det gier mig ont, at De ikke før har aabenbaret mig Deres Tanker. Det kunde dog givet mig Anledning til een og anden Artikel i Tractaterne; thi de, som ere udnævnte til at giøre Forslagene, ere mine fortroligste Venner, og foretage sig intet uden mit Vidende. De veed, at jeg har den neieste Kundskab om Europes Statsforfatning, og hvori et hvert Riges Styrke bestaaer. I den Tid, jeg har opholdt mig ved et hvert Hof, har jeg været indviklet i dets allerhemmeligste Intrigver. Og dersom Kierlighed til mit Fædreneland ikke var, der ideligen indskyder mig en Attraa, til at tiene det med den Kundskab, jeg har erhvervet mig, saa kunde jeg uden for det faae hvilken Post jeg vilde pege paa, og det paa hvilket Sted jeg gik til; men som en god Patriot . . .

Siette Scene.

Cleon. Hieronymus. Leander. Leonard. Leonore. Pernille.

Leonore

Leonore (meget pyntet.)

Hr. Leonard! vil De nu behage at see, om alle Ting er, som det bør være. Og hvis der er noget, som kan rettes, saa hav den Godhed at sige Pernille det.

Leonard (betragtende hende.)

De maa altid være deilig; men . . .

Leonore.

Er der noget, som ikke er ret, saa sig for Himlens skyld, hvad det er.

Hieronymus.

Seer du ikke, min Hierte! at Hr. Cleon og Leander er her?

Leonore.

Jeg har alt havt den Ære at hilse dem. (Til Leonard) Kan det ikke ændres?

Leonard.

Jo, disse to Lokker hænger alt for lige. (Til Pernille) Vær saa god, og trek den paa den venstre Side lidt længere ned paa Brystet — lidt endnu, saa! nu er det got.

Hieronymus (sagte.)

Det var et Under, at han ikke vilde giøre det selv.

Leonore.

Er det øvrige rigtigt?

Leonard.

Bouqvetten maa trekkes lidt mere ud til Skulderen, den giver for stærk en Skygge, og foraarsager ligesom en sort Streg paa Halsen, naar man seer Dem fra Siden.

Cleon (til Hieronymus.)

Jeg vil liste mig saa sagte bort; men dersom De vil være tilstede om et par Timer, saa har jeg noget meget vigtigt at tale med Dem.

Hieronymus.

Jo, til den Tid vil jeg være hiemme.

Leonore.

Jeg beder Dem, see dog neie efter alle Ting; thi de faa Maaneder, jeg var paa Landet, har giort mig saa ukyndig i Moden, som om jeg aldrig havde været før i Byen.

Leo-

Leonard.

Disse Sløifer sidder for ordentlige, de kommaa chiffonneres lidet, det seer ellers saa borgerligt ud. Ja, saaledes! Nu er der ogsaa ikke det allermindste at forandre.

Leonore.

Jeg er Dem forbunden. Lad Vognen kiøre frem, Pernille!

Pernille.

Den holder i Porten, Frue!

Leonore.

Far vel, lille Mand! Deres Tienerinde, mine Herrer!

Leander.

Tillade De mig den Ære, at geleide Dem?

Leonore.

Med Fornøielse.

Leonard.

Ei! det er ikke smukt, at gaae mig saa i Forkiøbet; det er min Forretning.

Leono-

Leonore.

O giv sig tilfreds! der skal blive noget at giøre for Dem med; der har De min Vifte at bære.

Leonard (kysser Viften.)

Den har dog været i Haanden.

Syvende Scene.

Hieronymus alleene.

Det er uendeligt med al den Pynten og Stadsen! den kan giøre een gal i Hovedet. Det beste er, at endskiønt hun vil behage alle, jeg dog ikke har merket, at nogen behager hende.

Ottende Scene.

Hieronymus. Pernille.

Hieronymus.

Regner det, Pernille?

Pernille.

Pernille.

Nei, Herre!

Hieronymus.

Jeg har noget ude at forrette. Skulde Hr. Cleon komme imidlertid, saa maa du ikke nade ham gaae, men bede ham vente et Øieblik. Thi om en Time er jeg her igien.

Pernille.

Det skal skee, Herre!

Niende Scene.

Pernille. Leander.

Pernille.

Jeg sagde Leander før, at han maatte komme strax tilbage igien. Jeg maa see, om en Samtale med ham ikke kan give Lucilia en Afsky for sin ægte Leonard. Men der er han.

Leander.

Hvad har du at sige mig?

Pernille.

Pernille.

At min Mening om Leonard er rigtig troffen ind. Han har allerede faaet Fruens Samtykke; og hun søger at forvikle den uskyldige Pige paa saadan en Maade, at hun selv bliver uden for Sagen.

Leander.

Hvorledes skal jeg afværge det? Jeg vil strax søge Hr. Hieronymus.

Pernille.

Nei, bie lidt dermed endnu. Jeg vil kalde Frøkenen ud til Dem; tal først med hende, førend De fatter nogen endelig Slutning.

Tiende Scene.

Leander alleene.

Gid jeg alleene maa finde mindste Spor i hendes Hierte til et Fortrin; saa er jeg vis paa, at min Opførsel skal med Tiden forvandle det til Kierlighed. Og for at overbevise hendes Fader, at jeg ikke ønsker andet end hende, saa skal jeg tilbyde

tilbyde ham slige Vilkaar, paa hvilke jeg er vis at Leonard ikke tager imod hendes Haand.

Ellevte Scene.

Leander. Lucilia. Pernille.

Leander.

O min deilige Frøken! hvorledes skal jeg tilkiendegive Dem min Glæde over den Ære, De beviser mig, ved at tage imod min Besøgelse. Men tør jeg ogsaa haabe, at jeg ikke falder Dem til Besvær?

Lucilia.

Nei, det er mig vist en stor Fornøielse, at see Dem.

Leander.

Hvor smigrende er ikke dette Udtryk for mig, der helligen kan forsikre, at jeg i lang Tid ingen anden Aarsag har havt til min Komme her Huset, end aleene at nyde den Lykke at see Dem. Men hvor smerteligt er det ikke tillige, at jeg, den første gang jeg nyder den søde Fornøielse

nøielse at tale med Dem, maa sige Dem for stedse Farvel!

Lucilia.

Hvordan! hvad vil det sige?

Leander.

At en uventet Ulykke tvinger mig til at reise bort.

Pernille (setter Stole.)

Vil De ikke behage at sette sig?

Lucilia.

Hvad er der da hendet Dem?

Leander.

Førend jeg besvarer dette Spørsmaal, vil De da ikke tillade, at jeg, som en sand Ven af Dem, besværger Dem at give mig et oprigtigt Svar pag noget, som jeg vil tage mig den Frihed at spørge dem om?

Lucilia.

Hiertelig gierne.

Leander.

Der siges, at Hr. Leonard er saa lykkelig, at De vil bære ham med Deres Haand.

Lucilia

Lucilia.

Ja, Mama har sagt, at han gierne vil ægte mig.

Leander.

Og hvad har De besluttet?

Lucilia.

Dersom Papa vil . . .

Leander.

Det ømmeste Hierte har da intet andet at sige Dem, end at det oprigtig ønsker, at De maa blive saa lykkelig, som De fortiener. O gid aleene Leonard maa giøre sig værdig til det Fortrin, De giver ham.

Lucilia.

Nei, min Herre! jeg giver ham ingen Fortrin, tvertimod der er . . .

Leander.

O Frøken! jeg skielver for Deres Lyksalighed. Han er ikke Deres Hiertes Val, og De vil ægte ham! Indseer De de gruelige Følger?

Lucilia.

Nei, min Herre! men jeg beder Dem paa det indstændigste, at De ikke vil reise bort. De sagde forhen, at De var min Ven; jeg har ingen Ven i Verden. Bliv derfor her, og naar jeg er bleven gift, saa besøg mig, ligesom De nu besøger Mama.

Leander.

Nei, Frøken! det forbyder mit Hiertes Beskaffenhed mig. Det vilde stride imod det, jeg er Dem skyldig, saavel som imod Deres Pligter, som Kone.

Lucilia.

Mine Pligter! Ak Hr. Leander! jeg blues ved at sige, at ingen har søgt at undervise mig om dem. Jeg beder Dem derfor, hav den Godhed og sig mig, hvori de bestaaer.

Leander.

I at foredrage Deres Mands Person og Omgang for alle andre, og alle Ting; i at bære over med hans Feil; i al Deres Forhold og Attraa aldrig at have andet Diemed, end at tekkes og behage ham. Og disse Pligters Byr-

de

de kan intet, uden en øm Kierlighed, giøre behagelig.

Lucilia.

O min Herre! hvilket Lys bringer De i min Siel. Jeg, som holdt mig for lykkelig, naar jeg kunde komme ud af min Stivmoders Vold, jeg begynder at indsee, at jeg ved Ægtestanden vilde blive endnu mere elendig.

Leander.

Nei, elskværdige Lucilia! Denne Stand udgier viist Menneskernes største Lykfalighed, saa snart Grunden er fælles Kierlighed og Høiagtelse. Naar Manden eier i sin Kone den Person, han foredrager hendes hele Kiøn; naar han anvender alt det, der staaer i hans Magt, for at fortiene hendes Kierlighed; naar han i hendes Barm kan udøse alle sine Bekymringer, og finde Trøst og Raad i hendes Arme; naar fælles Omhu, fælles Attraa til at befordre hinandens Vel og Lykke, opfylder hvert et Øieblik af deres Liv; da, Frøken! da kan intet settes i Ligning med et Ægtepars Lykfalighed.

Lucilia.

O Leander! hvilket indtagende Billede viser De mig ikke her! Men saa behageligt,

som det end er, saa opvækker det ikke andet i min bange Siel, end en nagende Kummer, i det den forestiller mig en Lykſalighed, ſom jeg aldrig tør haabe at nyde.

Leander.

Hvorfor ikke det, Froken! De er jo ikke endnu bunden til Hr. Leonard?

Lucilia.

Og ſkal heller aldrig blive det. Men hvorledes ſkulde en fornuftig Mand, (og det maa han være, derſom hans Opførſel ſkal ſvare til Deres Beſkrivelſe,) hvorledes ſkulde ſlig en Mand kunde foredrage ſaa ulykkelig en Pige, ſom jeg, for alle andre af mit Kiøn? Een, der ikke kiender ſine Pligter og ſig ſelv? een, der først i dette Øieblik har lært, at hun havde et Hierte, der kunde føle andet, end Frygt? Og kunde den inderligſte Erkiendlighed og den ømmeſte Kierlighed vel holde ham ſkadesløs for de Fordele, ſom en god Opdragelſe har givet de øvrige Perſoner af mit Kiøn?

Leander (paa Knæ.)

O, min indtagende Lucilia! kan den inderligſte Kierlighed fortiene ſaa dyrebar en Belønning;

lønning; saa forsikrer den oprigtigste Elsker her for Deres Fødder, at hans ganske Levetid skal anvendes til at elske og ære Dem. Hvad Fordele kan lignes ved den, at eie Deres Hierte? Troer De derfor, at kunne skienke mig det, saa vil jeg anvende min yderste Flid, for at faae Deres Haand af Deres Hr. Fader. Men endskiønt Deres Besiddelse udgier mit høieste Ønske, saa smigre mig ikke med et falskt Haab, saa fremt Deres Hierte ikke godvillig samtykker i min Lykke.

Lucilia.

De, Leander! De vil være en vankundig og underkuet Piges Lærer, Ledsager og Beskiermer!

Leander.

Ja, min Elskværdige! Der er intet i Verden, som jeg jo vil giøre for saa dyrebart et Klenodie, som Deres Hierte; men det maa være ganske mit. Og vil De forsikre mig det, saa skal de Titler, De bærede mig med, være min Roes og min Glæde.

Lucilia.

Mit Hierte føler saa meget, at jeg umueligt kan forklare det. Alt hvad jeg veed, er at det ønsker aldrig at skilles fra Dem.

Leander.

Dyrebare Tilstaaelse! Og min eneste Attraa skal være, at giere Dem mit Selskab alt mere og mere behageligt. Men naar nu Deres Frue Moder taler til Dem om Hr. Leonard, hvad vil De da sige?

Lucilia.

At jeg heller vilde dee, end leve med ham.

Leander.

Hvilken sød Heftighed! Men jeg haaber at faae Deres Hr. Faders Samtykke forinden. Vær imidlertid ubekymret, og tænk stedse paa en trofast Elsker.

Lucilia.

Det har jeg maaskee giort, førend jeg selv vidste det.

Leander.

Denne søde Tilstaaelse gior min Lykke fuldkommen. Lev vel saa længe, min Lucilia!

Lucilia.

Kom ind med mig, Pernille, at jeg kan komme lidt til mig selv igien. Jeg behøver din

Bistand,

Bistand, for at hitte Rede i de Bevegelser, mit Hierte er udi.

Fierde Act.

Første Scene.

Cleon. Hieronymus.

Hieronymus.

Men skulde det være mueligt, hvad De der siger?

Cleon.

Det er tilforladeligt.

Hieronymus.

Hvoraf veed De det da?

Cleon.

Det tør jeg ikke sige.

Hieronymus.

Men hvor kan De vise saa megen Mistvivl imod mig?

Cleon.

Det er ingen Mistvivl; men en fornøden Forsigtighed. Naar Sielen først kommer i Bevegelse hos Dem, kan De meget let bryde ud med noget, som De gierne siden kiøbte tilbage.

Hieronymus.

Jeg veed, hvad De vil sige, og jeg tilstaaer, at det var noget uforsigtigt. Jeg har og ret en slags Bexngstelse over, at Leonard skal benytte sig af mit med saa megen Møie udarbeidede Anslag.

Cleon.

Siden vi taler om ham, saa maa jeg sige Dem, at man har betroet mig, at han gaaer frugtsomelig med noget, som rører Dem meget nær.

Hieronymus.

Hvad er det? Han har dog vel ikke i Sinde, at stiele mine Papirer fra mig?

Cleon.

Han . . . Men er man ogsaa sikker i denne Stue?

Hiero-

Hieronymus.

Fuldkommen sikker.

Cleon.

Han søger at drage Lucilia i en hemmelig Kierligheds Forstaaelse.

Hieronymus.

O! er det endda ikke verre? Men elsker Lucilia ham?

Cleon.

Den, der sagde mig det, syntes at troe det; men jeg for min Part tvivler meget derom.

Hieronymus.

Af hvad Aarsag?

Cleon.

Har hendes Øine ikke bedraget mig, saa bær hun Godhed for en anden.

Hieronymus.

Er han hende da bedre værd, end Leonard?

Cleon.

Det drister jeg mig ikke til at fælde Dom i, siden han er min fortroligste Ven.

Hieronymus.

Jeg vilde hiertelig gierne have hende gift, for at faae hende ud af Huset, hvor hun ikke har mange glade Timer. Jeg er ofte nødt til at skiende paa hende, tvertimod mit Hiertes Tilskyndelse, aleene for at have Husfred; men jeg vilde og gierne gifte hende efter hendes Tilbøielighed. Det skulde derfore ret glæde mig, om hun ingen havde for Leonard; thi ham vilde jeg nødig give hende til. Og saa længe hendes Hierte var frit, saa vilde hendes Mand nok vinde det, naar han begegnede hende vel, endskiønt hun ikke elskede ham forud.

Cleon.

Jeg torde næsten være Borgen for hans Opførsel, som jeg taler om.

Hieronymus.

Er der i øvrigt noget ved ham?

Cleon.

Jeg har kiendt ham fra hans spæde Barndom, og jeg veed intet Ont om ham.

Hieronymus.

Men kiender jeg ham da ikke?

Cleon.

Cleon.

Naar De faaer at vide, hvem det er, saa har De seet ham over hundrede gange.

Hieronymus.

Har han bedet Dem, at tale til mig?

Cleon.

Nei; —— men jeg haaber, at De for min skyld . . .

Hieronymus.

Alt hvad jeg kan love, er, at han, som Deres Ven, skal faae Fortrinnet, i Fald jeg i øvrigt er forneiet med ham.

Cleon (sagte.)

Dette Svar er for ubestemt. Jeg vil ikke gaae videre; men sige ham Resten i et Brev. (høit) De maa ikke troe, at . . .

Hieronymus.

Hør! see til, at faae fat paa ham, og giv ham at forstaae, at Leonard vil begiere min Datter. Det kan maaskee giøre den Virkning, at han søger at komme ham i Forkiøbet; og naar jeg saa kan sige, at jeg haver givet mit Løfte bort,

saa

saa bliver jeg befriet fra min Kones Overhæng, som vist vil tage Leonards Partie.

Cleon.

Det skal jeg giere. Farvel saa længe!

Anden Scene.

Hieronymus aleene.

Jeg gad gierne vidst, hvorvidt denne Beretning var grundet. Er der noget om, saa er det et vist Tegn, at ingen Pige er fri for Kierligheds Intrigver; men det er umueligt andet, end at Pernille jo maa vide noget derom. Pernille!

Hieronymus. Pernille.

Pernille.

Hvad befaler Herren?

Hieronymus.

Den Troskab og Kierlighed, som du stedse har ladet see i din Tieneste, har bragt mig til

til at have en større Fortrolighed til dig, end man i Almindelighed bør have til sine Tieneste-Folk. Da du har været hos Lucilia fra hendes væde Barndom, saa feiler det ikke, at hun jo ortroer dig alt, hvad der ligger hende om Hier-et. Siig mig altsaa, om der er noget om den emmelige Forstaaelse, der tales om, imellem ende og Hr. Leonard?

Pernille.

Nei, ikke det allermindste, Herre!

Hieronymus.

Men der maa dog være nogen Anledning til denne Snak?

Pernille.

Ja, Herre! jeg kan ikke negte, at han o har talt til Frøkenen, og at hun i sin Uskyl-ighed har givet ham et Svar, han kan ansee for t Samtykke; men jeg forsikrer helligen, at der ikke er mindste Gnist af Tilbøielighed for ham i endes Hierte.

Hieronymus.

Du kan ikke forestille dig, hvor høit enne Beretning glæder mig, især, da jeg saa ot som har lovet hende bort.

Per-

Pernille.

O Herre! for Himlens skyld overil Dem ikke i en Sag, hvorpaa Frøkenens Lyksalighed beroer. Betænk, at De lovede hendes Moder, at skienke al den Kierlighed til Lucilia, De havde baaret for hende; og befri hende ikke fra en Stivmoders Aag, for at kaste hende under et endnu grummere!

Hieronymus.

Det er ingenlunde min Agt. Men naar hun ingen Tilbøielighed har for nogen, hvorfor skulde hun da ikke kunne fatte den for en fornuftig og brav Mand? thi saaledes er han mig beskreven af Cleon, som er en fortrolig Ven af ham. Ja Cleon troer endog, at samme Person ikke er hende ligegyldig.

Pernille.

Naar Sammenhænget er saaledes, saa kan jeg ongefær giette mig til, hvem det er.

Hieronymus.

Hvem mener du da?

Pernille.

Det er uden Tvivl den unge Leander.

Hiero-

Hieronymus.

Leander! En Søn af min gamle gode Ven! O hvilken Glæde skulde ikke det være mig! Men har Lucilia da Godhed for ham?

Pernille.

Ja, Herre! Jeg vidste, at Leander elskede hende, uden at jeg vilde befatte mig dermed; men da jeg fandt, at hendes Mangel paa Kundskab let kunde bringe hende til at samtykke i en Forbindelse med Leonard, saa magede jeg det saa, at hun lærte at kiende sit eget Hiertes Beskaffenhed.

Hieronymus.

Deri har du giort, som en brav Pige, og du skal ikke heller blive ubelønnet. Men jeg var ellers ilfreds, at jeg havde fat paa Cleon. Vidste jeg, hvor han var at finde, saa skulde jeg sende Bud efter ham; saa inderlig længes jeg efter at faae denne Sag bragt i Rigtighed. Tag dig imidlertid vare for min Kone, og hav et vaaget Øie over Lucilia, at hun ikke røber sig selv.

Fierde Scene.

Pernille. Henrich.

Pernille.

Endelig seer jeg Lucilia paa Veien til at blive lykkelig, og i en kierlig og fornuftig Mands Omgang at forglemme . . .

Henrich.

Nu fik jeg dog omsider fat paa dig, og du skal ikke heller slippe, førend du har hørt alle mine Klagemaal. Jeg har været her fire gange i Dag, og ladet mig overskiende af min Herre for Glemsomhed; aleene i det Haab, at jeg dog tilsidst kunde blive værdiget din Nærværelse.

Pernille.

Og hvad saa videre?

Henrich.

Hvad videre, end det du længe siden veed, at jeg deer af Kierlighed til dig; og at om du ikke forbarmer dig over mig, saa er dit Hierte verre end en Tigers.

Pernille.

Bestaaer dit hele Vreude i denne Snikſnak?

Henrich.

Henrich.

Bevare os vel, hvad du er utaalmodig! Jeg har endnu ikke halv udtalt; thi jeg vil gaae aabenhiertet til Verks med dig. Alle mine urørlige og urørlige Midler bestaaer i 600 Rdlr., smukt Lintøi, to Klædninger, som min Herre har foræret mig, hvoraf den eene kunde blive en prægtig Brudeklædning; en gammel Silke-Slaprok, hvoraf du kan faae en lille Kofte, og lille Henrichs Person med Top og Tavl, ligesaa heel og holden, som han staaer her for dine Øine. Alt dette tilbyder jeg dig til evig Arv og Eie, dersom du vil give mig dit gode lille Hierte isteden. Og naar du ret overveier alle Ting, saa er det ikke saa galt; thi med Capitalen kunde vi begynde en liden Handel, hvoraf vi kunde leve ret skikkelig. Og dom nu selv, hvor rasende forselsket jeg maa være, naar jeg kan begaae saa stor en Daarlighed, og gifte mig.

Pernille.

Folk pleier gierne, naar de kommer til sig selv igien, at fortryde det, de gior i Raserie. Jeg vil derfor ikke benytte mig af dit; men heller gaae min Vei, paa det du desfør kan samle dine Sandser.

Henrich.

O bie dog, bie dog! og lad mig i det mindste forrette min Herres Ærende.

Pernille.

Hvor er din Herre?

Henrich.

Han er hiemme, og har sendt mig hid med dette Brev til Hr. Hieronymus.

Pernille.

Nei, nu er det reent galt! Kan han nu ikke tale mere, siden han skriver ham til?

Henrich.

Nei, Brevet er ikke fra ham selv; men en god Ven har bedet ham besørge det.

Pernille.

Saa er det vel fra Leander?

Henrich.

Ja. Men hvad Svar faaer jeg?

Pernille.

Du kan sige din Herre, at Brevet er leveret, og at Hr. Hieronymus ønskede jo før jo heller at see ham.

Henrich.

Henrich.

Og hvad skal jeg sige til Henrich?

Pernille.

Slet intet.

Henrich.

O du Løvinde! Til Trods for din Næse skal jeg giste mig i Morgen. Farvel!

Femte Scene.

Pernille. Hieronymus.

Hieronymus.

Hvem var det, der talede saa høit, Pernille?

Pernille.

Det var Cleons Tiener med et Brev til Herren fra Leander.

Hieronymus.

Sagde du ham da ikke, at jeg gierne vilde tale med hans Herre?

Pernille.

Jo.

Hieronymus (læser Brevet.)

„Det Haab, jeg har fattet om at have
„vundet Frøken Lucilies Hierte, gier mig saa
„dristig at begiere hendes Haand af Dem. Det
„er hendes Person, og ingenlunde hendes Mid-
„ler, som mit Hierte ønsker sig; thi De veed,
„at mine Omstændigheder ere saaledes, at jeg
„ikke behøver dem. Mit Sinds Beskaffenhed og
„Tænkemaade er uden Tvivl ved min Omgang i
„Deres Huus iligemaade bleven Dem bekiendt; og
„skulde De synes, at samme ikke fortiener den Skat,
„jeg attraaer, saa lad Venskab tale min Sag.
„Betænk, at De, ved at giøre mig lykkelig,
„forbinder sig Deres beste og fortroligste Ven.
„Og endskient denne sidste Post har sagt Dem mit
„Navn, saa tillad, at jeg ikke nævner det, uden
„Deres Godhed vil kalde mig til sig, for at
„bæres med det dyrebare Navn af

Deres

Svigerson.

Ja, denne ene Post siger mig rigtig nok,
at det er Leander; thi hans Fader har Ret til a
kaldes min beste Ven. Og jeg holder det re
for en Lykke, at jeg baade kan føie ham og Cleo
paa eengang. Det vilde have blevet en haar
Strid, hvilken af dem der skulde have Fortrin
ne

...on net. Men lad der strax gaae Bud hen, og ...od bede Leander giøre mig den Ære at komme hid ...lit til mig.

Pernille.

Det skal skee, Herre!

Siette Scene.

Hieronymus (aleene.)

O hvilken Fornøielse vil det ikke blive for min ...ngammle Ven og mig, at see vore Børn forenede ...ved et uopløseligt Baand, og i deres Børns ...ll Ungdom at see os selv leve op igien. O hvor ...længes jeg efter at trykke ham til mit Bryst, og ...at kalde ham Svoger ——

Syvende Scene.

Hieronymus. Cleon.

Cleon.

Er De aleene?

Hieronymus.

Ja.

Cleon.

Ganske aleene?

Hieronymus.

Her er ikke en Moders Siel.

Cleon.

Kan der heller ingen here os?

Hieronymus.

Nei; men hvorfor?

Cleon.

Er De vis paa, at ingen staaer paa Lur?

Hieronymus.

Ja ganske vis. Men hvad er der paa Færde?

Cleon.

Jeg har seet noget ret besynderligt, da jeg gik herhen.

Hieronymus.

Hvad er da det?

Cleon.

De maa love mig, aldrig at aabenbare det for noget Menneske.

Hiero-

Hieronymus.

Himlen bevare mig fra at forraade Dem.

Cleon.

Jeg saae . . . men jeg maa først see, om alle Døre ere lukkede.

Hieronymus.

Der tør ingen lure paa os.

Cleon.

Det er got nok; men en Hendelse . . . Jo de ere lukkede.

Hieronymus.

Nu, hvad saae De da?

Cleon.

Just, som jeg gik i mine egne behagelige Betragtninger, saae jeg to Personer komme gaaendes af fulde Kræfter imod mig. Men kan De giette, hvem det var?

Hieronymus.

Det er mig umueligt.

Cleon.

En Qvarter-Commissarius med een af Politiet, og de havde en Vægter bag efter sig.

Hieronymus.

Med en Vægter bag efter dem?

Cleon.

Ja, jeg troer det ganske vist; thi han gik samme Vei, endskiønt han var noget fra dem. Og jeg kan sige, at det Syn ret forskrekkede mig.

Hieronymus.

Det vil jeg gierne troe; thi det kan aldrig betyde noget got.

Cleon.

Det er en reen Sag. Men hvad mener De vel det kunde være?

Hieronymus.

Ja, Himlen maa vide det, var det endda kun ingen Livsag.

Cleon.

Ja, en Æres Sag er det nu ganske vist.—— Tys, maaskee der er opdaget nogle Contrabander.

Hieronymus.

Er det saa, da skader det min Troe slet intet. Hvorfor vil de besvige Kongens Told, og giere

giøre Manufacturerne Skade? Men lad os nu ikke befatte os med andres Fortrædeligheder, paa en Tid, da jeg er saa glad over min Datters Lykke; thi Deres Mening om en hemmelig Tilbøielighed hos hende er rigtig troffen ind, hun har fortroet Pernille det.

Cleon.

Jeg var ganske overtydet derom. Tro mig, min Herre! Øinene ere Hiertets tilforladeligste Tolk. Men tillad mig at takke Dem —

Hieronymus.

Jeg vil i Sandhed ingen Tak have for en Gierning, der giør mig saa megen Fornøielse; thi om jeg skulde ønsket hende en Mand, saa var det just bleven den, hun faaer. Men dog havde jeg Lyst at skiende paa Dem, for den Hemmelighed, De har giort for mig af denne Sag; thi vilde De ikke sagt mig det, som Fader, saa burde De dog aabenbaret mig det, som Ven.

Cleon.

Jeg vilde ikke sige noget, førend jeg tilfulde havde udforsket Lucilies Tanker; og saa snart jeg var vis paa dem, benyttede jeg mig af den første Leilighed, jeg kunde faae til at sige Dem det.

Hieronymus.

Der er ingen Skade skeet, og alting har sin Rigtighed, paa min Kones Samtykke nær; thi jeg synes ikke, at hun skal gaaes forbi. En Mand vedligeholder sin egen Værdighed, ved at handhæve sin Kones; saa snart hun derfor kommer hiem, vil jeg tale til hende derom, for jeg havde stor Lyst til at holde Jaordet endnu i Aften. Hvad tykkes Dem derom?

Cleon.

At det er noget, som aleene bør beroe paa hvad De finder for got.

Ottende Scene.

Cleon. Hieronymus. Pernille.

Pernille.

Hr. Leander er her ude, og vilde gierne have den Ære at tale med Herren.

Cleon.

Jeg vil imidlertid gaae hiem, for at bringe nogle fornødne Ting i Orden.

Hiero-

Hieronymus.

Men glem ikke at være her igien, imellem Syv og Otte.

Cleon.

Nei, jeg skal ganske vist indfinde mig.

Hieronymus.

Lad Leander komme ind.

Niende Scene.

Hieronymus. Leander. Pernille.

Leander.

Dersom ikke det Venskab, De bærer min Fader med, gjorde mig saa dristig . . .

Hieronymus.

Jeg vil skaane en ung Beilers Forvirring. Jeg veed, at De elsker min Datter, og at De ikke er hende ligegyldig. Jeg har aldeles nægtet at sette ud paa Deres Opførsel og Omstændigheder; og min Datters Midler ere af den Beskaffenhed . . .

Leander.

Leander.

O min Herre! tilgiv mig, at jeg falder Dem ind i Deres Tale; men dersom Lucilies Midler kunde komme i mindste Betragtning hos mig, saa var jeg uværdig til at eie hende. Skienk mig aleene hendes uskatterlige Person, det er alt, hvad jeg attraaer, og Himlen har givet mig nok til os begge.

Hieronymus.

Hvad! troer De, at jeg vil tilegne mig det, som hører hende til?

Leander.

Nei, min Herre! Men lad Midlerne blive hendes, og en Sag imellem Fader og Datter, som skal være mig ganske uvedkommende.

Hieronymus.

Ja, det skal altid finde sig. Imidlertid kan De gaae ind til hende, og sige, at jeg har tilladt Dem, at faae hendes Haand, dersom hun selv vil skienke Dem hendes Hierte; men at I begge skal søge at erholde hendes Moders Samtykke.

Leander.

Men dersom hun setter sig imod min Lykke?

Hiero-

Hieronymus.

Naar I begge har giort, hvad I bør, saa veed jeg nok, hvad jeg har at giøre.

Tiende Scene.

Leander. Pernille.

Leander.

O hvilket Sted fik ikke min Glæde der! Hendes Stivmoder vil vist sette sig imod mit Giftermaal af alle Kræfter.

Pernille.

Er det nu Tid at tabe Modet, da De har overvundet de største Vanskeligheder? Man maa see, om man ikke, ved at smigre hendes Forfængelighed . . . Men der kommer en Vogn i Gaarden, det bliver vist nok hende. Gaae nu ind til Frekenen, og lad mig først tale med Fruen; maaskee jeg kan giøre een eller anden Opdagelse, der kan blive Dem til Nytte.

Ellevte

Ellevte Scene.

Pernille. Leonore.

Pernille.

Hun kommer meget tilig; der maa vist være hendet hende noget usædvanligt.

Leonore.

Giv mig en Stoel, Pernille!

Pernille.

Bevare os vel! er Fruen syg?

Leonore.

Jeg kan neppe drage min Aande. Gaae ind og hent mig den Flaske med Salvolatile, som ligger paa mit Toilette.

Pernille.

Ja, Frue!

Leonore.

Nei, det havde jeg umueligt kunde forestillet mig, paa saa nedrig en Maade at giøre mig til en Latter for alle Mennesker.

Pernille.

Her er den. Men hvad fattes Fruen?

Leono-

Leonore.

Jeg har ærgret mig saaledes, at jeg troer
vist bliver min Død.

Pernille.

Og hvorover?

Leonore.

Over den . . . o! jeg skammer
mig næsten ved at sige dig det.

Pernille.

Hvormed har jeg fortient, at tabe Fruens
Fortrolighed?

Leonore.

Det er ikke af Tvivl om dig, men af
Skamfuldhed over, at jeg saaledes har kundet
gaade mig narre, at jeg tier; thi tænk engang,
dette Smykke, som den uforskammede Leonard
foregav at være kommen med sidste Post fra
Paris, og som mit hele Kiøn skulde begiere
Modellet af, er en Mode, som ingen skikkelige
Mennesker har baaret for en Maaned siden.

Pernille.

Er det mueligt?

Leonore.

Jeg kan neppe tale for Harme. Jeg,
som forlod mit Huus i den triumpherende Tanke,
at

at blive et Maal for mit hele Kiøns Misundelse og Forundring, jeg er nu fuldkommen overbeviist, at jeg er et Maal for deres Latter og Spottegloser.

Pernille.

Men hvorledes fik Frøen det at vide?

Leonore.

Paa de par første Steder, jeg kom, fandt jeg Fruerne aleene. Jeg saae nok, at de smiskede saa haant; men jeg glædede mig ret derover. Endelig fandt jeg en stor Forsamling hos een af mine beste Venner. Jeg havde neppe sat mig, førend de begyndte at hviske til hinanden, og at fnistre. Ja een eller to brøde ud i en Skoggerlatter; og da jeg ikke fandt nogle af de Bevegelser i deres Øine, som jeg ventede, men i dets Sted en forhaanende Glæde, saa begyndte jeg at blive forvirret. Jeg tog altsaa Afsked. Men da Fruen i Huset fulgte mig bort, siger hun: Hvoraf kommer det, at De ikke er saa vel klædt, som de pleier? og hvad vil De med dette Smykke, som jeg for mere end en Maaned siden har givet min Kammerjomfrue Magen til? Jeg svarede hende, at det med sidste Post var kommen fra Frankerig, og var endnu en ganske ubekiendt Mode her. Men dom nu selv om, hvad Tilstand jeg kom i, da hun

hun aabnede en Eske paa sit Toilette, der var
illigeledes ganske opfyldt med slige Smykker, der
ware henlagte, som ubrugelige. Jeg undres
paa, at jeg ikke dede paa Stedet, saadan Angst
overfaldt der mig; og havde jeg i samme Øieblik
havt fat paa Leonard, saa troer jeg, at jeg hav-
de qvalt ham.

Pernille.

Ja, han fortiente at have noget for sin
Umage.

Leonore.

Ja, jeg vidste nok en Maade at straffe
ham paa; men til min Ulykke, saa kan jeg ikke
hevne mig over ham, uden at skade mig selv.

Pernille.

Hvorledes det?

Leonore.

Deels af Erkiendlighed for en i mine
Tanker saa vigtig Foræring, som det forhadte
Smykke, deels for at blive af med Lucilia, som
hendes Fader bliver alt mere og mere utaalmodig
over, at jeg ikke bestandig har hende med og hos
mig; saa har jeg lovet ham, at skaffe ham Lu-
cilia, eller rettere hendes Midler til ægte, og
allerede giort Begyndelsen dertil. Dette kunde
jeg maaskee vel faae omstødt; men saa bliver

jeg jo nødt til at beholde Lucilia, og for Husfreds skyld at plages med hendes taabelige Selskab.

Pernille.

Kan ikke Fruen give hende en anden Mand?

Leonore.

Hvem skulde vel ville have hende, uden saadan een, som Leonard, der trænger til Penge?

Pernille.

Hvad synes Fruen om Cleon?

Leonore.

Ja, han kunde være ret vel skikket til hende, thi intet veed hun, og hans Taushed tillod ham ikke at lære hende noget; saa hun aldrig kom til at giøre en anden Figur i Verden, end den, hun nu giør. Jeg har ofte ønsket, at min Mand maatte faaet det Indfald; thi siden han veed, at jeg ikke kan lide Cleon, saa havde jeg under det Paaskud kundet blevet befriet fra at omgaaes hende. Men da det ikke er skeet, saa er det ogsaa forgieves at tænke derpaa.

Pernille.

Tys, der falder mig noget ind. Den unge Leander, som vel ikke faaer meget af en gammel

ung gammel gierig Fader, kunde maaskee have Pen-
ge nødig. Jeg vil foreslaae ham, at begiere
Frøkenen; og hende vil jeg bilde ind, at hun
elsker ham. Saa snart jeg siger det, saa troer
hun det, og bejaer det strax for sin Fader. Da
nu Leanders faste Bopæl desuden er paa Landet,
saa bliver De skilt ved Frøkenen, og faaer Leilig-
hed til at hevne sig over Leonard.

Leonore.

O Pernille! giør alt hvad du vil, naar
jeg aleene bliver hevnet. Der er intet, som jeg
ei vil opofre for denne Fornøielse; men jeg er
bange, Leander gier det ikke.

Pernille.

Vi maa prøve derpaa; han var nyligen
hos Herren. Jeg maa see til, jeg faaer fat
paa ham, og ved de store Fordele lokker ham i
mit Garn.

Leonore.

O kom, kom strax! her er ikke et Øieblik
at spilde. Jeg brænder af Længsel til at hevne
mig over den Forræder. Og dersom du for-
skaffer mig denne Fornøielse, da skal du ikke have
forsiort dig en Uerkiendlig forbunden.

Femte Act.

Første Scene.

Leonore. Lucilia. Leander. Pernille.

Leander.

O min naadige Frue! hvorledes skal jeg tilkiendegive mit Hiertes Erkiendlighed for Deres Godhed imod mig? Det var alt, hvad der feilede i min Lykkalighed, og jeg skal aldrig forglemme, at jeg har faaet den af Deres Haand.

Leonore.

De bør slet ikke være mig forbunden for et Samtykke, som jeg fandt lige saa stor Fornøielse i at bevilge, som De i at erlange. Gid De maa blive saa lykkelig med hinanden, som jeg ønsker; og saa vil det blive den fuldkomneste Belønning for mig.

Lucilia.

O, min allerkiereste Moder! tilgiv mig alle de Fortrødeligheder, jeg har foraarsaget Dem. Nu seer jeg, at De alletider har søgt mit Beste. Dette sidste Bevis paa Deres

Godhed

O Godhed overtyder mig, at De har revset mig
af Kierlighed. O! tilgiv, tilgiv mig den uvil-
lige Maade, med hvilken jeg saa ofte har taget
imod Deres Irettesettelser.

Leonore.

Omfavn mig, min Datter! og lad os
ikke mere tale om det forbigangne. Fremtiden
skal give Dem Bevis, om jeg elsker Dem.

Lucilia.

O hvor megen Lykfalighed har ikke denne
Dag skienket mig!

Anden Scene.

Leonore. Lucilia. Leander.
Pernille. Hieronymus.

Hieronymus.

Nu, hvor gaaer det? Ere I enige herinde?

Lucilia.

O, min Fader! Mama har lovet at elske
mig.

Leander.

Jeg har fundet et gunstigere Bifald, end jeg torde haabe.

Hieronymus.

Ei! det vidste jeg nok, at min Kone var alt for fornuftig, til at sette sig imod sin Datters Lykke.

Pernille.

Der kommer Leonard.

Leonore.

Tys! lad mig nu raade, saa skal I see, hvilken lang Næse han skal faae.

Tredie Scene.

Leonore. Lucilia. Hieronymus. Leander. Pernille. Leonard.

Leonard.

Min naadige Frue! det Svar, De sendte mig, at alting var bragt i Rigtighed, angaaende Frekenens Giftermaal, viser Deres Godhed imod mig. Jeg ilede derfor alt hvad jeg kunde, for,

for, under Deres Beskyttelse, at giøre min Begiering hos Hr. Hieronymus.

Leonore.

Jeg forsikrer, at min Bistand skal svare til den Agt, De har viist for mig.

Leonard.

Jeg vidste, min Herre! at Deres Frue vilde være den beste Talsmand hos Dem. Tillad derfor, at jeg paa det ærbødigste takker Dem for det Samtykke, De har givet til Frøkenens Forening; og tillad mig, paa det ydmygste at begiere Stadfæstelsen derpaa af Deres egen Mund.

Hieronymus.

Jeg er Dem meget forbunden for den Deel, De tager i den Glæde, vi finder over min Datters Forlovelse med Hr. Leander; men hvorfor De just vil høre . . .

Leonard.

Hvad? Leander! Hvordan . . .

Hieronymus.

Jeg maa tale meget utydelig, siden De ikke forstaaer, at min Kone og jeg har lovet vores Datter bort til Hr. Leander.

Leonard.

Hvad, min naadige Frue! har De kundet give Deres Samtykke dertil?

Leonore.

Jeg maa troe det, siden min Mand siger det; og maa altsaa have begaaet samme Feiltagelse i Ravnene, som De, i at forære mig et her aflagt Smykke, for eet, der var kommen med Posten fra Paris.

Leonard.

De har Ret, at det er en Feiltagelse; thi dette Smykke er aldrig kommen fra mig, men en anden maa . . .

Leonore.

Jeg troer det gierne, at De er nedrig nok til at smykke sig med laante Fiedre. Kom aldrig mere for . . .

Leonard.

Tillad mig at tale ud, min naadige Frue! og saa vil vist Deres Vrede forsvinde. Jeg havde virkelig bekommet et Smykke fra Paris til Dem; men min utro Tiener, istedenfor . . .

Leonore.

Jeg lader mig aldrig narre mere end eengang; altsaa er disse Opdigtelser forgieves. Jeg

har

var ved denne Leilighed lært at kiende Dem; og
ersom det nogensinde skulde falde Dem ind, at
omme her oftere, saa maa De vide, at min Dør
tedse skal være lukket for Dem.

Fierde Scene.

Leonore. Hieronymus. Lucilia.
Leander. Pernille.

Leonore.

Jeg troer, at han sagde sandt i det, at Smyk-
ket ikke var kommet fra ham; og det bringer mig
aa den Tanke, at det har været Lucilia bestemt.
Er det ikke kommen fra Dem, Leander?

Leander.

Nei, det forsikrer jeg helligen. Men
illad mig at betragte det; mig synes . . .
Jo, jeg tog ikke Feil. I hvem det end er kom-
men fra, saa er det en meget kostbar Foræring;
hi det er ægte Stene.

Hieronymus.

Hvad siger De!

Leander.

De kan forlade sig derpaa; thi jeg har nogen Indsigt i slige Ting.

Pernille (sagte.)

Det var en stor Lykke, at vi ikke vidste det før.

Femte og sidste Scene.

Leonore. Hieronymus. Lucilia. Leander. Pernille. Cleon. Henrich.

Hieronymus.

O kom, min kiere Cleon! kom og glæd Dem med mig over den Lykke, De har forskaffet os alle. Min Kone er ligesaa glad, som jeg, over at see sin Datter saa vel forsynet.

Cleon.

Jeg er Dem uendelig forbunden, mit naadige Frue! Indtagende Lucilia! Nu, da Deres Paarørendes Samtykke stadfæster Deres Val, saa forund mig den ubeskrivelige Glæde

a

at høre det søde Bifald af Deres Mund, som jeg saa ofte har læst i Deres deilige Øine.

Lucilia.

Jeg tilstaaer, at dersom det forholder sig saa, som De siger, saa har mine Øine forraadt mit Hierte, førend jeg selv vidste, at det elskede Leander.

Cleon.

Hvorledes? Er jeg ikke den . . .

Hieronymus.

De! Hvad vil dette sige? Er det ikke Leander, De har talt til mig om?

Cleon.

Jeg veed ikke, hvad jeg skal svare Dem derpaa, efter det Svar, De gav mig paa mit Brev.

Hieronymus.

Deres Brev! Jeg har ingen Brev modtaget, uden fra Leander.

Leander.

Fra mig, min Herre! Jeg har ingen Brev sendt Dem.

Pernille

Pernille (sagte.)

Her stikker vist een af hans Hemmeligheder under.

Hieronymus.

Hvor fik du det Brev fra, som du flyede mig fra Leander?

Pernille.

Jeg fik det af Henrich. Men hvor han var kommen til det, maa han selv sige.

Henrich.

Min Herre flyede mig et Brev at bære herhid, og sagde, at en god Ven havde bedet ham at levere Hr. Hieronymus det. Da jeg kom her, sagde jeg det til Pernille, som derpaa spurgte mig, om det ikke var fra Leander? Jeg, som fortrød paa, at Pernille skulde vide mere om min Herres Sager, end jeg, svarede dristig Ja; og det er alt, hvad jeg veed derom.

Hieronymus.

Kan De nu see, at jeg er uskyldig, og veed af ingen Brev fra Dem at sige; og endnu mindre kunde jeg slutte, at De begierede min

Datter

maatter til Dem selv, som jeg dog nu har Aarsag
at troe.

Cleon.

Jeg kan ikke fragaae det. Men jeg
mærker, at jeg har umaget mig for en andens
Smykke.

Leander.

Det gior mig ont, at min Glæde skal
forvolde Dem Misforneielse; men dersom det
oprigtigste Venskab kan i nogen Maade erstatte
Dem Deres Forliis, saa skal Kierlighed selv
ikke kunne sække det i mit Hierte.

Lucilia.

Og jeg vil stedse erindre mig Deres God-
hed med Erkiendlighed, og betragte Dem, som
den første Aarsag til min Lykkalighed.

Leonore.

Opdagelsen af denne Hemmelighed giver
Anledning til en anden. Dette Smykke er
uden Tvivl kommen fra Dem; men da det ikke
har været mig tiltænkt, saa tillad, at jeg beder
Dem at tage det til sig igien.

Cleon.

Cleon.

Nei, min naadige Frue! forskaan mig derfor. Jeg beder Dem derom paa det indstændigste.

Leonore.

Saa hører det Dem til, Lucilia! De bør giemme det, som et Erindrings-Tegn, fra en alt for lønlig Beiler.

Hieronymus.

Ja, min Ven! dersom De var gaaet aabenhiertet til Verks med mig, saa var denne Feiltagelse ikke skeet; thi endskiønt Leanders Tilbud var mig ganske behagelig, saa hialp det dog meget, at jeg troede at forbinde Dem, ved det Samtykke, jeg gav ham.

Cleon.

Der seer man, hvor megen Uheld der kan flyde af en liden Uforsigtighed. Havde jeg ikke betroet Henrich, at dette Brev var fra en god Ven, saa var det ikke blevet antaget for at være kommen fra Leander. Det skal i det mindste være mig en Advarsel, til at blive mere varsom i Fremtiden.

Den

Ædelmodige.

Comedie

i

fem Acter.

Forfattet

af

Charlotta Dorothea Biehl.

Imprimatur.

B. Möllmann.

Kiøbenhavn 1767.

Trykt hos Hans Kongl. Majests. Hof-Bogtrykker

Nicolaus Møller.

Til

Rongen.

Allernaadigste Konge!

Den Omhue, Deres Kongelige Majestæt viser for Videnskabernes Opkomst, og den Maade, med hvilken

Allerhøist samme antager endog de mindste Forsøg i dem, opmuntrer mig til den Dristighed, at nedlægge min Ædelmodige for Deres Majestæts hellige Throne. O Allernaadigste Konge! skulde han ikke, som Dansk, med Frimodighed torde udbede sig Deres Majestæts Beskyttelse, da Deres Majestæts bekiendte Mildhed og Naade vilde drive en Ædelmodig, om han endog var opklækket i de længst bortliggende Lande, til at søge Tilflugt og Sikkerhed for sine Fiender ved

Deres

Deres Majestæts Fødder! Og da
nden Attraae, med hvilken Ariste søger
mt fremme alle andres Vel, og det
ochoie Moed, med hvilket han under-
ertrykker sine egne Ønsker for at gjøre
nmandre lykkelige, ere allene en svag og
ufuldkommen Afbildning paa det,
Deres Majestæt dagligen udøver for
mt gjøre alle sine Undersaatter lykkeli-
ge, tor ikke jeg da haabe, at see min
Lykkelighed bragt til sin høieste Spid-
se ved et naadigt Øiekast af Deres
Majestæt paa dette ringe, og til

Deres Kongelige Majestæts

Navn uværdige Arbeide. Jeg hen-

lever i allerdybeste Underdanighed,

Deres Kongelige Majestæts

allerunderdanigste arve troe

Undersaat og Tienerinde

Charlotta Dorothea Biehl.

Den

Edelmodige.

Comedie.

Personerne:

Ariste.

Hieronimus.

Leonore, hans Daatter.

Helene, hans Syster.

Pernille, Leonores Kammerpige.

Leander, Leonores Kiæreste.

Leonard, Aristes Ven.

Simon, Hieronimi Fuldmægtig.

Mad. Salomons.

Trækholt.

Henrich, Aristes Tiener.

Skuepladsen er i Hieronimi Huus.

Den Ædelmodige.

Comedie.

Første Act.

Første Scene.

Leonore. Pernille.

Pernille.

Men Frøken! Hvad vil denne Tavshed og dette mørke Udseende sige? Jeg forsikrer Dem, at det forfærder mit ømme Hierte.

Leonore.

Det er ikke uden Aarsag, at jeg er bekymret.

Pernille.

Men hvad har jeg da giort Dem imod, [illegible] nen De ikke mere vil udøse Deres Hierte i min [illegible]arm? De kiender min Troeskab og Hengivenhed,

skulde

skulde jeg være bleven saa ulykkelig, at De havde tabt den Godhed, De stedse har viist at bære for mig?

Leonore.

Nei, min kiære Pernille! jeg skal alletider strœbe at vise mig erkiendtlig for den oprigtige Kiærlighed, I i saa mange Aar har baaret for mig. Jeg har, siden jeg mistede min Moder, haft en øm Veninde, og en aarvaagen Ledsagerinde i eder, og jeg har med saa megen større Fornøielse efterkommet en døende Moders Formaning i at lade mig regiere af eder, som den stemmede overeens med min egen Tilbøielighed: men jeg er bange for at aabenbare eder Aarsagen til min Kummer.

Pernille.

Hvad kan De have at frygte for? De besidder al for megen Fornuft til at kunde have en uanstændig Aarsag til Deres Bedrøvelse. Sig mig derfor, hvad det er.

Leonore.

Min Fader har i Dag befalet mig, at betragte Herr Ariste, som min tilkommende Mand.

Pernille.

Og kan det bedrøve Dem? Glemmer De, at Ariste er ædelmodig, behagelig, from og beleven? Rigdom, som udgiør den største Fortieneste hos de Fleste, er een af hans Mindste. Hans ædle Sin-

viser

er sig saa tydeligen i ald hans Adfærd, at han
a elskes saa snart man kiender ham. Dette
ogte har han erhværvet sig overalt siden han kom
Byen, og endskiønt det kun er faa Dage siden
n flyttede her ind i Huset, saa har han dog
erede givet adskillige Prøver paa, at alle de gode
genskaber, som et Fruentimmer kunde ønske sig
s en Ægtefælle, findes samlede hos ham.

Leonore.

Det tilstaaer jeg. Men kan det giøre hende
kelig, naar hun ikke kan elske ham?

Pernille.

Og hvad skulde hindre Dem fra at elske
m? Deres Hierte ligner hans alt for meget,
der ikke skulde være en hemmelig Forstaaelse imel-
m dem.

Leonore.

Nei, Pernille! Det er umueligt, at mit
ierte nogensinde kan blive hans.

Pernille.

Af hvad Aarsag?

Leonore.

Fordi jeg allerede har givet det bort.

Pernille.

Til hvem?

Leonore.

Til Leander.

Pernille.

Pernille.

Til Leander, Frøken! kan det være mueligt?

Leonore.

O min kiære Pernille! I giør dette Spørsmaal i en Tone, hvoraf jeg snart skulde slutte, at der var lige saadan en Taage for eders Øine, som for de fleste Menneskers, der ikke kan see Fortienester, hvor der fattes Penge.

Pernille.

Nei Frøken! Min Forundring reiser sig deraf, at jeg merker, Leander besidder mindre Fortienester end jeg havde troet.

Leonore.

Hvoraf slutter I det?

Pernille.

Af det, at han har søgt at indvikle Dem i en Forbindelse, som han forud kunde see, at Deres Herr Fader ikke vilde give sit Samtykke til.

Leonore.

Kan et ret forelsket Hierte overveie sligt?

Pernille.

Ja, Frøken. En oprigtig Elsker seer altider mere paa den elskende Persons Lykke end paa sin egen; og da Leander vidste, at han ikke var i de Omstændigheder, at han kunde giøre Dem lykkelig, saa burde han ikke søgt at hindre Dem fra at blive lykkelig med en anden.

Leonore.

I troer mig maaskee ikke, naar jeg siger, Skylden ikke har været ganske hos ham.

Pernille.

Hos hvem da? De har dog vel ikke friet selv.

Leonore.

Nei, men min Faster har været den, som x giort det altsammen. Hun var den første, m sagde mig, at Leander elskede mig; jeg havde ietider haft gode Tanker om ham, og jeg vil tilnae, at denne Opdagelse forøgede dem; og saa rart hun merkede det, saa satte hun Moed i ham, go opmuntrede ham til at aabenbare mig sin Kiærghed.

Pernille.

Det er hende ganske ligt. Hun vil meget rne have Dem ud af Huset, siden hun troer, Deres Nærværelse hindrer hende fra at falde i minene; hun bilder sig ind, at naar De først var t, saa kunde hun ogsaa faae sig en Mand, og som jeg ikke tager feil, saa har hun Anslag paa iste. Men hvorfor har De ikke sagt mig noget om forhen?

Leonore.

Hun forbød mig det, og sagde: at Tienolk ikke burde vide alle Ting. Dernæst var jeg aa lidet fortrydelig over, at min kiære Pernille

ikke

ikke vilde vise lige saa stor Fortroelighed til mig, som jeg til hende, men siden jeg nu har aabenbaret eder det altsammen, saa har jeg to Ting at begiære, til et Beviis paa, at J ikke er fortrydelig over mig.

Pernille.

De veed, at jeg finder en Fornøielse i at giøre alt, hvad De forlanger af mig.

Leonore.

Det første er, at J skal være mig behielpelig i at holde det Løfte, som jeg har giort Leander. Aristes Ædelmodighed kan umuelig tillade ham, at adskille to forelskede Hierter: J maae derfor søge, at finde et bequemt Middel til at lade ham vide, at jeg elsker Leander. Det andet er, at J vil aabenbare mig, hvem J er. Jeg har saa ofte yttret en inderlig Længsel for eder efter at vide det, og ved alle Leiligheder stadfæstes den Tanke hos mig, at J ikke er den, J giver eder ud for at være.

Pernille.

Hvad det første er angaaende, da vil Deres Faster nok sørge for at lade ham vide det. Og Henseende til den anden Post, kan jeg ikke sige Dem andet, end det jeg alletider har sagt Dem.

Leonore.

O Pernille! J er ikke oprigtig imod mig; eders ædle Tænkemaade overtyder mig alt meere o meere om, at J ikke er født til at tiene.

Pernille.

Pernille.

Denne Tankemaade har jeg den afdøde Frue
[illegible]Murray at takke for, som lod mig opdrage med
[illegible] min eeneste Daatter, der var af lige Alder med mig:
[illegible]Og dersom Frøken Constances Midler havde svaret
[illegible] til hendes Fødsel, saa var jeg heller aldrig kommen
[illegible] til at tiene; men da hendes grumme Skiebne gior-
[illegible]de Skilsmisse imellem os, saa kom jeg i Tieneste
[illegible]os Deres Frue Moder.

Leonore.

Jeg har nok hørt min Faster tale om Frøken
[illegible]Murray, men jeg veed ikke Sammenhænget der-
[illegible]af. Fortæl mig derfor, hvad Gienvordigheder hun
[illegible]maar haft.

Pernille.

Endskiønt Constance er mig alt for kiær til
[illegible]at kunde giøre denne Fortælning uden Smerte, saa
[illegible] vil jeg dog ikke dølge noget for Dem, og De skal
[illegible] af hendes Historie blive overtydet om, at en op-
[illegible]rigtig Elsker opofrer sine egne Ønsker for sin Elske-
[illegible]des Skyld. Constance havde neppe naaet sit fem-
[illegible]tende Aar, førend hun blev kiendt med et ungt
[illegible]Menneske ved Navn Cleon, der besad utallige go-
[illegible]de Egenskaber, og havde en maadelig Formue.
[illegible]Han fandt noget ved Frøken Constance, som beha-
[illegible]gede ham; det varede ikke længe førend hans Ad-
[illegible]færd overtydede hende om den Erobring hun havde

giort, og da hans Person var ligesaa elskværdig, som hans Sindelav, saa havde han hendes Hierte i sin Magt, førend hun selv vidste det, og det beroede allene paa hans Erklæring for at faae Tilstaaelsen om at være elsket af hendes egen Mund. Han, som hver Dag ventede paa en Befordring, hvorved han kunde sætte hende i saadan en Tilstand, som han ønskede, holt det utilladeligt forinden at trække hende i en Forbindelse, der, om hans Haab slog ham feil, kunde være hende til Hinder i hendes Lykke.

Leonore.

Men om Frøken Murray havde været saa riig, at hendes Midler havde kundet forskaffe dem begge en anstændig Underholdning, meener I da ikke, at han havde aabenbaret hende sin Kiærlighed?

Pernille.

Endnu mindre Frøken! Dersom han ikke havde haft hendes Faders Samtykke, og hans Bestedenhed var alt for stor, at han i de Omstændigheder havde begiert det. Imidlertid forelskede der sig til hendes og Cleons Ulykke en Person ved Navn Orgon i hende, som baade af Skabning og Tænkemaade var en fuldkommen Contrast imod Cleon. Han forfulgte hende ideligen med sine Kiærligheds Erklæringer, og da hans Forfængelighed ikke kunde tillade ham at troe, at de be-

standige Afviisninger, han fik, kunde have nogen anden Grund, end at Constances Hierte maatte være indtaget af nogen anden, saa gav han saa møie Agt paa hende, at han merkede, at Cleon ikke var hende ligegyldig. Dette opvakte saadan en Forbittrelse i hans Hierte imod Cleon, at han fra samme Øieblik giorde sig ald optænkelig Umage for at styrte ham. Det var ham ikke nok, at han værtede Cleon hos de Personer, han skulde have sin Befordring af, men efter at utallige Rænker og Anslag vare gaaet overstyr, fandt han omsider paa det, hvorved han indviklede Cleon i en Proces, og da hans Procurator, som venteligen var bestukken af Orgon, forsømte Sagen, saa tabte Cleon den med Omkostningerne, og mistede derved al sin Formue.

Leonore.

Den arme Cleon!

Pernille.

Strax efter at dette Vanheld var mødt ham, mattede han den Slutning, at forlade sit Fædrenerand. Han skrev Constance til, at hans Lykkes Forliis var bleven ham utaalelig, siden den havde berøvet ham det Haab, han havde giort sig om en Foreening med hende, at hans Hiertes Tilstand ikke kunde tillade ham at sige hende et mundtlig Farvel, men at det eneste, som kunde forvolde ham

nogen Glæde i sin frivillige Landflygtighed, var, at han kunde faae at spørge, at hun levede saa lyksalig, som hans Hierte ønskede hende.

Leonore.

Reisede han da virkelig bort?

Pernille.

Ja, og saa vidt jeg veed, har der ingen hørt eller spurgt noget fra ham siden. Aaret efter døde Constances Fader, og da den uværdige Orgon holdt ved at plage hende, for at give ham sin Haand, og andre Fortrædeligheder maaskee stødte til denne, saa forsvandt hun, uden at noget Menneske kunde faae at vide, hvor hun var bleven af. Dette Tilfælde berøvede mig ald Tilflugt, jeg drog altsaa ud paa Landet, og der var jeg saa lykkelig at komme i Deres Frue Moders Tieneste, hvor jeg har levet i femten Aar med større Fornøielse, end jeg kunde ventet.

Leonore.

Hvor hierteligen ynkes jeg ikke over den stakkels Constances Skiebne, endskiønt hendes Vanheld har været til stor Fordeel for mig, ved det den har bragt min kiære Pernille i vores Huus: og jeg ønsker intet høiere, end at kunde give eder Prøver paa, at mit Hierte føler og erkiender, at jeg har eders gode Raad og Formaninger at takke for alt det Gode der findes hos mig. Ja, min aller-

kiæreste

kiæreste Pernille! I maae være forvisset om, at
derfom Himlen foreener mig med min kiære Lean-
der, saa skal jeg stræbe at oprette eder det Tab,
I har lidt i Frøken Murrays Person.

Pernille.

O Frøken! hvor vel svarer De ikke til det
Begreb, jeg har giort mig om Dem, og hvor in-
derligen er jeg Dem ikke forbunden for den søde
Fortroelighed, De viser at bære til mig, lad intet
berøve mig den, og troe .... men tys! Der
kommer Deres Faster.

Anden Scene.

Leonore. Pernille. Helene.

Helene.

Nei, det er umueligt at holde det ud med Tieneste-
pigerne. See engang! hvordan min Kammerpige
har skildt sig ved mit Haar! Det sidder saa tvun-
gen, og saa klattet, som om det var en Tour, der
er ikke mindste Liv i det. Disse Boucler burde
rygge og spille paa Halsen, er det ikke sandt, Per-
nille?

Pernille.

Det har sat bedre før, men det gaaer dog
imanske vel an.

Helene.

Er det eders Alvor, Pernille? Meener I, at jeg ikke skulde have nødig at lade det sætte om? Jeg veed, at I har en fiin Smag, og derfor vil jeg lade det komme an paa eders Dom. Men sig mig oprigtig, om jeg ikke seer ud til at kyse Børn?

Pernille.

Haaret vanzirer Dem i Sandhed ikke.

Helene.

Men troer I da ikke, at jeg gjorde vel, om jeg tog disse Spielstene bort, og satte nogle violette eller brandgule Blomster i steden, siden mine Øine ere saa matte i Dag, de har slet ikke deres sædvanlige Fyrighed.

Leonore.

Befinder hierte Faster sig da ikke vel?

Helene.

Vel! Hvem kunde leve under eet Tag med din Fader, og befinde sig vel? Vi kan umuelig være Søskende, een af os maae være bleven forbyttet, og enten maae jeg være en Prinsesse, som man min Moder uafvidende har lagt i hendes Barns Sted, eller og hans Amme har givet sin Søn ud for min Broder. Men min meget fine Constitution, og det ophøiede der er i min Tænkemaade, skulde nøsten bringe mig til at troe, at der maatte være fyrsteligt Blod i mine Aarer; thi jeg

er

er saa empfindtlig, at jeg maae have en Floers Masque for Ansigtet, saa længe min Pige klæder mig paa, at ikke den gemeene Aande skal falde lige paa Huden, og gjøre den Skade, og der maae aldrig nogen røre mig med blotte Hænder. Men hvad fattes dig, siden du seer saa mørk ud?

Leonore.

Ak! hierte Faster! Min Fader har forkyndet det mig, at han har udvalgt mig en Mand.

Helene.

Din Fader! Han har udvalgt dig en Mand uden at spørge mig ad? Ei! det er i Sandhed artigt! Det maae ogsaa nok være en smuk Herremand, siden din Fader har søgt ham ud. Hvad forstaaer Mandfolk sig paa slige, det er Ting, som de slet ikke burde befatte sig med.

Pernille.

Visse Fruentimmer har ogsaa langt bedre Gaver til at slutte Egteskaber.

Helene.

Men kan saadan et urimeligt Indfald forskrække dig?

Leonore.

Da De veed hvor inderlig jeg elsker Leander, saa kan De let slutte, at den Tanke maae være mig meget smertelig, at jeg skulde blive nogen anden til Deel.

Helene.

Og hvad skulde kunde bevæge dig dertil?

Leonore.

En Faders Befalinger.

Helene.

Du taler som en Tosse mit Barn. Det, du bedrøver dig over, vilde et kiækt Hierte finde en Fornøielse i. Det er just Forhindrings Stenene, der kastes i Veien for os, som giør os det saa behageligt at komme til Maalet.

Leonore.

Men dersom jeg sætter mig imod min Faders Villie, saa underkaster jeg mig hans Vrede.

Helene.

Ja, hvad vil det sige? Jo meere han larmer, skiænder og bander, jo større Leilighed faaer du til at vise Prøver paa din Bestandighed. Et ret heroisk Hierte trodser alle Fortrædeligheder, det finder en Sødhed i at lide for sin Elskedes Skyld: og det er en lunken Kiærlighed, der ikke kan taale at bære en Faders Vrede.

Pernille sagte.

En herlig Morale!

Leonore.

Nei, hierte Faster! mit Haab beroer allene paa, at min Fader kan bringes paa andre Tanker;

thi

i ihi jeg maae reent ud tilstaae, at jeg ikke har det Hierte at sætte mig op imod ham.

Helene.

Hvem er det da, at han finder værdig til at ære hans Svigersøn?

Leonore.

Det er Ariste.

Helene.

Hvad for en Ariste?

Pernille.

Den Ariste, som Frøkenen selv alletider har gt saa stor en Berømmelse paa.

Helene.

Han, som nyelig er kommen fra Indien, som i forrige Uge kom til at boe her i Huset?

Leonore.

Ja, hierte Faster! og det er saa fordeel-tigt et Partie, at jeg aldrig kan blive undskylde-i noget fornuftigt Menneskes Øine, dersom jeg ed Magt sætter mig imod min Faders Villie. Men dersom nogen paa en fornuftig Maade vilde inge for Ariste, at jeg elskede Leander, saa troer , at hans Ædelmodighed ikke vilde tillade ham begiære et Hierte, som høiligen kan ære, men rig elske ham.

Helene.

Her maae være en Irring i, det kan aldrig slaae feil. Du kan saamænd være ganske roelig for Aristes Fordringer, de ere....

Tredie Scene.

Leonore. Helene. Pernille. Hieronimus.

Hieronimus.

Tre Fruentimmere tilsammens! Hilleskam! hvor maae det have ringet for dens Øre, Samtalen er gaaet ud over.

Helene.

Men kan I da aldrig lukke Munden op, min kiære Broder, uden at fremføre slig en gemeen Snak?

Hieronimus.

Er det gemeen Snak, at sige den reene Sandhed? Kan der nogensinde være to Fruentimmere sammen, uden det skal gaae ud over de Fraværende?

Helene.

Der findes ogsaa visse Folk, som alletider giver dem Anledning nok dertil ved deres Urimeligheder.

Hiero-

Hieronimus.

Og hvad er det for Folk, min kiære Syster? Hæ!

Helene.

I er den Første paa Listen min Herr Broder.

Hieronimus.

Saa! var det da mig Samtalen gik ud paa?

Helene.

Ja, det var just eder vi talede om.

Hieronimus.

Men skammer du dig ikke Leonore, ved at bagtale din egen Fader? og det en Fader, som jeg, en Fader, der vil give dig en Mand.

Leonore.

Jeg forsikrer Dem ....

Hieronimus.

Kommer du nu med dine Forsikringer igien. De ere nok lige saa troeværdige, som de du gav mig i Morges, at du ikke havde Lyst til at gifte dig.

Leonore.

Men, min hierte Fader ....

Hieronimus.

Men min Daatter, jeg er bleven saa gammel, at jeg ikke lader mig spise af med Snak. En ung Pige maae sige hvad hun vil, saa er det dog den glædeligste Tidende en Fader kan bringe hende, at han har funden en Mand til hende. Din salig

Moder

Moder giorde de samme Ophævelser, men hun sad selv og arbeidede baade Nat og Dag, for at faae Brudetøiet des før færdig.

Helene.

Ja, det er altsammen got, men der ere faa Fædre, hvis Val man kan være fornøiet med.

Hieronimus.

Hei sa! Kom mig ikke og sæt hende Griller i Hovedet. Jeg skulde vel lade hende vælge selv? Nei, eders Tiener! For at være vis paa, at hun ikke skulde give Hieronimus en Svigerson, som han ikke var fornøiet med, saa har han søgt en Mand ud til hende, som hun kan være holden med.

Leonore.

Dersom min Fader ....

Hieronimus.

Din Fader vil ingen Snak vide af at sige. Jeg merker nok, at du har nogle af din Fasters Nykker, men jeg raader dig, at blive fra Hieronimus med dem. Ariste skal være din Mand, om en halv Time skal Contracten underskrives, gaae nu kun hen, og betænk dig derpaa.

Fierde Scene.

Helene. Hieronimus.

Helene.

Men hvor har I faaet de Griller fra, at hun skal have Ariste?

Hieronimus.

Hvor jeg havde faaet dem fra? Man maatte blive gal over saadan et Spørgsmaal. Han er et Menneske, der staaer mig umaadelig vel an. Han har en Millions Fortieneſter, og da han har faaet Lyst til at giøre sig Livet suurt, ved at lade sig en Kone paa Halsen, og finder Leonore bequemmere dertil, end nogen anden, hvorfor skulde jeg da misunde ham den Fornøielse?

Helene.

Men er I ogsaa vis paa, at det er Leonore han elsker?

Hieronimus.

For en Ulykke! Hvad kommer det mig ved enten han elsker hende eller ei? Det er mig nok, at han har begiert hende.

Helene.

Her er en Irring i, min Broder, det forsikrer jeg eder.

Hiero-

Hieronimus.

Men hvad Irring kan der være i? Jeg var jo ganske Lys vaagen da jeg talede med Manden.

Helene.

Men dersom I allene vil overveie Sagen lidt fornuftig, saa kan I selv see, at det er urimeligt, at en Mand, af Aristes Fortieneſter, og med den Forſtand han beſidder, ſkulde kunde forelſke ſig i Leonore. Hun er jo kun et Barn endnu, det maae altſaa være en anden, han meener.

Hieronimus.

Men naar han elſkede en anden, hvorfor ſkulde han da begiere Leonore af mig?

Helene.

Det kan have ſine Aarſager; thi jeg veed med den ſtørſte Vished, at han elſker paa et andet Sted.

Hieronimus.

Og hvad Vished har I derfor?

Helene.

Jeg kiender Perſonen.

Hieronimus.

Hvem er det da?

Helene.

Det er mig.

Hieronimus.

Eder min Søſter! Ha, ha, ha, ha!

Helene.

Helene.

Ja ret mig. Og hvorfor kommer det eder saa latterlig for?

Hieronimus.

Hvor i al Verden kan I komme paa det Indfald, at nogen skulde forliebe sig i eder? Troer I, at fordi han nyelig er kommen fra Indien, at han derfor skulde have meest Lyst til den guule Farve?

Helene.

Jeg er saa vant til eders Grovheder, at de ikke kan røre mig. Det store Antal af Tilbedere, jeg har haft, er et tilstrækkeligt Beviis paa min Skiønhed, og den har været saa kiendelig fra det første, jeg kom til Verden, at min Moder af den Aarsag lod mig kalde Helene?

Hieronimus.

Ja, blant de Blinde er den eensiede Konge. Men i det Selskab hvor I skulde svare til eders Navn, maatte Tartere være Skiønheder. Har Ariste ellers talt til eder om Kierlighed.

Helene.

Jeg har alletider vidst at holde mine Elskere i saadan en Ærbødighed, at de ikke har tordet aabenbare deres Kiærlighed uden ved Sukke og længselfulde Øiekast. Der er en vis Majestæt i mit Væsen, som gier den allerdristigste Moedløs.

Hiero-

Hieronimus.

Men troer I da, at jeg er gaaet fra min Forstand, siden I søger at binde mig sligt urimeligt Tøi paa Ærmet. Den fortiente jo en Plads i Daarekisten, der kunde troe, at Ariste, en Mand, der har sine fulde fem Sandser og et got sundt Begreb, skulde give eder Fortrinet for Leonore, og meene eder, naar han nævnte hende.

Helene.

Siden Ariste har ligesaa stor en Kundskab om Verden, som han besidder Forstand og Artighed, saa veed han, at Fædrene ere til Deels saa forgabede i deres egen Afkom, og deels saa forlegne for at blive af med deres Døttre, at de holder det for en Fornærmelse dersom de ikke bekommer Fortrinet: og da Ariste indseer Umueligheden i at blive forenet med Leonore, saa har han søgt at vinde eders Gunst ved denne Compliment, for siden at være desvissere paa, at han ikke skulde faae Afslag, naar han aabenbarede sit Hiertes rette Meening og begierede mig.

Hieronimus.

Hvad Umuelighed er der i, at han kan faae Leonore?

Helene.

Dersom I ikke kan see det, saa er jeg dog vis paa, at han har merket, at Leonore elsker Leander saa høit, at hun aldrig forlader ham.

Hiero-

Hieronimus.

Saa! der fik jeg det at vide med det samme, og dersom jeg ikke havde drevet paa at faae Ægteskabs Contracten færdig før, saa gior jeg det vist nu. Jo, jo, Leander! det var den rette Mand for hende, han er jo saa fattig, som en Kirke-Rotte.

Helene.

Men skammer I eder ikke ved at være saa suurfittig, at I vil adskille to forelskede Hierter for nogle lumpne Penges Skyld? Hvem skal have alt det I skraber sammen uden Leonore?

Hieronimus.

Ja, men ikke førend jeg er død, og jeg haaber, at der er lang Tid til endnu. Jeg vil derfor forsyne hende saaledes, at jeg ikke skal have nødig at forsørge baade hende og Manden, hvilket jeg maatte giøre, dersom jeg gav hende til Leander. Og siden I synes at være saa meget for dette Partie, saa vil jeg bede eder at blive fra Leonore, paa det I ikke skal styrke hende i de Daarligheder, som I vel selv har været Mester for at sætte hende i Hovedet.

Helene.

Og til Trods for eder, skal jeg gaae lige hen og sige hende, at jeg aldrig vil kiendes ved hende, dersom hun forlader Leander.

Femte Scene.

Hieronimus allene.

Men skulde der vel ogsaa være noget om, at Leonore bær Godhed for Leander? Man kan ikke vel fæste Troe til hvad hun siger i slige Tilfælde; thi hun har Hovedet saa fuldt af Kiærligheds Historier, at hun ikke kan tænke paa andet. Imidlertid vil jeg dog passe paa dem, og dersom jeg merker det ringeste, saa vil jeg bede Monsieur Leander at forskaane mig for sine Besøgelser, førend.... Men der kommer Monsieur Simon.

Siette Scene.

Hieronimus. Simon.

Hieronimus.

Nu Monsieur Simon! er der kommen brav Penge ind i Dag?

Simon.

Ikke ret mange Herre! Den eene Verel paa de 800. Rdlr. er bleven indfriet, og Spekhøkeren har allerede betalt sine Rente-Penge: men Garverens Kone var her og bad, at Herren vilde have lidt

ldt Taalmodighed med dem. Hendes Mand var saa meget syg, at hun var bange, at han ikke gik derfra.

Hieronimus.

Hvad kommer det mig ved? Jo sygere han er, jo mindre kan jeg bie med mine Penge; thi hvem veed hvad Tilstand der er, og dersom han lagde sig til at døe, og hun gik saa fra Arv og Gield, saa var jeg af med mit. Send derfor Bud og lad hende sige, at dersom jeg ikke faaer mine Penge i Morgen, saa lader jeg giøre Arrest Overmorgen.

Simon.

Ja, Herre.

Hieronimus.

Har der ellers ingen været?

Simon.

Jo, her har været adskillige, som vilde laane Penge, og dem har jeg bedet komme igien i Eftermiddag, at jeg først kunde tale med Herren derom.

Hieronimus.

Er det Folk, som man kan betroe noget? Thi man maae være meget forsigtig med Penge-Laan i disse Tider.

Simon.

Der er To, hvoraf den eene forlanger 1000. Rdlr. og den anden 1500. og de har begge buden megen god Caution.

Hieronimus.

Ja, ja, saa kan de gierne faae dem.

Simon.

Her har ogsaa været en meget brav og stræbsom Mand, der sidder i en liden Handel, og har 300. Rdlr. meget høit nødig. Han sagde: at han vilde komme igien til Middag, for selv at tale med Herren.

Hieronimus.

Hvem er hans Cautionist?

Simon.

Han har ingen. Men jeg har erkyndiget mig om ham, og alle roser ham for en meget ærlig Mand.

Hieronimus.

Desto mindre kan man betroe ham noget. Ved Ærlighed er der ikke meget at vinde nu omstunder. I kan altsaa kun svare ham, at jeg allerede havde lovet alle mine Penge bort. Men til de To, som vil stille Caution, kan I giøre Verlerne færdige. Imidlertid vil jeg gaae ind og see efter, hvor mange Penge I har, og saa skal jeg flye eder de øvrige.

Anden Act.

Første Scene.

Ariste. Leonard.

Ariste.

Ja, hierte Ven! jeg tilstaaer, at jeg er intet mindre end roelig, det er saa langt fra, at Leonore har udryddet Constance af mit Hierte, at der tvertimod findes visse Øieblikke i hvilke hendes Billede gier ligesaa stærkt et Indtryk i det, som Leonores, og det bæres mig ideligen for, at den Formodning, man har om hendes Død, er falsk.

Leonard.

Hvor kan du komme paa den Tanke? Du har jo længe været eenig med mig, at hun maatte være død; thi dersom hun var reist til en af Provincerne og var bleven gift der, hvorfore skulde man da ingen Efterretning kunde faae om hende? Og da ingen Mennesker vil vide noget af Freken Murray at sige, saa maae hun enten være død eller gift; men hvilken af Deelene det er, saa bør du søge at glemme hende, og jeg haaber, at Leonores Yndigheder snart vil giøre den Virkning hos

dig; thi saa vidt som jeg kan merke, saa elsker du hende virkelig.

Ariste.

Det nægter jeg ikke, hun besidder mange gode Egenskaber: og dersom jeg allene var forvisset om Constances Skiæbne, saa kunde jeg med Fornøielse overgive mig til min Kiærlighed. Men jeg kan ikke være rolig, naar jeg forestiller mig, at den Kiærlighed, som jeg sikkert troer, at hun bar til mig, har foraarsaget hendes Ulykke. Jeg frygter ideligen, at hun saa længe har afslaaet anstændige Partier, indtil Noden, efter hendes Faders Død, har tvungen hende til at indgaae en Forbindelse i hvilken hun maaskee lever i Trang og Bekymringer. Og om saa er, saa forestil dig engang min Ven, hvilken inderlig Fornøielse det maatte være for mig, da Himlen har skienket mig saa stor en Velstand, om jeg ved den kunde sætte hende og hendes i de ønskeligste Omstændigheder. Ja, jeg forsikrer dig, at jeg med Glæde vilde anvende den halve Deel af min Formue derpaa.

Leonard.

Jeg kiender dit adelmodige Hierte alt for vel til at tvivle derom, men det er en Fornøielse, som du ikke bør tænke paa, siden Constance ganske sikkert ikke meere er til, og altsaa kan slig en Forestilling ikke tiene til andet end at holde et Saar aabent,

som

som du af alle Kræfter bør stræbe at læge. Men der kommer Hr. Hieronimus, da han maaskee har noget hemmeligt at tale med dig, saa vil jeg gaae bort saa længe.

Ariste.

Din Nærværelse kan aldrig være mig til Hinder, men dersom du har noget at forrette, saa kom snart igien.

Anden Scene.

Ariste. Hieronimus.

Hieronimus.

God Dag, min kiere Svigerson.

Ariste.

Deres Tiener, min Herre!

Hieronimus.

Hvad synes eder vel, min Herre, om vi holdt Bryllup i Dag? Jeg for min Part har stor Lyst dertil, og dersom I er af Meening med mig, saa vil jeg strax gaae hen til Notarius og lade Egteskabs Contracten giøre færdig. Det kan være giort i et Øieblik. Hun faaer ingen Medgift af mig, naar jeg er død, saa kan I tage hvad der er, og I kan sige mig, hvad I vil give hende til Mor-

gen-Gave, Knappenaals Penge, og hvad alt det Diævelskab heder. Jeg meener ikke, at det skal have nogen Vanskelighed at blive eenige derom; thi jeg vil ikke være ubillig i mine Fordringer, men ingen maae fortænke mig, at jeg seer paa mit Barns Beste.

Ariste.

Hvad det er angaaende, saa forsikkrer jeg Dem, at jeg vil handle saaledes imod hende, at baade hun og De skal blive fornøiet. Men i hvor inderligen end mit Hierte attraaer at blive foreenet med Deres elskværdige Daatter, saa er det dog endnu for tiilig at tænke paa at giøre Bryllup; thi jeg kan ikke tage imod hendes Haand, førend jeg er overtydet om, at hun ikke giver mig den imod sin Villie.

Hieronimus.

Imod sin Villie! bør hun have nogen anden Villie end min? Naar jeg siger: Der, min Daatter! Det skal være din Mand, saa maa hun tage ham, og det uden at mukke.

Ariste.

Saa behagelig, som denne Prøve paa hendes Lydighed vilde være Dem, min Herre! saa ubehagelig maatte den være for en empfindlig Elsker, der søger sin Lykksalighed i hendes Kiærlighed.

Hiero-

Hieronimus.

Hvad! Kiærlighed! Naar Brylluppet først er forbie, saa kommer nok Kiærligheden. Det er en retskaffen Kones Pligt at elske sin Mand, og min Daatter er alt for vel opdragen til at forsømme sine Pligter.

Ariste.

Det tvivler jeg ingenlunde om, min Herre! Men for at giøre Pligternes Udøvelse des behageligere for min Kone, saa maatte de komme overeens med hendes Tilbøielighed, og derfor bør jeg ved min Omhue og Hengivenhed først stræbe at vinde den.

Hieronimus.

Alt det kan jo skee imedens jeg lader Contracten skrive. Naar jeg nu gaaer til Notarius, saa vil jeg føre eder ind til hende; fortæll hende saa ligesaa mange skiønne Sager, som I best veed og kan, og dersom I forstaaer Kunsten ret, saa behøver I ikke nær saa lang en Tid; thi i mine unge Dage kunde jeg i fire Minuter sætte en Piges Hierte i fuld Fyr og Flamme.

Ariste.

Da er jeg ikke nær saa farlig, min Herre! Der behøves mere end fire Minutter til at lære at kiende hinanden, og Frøken Leonores Fornuft giør mig forvisset om, at hun ikke kan give sit Hierte bort uden at kiende den, som faaer det.

Hieronimus.

Med eders gunstige Tilladelse, min kiere Svigerſøn, saa er den Snak lidt taabelig. Derſom man ikke skulde holde Bryllup førend man kiendte hinanden, saa blev der aldrig nogen gift. En Frier og hans Brud spiller en virkelig Masquerade med hinanden; de lader sig aldrig see med blotte Ansigter førend efter Brylluppet, og derfor jo mindre Tid der spildes paa disse Gøglerier, jo bedre er det; thi desmindre har de at bebreide hinanden siden. Og eders Paastand, at I vil være elsket af eders Kone, er min Troe ikke en smule klogere. Troe mig, en Kone, som ikke elsker sin Mand kan giøre ham Livet suurt nok, men er han oven i Kiøbet saa ulykkelig, at hun holder af ham; ja, saa er der aldrig nogen Udkomme med hende. Siig mig derfor i en Hast, hvad jeg skal lade sætte i Contracten, og saa snart vi har faaet den færdig, saa holder vi Bryllup, med Kiærligheden maae det siden gaae, som det kan.

Ariste.

Nei, jeg vil nok løbe den Fare at være elsket af min Kone, og derfor maae jeg udbede mig saa megen Tid af Dem, at jeg kan vinde hendes Kierlighed.

Hieronimus.

Og hvor lang Tid behøver I dertil? Thi jeg har ikke megen Tid at give bort.

Ariste.

Ariste.

Det kan jeg ikke vide. De kan aldrig længes halv saa meget, som jeg, efter det lyksalige Øieblik, der skal foreene os med hinanden. Lad derfor Contracten giøre færdig, og hvad de Ting er angaaende, som De talede om, da overlader jeg det til Dem selv at sætte hvad Summa De finder for Got, jeg vil allene erindre Dem, at min Formue er saaledes, at Summen kan' være meget anseelig.

Hieronimus.

Men naar skal den underskrives?

Ariste.

Saasnart jeg har faaet Stadfæstelse paa min Lykke af Deres Daatters Mund.

Hieronimus.

Hvad? skal det bie derefter? Meener I, at jeg vil rette mig efter min Daatters Griller! Jo, det vilde gaae artigt! I maae ogsaa kun kiende lidet til Fruentimmerne, siden I ikke veed, at der aldrig bliver Ende paa deres Men .... og som .... og naar .... Fik I saa imidlertid andre Griller i Hovedet, saa stod Hieronimus der som en Nar. Nei, jeg vil have Sikkerhed for mig, inden jeg forer nogen som en Frier, ind til min Daatter.

Ariste.

Jeg vil give Dem al den Sikkerhed paa min Side, som De kan forlange.

Hiero-

Hieronimus sagte.

Af hans mange Udflugter skulde jeg snart slutte, at min gale Søster havde ret. høit. Hør da, siden J vil det, saa vil jeg lade indføre i Contracten, at dersom nogen uformodentlig Hændelse skulde hindre Contractens Fuldbyrdelse, saa skal den, fra hvilken Forhindringen kommer, betale den anden 6000. Rdlr. sagte. Nu maae Ræven snart ud af Hullet.

Ariste.

Ja min Herre, det er jeg meget vel fornøiet med.

Hieronimus.

Ja, saa er det Got. Jeg vil da gaae hen til Notarius, og naar jeg har faaet Contracten færdig, saa kan J giøre Romanen ligesaa lang, som J lyster. Far vel saa længe.

Tredie Scene.

Ariste. Mad. Salomons.

Ariste.

Man bør ikke forundre sig over de mange ulykkelige Egteskaber, naar man vil overveie med hvilke letsindige Øine de Fleste betragte denne Stand. Der

spørges

spørges ikke om Gemytternes Overeensstemmelse, men om de Fordeele een af Parterne kan finde ved Forbindelsen.

Mad. Salomons.

Jeg beder om Forladelse, min Herre, at jeg kommer saa dristig, men Monsr. Simon viiste mig herind.

Ariste.

Hun behøver ikke at giøre Undskyldinger, men hvad er hendes Forlangende?

Mad. Salomons.

Jeg er Garverens Salomons Kone, som De har truet med Arrest, i Fald De ikke fik Deres Penge til i Morgen: Men jeg beder Dem, ved alt det helligt er, at have Taalmodighed med os. Min Mand er meget syg, og dersom denne Ulykke møder ham, saa vil det vist koste hans Liv.

Ariste sagte.

Hun holder mig for Hieronimus, jeg vil benytte mig af hendes Vildfarelse. høit. Men har de da lidt nogen besynderlig Skade, siden de ikke kan svare Betalningen til rette Tid?

Mad. Solomons.

Ingen anden, min Herre, end den min Mands Sygdom har foraarsaget os. Det er to Maaneder siden han har maattet holde Sengen, og da han blev syg, havde han allerede faaet 100.

Rdlr.

Rdlr. samlede af de to, som De havde haft den Godhed at laane ham. Men da han kom til at ligge, saa blev Arbeidet forsømt, og endskiønt han bad mig, at jeg heller maatte lade ham mangle den fornødne Pleie, end gribe de 100. Rdlr. an, saa dem selv, min Herre, om en Kone, der elsker sin Mand, kunde giøre det. Jeg beder Dem derfor, for Himlens Skyld, at De allene vil have Taalmodighed indtil der skeer Forandring med min Mand, enten paa een eller anden Maade, da jeg skal betale Dem indtil den sidste Skiærf. Men forskaan mig for den hiertenagende Grændmelse at troe, at det, som jeg har giort til hans Frelse, har forkortet hans Dage.

Ariste sagte.

Hvor rører ikke hendes Tilstand og Tænkemaade mig! høit. Giv sig tilfreds Mad. Salomons! Jeg er ikke saa haardhiertet, som mit Bud har givet hende Anledning til at troe. Man kan ikke alletider vide, om de Beretninger ere sande, man faaer fra sine Folk, og man kan, for Følgernes Skyld, ikke heller lade dem vide hvad man vil giøre i slige Tilfælde. Men siden jeg seer, at hun og hendes Mand ere brave og stræbsomme Folk, der ved Sygdom ere satte tilbage, saa har hun der 200. Rdlr., de skal være hende skiænkede. Gaae

nu

nu i Morgen hen og betal min Fuldmægtig dem, men sig ham ikke, at hun har faaet dem af mig.

Mad. Salomons.

O min Herre! tillad mig, at jeg paa mine Knæe . . . .

Ariste holder paa hende.

Hvad gior hun, Mad. Salomons! Hun fornærmer mig ved denne Ydmygelse. Den er af den Beskaffenhed, at det eene Menneske ikke bør vise den imod det andet.

Mad. Salomons.

O min Herre! Det er den eeneste Maade til at vise Dem min Erkiendtlighed. Jeg gaaer fra Dem med et Hierte, som Deres Godhed har opfyldt med de ømmeste Følelser.

Ariste.

Farvel Madame! Og troe at Giverens Fornøielse er den største.

Fierde Scene.

Ariste. Trækholdt.

Ariste.

Hvor ofte beskiemmer ikke den Fattige ved sit Forhold dem, som i deres Hierter foragter ham! Hvilken

sand

sand og uforfalsket Kiærlighed udviiste ikke denne Kone imod sin Mand! og dersom....

Trækholdt.

Man har sagt mig, at det var her, Herr Ariste var at finde.

Ariste.

Ja, det er mig, og hvad er der til Deres Tieneste?

Trækholdt.

Jeg har holdt det for min Skyldighed at giøre Naadige Herre min underdanigste Opvartning, for tillige at anbyde Dem min ringe Tieneste. Det er uomgiengeligt fornødent, at De maae have een, som gaaer Dem til Haande med at sætte Deres Penge om, og deslige, og jeg tør uden Selvroes sige, at der ikke findes een i heele Byen, som forstaaer det bedre end jeg, hvilket ogsaa har tilveiebragt mig mange smukke Folkes Bevaagenhed. Jeg kiender næsten hvert et Menneske i heele Byen, og jeg kan paa en Prik giøre Dem en Beskrivelse over enhvers Levemaade, hans Omstændigheder og Sinds Beskaffenhed, og deraf kan man strax see, om han er vederhæftig eller ei, hvilket er til stor Nytte for dem, som har Penge at laane ud. Men dersom naadige Herre allerede skulde være forsynet i den Post, tør jeg da ikke i ald Underdanighed udbede mig en anden Naade hos Dem.

Ariste.

Ariſte.

Jeg har ingen Naade at uddeele, og jeg tager aldrig imod Titeler, som ikke tilkommer mig, forſkaan mig derfor for eders naadige Herre, og ſiig ligefrem, hvad eders Navn og Ærinde er.

Trækholdt.

Mit Navn er Trækholdt, og det er saa bekiendt, at det mindſte Barn kan give Underretning om mig: og da man overalt hører tale om min Herres ſtore Ædelmodighed, saa tager jeg mig den allerunderdanigſte Frihed at udbede mig 300. Rdlr. til Laans hos Dem paa en kort Tid, og i Fald min Herre forlanger Caution, saa kan han faae den; thi derſom jeg ikke nødvendig ſkulde have Pengene i Dag, saa kunde jeg faaet dem hos tre eller fire af mine gunſtige Velyndere.

Ariſte.

Hvorfor ſkal de endelig haves i Dag?

Trækholdt.

Det ſkal jeg have den Ære at ſige Dem. Jeg ſtaaer i Accord med en vis Herre angaaende en Forpagtning, men der er en anden Mand, ſom har budet ligeſaa meget, ſom jeg. Det beroer altſaa paa, hvem der førſt kan bringe Pengene tilveie, og endſkient jeg ikke har Aarſag til at tvivle paa, at det jo bliver mig, ſiden der neppe vil findes nogen, ſom laaner Monſ. Redelig 300. Rdlr.,

saa er det dog alletider bedre at være i Visse end i Vove, og af den Aarsag har jeg driftet mig til at tage min Tilflugt til Dem.

Ariste.

Hvad Aarsag har I til at troe, at ingen laaner Monsr. Redelig de Penge?

Trækholdt.

Fordi han er en hiertelig enfoldig Mand, der sidder med mange Børn, og kan slet ikke være om sig. Hans Overtroe gaaer saa vidt, at han kalder de Fordeele, som en fornuftig Mand veed at giøre sig, for en syndig Gevinst. Og betænk selv, min Herre! hvor ilde han er skikket til at forestaae Forpagtninger, at han før kunde lide Nød selv, end tvinge dem, som han kalder fattige, til at betale. Der skeer altsaa ikke allene mig, men endog Eieren en Tieneste, om De vil have den Godhed og forstrække mig de 300. Rdlr.; thi han vilde neppe komme til sine Penge hos Redelig, og det skal ikke komme mig an paa at give meere end sædvanlig Rente.

Ariste.

Nei, jeg er ingen Agerkarl, og har ligesaa lidet Penge at laane til Blodsuere. Det, der er betroet mig, har kun vindskibelige og redelige Folk Rettighed til. I maae derfor søge at faae Pengene hos en anden.

Trækholdt.

Trækholdt.
Deres Tiener, min Herre!

Femte Scene.

Ariste allene.

Hvilket nedrigt Hierte! Og er det mueligt, at Fordærvelsen hos Menneskerne kan gaae saa vidt, at der findes Personer, som kan beskytte slig en lumpen Karl! Imidlertid har han dog giort mig en Tieneste, ved at give mig Kundskab om en Mand, der fortiener at gribes under Armene. Henrich!

Siette Scene.

Ariste. Henrich.

Henrich.
Hvad befaler Herren?

Ariste.
Tag mig mit Skrivertoi.

Henrich gaaer ud.
Ja, Herre.

Ariſte.

Skulde endog Pengene ikke komme saa tiilig, at de kan forſkaffe Rædelig Forpagtningen, saa kan de dog giøre ham Nytte ved en anden Leilighed.

Henrich kommer ind med et Skriverbord.

Her er det altsammen, Herre!

Ariſte sætter sig ned at skrive.

Det er got.

Henrich sagte.

Jeg havde stor Lyst til at tale med ham om min Kiærlighed, dersom jeg ikke forstyrrede ham i hans Skrivning. Jeg troer, jeg vil forsøge paa det; thi mit stakkels Hierte er færdig at briste. Men dersom han skulde blive vreed .... Jeg maae ret betragte ham, for at see, om han er i saa gode Luune, som han i Almindelighed pleier at være ... Jo, han seer ganske venlig ud. Nu frisk lille Henrich! høit. Jeg havde en meget ydmyg Begiering til Herren, dersom han ikke vilde tage det fortrydeligt op.

Ariſte.

Hvad er da det, min gode Henrich?

Henrich.

Jeg er kommen til en stor Ulykke, som jeg har Herrens Hielp høiligen fornøden til at rædde mig vel af igien.

Ariſte.

Hvori beſtaaer det?

Henrich.

Jeg er bleven dødelig forliebt, Herre.

Ariſte.

Saa! Og hvad Hielp forlanger du af mig deri?

Henrich.

At Herren ſkulde have den Godhed at frie for mig; thi endſkiønt at Liberie-Kiolen alleti-der giver os en temmelig Driſtighed, og der er in-gen af mine Kamerater, ſom jeg vil vige i den Poſt, saa har dog den lille Hierte-Tyv ſat saa-dan en Skræk i mig, at jeg neppe tør aabne Mun-den i hendes Nærværelſe.

Ariſte.

Hvem er denne ſkrækſomme Skiønne?

Henrich.

Det er Froken Leonores Kammer-Pige, Per-nille. Men det er en Kammer-Pige af en ganſke anden Art end alle andre. De ere i Almindelig-hed ſtadderagtige og ſtolte, men denne er tavs, yd-myg, venlig og beleven, og med alt dette, saa indſkyder hendes Venlighed dog saadan en vis Ær-bødighed, det er ligeſom hun var.... Jeg veed ikke ſelv.... hun er.... med et Ord Herre, det er en allerkiæreſte Glut. Men jeg troer dog, at i

fald Herren vilde beskrive mine Fortieneſter for hende, og overtale hans Kiæreſte til at lægge et got Ord for mig hos Pernille, saa kunde der nok blive noget af; thi jeg er en Perſon, ſom ikke er saa aldeles at foragte.

Ariſte.

Ja, jeg vil ſee til, hvad jeg kan giøre. Bring nu kun dette Brev hen til Monſr. Redelig, og derſom han ſpørger dig, hvem Brevet kommer fra, saa ſkal du ſvare: at der kom een til dig paa Gaden, ſom du ikke kiendte, og bad dig levere ham det.

Henrich.

Monſr. Redelig, Herre! hvor er den Mand at finde?

Ariſte.

Det veed jeg ikke; men naar du ſpørger dig for, saa faaer du det nok at vide.

Henrich.

Jeg er bange Herre, at jeg faaer til Svar i hvilken Gade jeg kommer, at han ikke boer i den; og at Folk vil troe, at jeg løber April i Junii Maaned.

Ariſte.

Gaae kun, og forret dit Ærinde.

Syvende Scene.

Ariste Helene.

Helene.

Deres Tienerinde, Hr. Ariste.

Ariste.

Deres underdanige Tiener, min naadige Froken! Hvad skal jeg tilskrive den Lykke, at see Dem her?

Helene.

Det har et vist Rygte givet mig Anledning til, og jeg haaber, at De vil svare mig oprigtig paa et par Spørgsmaale, jeg har at giøre Dem.

Ariste.

Med største Fornøielse.

Helene.

Er der noget om, at De har begiert Leonore af hendes Fader?

Ariste.

Ja, min naadige Froken! og jeg haaber iligemaade at blive børet med Deres Samtykke.

Helene.

De sætter mig i Forundring, jeg maae tilstaae, at jeg ikke troede det.

Ariste.

Af hvad Aarsag?

Helene.

Fordi jeg troede, at der var et Fruentimmer, som havde større Ret til Deres Hierte.

Ariſte.

Til mit Hierte, Frøken!

Helene.

Ja, min Herre! Kan De nægte, at De har elſket en anden, førend De elſkede Leonore?

Ariſte.

Vil De tillade mig at ſpørge, hvad der bevæger Dem til at giøre mig dette Spørgsmaal?

Helene.

Jeg troer, at jeg kiender Perſonen.

Ariſte ſagte.

O Himmel! ſkulde hun have nogen Kundſkab om min elſkværdige Conſtance!

Helene ſagte.

Han er i den yderſte Forvirring, det er rigtig nok, jeg maae blive ved. høit. Nu, min Herre! De har lovet at ſvare mig oprigtig.

Ariſte.

Ja, min naadige Frøken! Jeg tilſtaaer, at jeg har elſket en anden Perſon meget inderligen, førend jeg tænkte paa Frøken Leonore.

Helene.

Helene sagte.

Meget inderligen. høit. Det giver De hende ikke Aarsag til at troe. Vel er det sandt, at hun ikke er berettiget til at giøre Dem Bebreidelser, siden der ingen Forbindelse har været imellem dem: men hvad har kundet bevæge Dem til at vende Deres Tanker til Leonore, som, saa at sige, endnu er et Barn?

Ariste sagte.

Hun veed, at der ingen Forbindelse har været imellem os, hun maae kiende hende. høit. Froken Leonore behagede mig, jeg fandt slige Egenskaber hos hende, som kunde giøre en Mand lykkelig, jeg ansaae altsaa en nye Forbindelse, som det sikkerste Middel til at helbrede mig for en haabeløs Kiærlighed.

Helene sagte.

Den Stakkel! Han har ikke troet sig selv værdig nok til at vinde mig. høit. Men hvad kunde saa reent betage dem Haabet, min Herre? Troede De, at hun var saa aldeeles ubevægelig?

Ariste.

Nei, jeg smigrede mig med det Haab, at hun bar Godhed for mig; men burde jeg ikke troe, at en værdigere Person i min lange Fraværelse havde kundet vinde hendes Hierte?

Helene sagte.

Han er saa forliebt i mig, at han holder de faa Dage, jeg var paa Landet, for en lang Fraværelse. høit. Men var det da ikke en Overilelse at begiære Leonore saa hastig af hendes Fader?

Ariste.

Nei, min naadige Frøken! Jeg undersøgte først mit eget Hierte, jeg fandt, at det elskede Frøken Leonore, og da det intet havde at bebreide mig i henseende til den anden Person, saa overlod jeg mig ganske til min nye Kiærlighed, og forvandlede den første til et oprigtigt Venskab.

Helene.

Men i fald at Leonore.... Hilleskam! Der kommer nogen, jeg kan altsaa ikke sige Dem meere for denne gang. Far vel, min Herre.

Ariste.

Tillad mig at have den Ære at geleide Dem.

Helene.

Nei; thi der maae ingen vide, at jeg har været hos Dem.

Ottende Scene.

Ariste. Leonard.

Ariste.

O min kiære Ven! Jeg har faaet et stort Haab om, at Formodningen om Constances Død er falsk.

Leonard.

Og jeg har faaet en større Stadfæstelse om hendes Død, end jeg nogensinde har haft. Da jeg gik herfra, faldt mig en Mand ind, som kunde give mig den sikkerste Efterretning om hende. Jeg gik altsaa hen til ham, og han bekræftigede det, som jeg allerede har sagt dig, nemlig: at hun strax efter hendes Faders Død var forsvunden, uden at noget Menneske kunde faae at vide hvor hun var bleven af: men da Rygtet gik, at hun var gaaet om Bord paa et Skib til Jylland, som var forgaaet, saa havde han giort sig saa megen Møie for at faae nogen Vished derom, at han endeligen, efter alle de Beskrivelser han havde faaet om det Fruentimmer, som var paa samme Skib, var bleven overtydet om, at det maatte være Constance.

Ariste.

Men Freken Helene har nyelig ført en Samtale med mig, hvoraf jeg snart skulde slutte, at hun kiendte Constance, og vidste hvem jeg var.

Leonard.

Leonard.

Det er umueligt; thi du har sagt mig, at der er ingen uden jeg, som veed, at du er den forfulgte Cleon, og jeg forsikkrer dig, at det ikke er kommen af min Mund; og Smaakopperne har saaledes forandret dig, at det er umueligt, at nogen kan kiende dig.

Ariste.

Der er stor Rimelighed i det du siger; men det er det eeneste, som jeg kan hentyde hendes Tale til, saa neie kom den overeens med Constances og min Historie.

Leonard.

Der maae dog være en Feiltagelse i; thi jeg forsikkrer dig, at det forholder sig saaledes, som jeg har sagt dig.

Ariste.

Men hvem har da givet dig den Efterretning?

Leonard.

Det har Orgon.

Ariste.

Orgon!

Leonard.

Ja min Ven! for at betage dig ald Tvivl, saa overvandt jeg den Afskye, jeg bar for ham, siden jeg troede at faae der den sikkerste Efterretning. Det kostede mig megen Moie at faae ham opspurgt,

men

men jeg kan aldrig beskrive dig den Tilstand, i hvilken jeg forefandt ham.

Ariste.

Hvordan!

Leonard.

Himlens Hævn har omsider truffet ham. Han er lam i den eene Haand, sengeliggende, hielpeløs og forladt af alle.

Ariste.

Kunde du da gaae fra ham, uden at hiælpe ham i den Elendighed?

Leonard.

Jeg var to gange paa Veie at give ham noget, men da jeg erindrede mig, hvad han havde giort imod dig, saa forsvandt alt min Medynk.

Ariste.

Denne Haardhed bør du straffes for. Du skal derfor følge ind med mig i mit Cabinet og skrive ham et Brev til, hvori du maae giøre ham en Undskyldning, at du ikke havde haft saa mange Penge hos dig, som du kunde byde ham, og sendte ham det altsaa hermed skriftlig. Men da dette ikke kan være en Straf for dit ædle Hierte, saa skal du blot laane dit Navn dertil, og jeg vil lægge i Brevet, hvad jeg finder dig anstændig.

Leonard.

Leonard.

Du Ariste! Kan du forglemme hvad han har udøvet imod Cleon?

Ariste.

Det er min Pligt, min Ven! Han er dobbelt berettiget til at hielpes af mig. Først er han nødlidende, dernæst er han det Redskab i Forsynets Hænder, ved hvilket jeg er kommen til denne store Velstand. Det falder ikke mig til at undersøge Grunden til hans Gierning, men at benytte mig saaledes af Virkningen, den har frembragt, at jeg ikke bliver straffværdigere end han. Kom derfor ind med mig, og gior, som jeg beder dig.

Tredie Act.

Første Scene.

Leonore. Leander.

Leander.

Allerkiæreste Leonore! saa seer jeg Dem da for sidste gang.

Leonore.

Leonore.

For Himlens Skyld, qvæl dog ikke mit Hierte med saa gruelig en Foreſtilling.

Leander.

Der er dog intet andet for. Deres Faders Grumhed bringer mig til Fortvivlelſe! Betænk alene, at vore Bønner, vore Taare og ydmyge Fodefald ikke kunde bevæge ham.

Leonore.

Det ſyntes dog virkelig, ſom om han blev rørt.

Leander.

Det var en blot Forſtillelſe. Ariſtes Penge var mægtigere hos ham, end Afbildningen over de bittre Lidelſer, hans Befaling underkaſtede os; thi derſom hans Hierte havde været rørt, hvorledes havde han da kundet foreſkrive mig Vilkaar, ſom tvinger mig til at ſige Dem et evigt Farvel.

Leonore.

Og det kan De, det vil De giøre?

Leander.

Jeg maae. Min grumme Skiebne tvinger mig dertil, og endſkiønt jeg føler, at det vil koſte mit Liv, ſaa vil jeg dog gierne opoffre det for Deres Lykke.

Leonore.

Ubarmhiertige! Kan De troe, at der er Lykke i Verden for mig, naar jeg miſter Dem?

Leander.

Leander.

De miſter intet ved mig, men jeg alleting ved Dem, og derſom noget ſkulde troſte mig over Deres Forliis, ſaa maatte det være dette, at De bliver en værdig Perſon til Deel. Ariſte vil viſt giøre Dem lykkelig, og De vil i hans Arme let kunde glemme den ulykſalige Leander.

Leonore.

Er vores Kummer ikke ſtor nok, uden at vi ſkal forøge den ſelv? De fornærmer mig med denne Tanke, der ikke engang har Skin af Rimelighed. Ariſte kan umuelig misbruge en Faders Myndighed til at twinge et Hierte, men derſom han er ſaa nedrig, at han kan giøre Fordringer paa det, efter at han har faaet dets Beſkaffenhed at vide, ſaa ſkal den yderſte Foragt blive hans Løn.

Leander.

O min dyrebare Leonore! Jeg indſeer den fulde Værdie af det Offer, Deres Kiærlighed giør mig, men kan det giøre os lykkeligere? De grumme Vilkaar, paa hvilke Deres Herr Fader vil give ſit Samtykke til vores Foreening, giør det til en Umuelighed, at det kan ſkee. Deres Fortieneſter og Yndigheder ere alt for ſtore, at der ikke ſkulde komme nye Tilbedere, ſaa ſnart Ariſte fraſtod ſine Fordringer, men ingen der var ſaa værdig, ſom han, til at eie Dem. Og da Penge og Fortieneſter

ster sielden ere foreenede, og de Første giør alle Ting hos Deres Hr. Fader, saa kan det ikke tiene til andet, end at sætte mig blot for den nagende Grammelse, at vige for en uværdig Medbeiler.

Leonore.

Og det kan De sige til mig, i det samme Øieblik, da min Kiærlighed vil vove det Yderste for Dem? Og tør endda paastaae, at De elsker mig!

Leander.

Ja høiere end mig selv. Det er min inderlige Kiærlighed ....

Anden Scene.

Leonore. Leander. Helene.

Helene.

Jeg har læst min Broder dygtig Texten for, efter at I var gaaet bort. Jeg har reent ud sagt ham, at han ikke maatte bilde sig ind, at trænge igiennem med det, som to Fruentimmere satte sig imod, men at vi skulde viise ham, at hvad vi vilde, det vilde vi.

Leonore.

Og hvad svarede han dertil?

Helene.

Sin sædvanlige urimelige Snak, om en Faders Myndighed; at Penge er det, man bør see meest paa i Ægteskanden, og meget andet af samme Suurdey.

Leander.

Jeg er bange, Frøken! at De derved har opirret ham meere.

Helene.

De er forliebt og er bange, min Herre! Det er to Egenskaber, som ere meget stridige. Veed De vel, at Kiærlighed giør endog Faaret modig.

Leander.

Men tæmmer Løven. En oprigtig Elsker frygter alletider for, at foraarsage sin Elskede Fortrædeligheder.

Helene.

Dersom jeg var i Deres Sted, saa vidste jeg nok, hvad jeg vilde giøre. Jeg skulde saamænd ikke spilde Tiden paa Bøn og Fodefald for en gammel urimelig Knark.

Leander.

Og hvad skulde jeg da foretage mig.

Helene.

De skulde giøre alle Anstalterne færdige til at tage Leonore af sin Faders Huus, for strax at

lade

lade sig vie til hende, og naar det var skeet, saa vilde vi faae at see, om den kloge Hieronimus kunde skille eder ad.

Leander.

Hvad! Naadige Frøken! skulde jeg kunde blive Eiere....

Leonore.

O Himmel! Hierte Faster! Kan De give Leander det Raad!

Helene.

Ja, hvorfor ikke det? Er der noget ont i at følge med sin Mand?

Leander.

Nei, Frøken! men jeg var det ikke paa den Tid da hun fulgte med mig. Og saa sød, som den Forestilling, at eie min Leonore, end er for mit ømme Hierte, saa dæmpes den dog ved at betragte, at jeg skulde tilkiøbe mig min Lykksalighed, ved at underkaste hende Mangel, Foragt og en Faders Forbandelser, hvis Hierte vi saa høiligen havde bedrøvet.

Helene.

Men han vilde jo ikke selv haft det anderledes, og man betalede ham kun lige for lige; thi naar han kan have det Hierte at bedrøve eder, hvorfor skulde I da være meere øm over ham?

Leander.

Han har Rettighed til at afslaae mig sin Daatter; men jeg har ingen til at berøve ham hende: det er meget smerteligt for min inderlige Kiærlighed at blive berøvet min Leonore, men i hvor heftige end dens Indskydelser ere, saa skal jeg dog aldrig foretage mig noget, hvorved jeg kunde blive uværdig til at eie hende.

Leonore.

O min Leander! Jeg seer at mit kiærlige Hierte ikke har bedraget sig i de Tanker, det har fattet om Dem. Intet uden en Opførsel der var tvert imod den, De har viist her, kan eller skal udslette den Kiærlighed jeg bærer til Dem.

Helene.

I ere Begge To ret nogle Tosser. Hvad kunde der være at sige paa, naar I havde mit Samtykke? Har jeg ikke i adskillige Aar staaet Leonore i Moders Sted, og hvem vil sige, at en Moder ikke har ligesaa meget at sige over et Barn, som en Fader? Men da I ikke har Følelser nok, til at smage Sødheden af et Baand, som allene knyttes af Kiærligheden og dens Indskydelser, saa maae jeg see til at hielpe eder paa en anden Maade. Jeg kan ikke føre det over mit Hierte, at slaae Haanden af eder, men jeg skal arbeide for eder af alle

Kræfter,

Kræfter, og saa meget kan jeg sige eder, at Ariste ikke længe vil være eder til Hinder.

Leander.

Hvordan!

Leonore.

Har han da ladet sig forstaae for hierte Faster....

Helene.

Hvad han har ladet sig forstaae med eller ei, det kan jeg ikke sige eder endnu, men maaskee jeg inden en stakket Tid endog kan sætte Leander i den Stand, at han kan opfylde min Broders Vilkaar; endskiont det vil koste mig meget for eders Skyld, at overvinde den Afskye, som jeg alletider har haft for.... Ak! det bliver sort for mine Øine ved at tænke derpaa.

Leonore.

Men hvad er det da?

Helene.

Det maae du ikke vide mit Barn! førend det er skeedt; thi maaskee naar det kommer dertil, at jeg da ikke kan fuldføre det Offer, som den meere end moderlige Kiærlighed, jeg bærer til dig, udkræver.

Tredie Scene.

Leonore. Leander. Helene. Pernille.

Pernille.

Jeg saae Hr. Ariste gaae ind til Deres Hr. Fader, Frøken, jeg gik derfor hid for at sige Dem, at De snart maae vente ham her.

Leonore.

Hvad! skulde han allerede komme?

Pernille.

Kan De forundre Dem over det? Det er jo over to Timer siden, at han erkyndigede sig, om det var Dem beleiligt at see ham?

Leander.

Ak allerkiæreste Leonore! saa maae jeg da forlade Dem, for at min lyksalige Medbeiler .... Jeg kan ikke beskrive Dem, hvad mit Hierte føler, i dette forskrækkelige Øieblik!

Helene.

De maae ikke gaae bort, Leander! thi jeg har noget at tale med Dem. Følg derfor ind med mig paa mit Kammer, og naar saa Ariste er borte, saa kan Leonore komme der til os.

Leonore.

Ja, gior det, min kiære Leander!

Fierde Scene.

Leonore. Pernille.

Leonore.

O min allerkiæreste Pernille! hielp mig dog at komme udaf de forskrækkelige Omstændigheder, i hvilke jeg befinder mig.

Pernille.

Tag dog ikke saaledes Afstæd, Freken! men betragt Sagen med fornuftige Øien. Det er alene Deres opbragte Sandser, der bringer Dem til at ansee det, som Deres største Ulykke, der, saasnart Deres Hierte var roeligt, vilde vise sig for Dem under en ganske anden Skikkelse. Er der vel nogen Lykkalighed eller Fornøielse til paa Jorden, som De jo kan giøre sig Haab om at nyde i den Forbindelse, De med Hænder og Fødder sætter sig imod?

Leonore.

Jo; den, at leve med en Person, som man elsker.

Pernille.

Ariste fortiener at elskes af Dem: og skal han da være det eeneste Menneske, som De vil være ubillig imod, og det fordi, at han elsker Dem høiere end alle andre Fruentimmere.

Leonore.

Hans Fortieneſter maae være saa store, som de vil, saa overtydes jeg dog hvert Øieblik alt meere og meere om, at han har intet uden sin store Rigdom forud for Leander.

Pernille.

Hvorved Frøken?

Leonore.

Jeg skiælver ved at tænke paa den Fare, som min Faſters Ubesindighed kunde have styrtet mig udi; thi endskiønt mit Hierte gruede ved at høre hendes Forslag, saa veed jeg dog ikke, om det kunde holdt Stand, dersom Leander havde foreenet sine Bønner, Overtalelser og Foreſtillinger med hendes: men hans ædle Tænkemaade blev min Skyts-Engel hos ham, imod hans egen Fordeel; thi tænk engang, hun foreslog ham, at han skulde føre mig hemmeligen bort, og lade sig vie til mig.

Pernille.

Og hvad svarede Leander til dette smukke Forslag?

Leonore.

Alt det en inderlig Kiærlighed, der er grundet paa Dyd og Fornuft, kan lægge et veltænkende Menneske i Munden. Og bør da jeg, efter at han har givet mig denne saa store Prove paa, at han foredrager min Lykke for sin egen, opofre ham

for

for et saa intetbetydende og tilfælligt Gode, som Rigdom?

Pernille.

Nei, Frøken, saa snart De ikke overskrider Deres Pligt, som Daatter, og jeg nægter ikke, at denne Opførsel af Leander jo rører mig saa stærk, at jeg ønsker, at det var mueligt at faae Deres Fader overtalt til at give sit Samtykke til Deres Forening, og dersom De troer, at jeg kan udrette noget dertil, saa vil jeg med Glæde giøre det.

Leonore.

O min Hierte Pernille! giør da for alle Ting det, jeg saa inderligen har bedet eder om, i henseende til Ariste.

Pernille.

Hvad kan det hielpe? Jeg har jo tydeligen viist Dem, at det ikke kan tiene til andet, end at forskaffe Dem en liden Opsættelse.

Leonore.

Det er endda got, at man kan erholde den; naar man først er undviget den nærmeste og største Fare, saa hitter man ogsaa nok siden paa Raad, til at rydde de øvrige Forhindringer af Veien.

Pernille.

Jeg skal giøre, hvad jeg kan, men der kommer han.

Femte Scene.

Leonore. Pernille. Ariste.

Ariste.

Deres underdanige Tiener, min naadige Frøken!

Leonore.

Tienerinde Hr. Ariste! Behager De ikke at tage Plads. De sætter sig.

Ariste.

Jeg vil haabe, at De har befundet sig vel siden jeg havde den Ære at see Dem.

Leonore.

Jeg takker, temmelig vel.

Ariste.

Fornøiede De Dem vel, imidlertid De var paa Landet?

Leonore.

Ikke ret synderlig. Vi havde meget slet Veir, saa vi snart ikke kunde komme ud af Huuset, og naar man paa Landet skal sidde indsluttet i en Stue, saa er Fornøielsen meget maadelig.

Ariste.

Deri har De fuldkommen Ret, allerhelst naar det holder længe ved, men et par Dages ondt Veir fører den Behagelighed med sig, at man siden smager en dobbelt Fornøielse ved at betragte Naturens

rens Skionheder, der ligesom har faaet et nyt Liv ved Regnen. Ellers har det onde Veir været til en særdeles Fordeel for de Personer, som længtes efter Deres Tilbagekomst, og kunde beseygte, at Landets Behagelighed maatte holdt Dem alt for længe af Byen.

Leonore.

Den Forliis havde været meget taalelig.

Ariste.

Ikke for dem, som bære den allerfuldkommenste Høiagtelse for Deres Fortieneſter.

Leonore.

Mine Fortieneſter, min Herre! O! De jeg kan roſe mig af ere Oprigtighed og Beſtandighed, og diſſe Egenſkaber giøre ikke megen Lykke nu omſtunder.

Ariste.

Forlad mig det, min naadige Froken! Jo rarere diſſe Egenſkaber ere, jo mere Opmærkſomhed opvakker de, og Verden har endnu aldrig været saa fordærvet, at Dyden jo har fundet Tilbedere og sande Venner.

Leonore.

Og alligevel kan jeg efter det Sindelav, De for nogle Øieblik behagede at tillægge mine Venner, ikke giøre mig meget til af Dem; thi Deres Venſkab maae være temmelig egennyttigt.

Ariste.

Ariste.

Hvoraf kan min deilige Freken drage den Slutning?

Leonore.

Af det, at De sagde: At de Personer, som længtes efter mig, havde glædet sig over, at det onde Veir havde drevet mig til Byen, hvilket er en slet Prøve paa Venskab; thi efter det Begreb, som jeg gior mig om den, saa bør en sand Ven opoffre sin egen Fornøielse for en Vens Skyld.

Ariste.

Jeg beder om Forladelse, min naadige Freken! Jeg sagde ikke, at nogen havde glædet sig over det onde Veir, som De havde, men at det var til Fordeel for dem, som længtes efter Deres elskværdige Person, og da de havde en blot naturlig Hændelse at takke for den, saa kunde de jo ogsaa tage Deel i den, uden at blive beskyldte for Egennytte.

Leonore.

Ikke ret vel, min Herre, saa snart de erindrede sig, at det havde foraarsaget mig Misfornøielse.

Ariste.

Men veed De vel, min naadige Freken, at der er et slags Egennytte, som er tilladelig, og uden hvilken der aldrig blev noget oprigtigt Venskab?

Leonore.

Leonore.

Det vilde maaskee falde Dem vanskeligt at beviise.

Ariste.

Adeles ikke; thi jeg er vis paa, efter det Begreb, som De selv har yttret angaaende Venskab, at De holder den for een af Menneskernes største Lykksaligheder.

Leonore.

Tilforladelig.

Ariste.

Naar et Menneske havde fattet den fuldkommenste Høiagtelse for en elskværdig Persons Fortieneſter, og denne Høiagtelse havde alt efter Haanden, og ligesom han lærte Personen nøiere at kiende, forvandlet sig til saa ømme og heftige Følelser, at han ikke kiendte nogen større Lykksalighed, end at han ved sin Omhue, Hengivenhed og Oprigtighed kunde opvække de samme Følelser imod sig; hans Diemeed herved var, at oprette saa stærkt og uryggeligt et Venskabs Forbund imellem dem, at det kunde giøre dem begge lykkelige, men den elskede Persons Fraværelse hindrede ham fra at bringe dette Venskab i Stand, saa kunde han vel ikke frikiendes fra al Egennytte, naar han ønskede denne Persons Tilbagekomst og Bevaagenhed, men det var saadan en Egennytte, uden hvilken intet Venskab kan bestaae, og var den ikke meget tilladelig?

Pernille.

Pernille sagte.

Fabelen forklarer sig selv.

Leonore.

Jo, naar han vidste, at han ikke berøvede samme Person een større Lykke, end den hans Venskab kunde forskaffe ham.

Ariste.

Vi har sat forud, min deilige Frøken, at saadant et Venskab er Livets største Lykkalighed. Siig mig altsaa, om han var straffældig, dersom han glædede sig over, at et lidet ubehageligt Tilfælde paa den elskede Persons Side befordrede deres Sammenkomst, og forskaffede ham Leilighed til at anvende alle muelige Midler til at stifte et Venskab, der skulde være Grunden til begges Lykkalighed?

Leonore.

Nei, saa snart Midlerne, han betiente sig af, vare billige.

Ariste.

De har afsagt Dommen i Deres egen Sag, min deilige Frøken! Jeg tør nu, uden at befrygte, at jeg skulde blive beskyldt for Egennytte, tilstaae, at Deres Fraværelse var mig meget smertelig, at jeg glædede mig over Deres hastige Tilbagekomst, for at kunde lægge det oprigtigste Hierte for Deres Fødder, og ved den inderligste Kierlighed og urygg-

geligste

geligste Troeskab at bane mig Veien til et saa uskatteerligt Gode, som Deres Bevaagenhed.

Leonore.

De sætter mig i Forundring, min Herre! Jeg tænkte mindst paa, at De kunde have hentydet Lignelsen til Dem.

Ariste.

Af hvad Aarsag, min deilige Froken?

Leonore.

Den, som først begiærer Faderens Samtykke og erholder det, han pleier ikke at troe, at han havde nødig at giøre sig megen Umage for Daatterens.

Ariste.

Jeg havde troet, at begaae en Forseelse baade imod Dem og Deres Hr. Fader, dersom jeg, førend jeg vidste, at Deres Hr. Fader ikke havde Hensigter med Dem, som vare stridige mod mine, havde søgt at benytte mig af Leiligheden, som den Lykke jeg har at være i Huuse med Dem, kunde have forskaffet mig, til at vinde Deres Bevaagenhed. Men De fornærmer mit empfindtlige Hierte paa det haardeste, dersom De kan troe, at Deres Hr. Faders Samtykke kunde holde mig skadesløs for Deres. Jeg har ikke begiert andet af ham, end Tilladelse at kunde ved min Omhue og Hengivenhed vinde Deres Hierte, og at viise Dem, med hvilken uindskrænket Magt De hærsker i mit.

Leonore.

Leonore.

Naar man ikke vil have andet end sine egne Fortieneſter at takke for et Hierte, saa udvælger man ikke gierne saa myndig en Talsmand.

Ariſte.

Jeg forlanger ingen anden Talsmand end Deres eget Hierte. Lad det tale min Sag, finder det mig uværdig til at eie Dem, og vil ikke godvillig overgive sig, saa er mit baade for stolt og for empfindlig til at vilde have sin Lykke af en Faers Myndighed. Siig mig derfor, elskværdige Leonore, om jeg tør giøre mig det Haab, at De ingen Afskye bær for mig, men at De kunde bringes til at elske mig.

Leonore.

Afskye, min Herre! Deres Fortieneſter ere saa store, at enhver som har den Ære at kiende Dem, ikke uden at begaae en stor Ubillighed, kunde nægte Dem en fuldkommen Høiagtelse. Men....

Ariſte.

Nu, min dyrebare Leonore, De synes at være i en slags Forvirring. Jeg vil gierne afbryde denne Samtale, dersom De befaler det: Men tør jeg ikke udbede mig en Forklaring over Deres Men; Skal det nedbryde eller stadfæste det Haab, jeg giør mig, om at blive elsket af Dem med Tiden?

Leonore.

Leonore.

De har Ret, min Herre, at jeg er forvirret, og siden Deres Nærværelse nødvendig maae forøge den, saa tillad mig at gaae bort. Men da det var utilladeligt om jeg vilde lade Dem blive i Tvivl angaaende det Spørsmaal, De har behaget at giøre mig, saa vil jeg lade en Person blive tilbage hos Dem, der kan give Dem en fuldkommere Oplysning om mit Hiertes Tilstand, end den Skamfuldhed, Deres Godhed foraarsager mig, kunde tillade mig selv at giøre. Og naar De saa er bleven underrettet om alle Ting, saa vil jeg henstille det til Deres bekiendte Ædelmodighed, hvad De videre vil foretage sig i denne Sag.

Siette Scene.

Ariste. Pernille.

Ariste sagte.

Hun gaaer bort, og vil lade hendes Pige forklare mig sine Tanker! Skal jeg hentyde dette til Foragt eller Undseelse? høit. Det synes, at hendes Frøken har stor Fortroelighed til hende.

Pernille.

Ja, min Herre! jeg er saa lykkelig, at hun seer meere efter mit Hierte, end min Stand.

Men paa det De ikke skal fatte ulige Tanker om min Frøken, ihenseende til den Fortroelighed hun bærer mig med, saa maae jeg tage mig den Frihed at sige Dem, at jeg har været hos hende siden hendes spæde Barndom, og at jeg meere maae tilskrive denne Fortroelighed hendes døende Moders Begiæring, som elskede mig inderligen, end mine egne Fortieneſter.

Ariſte sagte.

Hun synes baade at have Fornuft og Opdragelse. høit. Den Beskedenhed, som hun heri lader see, giør hende værdig til det Fortrin hun nyder. Men da det er igiennem hendes Mund, at jeg skal have min Skiæbne at viide, saa siig mig, hvad Slutning hendes Frøken har fattet angaaende min Kiærlighed?

Pernille.

Den, at hun ikke vil sætte sig imod sin Faders Villie.

Ariſte.

Saa skal jeg ikke have andet, end en Faders Myndighed at takke for min Lykke?

Pernille.

Nei, min Herre! Men troe derfor ikke om hende, at hun er uskiønsom eller uerkiendtlig. Hun indseer den fulde Værdie af det Tilbud De giør hende, og den Skamfuldhed, som det foraarsager hende,

hende, at hun ikke kan tage imod et Hierte som vist vilde giort hende lykkelig, naar hun kunde give sit i Steden for det, var Aarsagen, at hun ikke selv kunde sige Dem, at hendes Hierte ikke meere er i hendes egen Magt, men at hun har givet det bort.

Ariste.

Hvordan! Leonore elsker en anden?

Pernille.

Ja, min Herre, det var det som jeg skulde aabenbare Dem, og hun har den faste Tillid til Deres Ædelmodighed, at hun haaber, at De ikke kan benytte sig af hendes Faders Myndighed til at faae hendes Haand, siden hendes Hierte ikke følger med.

Ariste.

Men hvem er det da, der er saa lykkelig at eie det?

Pernille.

Det er et ungt Menneske, ved Navn Leander, og som var hende fuldkommen værdig, dersom hans Midler vare tilstrækkelige i Hr. Hieronimi Øine; thi hans Fattigdom er alt, hvad der kan bebreides ham.

Ariste.

Men var Hr. Hieronimus da fornøiet med Partiet, førend jeg talede til ham om hans Daatter?

Pernille.

Nei! der vi: ingen, som vidste noget derom, uden Frøken Helene; thi i hvor stor Fortroelighed hun endog bær til mig, saa havde hun dog ikke sagt mig noget derom, siden hun vidste, at jeg vilde foreholde hende, at hun ikke kunde vente at faae sin Faders Samtykke til denne Forbindelse: Og jeg havde ikke paataget mig, at give Dem denne Underretning, dersom ikke Leander havde givet saa store Prøver paa en uforfalsket og uegennyttig Kiærlighed, at de synes at fortiene det Offer min Frøken giør ham.

Ariste.

Har De da ikke endnu søgt at faae Hr. Hieronimi Samtykke?

Pernille.

Jo. Der viiste sig en Leilighed ved hvilken Leander kunde faae en meget anseelig Betiening tilkiøbs. Derpaa vovede de i Eftermiddag at aabenbare ham deres Kiærlighed, og søgte ved Graad og Knæefald at bevæge ham til at give sit Samtykke til deres Foreening, og at forstrække Leander saa mange Penge, som Betieningen skulde koste: Men endskiøndt Frøken Leonore har dobbelt saa meget at vente i sin Mødrene Arv, og de paa det heligste forsikkrede at betale ham Renterne, saa hialp det dog ikke, alt hvad De kunde erholde var dette,

at

at han ikke vilde være Deres Foreening imod, dersom Leander, uden hans Hielp, kunde faae Betieningen.

Ariſte.

Har han noget Haab dertil?

Pernille.

Ikke det allermindſte, min Herre! Men da jeg nu har efterkommet min Frøkens Befalning, saa tillad mig at spørge, om De har noget videre at befale mig?

Ariſte.

Slet intet at befale, min Smukke, men alene at bede, at hun vil forſikkre Frøkenen, at jeg ſkal ſtræbe at viiſe, at jeg ikke har været uværdig til at begiære hendes Hierte.

Pernille ſagte i det hun gaaer ud.

Hvilken uſædvanlig Bevægelſe føler jeg ikke i mit Hierte! Det er ligeſom det ſkulde briſte, og hver gang jeg ſaae paa ham, ſaa kom Taarene mig i Øinene.

Syvende Scene.

Ariſte allene.

Skal da mit Hierte aldrig nyde nogen Rolighed, men ideligen være et Rov for en haabeløs Kiærlig-

hed! Nei, min elskværdige Leonore! Jeg vil ikke benytte mig af en Faders Myndighed, jeg vil give ham sit Løfte tilbage, for at befordre din Lykke! .... Men vil hun blive lykkeligere derved? .... Kan nogen love mig for, at Hieronimus ikke misbruger sin Myndighed i at tvinge hende til at ægte een, der kunde være saa nedrig og benytte sig deraf? Maaskee hun, naar hun først var overbeviist om Umueligheden i at faae Leander, kunde give mig Fortrinet for alle andre .... Men om saa var, kunde da min Empfindlighed lade sig noie med det andet Sted i min Kones Hierte? Nei, og siden jeg da ingen Haab kan giøre mig om hendes Kiærlighed, saa vil jeg stræbe at vinde hendes Høiagtelse og Venskab ... Hvilken sød, hvilken indtagende Forestilling, at kunde giøre den man elsker lykkelig! Leander er hende værdig; Jeg kan altsaa ikke give hende en større Prøve paa en reen og uegennyttig Kierlighed, end om jeg sætter ham i den Stand, at han kan fordre af Hieronimus, at han skal opfylde sit Løfte ved at give ham sin Daatter .... Men har jeg ogsaa Kræfter til at fuldføre dette Offer? Skal jeg selv befordre min Medbeilers Lykke? Skal jeg belønne ham fordi han har bemægtiget sig et Hierte, hvis Besiddelse vilde giort mig lykkelig? Kan der forlanges meere af mig, end at jeg dæmper min Kiærlighed, for ikke at være deres til Hinder? ....

Jo,

Jo, jeg bør .... Men hvor skal jeg faae Kræfter fra til at bestride denne os medfødte Egenkiærlighed med?

Fierde Act.

Første Scene.

Ariste alene.

Saa heftigen som jeg forhen attraaede min egen Forbindelse med Leonore, saa inderligen længes jeg nu efter, at see hende foreenet med Leander. Jeg haaber, at det skal blive et Middel til at udrydde af mit Hierte, alt hvad det endnu føler meere end Venskab for hende, og at den Egenkiærlighed, som vi Mennesker saa sielden kan dæmpe, skal blive fuldkommen tilfredsstillet, ved at betragte mig selv som Stifteren til den Lykfalighed, de vil nyde i deres Forbindelse. Men der kommer Leonard.

Anden Scene.

Ariste. Leonard.

Ariste.

Nu min Ven! har du faaet dit Ærinde forrettet?

Leonard.

Ja, Verelen er for nærværende Tid i Leanders Hænder, og jeg tvivler ikke paa, at han jo allerede gior Anstalter at blive beklædt med den Værdighed, der skal give ham Rettighed til at fordre Leonore af Hieronimus. Men har du Kræfter nok til at være et sienfynligt Vidne til din Medbeilers Lykfalighed, og kan dette Syn ikke, i hvor ædelmodigt dit Hierte end er, komme det til at fortryde, hvad du har giort?

Ariste.

Nei, min Ven! Det er i dette Syn, at jeg vil søge min Belønning.

Leonard.

Men saa kan du ikke heller have elsket Leonore.

Ariste.

Jo, min Ven! Det er jnst et Beviis paa, at jeg har elsket hende. Menneskerne giøre sig i Almindelighed et vrangt Begreb om Kiærligheden, og naar man skulde undersøge de fleeste Elskeres Forhold,

hold, saa vilde man finde, at det er dem selv de elske saa inderligen, som de foregive at elske deres Kiæreſter; thi da Kiærlighed befaler os at søge og fremme den elskede Persons Nytte, elsker de da ikke allene sig selv, som for at fyldestgiøre deres Ønsker, sætter deres Kiæreſter blotte for tusende Bekymringer og Fortrædeligheder? Og har jeg giort andet end det, en retskaffen Kiærlighed udfordrer, naar jeg har ryddet de Vanskeligheder af Veien, der hindrede Leonore fra at blive lykkelig?

Leonard.

Men det er saa stort et Offer for vores Egenkiærlighed, at belønne den Person, der berøver os det vi ønsker, og det har dog du ved denne Leilighed viist imod Leander.

Ariſte.

Hans Vel var saa nøie forbunden med hendes, at det eene flød af det andet: og havde han ikke meere Aarsag til at beklage sig over mig, der vilde berøve ham et Hierte, som godvillig havde overgivet sig i hans Magt, end jeg til at beklage mig over ham, fordi han havde bemægtiget sig det, til hvilket jeg ikke havde den mindſte Rettighed. Ja, endog denne os medfødte Egenkiærlighed vil smigres ved at see deres Lykſalighed; den vil bringe mig til at være stolt af at have befordret den.

Leonard.

Nei, min Ven! Du maae ikke fornedre saa ædel en Gierning til en Virkning af Egenkiærlighed, den er saa høit opløftet over den, at den ikke kan have sit Udspring af nogen anden Kilde, end en Ædelmodighed, som ingen uden du kunde udøve.

Ariste.

Det er dit ømme Venskab, der giør dig saa partiisk ihenseende til mig, at du søger at opløfte mig paa det Menneskelige Kiøns Bekostning. Troe mig min Ven, at der findes dem, som kunde udføre langt større Ting, og skeer det endog kun sielden, saa kommer det allene deraf, at somme finder ingen Leilighed, ved hvilken de kan viise det, og somme har ikke Evne til at føre det ud. I hvor ulige end de Menneskelige Kaar ere deelte, saa har dog Forsynet givet enhver sin Deel af Lykkalighed; thi for at dæmpe den store Begiærlighed vi har til at være rige, saa følger gierne den Straf med Rigdommen, at vi skal eie den, uden at kunde nyde den, og da enhver i sin liden Circul har Evne til at befordre sine Medecreaturers Vel; saa holder denne ømme Følelse den Fattige skadesløs for det, som den Rige enten ingen Sødhed finder i, eller og ikke faaer Leilighed til at smage. Burde jeg altsaa ikke havt Stød iblant de indskrænkede

Siæle,

Siæle, der betragte sig selv som det eeneste de bør vende deres Agtsomhed til, dersom jeg havde forsømt denne Leilighed at anvende de Midler, Forsynet har betroet mig, til at giøre to saa værdige Personer lykkelige, om det endog skulde koste mig nogle Øieblikks Selvfornægtelse? Ja, min Ven! dersom du kunde giøre dig et fuldkomment Begreb om den Sødhed, jeg smager ved denne Forestilling, saa vilde du langt snarere kalde Gierningen en Virkning af Egennytte, end af Ædelmodighed.

Leonard.

Nei, Ariste, jo mere du søger at drage et Skiul over denne næsten navnløse Gierning, jo mere skinner den frem. Men i hvor megen Ære den end tilveiebringer dig, saa foraarsager den mig dog Smerte.

Ariste.

Af hvad Aarsag, min Ven?

Leonard.

Jeg seer alt det Haab forsvunden, som jeg havde giort mig om dit Sinds Rolighed. I stedenfor, at Leonore skulde udslukke Constances Billede i dit Hierte, saa vil hun maaskee fornye det, og du vil selv være ulykkelig medens du umager dig for at giøre alle dem lykkelige, der nærmer sig til dig.

Ariste.

Ariſte.

Kan nogen være ulykkelig, ſom har Evne og Leilighed til at giøre ſine Medcreaturer fornøiede? Har Kongerne ſelv nogen anden Lættelſe i den ſtore Byrde, der ligger paa deres Skuldre, end at kunde giøre glade Anſigter? Og ſaa længe Leander ikke giver Leonore Aarſag til at fortryde det Valg, hun har giort, ſaa længe ſkal jeg føle en ſand Glæde ved at tænke paa, at jeg har foreenet dem.

Leonard.

Men vil du da ikke ſee til at finde en Perſon, der kan erſtatte dig Leonores Forliis? Dit Hierte er alt for ømt, det er ſkabt til at elſke, altſaa kan det ogſaa allene blive lykkelig ved at forbindes med et Hierte, der kan deele Følelſerne med det.

Ariſte.

Jeg vil tvivle paa, at det ſkeer. Jo ømmere mit Hierte er, jo varſommere bør det være i ſit Valg. Havde ikke Penge-Sager bragt mig i Bekiendtſkab med een af Leonores Paarørende, hvor jeg ofte fandt hende, ſaa havde jeg ikke heller lært hendes Fortieneſter ſaa nøie at kiende; thi i hvor elſkværdig end hendes Perſon er, ſaa var det dog hendes Tænkemaade, ſom var ſaa liig min Conſtances, der vandt mit Hierte, og jeg har anvendt

ſaa

saa megen Møie for ret at lære at kiende hende, at jeg ikke gierne vil paatage mig den for intet oftere.

Tredie Scene.

Ariste. Leonard. Hieronimus.

Hieronimus.

God Dag, mine Herre!

Ariste.

Deres Tiener, Herr Hieronimus!

Hieronimus.

Jeg skulde længe sadt og ventet efter eder, ved min Punchbolle, den blev næsten kold medens jeg lurede paa eder.

Ariste.

Naar, min Herre?

Hieronimus.

Naar! I Eftermiddag.

Ariste.

I hvad Anledning, om jeg maae spørge?

Hieronimus.

Jeg maatte blive gal over saadant et Spørsmaal. Gik I ind til Leonore for andet, end for at rette eder efter disse Fruentimmer-Grimacer, der

vil

vil have gode Ord og Knæfald for at sige Ja til en Ting, som de hver Dag giør Bøn om, at maae snart skee? Og burde I da ikke, naar I havde faaet det bragt i Rigtighed hos Daatteren, kommet lige tilbage til Faderen, for at giøre klart med ham? Jeg var saa vis derpaa, at jeg ikke allene befalede mine Folk, at de skulde nægte mig hiemme, om der kom nogen, paa det vi kunde være allene, men jeg lod mig endog lave en Punch til af min beste Arak, for under Arbeidet at drikke mig en Ruus af bare Glæde. Da jeg nu endeligen merkede, at I blev borte, saa tog jeg Documenterne til mig, for at gaae hid og giøre det klart hos eder, og her har I mig.

Leonard.

Saa vil jeg have den Ære at recommendere mig, for ikke at være Dem til Hinder.

Hieronimus.

Ja, det maae jeg lide, det viiser Fornuft.

Ariste.

Du kan gierne blive, vi har ....

Hieronimus.

Nei, Nei! Lad ham kun gaae. Det er Tegn til, at han er beskeden, og Beskedenhed er en Dyd, som jeg er meget indtaget af.

Fierde Scene.

Ariste. Hieronimus.

Hieronimus.

Lad os nu gesvindt komme til Sagen. Her er Contracten, læs den igiennem, saa skal I faae at see, at for en Mand, der havde frie Hænder, har jeg ikke grebet for meget om mig, og dersom I vil, saa kan I sikker underskrive den, uden at I har nødig at læse den. Desbedre Tid faaer vi til at tale om Bryllups Anstalterne.

Ariste.

Jeg kan ikke endnu underskrive Contracten.

Hieronimus.

Ikke endnu! Naar da?

Ariste.

Jeg har jo sagt Dem, at jeg først maae være forvisset om Frøken Leonores Hierte.

Hieronimus.

Og dersom I ikke er forvisset om det endnu, hvad Pokker har I da giort i al den Tid I var hos hende?

Ariste.

Jeg har faaet en Kundskab, som der laae mig megen Magt paa at viide.

Hiero-

Hieronimus.

Man skal see, at hun har været saa tosset og fortalt eder det heele Optog med Leander.

Ariste.

Ja, min Herre!

Hieronimus.

Og kan I være saa daarlig og lægge dette Fruentimmer Qvik, Qvak paa Hiertet? Det er intet andet end Fias, som de forbistrede Romaner har sat hende i Hovedet. Hun vil paa nogen Tid forestille slig en Heltinde, der sukker og græder over sin Faders Tyrannie; thi det maae I vide, at der er aldrig noget Forslag, det maae være saa fornuftigt, som det vil, at de jo skal have noget at indvende derimod, saa snart det ikke er kommen af en Fruentimmer Hierne: Og Ifald jeg var falden paa, at hun skulde have Leander, saa havde hun taget ligesaadan Anstød af Forliebelse i eder, som hun nu giør for ham. Lad os derfor jo før jo heller giøre Ende paa Sagen; thi naar Contracten først er underskreven, saa vil hun lee ligesaa meget, som hun græder nu.

Ariste.

I det mindste bør vi dog bie saa længe til De faaer at see, om Leander ikke kan opfylde Deres Vilkaar; De kunde ellers have Fortrædeligheder deraf.

Hiero-

Hieronimus.

Saa! har de været henne og sagt eder det med, og er det derfor I seer saa alvorlig ud, min Ven? Troer I maaskee, at jeg har fornærmet eder ved dette Løfte? Jeg nægter ikke, at jeg jo havde troet eder meere Forstand til.

Ariste.

Nei, min Herre! Jeg finder mig saa lidet fornærmet derved, at jeg meget meere berømmer Dem derfor. Den største Synd Forældre kan begaae, er at tvinge deres Børns Tilbøielighed i saa vigtig en Sag, og dersom jeg havde været i Deres Stæd, saa havde jeg, i samme Øieblik de havde anholt hos mig om mit Samtykke, givet dem det, uden at giøre de mindste Vilkaar derved: og i fald min Forbøn kan være af nogen Vigtighed hos Dem, min Herre, saa beder jeg Dem paa det indstændigste, at foreene Leonore med den Person, som har vundet hendes Hierte.

Hieronimus.

Jo, giør Hieronimus saa! Det vilde giøre gode Børn at lade dem have deres Villie. Jeg merker nok, min Herre, at uagtet al eders fine Begreb om Kiærligheden og den Lykksalighed man nyder ved den elskede Persons Besiddelse, saa staaer dog de 6000. Rdlr., som den skal betale der bryder Contracten, eder langt bedre an end Leonore,

og at J derfor søger at overtale mig til at give hende til Leander. Men jeg kan lade eder vide, at der bliver intet af. Hieronimus er en gammel Dreng, han veed nok hvad han gior; thi dersom jeg ikke havde indseet Umueligheden, at Leander kunde faae Bestillingen, saa havde jeg ikke lovet ham det.

Ariste.

Hvad Umuelighed kan der være i?

Hieronimus.

Hvor vilde een, som ikke eier 100. Rdlr., bringe saa mange Tusende tilveie? Meener J, at der er nogen, som laaner Penge ud til Folk for at formeere Verden? Og det var dog ald den Nytte, som den kunde vente af sine Penge, der betroede Leander slig en Capital for at faae Leonore. Men da jeg vidste, at en Ting taber sin halve Værdie, saa snart man seer en Gnist af Haab til at bekomme den, saa gav jeg dem dette Løfte, for at giøre Leander desmindre betydelig i Leonores Øine. J seer altsaa heraf, at jeg har arbeidet troeligen for eder, og at det er langt fra mig at bryde vores Forbindelse. Nu vil jeg derfor gaae hen og læse for dem, saa det skal dundre i deres Øren, for alle de Hocus pocus de begynder.

Femte Scene.

Ariste. Helene.

Ariste.

Hvor forundret vil han ikke blive, naar han faaer at høre at Leander....

Helene.

O min Herre! I hvilken Glæde har jeg ikke forladt Leonore og Leander! Han har bekommet de Penge, han behøvede til sin Befordring, uden at vide fra hvem. Han forfoiede sig derpaa strax hen til Vedkommende, for at bringe alle Ting i Rigtighed, Contracten blev sluttet, han tog Beviis for at have nedsat Pengene indtil Sagens Uddrag, og derpaa begav han sig herhid, for at forkynde Leonore denne glædelige Tidende. Hun faldt strax paa, at det maatte være Dem, som hun havde at takke for denne Velgierning, ja, de vilde Begge To have været her, for at viise Dem deres inderlige Erkiendtlighed, men jeg gav dem det Raad, at de først skulde tale med Hieronimus derom, og lovede dem imidlertid at gaae her hid, og takke Dem paa deres Vegne.

Ariste.

Mig Frøken! Jeg veed ikke, hvad der skulde giøre mig berettiget til at tage imod Taksigelser af dem.

Helene.

Jo, min Herre! Pengene Leander har faaet, kan ikke være kommen fra nogen anden end Dem: Og de to Forliebte bør være Dem ligesaa høit forbundne, som om De havde giort det uden nogen anden Hensigt, end at befordre deres Lykke. Men da De fortiener en større Belønning end en blot Erkiendtlighed, saa maae jeg sige Dem, at den Person, for hvis Skyld De har giort dette Offer, er sat i den hæftigste Bevægelse derover.

Ariste.

Jeg maae tilstaae, min naadige Frøken! at dette er en mørk Tale for mig.

Helene.

Det nytter ikke at forstille sig for mig, min Herre! jeg er overbeviist om, at det Haab, som jeg gav Dem om den Person, der havde en ældere Rettighed til Deres Hierte end Leonore, har forandret det Forsæt, De havde at forbinde sig med hende. Og siden De havde begaaet den Uforsigtighed, at indgaae slig en Contract med min Broder, saa har De vildet befordre de to unge Menneskers Kiærlighed ved de Penge, som De dog skulde betale ham, naar De brød Contracten. Har jeg ikke rigtig giettet det, min Herre?

Ariste.

Ariste.

Ikke ganske, Frøken! Utallige vigtige Aarsager har reent nedslaget det Haab, som De gav mig.

Helene.

Siig mig nogle af dem, min Herre!

Ariste.

Jeg er i Særdeleshed bange, at De har taget feil af Personen.

Helene.

Denne Frygt er meget ugrundet; thi dersom jeg ikke kiendte hende, hvorledes kunde jeg da have sagt Dem alle Omstændighederne?

Ariste.

Det er vel saa, min naadige Frøken! Men kan den Person, som har sagt Dem det, ikke selv være i Vildfarelse? Hvoraf veed samme Person det, som jeg holder skiult for heele Verden, og af hvilke Kiendetegn har hun seet....

Helene.

O min Herre! En Elskerindes Øine er meget igiennemtrængende. Det som ingen anden kan see, det lærer hendes Hiertes Følelser hende. En Mine, en Bevægelse, ja, et Øiekast opdager hende det som er skiult for heele Verden.

Ariste.

O Frøken! Dersom De vidste hvilket sødt Haab De opvækker i min Siæl! Skulde jeg vel

være saa lykkelig, at min elskværdige .... Nei, Haabet har saa ofte skuffet mig, naar jeg har troet mig nærmest ved at see det opfyldt, at jeg ikke meere tør forlade mig derpaa. Vil De derfor ikke behage at beskrive mig Personen lidt nøiere, paa det jeg kan blive overbeviist om, at hverken De eller jeg tager feil.

Helene sagte.

Hvor elsker han mig dog ikke heftigen! høit. Hun er sin egen Herre, og har ingen at spørge om Forlov til at give sin Haand bort, siden hendes Fader er død for mange Aar siden.

Ariste sagte.

Dette passer sig meget rigtig paa Constance. høit. Vil De ikke behage at blive ved.

Helene.

Hun har baade for og efter sin Faders Død udstaaet utroelige Forfølgelser af hendes Elskere. Hun kunde aldrig lade sig see, uden at erhverve sig nye Tilbedere: men aldrig har nogen været i Stand til at røre hendes Hierte uden De. sagte. Ret nu synes mig ogsaa, at han burde begynde at blive drifligere.

Ariste sagte.

Det kan ingen anden være. høit. Vil De ikke have den Godhed iligemaade at beskrive hendes Person for mig.

Helene.

Helene.

Hun er hverken Høi eller Lav, men af en overmaade smuk Skabning; Hendes Ansigt har den deiligste Farve, og uden at være nogen Regelmæssig Skiønhed, besidder hun tillokkende Yndigheder; Der er saadan en Ild i hendes Øiekast, at man neppe kan taale deres Glands: Med et Ord, Cupido synes at have sit Sæde i hendes Øine, og Gratierne paa hendes Kinder.

Ariste sagte.

Det er Constances udtrykte Billede. høit. og hendes Alder, min naadige Freken?

Helene.

Hendes Alder? Hvor kan jeg saa lige vide den? Der er ingen Levemaade i at spørge Folk om deres Alder! Men det veed jeg, at hun, uden at være ung, besidder alle Ungdommens Yndigheder.

Ariste.

Efter den Beskrivelse, min naadige Freken! maae De ufeilbarligen kiende hende. Men hvorledes kan hun have det Hierte at lade mig blive i denne grumme Uvished? Hvorfor betager hun mig ikke den Græmmelse, jeg udstaaer for hendes Skyld, dersom hun elsker mig endnu?

Helene.

Det strider imod Kiønnets Blyefærdighed at giøre de første Skridt. Det falder Dem til, min Herre, at søge Leilighed til at aabne Deres Hierte for hende.

Ariste.

Hvorledes skal jeg faae den, med mindre De vil have den Godhed at forskaffe mig den.

Helene.

Jeg, min Herre!

Ariste.

Ja naadige Frøken! Jeg indflyer til Deres Godhed, mag det saaledes, at jeg kan kaste mig for hendes Fødder, og tilbyde min saa inderlig elskede ....

Helene.

O min Herre! Lad mig faae en Stoel .... ak! .... det bliver ganske sort for mine Øine .... en hemmelig Sammenkomst .... Jeg .... Jeg ....

Ariste løber til Døren.

Holla! er der ingen? Lad mig gesvindt faae et Glas Vand, Frøken Helene har ont.

Siette Scene.

Ariste. Helene. Pernille.

Pernille.

Hvad har De at befale, min Herre? O Himmel! jeg troer, Frøkenen er besvimmet. Hun tager en Balsam-Daase op af Lommen, og stryger Helene med under Næsen, men glemmer den siden paa Bordet.

Helene.

Ak! Hvor er jeg?

Ariste.

Hvorledes kom dette Onde over Dem, Frøken?

Helene.

Jeg er undertiden plaget med slige Hjerteklemmelser. Det gior mig kun ont, at De forskrækkede sig saa meget derover; men De havde aldrig haft nødig at kalde om Hielp; thi det havde slet intet at betyde. Følg mig ind paa mit Kammer, Pernille.

Syvende Scene.

Ariste allene.

Min Forvirring forøges alt mere og mere. Jeg har nu to Gange haft den første Aarsag til at troe, at hun talede til mig om Constance, men begge Gangene er jeg bleven forhindret i at faae en nærmere Oplysning. Skulde hun vel endnu være til? Skulde hun vel, som Frøken Helene sagde, have afslaaet alle Partier, fordi hun ikke kunde glemme den Godhed, hun paa den Tid syntes at bære for mig?.... Men hvad skulde have bevæget hende dertil? Der var jo ingen Forbindelse imellem os, og hvorledes skulde Frøken Helene vide hendes Opholds Sted, da det er skiult for alle andre? Hun forekommer mig ikke at være en Person, som Constance kunde fatte slig en Fortroelighed til; her maae alsaa være en Feiltagelse, hvori den ogsaa sikker. Men hvem har glemt den Balsam-Daase der? Mon det er Frøken Helenes? Det synes at være et smukt Arbeide!.... Hvordan!.... Hvad seer jeg!.... O Himmel! Det er den Balsom-Daase Constance bekom af mig. Ja, denne Devise, som indbefatter mit Navn, overtyder mig derom. Men, hvorledes er den kommen her?

her? .... Hvor er hun? .... Hvem skal jeg spørge derom?

Ottende Scene.

Ariste. Henrich.

Henrich.

Nu Herre! Hvad jeg har lidt for at finde Monsr. Redelig i denne Bye, det kan aldrig nogen forestille sig.

Ariste.

Fandt du ham da ikke?

Henrich.

Jo, langt om længe, Herre! Jeg løb først paa Torvene og de store Gader, og spurgte mig for hos alle dem jeg mødte, men det gik rigtig nok, som jeg sagde; thi somme loe mig ud, og troede venteligen, at jeg ikke var rigtig i Hovedet, og de, der vare saa høflige at svare mig, de kiendte ham ikke.

Ariste.

Ariſte ſagte.

Nu jeg neiere overveier hendes Væſen og Stemme, ſaa ſynes mig, at det er hende.

Henrich.

Endeligen kom jeg i en lille bitte ſmal Gade, det var ſaadan en Afkrog, Herre, at man ikke kunde vente at finde et ſkikkeligt Menneſke der; men jeg tænkte ſaa, at ſiden jeg var der, ſaa kunde jeg ſagtens ſpørge mig for. Derpaa blev jeg en Mand vaer i en Dør, ſom ſaae godt ud af Anſigt, men var ſaa tarvelig klædt, at jeg vilde betænkt mig paa, om jeg vilde gaae i Lav med ham.

Ariſte ſagte.

Liniamenterne ere vel ikke de ſamme, men det bør jeg ikke forundre mig over, efter ſaa mange Aars Forløb.

Henrich.

Jeg ſpurgte derpaa denne Mand om han ikke kunde give mig nogen Underretning om, hvor jeg ſkulde finde Monſ. Redelig? Men dom nu ſelv, Herre, hvor forundret jeg blev, da han ſvarede mig, at det var ham. Jeg forrettede ſtrax mit Ærinde, ſaaledes ſom Herren havde befalet mig, og blev inderligen glad, at jeg blev befriet fra at løbe længere; thi jeg troer, at derſom jeg ikke af en Hændelſe

delse var kommen i den lille Gade, saa havde jeg aldrig faaet ham opspurgt.

Ariste sagte.

Ja, Constance! Det er dig. Men hvad maae du ikke have udstaaet førend du har grebet til den Slutning, og kan du tilgive mig, at jeg har talt med dig, uden at mit Hierte sagde mig, hvem du var.

Henrich.

Jeg torde vel ikke tage mig den underdanige Frihed at spørge Herren, om han har tænkt paa mig, med at lægge et got Ord for mig hos Pernille?

Ariste.

Hvad Pernille! Hvem er det, du taler om?

Henrich.

Jh! Pernille det er....

Ariste.

Retfærdige Himmel! Stadfæst det Haab, du har givet mig, og lad mit Hierte blive tilfredsstillet!

Niende Scene.

Henrich allene.

Det er dog forunderligt med de Rige og Mægtige, der ligger ikke Lav paa noget, uden det, der rører dem. Saa længe man løber og render, som Jagt-Hunde, for at udrette deres Befalinger, ja, saa er alting got: men saa snart man beder dem om det Mindste, saa er der ingen hiemme. Jeg maae tilstaae, at jeg ikke havde troet det om min Herre, han pleier ellers at være ganske anderledes til Sinds. Men det er et sikkert Beviis, at endog de Beste iblant dem, har en Rem af Huden.

Femte Act.

Første Scene.

Pernille. Henrich.

Henrich.

Hvad skal man tilskrive den Lykke, at man har den Ære at see Dem her, min Skienne!

Pernille.

Pernille.

O min kiære Ven! har I ikke fundet en Balsam-Daase?

Henrich.

Nei, har hun maaskee tabt den?

Pernille.

Ja! og jeg vilde heller have mistet, alt hvad jeg eier og har, end den.

Henrich.

Jeg vilde, at jeg havde funden den; maaskee den Balsom kunde have helbredet mit Hierte for det dødelige Saar, hun har givet det; thi det er saaledes tilreed, at dersom der ikke snart bliver raadet Bod paa, saa er det ude med den stakkels Henrich.

Pernille.

Skiæmt ikke, min Ven! Men sig mig, om I ikke har fundet den; thi jeg troer vist, at jeg maae have glemt den her.

Henrich.

Jeg forsikrer, at jeg ikke i ringeste Maade Skiæmter. Fra den første Dag, jeg kom her i Huuset, har hendes Skiønheds Piil skudt saadan et Hull i mit forhen uovervindelige Hierte, at jeg

hverken

hverken har kundet spise eller sove. Ak! Just her sidder det saa stærkt, at jeg neppe kan drage min Aande. Jeg troer derfor hendes Engle Fromhed saa megen Barmhiertighed til, at hun ikke kan fortørnes over, at jeg benytter mig af den første Leilighed jeg har havt til at beskrive hende min ulidelige Pine; og udbeder mig, at hun med et naadigt Diekast vil troste hendes med Liv og Siæl hengivne Tiener.

Pernille som imidlertid søger rundten om.

Nei, jeg kan ingen Steds finde den. Hvor skal jeg troe, at den er bleven af?

Henrich.

Kan hun viise saa megen Bekymring for en Balsam-Daase, og lade en stakkels Karl forsmægte? Siig allene et lille vederqvægende Ord til hendes stakkels Henrich, og saa skal hun nok faae en Balsom-Daase.

Pernille.

O! Dersom I har den, saa skye mig den, jeg skal rigeligen belønne eder for eders Umage.

Henrich.

Nei, jeg forsikrer hende ved min Ære, at jeg ikke har den, og hvoraf troer hun, at den skulde være her?

Pernille.

Pernille.

Frøken Helene fik Ondt forhen, og det forekommer mig rigtig, som om jeg satte den paa Bordet.

Henrich.

Mon den da skulde være reven ned, og trillet hen i en Krog. Han søger rundten om. Nei, den er her tilforladelig ikke.

Pernille.

Hvor er jeg dog ikke ulykkelig!

Henrich.

Siden hun er saa vis paa, at hun har haft den her, saa vil jeg gaae ind og spørge min Herre om han ikke har seet den; thi jeg veed vist, at ingen anden har været her i Stuen.

Anden Scene.

Pernille. Ariste.

Pernille.

Veg Elendige! saaskal jeg endog miste det eeneste Erindrings-Tegn, som jeg har fra en Person, der er mig saa kiær, og som har kostet mig saa meget!

Ariste sagte.

Nu vil det komme an paa, om mit Haab bedrager mig eller ei, men jeg maae tvinge mig. høit. Hvorfor er hun saa bekymret?

Pernille.

O min Herre! Jeg har mistet en Balsam-Daase, som jeg brugte til at hielpe Frøken Helene til rette med.

Ariste sagte.

Ansigtet er meget forandret, men Stemmen gaaer mig lige indi Sielen. høit. Hvem hørte da den Balsam-Daase til, siden den gior hende saa uroelig?

Pernille sagte.

Hvad er dette for en Røst, den sætter mit Hierte i samme Bevægelse, som forhen. høit. Det var min egen, min Herre!

Ariste.

Giv sig da tilfreds, dersom hun ikke finder Daasen, saa skal jeg søge at erstatte hende Skaden, og siden min Forskrækkelse har givet Anledning til, at hun mistede den, saa er det ikke meere end min Skyldighed.

Pernille.

Pernille.

Jeg er Dem forbunden, min Herre! Men Forliſen er af den Beſkaffenhed for mig, at intet i Verden kan erſtatte mig den.

Ariſte.

Var den da saa koſtbar?

Pernille.

Det er ikke alletider Koſtbarheden af en Ting, der giør den dyrebar for Eieren. Og De kan ſelv domme min Herre! hvor kiær denne Daaſe maae være mig, naar jeg har tilbragt to Dage i den allerydersте Mangel, uden at jeg kunde overtale mig til at ſkille mig ved den.

Ariſte ſagte.

Hvilken Kiærlighed! jeg kan neppe bare mig for at omfavne hende: Men jeg maae først vide, om hun kiender mig.

Pernille ſagte.

Hvad er dette for Følelſer, hans Diekaſt opvækker i min Siæl!

Ariſte.

Maaſkee Froken Helene har taget Daaſen til ſig.

Pernille.

Ak! I fald saa er, hvorledes skal jeg da bære mig ad? Jeg tør ikke fordre den af hende; thi hvad Tanker vilde hun da vel ikke giøre sig om mig.

Ariste.

Hvi saa?

Pernille.

Daasen er af den Værdie, at den vilde bringe hende, som ikke alletider giør sig de beste Tanker om andre, til at troe det allerværste om mig, og min grumme Skiebne tillader mig ikke at retfærdiggiøre mig. Jeg maatte altsaa enten sætte mig blot for Spot og Forhaanelse, eller ogsaa miste det kiæreste jeg har i Verden.

Ariste.

Hvorfor kan hun ikke aabenbare hvorledes hun er kommen til Daasen?

Pernille.

Det kunde give Anledning til at opdage en Hemmelighed, som der ligger mig megen Magt paa at skiule. Der var een Tid af mit Liv i hvilken jeg havde et meere glimrende Haab for mig, end som nu, i den Tid blev Daasen givet mig, og det er den eeneste Levning af min forsvundne Lykke.

Ariste.

Ariſte.

Kan da den ſamme Perſon, ſom hun har faaet Daaſen af, ikke oprette Skaden?

Pernille.

Nei, ſamme Perſon er, desværre! vel ikke meere til.

Ariſte ſagte.

Hun kiender mig ikke. høit. Siden hun ikke er ganſke vis derpaa, ſaa kunde det dog være mueligt.

Pernille ſagte.

Skulde det ikke være Cleon! høit. O min Herre! har De noget hvoraf De kan ſlutte det?

Ariſte.

Nei, ... Men dog ... jeg haaber det. ſagte. Jeg tør ikke vove at give mig ganſke blot, førend jeg veed om hun kan tilgive mig min Kiærlighed til Leonore.

Pernille ſagte.

Han er ganſke forvirret, og ſaa forandret, ſom hans Skikkelſe end er, ſaa tydeligen taler hans Stemme i mit Hierte: men ſkulde han vel ogſaa vilde kiendes ved ſin Conſtance i denne Dragt! .... og ſaa forandret ſom hun er bleven.

Ariſte.

Jeg kan ikke længere taale at ſee hende ſaa bekymret. Dette er uden Tvivl Daaſen, hun ſøger efter, men der er en Ting, ſom jeg forlanger til Hitte-Løn.

Pernille.

Tael min Herre! Og derſom det ſtaaer i min Magt, ſaa kan De være vis paa, at det ſkal ſkee.

Ariſte.

Det jeg forlanger af hende, er at vide, om hun ikke har faaet Daaſen af en Kiæreſte?

Pernille.

Af en Kiæreſte!.... Nei, min Herre!

Ariſte ſagte.

O Himmel! hvad er dette. høit. Men.... har hun.... Jeg beſværer hende, at ſige mig den reene Sandhed.

Pernille ſagte.

Det er ganſke viſt min Cleon! Han elſker mig endnu, jeg maae aabenbare ham mit ganſke Hierte. høit. Jeg merker min Herre, at De ikke troer, at jeg har beſvaret Deres Spørsmaal oprigtig. Men den Perſon, ſom jeg har faaet Daaſen af, kan ikke heede min Kiæreſte, ſiden der ingen

For-

Forbindelse har været imellem os: men! han var mit Hierte saa kiær, at jeg heller end jeg vilde indgaae en Forbindelse med en anden, efter jat Skiæbnen havde giort Skilsmisse imellem os, antog et fremmet Navn, og efter at jeg intet havde meere at leve af, gav mig i Tieneste hos Personer, som Fødselen ikke engang havde giort lige med mig, og det som derved er falden mig allerhaardest, var, at jeg ingen Efterretning kunde faae fra ham.

Ariste sagte.

O Troeskab uden lige! Hvor stor er ikke min Glæde! høit. Det er et ypperligt Mynster, som De har giwet Deres Kiøn paa Bestandighed, og Himlen kan umuelig lade den blive ubelønnet. Den maae foreene Dem med det lykkalige Menneske, som De har fundet værdig at lide saa meget for. Men kunde De endnu lægge denne Godhed til, og tilgive ham, dersom han for en liden Tid havde giwet et andet Fruentimmer Stæd i sit Hierte?

Pernille.

Hvilken sød Forestilling opvækker De ikke i min Siæl! Jeg skulde endnu blive foreenet med ham, min Glæde .... Min Forvirring .... Men der kommer nogen.

Ariste.

Hvor vil De hen, min Dyrebare? For Himlens Skyld bliv! Skiæbnen har længe nok adskildt....

Tredie Scene.

Ariste. Pernille. Leonore. Helene. Leander. Hieronimus.

Leander.

Men Hr. Hieronimus! De har jo engang værdiget mig Deres Samtykke.

Leonore.

O min allerkiæreste Fader! Lad dog mine ydmyge Bønner røre Deres Hierte.

Helene.

Viis dog engang, at I tænker, som et Menneske.

Hieronimus.

Ei! saa gior mig dog ikke Hovedet kruset! Meener I, at jeg for at fyldestgiøre en Lyst som I har

har faaet i Hovedet, og som maaskee er forbie, inden 14. Dage er gaaet, skal betale Hr. Ariste 6000 Rdlr.? Eller troer I, at han skulde lade sin Rettighed falde, fordi I staaer og hænger med Næppene. Nei, nei, 6000. Rdlr. er ingen smaae Skillinger i disse Tider.

Ariste.

Dersom der intet andet er i Veien, min Herre, saa vil denne Forhindring falde bort af sig selv. Det er mig, der er tvungen til at ophæve Forbindelsen; thi om Deres elskværdige Daatter endog vilde give mig sin Haand, saa maae jeg reent ud tilstaae, at jeg ikke kunde tage imod den, siden her er en Person i denne Forsamling, som har en langt ældere og uimodstaaelig Rettighed til mit Hierte.

Helene sagte.

Det er mig, nu vil vi faae at see, hvor forundret min Broder vil blive.

Hieronimus.

I denne Forsamling?

Ariste.

Ja, min Herre, og der er intet, som holder mig tilbage fra at kaste mig for hendes Fødder,

uden allene den Tvivl, om hendes ædle Hierte kan tilgive mig den Kiærlighed, Frøken Leonores Fortieneſter havde opvakt hos mig.

Pernille. sagte.

Jeg kan ikke holde mig længere. Hun løber hen og omfavner ham. O min Cleon! den lykſalige Conſtance føler ikke andet end den heftigſte Glæde over at have funden Dem igien!

Leonore.

Er det Cleon!

Helene.

Gaaer I fra eders Forſtand Pernille? Og hvad er det for en Cleon I taler om?

Ariſte.

Det er mig, min naadige Frøken! Cleon er mit rette Navn; men Ariſte er eet, ſom jeg antog, for med Navnet at udſlette Erindringen om alle de Forfølgelſer, jeg havde været underkaſtet. Og her ſeer De Frøken Murray, ſom Kierlighed og Gienvordighed har ſkiult under det Navn Pernille.

Helene.

Jeg kan ikke ſkiule min Forbittrelſe og Foragt.

Fierde og sidste Scene.

Ariste. Pernille. Leonore. Hieronimus. Leander.

Leander.

Men hvad er Grunden til disse forunderlige Hændelser?

Ariste.

Fortvivlelsen, at jeg ikke kunde haabe at blive Eiere af min Constance, drev mig til Indien, og hvad der er hændet mig, skal jeg en anden Gang give Dem en nøiere Underretning om. Ved min Tilbagekomst giorde jeg mig alt optænkelig Umage for at finde hende, men forgieves. Efter at jeg havde faaet alle muelige Formodninger om, at hun ikke meere var til, lærte jeg Froken Leonore at kiende, og jeg veed intet andet at sige til mit Forsvar, min Dyrebare Constance, end at jeg virkelig elskede Dem i hende: jeg fandt hendes Tankemaade og Opførsel at komme saa nøie overeens med Deres, at den drog min Agtsomhed til sig, hvilket ikke er at undre over, siden De selv havde dannet hende.

Pernille.

Pernille.

De behøver ikke at giøre Undskyldninger. Mit Hierte har ikke det mindste at bebreide Dem. Jeg elsker hende selv alt for høit til at fortryde paa, at andre giør det.

Leonore omfavner hende.

Lad da denne Kiærlighed heller aldrig formindskes, og vær forvisset om, at jeg inderligen glæder mig over at see en Ende paa Deres Fortrædeligheder.

Pernille.

De har Rettighed til at fordre det ommeste Venskab af mig, og intet skal være mægtig til at forandre det.

Ariste.

De seer nu selv, min Herre, hvor vigtige de Aarsager ere, der twinger mig til at bryde Contracten. Jeg haaber altsaa, at De ikke meere nægter Herr Leander Deres Daatter, og jeg er villig at udbetale den belovede Summa, som en Medgift til Frøkenen.

Leander.

Sæt Grændser for Deres Ædelmodighed, min Herre! De har desforuden lagt mit Hierte under en større Forpligtelse, end det kan afbetale.

Hiero-

Hieronimus.

Ja, min Herre! Nu er jeg villig til at give Leander min Daatter, men paa Vilkaar, at begge Brylluppperne skal staae paa en Dag.

Ariste.

Endeligen min elskværdige Constance, kan vi haabe at vore Fortrædeligheder har Ende. Den Lykkalighed til hvilke de har bragt os, er en fuldkommen Belønning for det vi har udstaaet. Vores Historie kan tillige tiene til at lære Verden, at i hvor mørkt det end seer ud, saa veed dog Forsynet ailetider at vende det Værste til det Beste: og at den, som ikke lader sine egne Fornøielser regiere sine Handlinger, men troer, at være sat i Verden for at befordre andre Menneskers Vel, han vil endog finde virkelige Fordeele, hvor han synes at fraside sig dem.

Ende.

Matthias Lindegaard

Hannegrinsen Sr. Jochum Rist g Pigen

Christian Anletta Mortensen

N. Petersen J. Bier

Bordermester Boemeyer mester

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS